

**UCHWAŁA NR XXXIV/406/2013
RADY GMINY WEJHEROWO**

z dnia 30 października 2013 r.

**w sprawie uchwalenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
Gminy Wejherowo dot. wschodniego fragmentu wsi Gowino**

Na podstawie art. 12 ust. 1 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zmianami)¹⁾ oraz art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 594, zm. poz. 645),

**Rada Gminy Wejherowo, na wniosek Wójta Gminy Wejherowo,
uchwala co następuje:**

§ 1.

1. Uchwala się zmianę Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wejherowo dot. wschodniego fragmentu wsi Gowino.

2. Załączniki do niniejszej Uchwały stanowią:

- 1) ujednolicony tekst Studium (załącznik nr 1),
- 2) ujednolicony rysunek Studium „Uwarunkowania i Kierunki zagospodarowania przestrzennego” w skali 1:25000 (załącznik nr 2),
- 3) rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany Studium (załącznik nr 3).

§ 2.

1. W załączniku nr 1 do niniejszej uchwały wprowadza się kolejno następujące zmiany:

- 1) we Wprowadzeniu, ust. 2. Cel i zakres opracowania studium, w wersji VIII po słowach: „Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 18 lipca 2005 r.)” dodaje się kolejne wersy w brzmieniu: „dla zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wejherowo dot. wschodniego fragmentu wsi Gowino obowiązują ustalenia Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2000 (uchwała nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r.),”
- 2) we Wprowadzeniu, ust. 2. Cel i zakres opracowania studium, w wersji XI po słowach: „września 2002 r.)” dodaje się kolejne wersy w brzmieniu: „dla zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wejherowo dot. wschodniego fragmentu wsi Gowino obowiązują ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (uchwała nr 1004/XXXIX/09 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 października 2009 r.),”
- 3) w części I – Uwarunkowania, ust. 3. Uwarunkowania Przyrodnicze, pkt 3.1. Charakterystyka walorów i zasobów środowiska przyrodniczego, ppkt 3.1.3. Budowa geologiczna, w wersji LXXXVI po słowach: „złóże kruszywa naturalnego Gowino II;” dodaje się dwa kolejne wersy w brzmieniu: „złóże kruszywa naturalnego „Gowino IV;” oraz „złóże kruszywa naturalnego „Gowino V;”
- 4) w części I – Uwarunkowania, ust. 3. Uwarunkowania Przyrodnicze, pkt 3.1. Charakterystyka walorów i zasobów środowiska przyrodniczego, ppkt 3.1.3. Budowa geologiczna, w wersji CVII po słowach: „około 1 km na północny-zachód od miejscowości Pętkowice.” dodaje się kolejne wersy w brzmieniu: „Złoża kruszywa naturalnego „Gowino IV” i „Gowino V” – złoża piasków położone są w południowo-zachodnim fragmencie obrębu geodezyjnego Gowino.”
- 5) w części II – Kierunki, ust. 1. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, pkt 1.6. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne, ppkt 7. Gowino, w wersji VIII po słowach: „z

---

¹⁾zm. Dz.U. z 2012 r. poz. 951, 1445, z 2013 r. poz. 21, poz. 405

wyjątkiem przeznaczenia ich na inwestycje celu publicznego.” dodaje się kolejny wers w brzmieniu: „Dopuszcza się eksploatację udokumentowanych złóż kopalin.”.

2. W załączniku nr 2 do niniejszej uchwały usuwa się obszar górniczy i wprowadza się obszar udokumentowanego złoża („Gowino IV” i „Gowino V”).

§ 3.

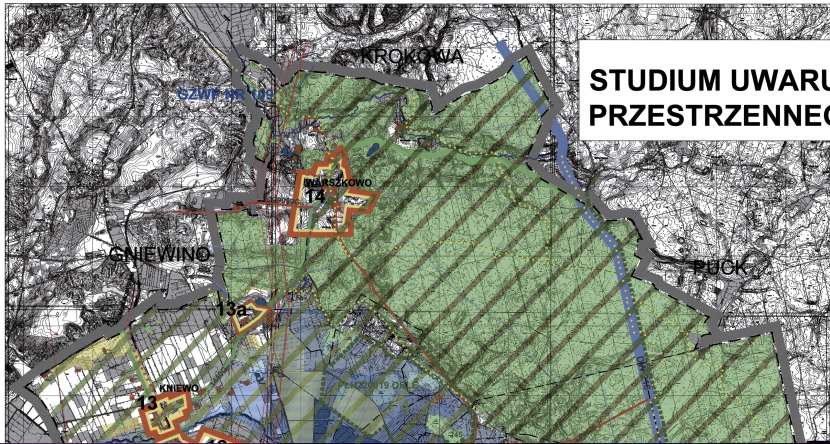
Zobowiązuje się Wójta Gminy Wejherowo do publikacji niniejszej uchwały na stronie internetowej Gminy Wejherowo.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia uchwały.

Przewodniczący Rady

Hubert Toma

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WEJHEROWO

skala 1: 25 000

UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

/DOKUMENT UJEDNOLICONY/

ZAŁĄCZNIK NR 2 DO UCHWAŁY NR XXXIV/406/2013 R.
RADY GMINY WEJHEROWO Z DNIA 30 PAŹDZIERNIKA 2013 R.
W SPRAWIE UCHWALENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
WEJHEROWO DOT. WSCHODNIEGO FRAGMENTU WSI GOWINO

OZNACZENIA

GZWP NR 111

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY WEJHEROWO**
/DOKUMENT UJEDNOLICONY/

załącznik nr 1

*do Uchwały Nr XXXIV/406/2013 Rady Gminy Wejherowo
z dnia 30 października 2013 r.*

*w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Wejherowo dot. wschodniego
fragmentu wsi Gowino*

na podstawie:

**Uchwały Nr XXXIII/331/2009 Rady Gminy Wejherowo z dnia 30 lipca 2009 r.
w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Wejherowo**

**Uchwały Nr XVII/210/2012 Rady Gminy Wejherowo z 18 kwietnia 2012 r.
w sprawie
uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Wejherowo dot. fragmentu wsi Góra**

PAŹDZIERNIK 2013 r.

Spis treści

Wprowadzenie	6
1. Podstawy prawne	6
2. Cel i zakres opracowania studium	7
3. Uwarunkowania zewnętrzne	10
4. Uwarunkowania wynikające z opracowań regionalnych	13
5. Zasady strategii rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Wejherowo na lata 2006 – 2021	27
Część I – UWARUNKOWANIA	
1. Uwarunkowania przestrzenne.....	29
1.1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie terenu.....	29
1.2. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony	35
1.3. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	39
1.4. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	39
1.5. Stan prawny gruntów	39
1.6. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	40
2. Uwarunkowania społeczne	40
2.1. Struktura ludności	40
2.2. Warunki i jakość życia mieszkańców w tym ochrony zdrowia	52
2.3. Rynek pracy	55
3. Uwarunkowania przyrodnicze	61
3.1. Charakterystyka walorów i zasobów środowiska przyrodniczego	61
3.2. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	112
3.3. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	127
3.4. Odkrywkowa eksploatacja kopalin.....	130
4. Uwarunkowania kulturowe.....	131
4.1. Uwarunkowania prawne wynikające z ustaleń Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece	

	nad zabytkami	131
4.2.	Rys historyczny, charakterystyka i rodzaje wartości historyczno-przestrzennych występujących na obszarze gminy Wejherowo	135
4.3.	Analiza zachowania środowiska kulturowego w poszczególnych miejscowościach	137
4.4.	Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	157
5.	Systemy infrastruktury technicznej	162
5.1.	Stan systemów infrastruktury, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.....	162
	5.1.1. Zaopatrzenie w wodę.....	162
	5.1.2. Odprowadzenie ścieków sanitarnych.....	163
	5.1.3. Odprowadzenie ścieków deszczowych i regulacja stosunków wodnych	164
	5.1.4. Zaopatrzenie w gaz	165
	5.1.5. Zaopatrzenie w ciepło	166
	5.1.6. Gospodarka odpadami	166
5.2.	Podsumowanie uwarunkowań	168
6.	Systemy infrastruktury transportowej	170
6.1.	Sieć drogowa	170
6.2.	Sieć kolejowa	172
6.3.	Sieć tras rowerowych	173

Część II – KIERUNKI

1.	Kierunki zagospodarowania przestrzennego	174
1.1.	Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów	174
1.2.	Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy	177
1.3.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	179
1.4.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami, o których	

mowa w art. 48 ust.1	180
1.5. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m ² oraz obszary przestrzeni publicznej	180
1.6. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne	181
1.7. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271)	187
1.8. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	187
1.9. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych ...	187
2. Kierunki rozwoju społecznego	189
2.1. Ogólne kierunki rozwoju społecznego	189
2.2. Prognoza liczby ludności gminy Wejherowo do 2025 r. .	189
3. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego	200
3.1. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	199
3.2. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	216
3.2.1. Kierunki i zasady rozwoju rolnictwa	216
3.2.2. Kierunki i zasady rozwoju gospodarki leśnej	219
4. Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego	223
4.1. Wnioski do kierunków rozwoju w związku ze stanem zachowania dziedzictwa kulturowego w gminie Wejherowo	223
4.2. Określenie warunków kształtowania środowiska wynikających z zadania ochrony wartości	

kulturowych	226
5. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	233
5.1. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej...	233
5.1.1. Zaopatrzenie w wodę	233
5.1.2. Zasady odprowadzania ścieków sanitarnych	236
5.1.3. Odprowadzanie ścieków deszczowych	238
5.1.4. Zaopatrzenie w gaz	240
5.1.5. Główne zasady rozwoju	242
5.1.6. Gospodarka odpadami	243
5.1.7. Ustalenia w zakresie opracowań studialno- projektowych	244
5.2. Główne zasady rozwoju.....	245
6. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury transportowej	246
6.1. Sieć drogowa	246
6.2. Sieć kolejowa	248
6.3. Sieć tras rowerowych	248
Spis rycin	250
Spis tabel	250

Wprowadzenie

1. Podstawy prawne

Rada gminy Wejherowo 17 lutego 2006 r. podjęła uchwałę nr XLV/370/2006 w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wejherowo.

W/w uchwała została podjęta na podstawie:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r., nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2003 r. nr 80, poz. 717, z późn. zm.).

Podstawę formalną opracowania Studium stanowi umowa zawarta pomiędzy Urzędem Gminy Wejherowo (Osiedle Przyjaźni 6, 84-200 Wejherowo) a CKK Architekci Biurem Projektowym s.c. (ul. Świętojańska 87/6, 81-389 Gdynia).

Zespół autorski:

Uwarunkowania przestrzenne	mgr inż. arch. Małgorzata Ossowska Członek Północnej Okręgowej Izby Urbanistów nr wpisu G-155/2003 mgr inż. arch. Jan Kozłowski mgr inż. arch. Anna Król mgr inż. arch. Alicja Kopeć mgr inż. arch. Tomasz Grzywacz
Zagadnienia społeczne	mgr Andrzej Piotrkowski
Zagadnienia przyrodnicze	mgr Bogdan Grechuta
Zagadnienia kulturowe	mgr inż. arch. Teresa Iżewska
Zagadnienia infrastruktury Technicznej	mgr Elżbieta Pieśła
Zagadnienia transportowe	mgr inż. Jolanta Rolle – konsultant

2. Cel i zakres opracowania studium

Cel i zakres opracowania Studium określa ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2003 r. nr 80, poz. 717, z późn. zm.).

Celem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego (art. 9, ust.1).

W Studium uwzględnia się (art.9, ust.2) ustalenia:

- Strategii rozwoju województwa pomorskiego (uchwała nr 587/XXXV/05 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 18 lipca 2005 r.); *dla zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wejherowo dot. wschodniego fragmentu wsi Gowino obowiązują ustalenia Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2000 (uchwała nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012r.),*
- Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (uchwała nr 639/XLVI/02 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 30 września 2002r.); *dla zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wejherowo dot. wschodniego fragmentu wsi Gowino obowiązują ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (uchwała nr 1004/XXXIX/09 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 października 2009r.),*
- Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego gminy Wejherowo na lata 2006 – 2021.

Studium dotyczy możliwości kształtowania przestrzeni gminy Wejherowo służących realizacji głównych celów przedstawionych w „Strategii...”.

Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy (art.9, ust.3).

Studium nie jest aktem prawa miejscowego, ale jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych (art.9, ust.4 i 5).

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego;
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
- stanu prawnego gruntów;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;

oraz określa się w szczególności:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;

- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami, o których mowa w art. 48 ust.11¹;
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych;
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie

---

¹ tj. zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania województwa i ustaleniami programów zawierające zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym;

z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271);

- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

3. Uwarunkowania zewnętrzne

Gmina Wejherowo położona jest w północnej części województwa pomorskiego w powiecie wejherowskim.

Ryc. 1. Mapa województwa pomorskiego
Źródło: www.gminy.pl

Gmina Wejherowo położona jest w północno-wschodniej części powiatu wejherowskiego.

Ryc. 2. Mapa powiatu wejherowskiego
Źródło: www.gminy.pl

Ryc.3 . Mapa powiatu puckiego
Źródło: www.gminy.pl

Od wschodu sąsiaduje z:

- miastem Gdynią,
- gminą miejską Rumią,
- gminą miejską Redą,
- gminą wiejską Puck;

od północy:

- gminą wiejską Krokową (położoną w powiecie puckim);

od zachodu:

- gminą wiejską Gniewino,
- gminą wiejską Luzino,
- gminą wiejską Szemud,
- miastem Wejherowo.

Powiązania zewnętrzne gminy Wejherowo są realizowane poprzez drogowy układ sieciowy, na który składają się droga krajowa nr 6 (Szczecin – Wejherowo – Gdańsk – Pruszcz Gdański) oraz dwie drogi wojewódzkie: nr 218 (Gdańsk – Chwaszczyno – Wejherowo - Krokowa) i 224 (Wejherowo – Kartuzy –

Tczew). Przez teren gminy przebiega pierwszorzędna linia kolejowa nr 202 relacji Stargard Szczeciński – Gdańsk.

4. Uwarunkowania wynikające z opracowań regionalnych

Treść przesłanych przez Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku informacji i wniosków przedstawia się następująco:

A. Położenia w strukturze funkcjonalno – przestrzennej województwa

Informacje

Teren gminy położony jest w strefie podmiejskiej Aglomeracji, w obszarze funkcjonalnym Trójmiejskiego Regionu Metropolitalnego, zaliczonym w planie do obszarów problemowych. Jednocześnie gmina znajduje się w zasięgu zurbanizowanego pasma Gdynia – Lębork – Słupsk, o przewadze funkcji mieszkaniowej kształtującego się wzdłuż jednego z głównych ciągów infrastruktury technicznej (droga krajowa nr 6, linia kolejowa nr 202).

Ustalenia i wnioski

Do głównych celów rozwoju założonych w planie województwa należy przeniesienie procesu metropolizacji na tereny oddalone komunikacyjnie i tworzenie II strefy regionu metropolitalnego, w której następować będzie koncentracja urbanizacji i wielofunkcyjnej aktywności wokół pasm infrastruktury technicznej, zorientowanej na kooperacyjne związki z Trójmiastem.

Wszystkie ważniejsze pasma powinny zostać wyposażone w system infrastruktury technicznej, składający się z komunikacji drogowej i szynowej, gazociągu, linii energetycznych, linii telekomunikacyjnych, magistrali wodociągowo-kanalizacyjnych (systemy lokalne lub regionalne).

Rozwój pasm zurbanizowanych musi następować z uwzględnieniem cech i walorów środowiska przyrodniczego. Muszą być przy tym zachowane wymogi dotyczące ich ochrony i spójności, z bezwzględnym przestrzeganiem zasady

nie pogarszania stanu środowiska w wyniku realizacji rozwoju przestrzenno – gospodarczego.

B. Rola w sieci osadniczej

Informacje

Teren gminy położony jest w obszarze o największej koncentracji miejskich jednostek osadniczych. Sąsiaduje z miastami: Wejherowo, Reda, Rumia i Gdynia, wchodzącymi w skład obszaru węzłowego aglomeracji. Sieć osadniczą gminy tworzą ośrodki wiejskie. Głównymi elementami sieci są wsie: Bolszewo i Gościcino – miejscowości liczące powyżej 5000 mieszkańców oraz wsie: Orle, Pętkowice, Gowino i Sopieszyno (500-1500 mieszkańców).

Zakłada się, iż wzrastająca atrakcyjność osiedleńcza i ekonomiczna pasm zurbanizowanych uruchomi mechanizm przemieszczeń ludności z dalej położonych terenów rolnych, tworząc samoczynny proces organizacji przestrzeni.

Ustalenie i wnioski

Zgodnie z prognozą do roku 2015 prawdopodobny największy wzrost liczby mieszkańców nastąpi w miejskich i wiejskich jednostkach osadniczych gmin otaczających aglomerację trójmiejską. Szczególnie dynamicznie będą się rozwijały wiejskie jednostki osadnicze położone w strefie podmiejskiej aglomeracji. Bolszewo i Gościcino załączono w Planie do miejscowości o szczególnych szansach rozwoju i przewidywanej znacznej liczbie wzrostu ludności.

Do ważniejszych kierunków działań dotyczących kształtowania metropolii i równoważenia jej struktury przestrzennej w strefie podmiejskiej należy m.in. strukturalizacja (krystalizacja) sieci osadniczej – tak, by nowe tereny mieszkaniowe lub nowe, łącznie z istniejącymi, tworzyły skupione jednostki osadnicze wyposażone w ośrodki usługowe, przynajmniej poziomu podstawowego, o racjonalnej do nich dostępności. Zespoły takich jednostek (miejscowości, osiedli) powinny łączyć się, tworząc układy przestrzenne o lokalizacji i geometrii respektujących uwarunkowania ekofizjograficzne, cechy krajobrazu i walory kulturowe oraz względy ekonomiczne i funkcjonalne –

racjonalność (efektywność, koszty) budowy lub rozbudowy systemów infrastruktury i przyszłego funkcjonowania (dojazdy do pracy i usług, realizacja kontaktów społecznych). Do najbardziej racjonalnych struktur należą układy pasmowe, ale lokalne warunki mogą uzasadniać i inne struktury. W procesie przekształcenia przestrzeni, należy zwrócić szczególną uwagę na harmonizowanie rozwoju osadnictwa z uwarunkowaniami wynikającymi z potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Ponadto w odniesieniu do całego obszaru aglomeracji, do działań tych należą:

- ochrona i kształtowanie osnowy ekologicznej,
- kształtowanie zintegrowanego systemu transportowego z uwzględnieniem całości relacji wpływających na transportochłonność,
- lokalizacja funkcji i obiektów „szczególnych” – istotnych dla kształtowania rangi metropolitalnej (np. park nauki i technologii, centra targowo-wystawiennicze, centra logistyczne i inne),

C. Infrastruktura transportowa

Informacje

Teren gminy znajduje się w zasięgu międzyregionalnego północnego korytarza transportowego Trójmiasto – Słupsk – Koszalin – Szczecin przebiegającego przez województwo pomorskie, stanowiącego potencjalne rozszerzenie Transeuropejskiej Sieci Transportowej Unii Europejskiej (TINA). Rozwój infrastruktury transportowej o charakterze ponadregionalnym będzie miał miejsce przede wszystkim w tym korytarzu. Do jego głównych elementów należą: droga krajowa nr 6 Szczecin – Łęgowo oraz linia kolejowa nr 220 Gdańsk – Stargard Szczeciński, o podstawowym znaczeniu dla województwa. Ranga korytarza północnego uzależniona jest od przyszłego znaczenia całej strefy południowego Bałtyku jako europejskiej strefy rozwojowej (obszar projektu Łuk Południowego Bałtyku). Czynnikiem ten będzie miał decydujące znaczenie dla przyszłych parametrów modernizacji dróg samochodowych i kolejowych przebiegających w tym korytarzu.

Ważne dla gminy połączenia stanowią drogi wojewódzkie: DW218 Gdańsk – Chwaszczyno – Wejherowo – Krokowa oraz DW 224 Sopieszyno – Nowa Karczma – Kartuzy – Skarszewy – Tczew.

Ustalenia i wnioski

Plan wskazuje na potrzebę budowy tzw. Trasy Kaszubskiej (Lęborskiej, rozpoczynającego się w miejscowości Bożepole Wielkie szerokiego obejścia północnej części aglomeracji. Odciąży to natężenie ruchu na drodze krajowej nr 6 na odcinku Gościcino – Bolszewo – Wejherowo.

W odniesieniu do dróg wojewódzkich wskazuje się na potrzebę modernizacji odcinków drogi nr 218: Wejherowo – Krokowa i Wejherowo – Chwaszczyno (częściowo realizowane).

W zakresie infrastruktury transportu kolejowego w Planie przewiduje się modernizację linii kolejowej nr 202 na całej długości.

Pośród głównych celów i kierunków rozwoju infrastruktury transportowej województwa zapisanych w Planie, znaczenie dla rozwoju mają:

- a. poprawa dostępności transportowej województwa, zwłaszcza jego obszarów służących podniesieniu konkurencyjności regionu (porty, centra gospodarcze, obszary rekreacyjne) m.in. poprzez budowę dróg ekspresowych oraz linii kolejowych o dużej szybkości w międzynarodowych korytarzach transportowych,
- b. poprawa spójności regionu i zwiększenie dostępności do obszaru metropolitalnego oraz centrów podregionów poprzez:
  - modernizację dróg dojazdowych do ośrodków koncentracji miejsc pracy i usług ponadlokalnych – w szczególności do aglomeracji trójmiejskiej,
  - modernizację linii kolejowych regionalnych i wprowadzenie lekkiego taboru kolejowego,
  - integrację infrastrukturalną i organizacyjną regionalnego transportu pasażerskiego,
- c. poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i zmniejszenie uciążliwości oraz szkodliwego oddziaływania na otoczenie m.in. poprzez:

- tworzenie struktur przestrzennych minimalizujących ryzyko występowania konfliktów pomiędzy różnymi sposobami użytkowania infrastruktury transportowej, zmotoryzowanymi i niezmotoryzowanymi,
- tworzenie zhierarchizowanych sieci drogowych regionalnych i miejskich, wykorzystywanych zgodnie z przeznaczeniem.

W zintegrowanym regionalnym systemie transportu pasażerskiego dworzec kolejowy w Wejherowie będzie pełnił funkcję węzła integracyjnego o znaczeniu regionalnym.

D. Infrastruktura techniczna

Informacje

Przez teren gminy przebiegają:

- Linie elektroenergetyczne 400 kV Żarnowiec – Gdańsk Błonia i 110kV z GPZ 110/15kV,
- dalekosiężne kable telefoniczne,
- kable optotelekomunikacyjne: międzystrefowy i strefowy,
- gazociągi wysokiego ciśnienia Gdynia – Lębork z odgałęzieniami do Wejherowa.

W sąsiedztwie wschodniej granicy gminy (na terenie miasta Wejherowa), na rzece Redzie znajduje się mała elektrownia wodna, a także w Bolszewie na rzece Bolszewce.

W północnej i środkowej części gminy występują obszary zagrożenia powodziowego o prawdopodobieństwie wystąpienia 10% oraz 1% (doliny rzek: Reda, Bolszewka i Gościcina). Są to tereny zmeliorowane. Dla potrzeb planowania ochrony przed powodzią Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej sporządza studium ochrony przeciwpowodziowej, ustalające granice zasięgu wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania oraz kierunki ochrony przed powodzią (Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne, art. 79 z późniejszymi zmianami). Powyższym opracowaniem objęto zlewnie rzek Pomorza, (dotychczas

zrealizowano pierwszy etap = wyznaczono obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią).

Odpady z terenu gminy zagospodarowywane będą docelowo w zakładzie unieszkodliwiania odpadów komunalnych w Łężycach. Trwa realizacja rozbudowy obiektu. Jest to nowoczesny zakład utylizacji odpadów (wł. Eko Dolina sp. z o.o. w Łężycach).

Ustalenia i wnioski

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej Plan ustala:

- a) niedopuszczalna jest zabudowa dolin rzecznych i obszarów narażonych na zalanie wezbranymi wodami powodziowymi. Należy tworzyć warunki zatrzymania wód deszczowych w miejscu ich opadania, tworzyć wodom przestrzeń umożliwiającą opóźniony odpływ,
- b) w „Studium...” i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy przyjmować następujące zasady ochrony przeciwpowodziowej (w problematyce „regulacji stosunków wodnych”) dla terenów zagrożonych powodzią:
  - ochronie planistycznej podlegają urządzenia i obiekty ochrony przeciwpowodziowej, takie jak: wały przeciwpowodziowe, zbiorniki retencyjne mokre i suche, kanały ulgi, przepompownie i wrota przeciwpowodziowe,
  - każdorazowo należy dokonać analiz wpływu zagospodarowania przestrzennego na zagrożenie powodziowe w danej zlewni; należy uwzględnić istniejące osłony przeciwpowodziowe pod względem możliwości przepustowej i zaprojektować ich dostosowanie do nowych potrzeb lub wprowadzić nowe,
  - planowanie przestrzenne na terenach zagrożonych powodzią pociąga za sobą ważne decyzje inwestycyjne dotyczące utrzymania, modernizacji i rekonstrukcji istniejących obiektów osłony przeciwpowodziowej,

- planowanie inwestycji na terenach zmeliorowanych powinno być dostosowane do istniejących systemów melioracyjnych, a jeżeli jest to niemożliwe, przewidywać ich odtworzenie,
- na terenach odwadnianych mechanicznie nie należy lokalizować dużych obiektów użyteczności publicznej, obiektów kosztownych i „wrażliwych” na zalanie (np. produkcja i magazynowanie urządzeń elektronicznych), nie należy stosować podpiwniczeń, a lokalizacja obiektów planowanych nie może kolidować z urządzeniami melioracyjnymi,
- zainwestowanie terenów zagrożonych powodzią powinno być poprzedzone lub co najmniej zsynchronizowane z realizacją urządzeń osłony przeciwpowodziowej,
- w celu zmniejszenia spływu wód deszczowych z terenów zabudowanych należy przyjmować jako obligatoryjne, dokonywanie w planach miejscowych analiz możliwości wsiąkania wód opadowych do gruntu, budowy zbiorników retencyjnych, retencji na „zielonych dachach”, stosowania nawierzchni półprzepuszczalnych, wtórnego wykorzystywania wód deszczowych itp.,
- zagadnienia zagrożenia powodzią powinny stanowić element prognozy wpływu ustaleń planów zagospodarowania przestrzennego na środowisko,
- w ramach remontów i modernizacji urządzeń przeciwpowodziowych na terenach tych przewiduje się w Planie działania na poziomie III – (skala lokalna), m.in.: prawidłowe utrzymanie i konserwacja sieci kanałów melioracyjnych, renowacja i modernizacja przepompowni melioracyjnych,

w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną:

- budowa drugiej linii 400 kV (równoległe do istniejącej),

w zakresie zaopatrzenia w gaz:

- rozbudowa istniejącego układu magistralnego Włocławek – Gdynia (budowa nowego gazociągu dn 500, p=8,4 MPa ze stacją redukcyjno – pomiarową I stopnia) w ramach budowy gazociągu tranzytowego

wysokiego ciśnienia „Włocławek – Wiczlino – ŻEG”. Rozbudowa układu umożliwi dalszy rozwój gazyfikacji sektora komunalno – bytowego, tranzytowego, w tym również do ogrzewania pomieszczeń,

w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków:

- według planu, na terenie gminy konieczna jest budowa urządzeń kanalizacyjnych,

w zakresie gospodarki odpadami:

- w planie gospodarki odpadami województwa proponuje się aby gmina Wejherowo była obsługiwana przez przedsiębiorstwo „Eko Dolina” sp. z o.o w Łęczycach – (ostateczny wybór należy do władz lokalnych).

E. Ochrona środowiska przyrodniczego

Informacje

Teren gminy położony jest w zlewniach rzeki: Redy i Piaśnicy (w dorzeczu Bałtyku), na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych, w obrębie dwóch głównych elementów struktury sieci ekologicznej województwa rangi regionalnej: korytarza ekologicznego Pradoliny Redy – Łeby oraz płata ekologicznego lasów oliwsko-darżlubskich. Obszary tworzące sieć ekologiczną pełnią rolę ważnych węzłów stabilizujących funkcjonowanie środowiska i kształtowania życia mieszkańców.

Południowa część gminy znajduje się w zasięgu Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego oraz jego strefy ochronnej. Północna część terenu gminy leży w granicach obszarów chronionego krajobrazu: OChK „Pradoliny Redy-Łeby” i OChK „Puszczy Darżlubskiej”. W południowej części gminy znajdują się rezerwaty przyrody: Gałęźna Góra, Lewice, Pełcznica oraz rezerwaty projektowane: Lasy Puszczy Darżlubskiej, Źródłiska nad Gościciną, Nadrzeczne, Dolina Pieleszewska, Bieszkowickie Moczary, Dolina Zagórskiej Strugi. Na obszarze gminy znajdują się ponadto liczne projektowane użytki ekologiczne.

Północno-wschodnia część obszaru gminy proponowana jest do objęcia ochroną w ramach programu Natura 2000.

Południowa część gminy znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 111 „Subniecka Gdańska”, północna zaś w zasięgu GZWP Nr 110 „pradoliny Kaszubskiej i rzeki Redy” oraz jego projektowanych obszarów ochronnych. Najbardziej na północ wysunięty fragment gminy znajduje się w zasięgu projektowanego obszaru ochrony GZWP Nr 109 „Dolina Kopalna Żarnowiec”.

Na obszarze gminy występują grunty rolne i leśne chronione prawem, w tym grunty pochodzenia organicznego i lasy ochronne. Teren gminy położony jest na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego.

W północnej i środkowej części gminy występują liczne udokumentowane złoża kopalin pospolitych: kruszyw naturalnych (Zamostne, Góra, Góra II, Orle I, Gościcino, Gowino, Gowino II, Gowino III, Gowino IV i Ustarbowo), kredy (Orle, Góra) i kredy jeziornej (Orle – Wejherowo II, Kniewo, Góra II, Góra IV).

Na terenie gminy znajduje się obiekt stanowiący zagrożenie dla środowiska – emitator powietrza (Kłose Gościcińska Fabryka Mebli w Gościcinie).

Ustalenia i wnioski

Dochodzenie do maksymalnego – proekologicznego modelu przyrody w województwie pomorskim, winno odbywać się stopniowo w perspektywie okresu realizacji planu. W modelu tym muszą się znaleźć obszary istniejące oraz proponowane do europejskiego systemu obszarów chronionych natura 2000. Pierwszym – niezbędnym krokiem w kierunku realizacji zapisów Planu zagospodarowania przestrzennego województwa, jest utworzenie przestrzennej łączności pomiędzy już istniejącymi obszarami chronionymi w województwie oraz dowiązywanie tego systemu do układu województw sąsiednich.

Plan województwa przyjmuje koncepcję spójnej i równorzędnej ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych krajobrazu, formułując kierunki działań w zakresie ochrony zasobów walorów środowiska przyrodniczego województwa pomorskiego.

Zasadnicze kierunki działań polityki przestrzennej:

- zachowanie i podtrzymanie trwałości pozostałych fragmentów osnowy ekologicznej w postaci izolowanych kęp roślinności, nieużytków, założeń parkowych lub skwerów, z poszukiwaniem możliwości odtworzenia powiązań lub „obejścia” stref zainwestowanych,
- wprowadzenie zalesień jako uzupełnień przestrzennych w obszarach i przy granicach korytarzy i płatów ekologicznych – wzmacniających wewnętrzną spójność całej sieci oraz jako elementu podnoszącego zwartość przestrzenną zbiorowisk leśnych,
- utrzymanie lasów ochronnych oraz wsparcie procesu tworzenia kolejnych lasów ochronnych w gospodarce leśnej wraz ze wzmacnianiem działań proekologicznych na tych obszarach i uwzględnieniem ich w opracowaniach planistycznych,
- wsparcie procesu przeznaczania gleb o najniższych klasach przydatności rolniczej na cele zalesień – szczególnie na obszarze pojezierzy,
- przestrzeganie realizacji opracowań planistycznych i prawidłowości ich zapisów w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych (w opracowaniach ekofizjograficznych do planów miejscowych oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin),
- opracowanie i wdrożenie technicznych zasad ochrony GZWP i obszarów zasilania zbiorników,
- wyznaczenie obiektów stanowiących zagrożenie dla wód podziemnych i prowadzenie lokalnego monitoringu na koszt właścicieli tych obiektów wg zasady „zanieczyszczający płaci”,
- odtworzenie, wszędzie gdzie to możliwe, zabudowy biologicznej stref brzegowych cieków ograniczających spływ zanieczyszczeń i odtwarzających naturalne korytarze ekologiczne (w pierwszej kolejności dla cieków spływających z pojezierzy),
- inwentaryzacja i klasyfikacja istniejących źródeł zanieczyszczeń (przemysłowych, komunikacyjnych, rolnych) zwłaszcza w obrębie obszarów chronionych i ich neutralizacja bądź likwidacja,

- objęcie rekultywacją obszarów zdegradowanych w wyniku eksploatacji surowców naturalnych oraz określenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego takich działań, które zapewnią ochronę złóż,
- wprowadzenie elementów izolacji technicznej i biologicznej ograniczającej rozprzestrzenianie hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych w obszarach zabudowy mieszkaniowej,
- modernizacje i przebudowy ciągów komunikacyjnych w celu zmniejszenia wywoływanych ciężkim transportem samochodowym.

F. Ochrona środowiska kulturowego

Informacje

Gmina położona jest w obrębie regionu historyczno-kulturowego o wybitnych wartościach kulturowych – ziemi pucko-wejherowskiej, w skład której wchodzi mikregiony: ziemia pucka (obejmuje północną część terenu gminy) oraz ziemia wejherowska (część środkowa i południowa gminy). Ziemia pucka jest obszarem kulturowym o ponadregionalnej randze i wybitnych walorach dziedzictwa kulturowego, zatem północna część terenu gminy należy do obszarów szczególnie predysponowanych do objęcia Parkiem Kulturowym Ziemi Puckiej.

Ustalenia i wnioski

Plan wskazuje na potrzebę podejmowania i prowadzenia działań dla utrwalenia wielokulturowej tożsamości historycznej regionu z zachowaniem lokalnych odrębności oraz wykorzystaniem zasobów dziedzictwa kulturowego jako ważnego elementu rozwoju gospodarczego i promocji województwa, poprzez:

- ochronę i zachowanie krajobrazu kulturowego o najcenniejszych walorach kulturowych i krajobrazowych w skali województwa w drodze ustanowienia form ochrony prawnej,
- ochronę tożsamości kulturowej miejsca w drodze objęcia ochroną obszarów zabudowy w sąsiedztwie wartościowych zespołów

przestrzennych i ich kompozycję przestrzenną , pozwalającą na wyeksponowanie wartościowych cech zespołów,

- zachowanie historycznego układu osadniczego oraz jego związków z drogami lądowymi i wodnymi,
- łączenie ochrony środowiska kulturowego z ochroną środowiska przyrodniczego poprzez ochronę krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z historycznym założeniem architektonicznym, zachowanie i odtwarzanie dawnych układów i funkcji terenów zielonych w ich pierwotnym kształcie wraz z infrastrukturą, rewaloryzacje parków pod kątem zwiększenia ich atrakcyjności jako miejsc wypoczynku,
- zachowanie i ochronę grodzisk,
- kompleksową rewaloryzację obiektów i zespołów zabytkowych włączonych do stref konserwatorskich,
- ochronę istniejących panoram widokowych – w tym zakaz wznoszenia budynków i budowli przesłaniających ekspozycję krajobrazową z punktów widokowych oraz wprowadzenia zieleni wysokiej,
- zachowanie i utworzenie warunków ekspozycji panoram widokowych z tras komunikacyjnych na szczególnie interesujące obiekty krajobrazowe, określanie w miejscowych dokumentach planistycznych zasad zagospodarowania punktów widokowych i ochrony panoram widokowych,
- likwidację bądź neutralizację widokową wszelkich elementów obniżających walory krajobrazowe – wprowadzenie zieleni w otoczeniu osiedli i obiektów rekreacyjnych w zakresie podnoszącym walory krajobrazu.

G. Turystyka

Informacje

Gmina wchodzi w skład wyznaczonych w Planie województwa obszarów wymagających szczególnej polityki proturystycznej, ze względu na walory przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego. W obszarze tym należy uwzględnić

rozwiązania zapewniające osiągnięcie wysokich walorów użytkowych, jak również ochronę wartości środowiska przyrodniczego. Wschodnia i południowa część gminy położona jest na obszarach wymagających rozbudowy i rewitalizacji infrastruktury technicznej ze względu na duże obciążenie turystyczne.

Przez teren gminy przebiegają planowane trasy rowerowe o znaczeniu regionalnym:

- Trasa nr 111: Puck – Wejherowo – Kartuzy – Nowa karczma – stara Kiszewa – Skarszewy – Tczew,
- Trasa nr 113: Rumia – Wejherowo – Choczewo,
- Trasa nr 114: Wejherowo – Lębork – Wicko

z planowanym punktem węzłowym w Wejherowie.

Na rzece Redzie planuje się wytyczenie i zagospodarowanie wodnego szlaku turystycznego.

Ustalenia i wnioski

Obszar gminy leży na pograniczu strefy nadmorskiej i pojeziernej – za wiodące można tu uznać funkcje: wczasowo-wypoczynkową, turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej, jako uzupełniające: funkcję turystyki wodnej i agroturystyki.

Główne kierunki przekształceń w zakresie turystyki:

- realizacja infrastruktury organizującej penetrację turystyczną (szlaki piesze, trasy rowerowe, miejsca piknikowe),
- wykorzystanie unikatowych krajowych i europejskich walorów wybitnego dziedzictwa kulturowego i krajobrazu Kaszub, atrakcyjność pojezierzy,
- pełniejsze wykorzystanie sieci osadniczej, szczególnie większych wsi, do realizacji bazy noclegowej, w tym wykorzystanie na cele obsługi obiektów pełniących obecnie inne funkcje, np. adaptacja obiektów architektury wiejskiej na bazę noclegową,

- wzbogacanie miejscowości rekreacyjnych w urządzenia usługowe, w tym służące także stałym mieszkańcom,
- tworzenie miejsc obsługi turystów tranzytowych wzdłuż głównych dróg oraz zlokalizowanie tych miejsc w sąsiedztwie ważniejszych węzłów komunikacyjnych,
- rozbudowa i poprawa standardów bazy noclegowej i gastronomicznej w rejonach turystycznych, przekształcenia zapleczy obsługi turystyki kwalifikowanej istniejących obiektów wczasowych i turystycznych,
- rozwijanie w ważniejszych i cennych kulturowo miejscach bazy hotelowo – gastronomicznej oraz usług turystycznych dla zaspokojenia potrzeb turystów krajowych i zagranicznych dla różnych okresów pobytu,
- rozwój turystyki na obszarach chronionych, cennych przyrodniczo i krajobrazowo, na których istnieją ograniczenia funkcji gospodarczej a turystyka jest szansą rozwoju,
- rozwój agroturystyki obejmującej pobyty wypoczynkowe w gospodarstwach rolnych, prywatnych domach i pokojach wynajmowanych na terenach odznaczających się wysokimi walorami krajobrazu,
- w miarę wzrostu natężenia ruchu rowerowego należy dążyć do podnoszenia standardów technicznych tras rowerowych, jak i ich otoczenia, w tym zapewnienia miejsc parkingowych dla rowerów przy dworcach kolejowych, przystankach i dworcach PKS, urzędach, szkołach itp.

H. Zadania służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejmik Województwa Pomorskiego

- Program operacyjny rozwoju regionalnego województwa pomorskiego na lata 2001 – 2002 (Uchwała nr 363/XXVIII/01 sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29.01.2001 r. – Priorytet IV działanie 1 – Realizacja inwestycji poprawiających stan środowiska i bezpieczeństwa

przeciwpowodziowego oraz działanie 2 – Wdrożenie programu odnowy wsi pomorskiej.

- Program operacyjny województwa pomorskiego PHARE 2002 i 2003. Spójność społeczna i gospodarcza (Uchwała nr 535/XXXIX/02 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 18.02.2002 r.) – w programie tym nie ujęto zadań odnoszących się do obszaru gminy.

5. Zasady strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Wejherowo na lata 2006 - 2021

Studium... uwzględnia zasady określone w Strategii rozwoju gminy. W Strategii ... (s. 53-54) cały obszar społeczno – gospodarczy podzielono na umowne cztery obszary:

- gospodarka i przestrzeń,
- społeczność,
- ekologia,
- infrastruktura.

W obszarze **gospodarki i przestrzeni** najbardziej istotnym dla rozwoju gospodarczego gminy jest działanie na rzecz tworzenia i aktualizowania dokumentów planistycznych dających na bieżąco podstawy do realizacji nowych inwestycji z wykorzystaniem dobrego lokalnego prawa sprzyjającego rozwojowi MSP i dobrego położenia gminy.

Priorytetem w obszarze **społecznym** jest stworzenie warunków dla lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i wspierania lokalnych inicjatyw oraz zabezpieczenia warunków do właściwego funkcjonowania służby zdrowia i opieki społecznej. Istotnym elementem działań w obszarze społecznym jest stworzenie systemu zapobiegającego patologiom społecznym.

Priorytetem w **ekologii** jest podejmowanie działań w kierunku poprawy stanu środowiska naturalnego ze szczególnym uwzględnieniem stworzenia sprawnego systemu odbioru ścieków z terenu całej gminy. Jednocześnie w ramach działań ekologicznych istotnym elementem jest poprawa architektury zieleni i zadrzewień na terenie całej gminy.

W zakresie **infrastruktury** priorytetem jest rozbudowa i modernizacja dróg przebiegających w granicach administracyjnych gminy wraz z infrastrukturą okołodrogową, przy jednoczesnym podejmowaniu działań wspierających priorytety ekologiczne w postaci budowy sieci wodno – kanalizacyjnych. Niemniej istotnym dla obszaru infrastruktury jest utrzymanie istniejących połączeń komunikacyjnych i tworzenie nowych dla poprawy komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.

Część I – UWARUNKOWANIA

1. Uwarunkowania przestrzenne

1.1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie terenu

Struktura użytkowania gruntów wg Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie – stan na koniec 2006 r.

Rodzaj użytków	Powierzchnia gruntu (ha)
Użytki rolne:	6329
Grunty rolne	4238
Sady	58
Łąki trwałe	1210
Pastwiska trwałe	547
Grunty rolne pod zabudową	162
Grunty pod stawami	9
Rowy	105
Grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzaczenia	11809
Lasy	11763
Grunty zadrzewione i zakrzaczone	27
Tereny zabudowane i zurbanizowane	818
Tereny zabudowy mieszkaniowej	214
Tereny zabudowy przemysłowej	35
Inne tereny zabudowy	30
Tereny zurbanizowane niezabudowane	99
Tereny rekreacyjne wypoczynkowe	11
Drogi	396
Tereny kolejowe	30
Użytki kopalne	3
Grunty pod wodami	208
Powierzchniowymi płynącymi	80
Powierzchniowymi stojącymi	128
Użytki ekologiczne	13
Nie użytki	195
Tereny różne	35
Razem:	19 379

Funkcja mieszkaniowa

Intensywny rozwój funkcji mieszkaniowej następuje na terenach wsi Bolszewo, Gościcino, Gowino i Orle. Warunkowane jest to głównie położeniem tych miejscowości - bliskim sąsiedztwem z miastem Wejherowo oraz przy głównych trasach komunikacyjnych łączących te miejscowości z miastem.

Taki rozwój funkcji mieszkaniowej warunkowany jest położeniem miasta Wejherowo w wąskiej pradolinie Redy. Z północy i południa jest otoczone krawędziami zboczy wysoczyzny Żarnowieckiej i pojezierza Kaszubskiego. Te niedogodne dla rozwoju miasta uwarunkowania przyrodnicze powodują, że jego przedmieścia intensywnie rozwijają się przede wszystkim w kierunku zachodnim na terenie gminy Wejherowo (Studium 1999).

Oprócz głównego zachodniego kierunku rozwoju nowych struktur zabudowy mieszkaniowej, zjawisko to zaobserwować można także w innych miejscowościach gminy Wejherowo otaczających miasto tj. Gniewowo i Kąpino.

Poza wpływami miasta Wejherowo na terenie gminy widoczne są wpływy także pozostałych miast graniczących bezpośrednio z gminą tj. ponad 250-tysięcznej Gdyni, ponad 40-tysięcznej Rumi oraz 17-tysięcznej Redy. Wpływy te związane są przede wszystkim z obsługą wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, czego najwyraźniejszym przejawem są dynamicznie rozwijające się struktury zabudowy letniskowej na terenie miejscowości Zbychowo i Bieszkowice (Studium 1999).

Funkcja usługowa

Gmina Wejherowo nie posiada wykształconego ośrodka gminnego. Funkcje te spełnia miasto Wejherowo, stanowiące odrębną jednostkę administracyjną, z którą gmina Wejherowo graniczy od jego strony północnej, zachodniej i południowej (Studium 1999).

Usługi oświaty i wychowania

Na terenie gminy Wejherowo znajduje się 6 szkół podstawowych oraz jedno gimnazjum:

- Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Gen. Broni Zygmunta Berlinga w Bolszewie,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa im. mjr H. Sucharskiego w Gościcinie,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Orlu,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Alojzego Nagla w Nowym Dworze Wejherowskim,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Jakuba Wejhera w Górze,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa im. por. Jana Penconka w Gowinie,
- Samorządowe Gimnazjum im. Jana Pawła II w Bolszewie.

W roku szkolnym 2006/07 na terenie gminy Wejherowo działało jedno Przedszkole Samorządowe w Gościcinie.

Na terenie gminy Wejherowo nie ma szkoły specjalnej, średniej szkoły zawodowej, średniej szkoły ogólnokształcącej, szkolnictwa pomaturalnego oraz edukacji dla dorosłych.

Usługi kultury

Na terenie gminy funkcjonuje bardzo dobrze wyposażona Biblioteka Publiczna Gminy Wejherowo im. Aleksandra Labudy w Bolszewie. Jest to placówka bardzo nowoczesna - pierwsza skomputeryzowana w powiecie wejherowskim. Skupia się w niej prawie cała działalność kulturalna gminy. Posiada sprzęt audiowizualny i 10 zestawów komputerowych. Na sześciu z

nich funkcjonuje bezpłatna czytelnia internetowa. Łączny księgozbiór biblioteki i filii wynosi 34 tys. woluminów.

Liczba zapisanych czytelników oscyluje wokół 3000, z czego systematycznie korzysta około 2000 osób. Na terenie biblioteki znajduje się czytelnia, w której dodatkowo można skorzystać z czasopism i innych periodyków.

Obiekty służby zdrowia

Na terenie gminy Wejherowo znajduje się jeden świadczący podstawową opiekę lekarską Niepubliczny Ośrodek Zdrowia w Gościcinie.

Na terenie gminy w końcu 2005 r. działały 2 apteki.

Na terenie gminy nie ma żłobka.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie.

Obiekty sakralne

Na terenie gminy znajdują się następujące obiekty sakralne:

- Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M.P. w Bolszewie,
- Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Gościcinie,
- Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętego Mateusza Apostoła w Górze,
- Parafia Rzymskokatolicka p.w. Piotra i Pawła w Orlu,
- Parafia Rzymskokatolicka p.w. Stygmatów św. Franciszka w Nowym Dworze Wejherowskim,
- Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętego Izydora w Gowinie,
- Kaplica w Kąpinie,
- Kaplica w Sopieszynie,
- Kaplica polowa w Lesie Piaśnickim.

Przy większości parafii znajdują się czynne cmentarze.

Funkcja produkcyjna

Największy rozwój funkcji produkcyjnej i produkcyjno – usługowej obserwuje się w Bolszewie i Gościcinie.

Najważniejsze na terenie gminy zakłady produkcyjne i świadczące usługi dla ludności to:

- BALEXMETAL – branża budowlana – blachy w Bolszewie,
- KLOSE – produkcja mebli w Gościcinie,
- PORTA – produkcja drzwi w Bolszewie,
- MTD – dystrybutor kosiarek w Orlu,
- ALPOL – firma budowlana w Bolszewie,
- PPHU POLIPACK – produkcja opakowań w Gościcinie,
- INTREDREX – produkcja drzwi w Bieszkowicach,
- DENWAR – produkcja krzeseł w Gościcinie,
- HYDROINSTAL – branża budowlana – wodociągi, kanalizacja w Bolszewie,
- P&P – branża budowlana – instalacje elektryczne w Orlu,
- EKO DOLINA – unieszkodliwianie odpadów w Łężycach,
- HELENA TRANSPORT-SPEDYCJA – firma transportowo – spedycyjna w Gościcinie,
- SIERRA GOLF CLUB - pole golfowe w Pętkowicach,
- Samochodowy Zakład Usługowo - Handlowy AUTO Ośrodek Szkoleniowy M. Brodniewicz w Gościcinie,
- M&P AUTO CUBY – produkcja i dystrybucja autobusów w Gościcinie.

Funkcja rekreacyjna i turystyczna

Rozwój sektora usług rekreacyjnych oraz turystycznych z jednej strony jest wynikiem atrakcyjności przyrodniczej terenu i jego położenia, natomiast z drugiej strony winien być on rozważnie planowany, tak aby zapewnić długotrwałe istnienie walorów, dla których sektor ten jest rozwijany. Oczywiście najdotkliwszym problemem jest żywiotowy rozwój struktur zabudowy letniskowej na obszarach TPK i jego otuliny, szczególnie wobec faktu niskich standardów architektonicznych i urbanistycznych oraz braku infrastruktury technicznej (Studium 1999, Uwarunkowania, s.178).

Baza noclegowa na terenie gminy Wejherowo przedstawia się następująco:

- Hotel Victoria w Bolszewie świadczący usługi całoroczne,
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Wsi Spokojna” w Gowinie świadczące usługi całoroczne wyposażone w 24 miejsca noclegowe,
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Zbychowie świadczące usługi całoroczne wyposażone w 15 miejsc noclegowych,
- Zajazd BOSS w Łężycach świadczący usługi całoroczne wyposażone w 20 miejsc noclegowych,
- Ośrodek Wypoczynkowy „BINGO” w Bieszkowicach świadczący usługi sezonowe wyposażone w 132 miejsca noclegowe,
- Ośrodek Wypoczynkowy Oświaty w Bieszkowicach świadczący usługi sezonowe wyposażone w 33 miejsca noclegowe,
- Pole Biwakowe Borowo świadczące usługi sezonowe wyposażone w 100 miejsc noclegowych,
- Baza Noclegowa w Orlu

Gmina na obecną chwilę nie dysponuje poza boiskami przyszkolnymi żadnymi obiektami sportowymi.

Funkcja rolnicza

Na terenie gminy obserwuje się postępujące zjawisko odchodzenia od zatrudnienia w rolnictwie. W 1999 r. rolnictwo stanowiło główne źródło dochodu dla ok. 10%. Obecnie procent ten jest znacznie mniejszy. Funkcja rolnicza gminy odgrywa więc postępującą, malejącą rolę. Przejawem zmniejszającej się roli funkcji rolniczej była także likwidacja na początku lat 90-tych państwowych gospodarstw rolnych (Kąpino, Łężyce, Bolszewo, Pętkowice) i przekazania części ich obszarów dla funkcji nierolniczych. Na terenie gminy zaobserwować możemy także zjawisko przekształcania się obiektów bazy produkcyjnej związanej z obsługą rolnictwa, w obiekty produkcyjne związane z działalnością pozarolniczą np. w Orlu (Studium, Uwarunkowania, s. 112).

1.2. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

Na terenie gminy istnieje wiele obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Realizacja ustaleń zawartych w tych planach w dużej mierze zależy od budowy systemu infrastruktury technicznej.

Kształt przestrzeni gminy zależy również od podjętych uchwał o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wykaz uchwalonych obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przedstawiony jest w tab.1.

Tab. 1. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Lp.	WIEŚ	NAZWA PLANU	UCHWAŁA z dnia	OGŁOSZENIE z dnia
1	2	3	4	5
1.	GÓRA	Czarnecki – kopalnia wapna (136;138;185)	XII/111/99 30-08-1999 r.	Dz. Urz. Nr 116, poz. 62 8-11-1999 r.
2.	GÓRA	Sliwicki – kopalnia wapna (dz. nr 39)	XXIII/203/2000 30-08-2000 r.	Dz. Urz. Nr 109, poz. 711 z 2000 r.
3.	ŁĘŻYCE	Gazociąg wys. Ciśnienia Wiczlino-Reda	V/26/2002 30-12-2002 r.	Dz. Urz. Nr 23, poz. 236 12-02-2003 r.
4.	MPZP DLA FRAGMENTU WSI: ,GÓRA, USTARBOWO, ZBYCHOWO	Interdrex, Machalski- Gruba,	Nr XXXIV/285/1998 18-06-1998 r.	Dz.U. Nr 85, poz. 431 15-12-1998 r.
5.	WARSZKOWO	(dz. 75/7- 75/21;(90/4-90/21)	L/305/2001 13-08-2002 r.	Dz. Urz. Nr 15, poz. 322 07-03-2002 r.
6.	KĄPINO	MPZP wsi Kapino	XLIII/351/2001 22-11-2001 r.	Dz. U. Nr 53, poz. 1300 14-08-2002 r.

7.	GOŚCICINO	(Jankowski) (dz. 383/4 i 395)	LI/412/2002 25-04-2002 r.	Dz. Urz. Nr 36, poz. 810 07-06-2002 r.
8.	GOWINO	GOWINO II	LVI/450/2002 17-07-2002 r.	Dz. Urz. Nr 82, poz.1 04-12-2002 r.
9.	GÓRA	Łapaj – dz. 77/1 i 77/2 (żwirownia)	IX/51/2003 30-04-2003 r.	Dz. Urz. Nr 108, poz. 1943 17-10-2003 r.
10.	GOWINO	MPZP (GOWINO V)	XXII/164/2004 24-03-2004 r.	Dz. Urz. Nr 80, poz. 1485 02-07-2004 r.

11.	KĄPINO	MPZP dla dz. nr 4/51; 4/53; 4/64 w Kapinie	XXVII/209/2004 01-07-2004 r.	Dz. Urz. Nr 131, poz. 2305 z dn. 29-10-2004 r.
12.	GÓRA	MPZP dla dz. nr 182; 183 192 w Górze	XXVII/210/2004 01-11-2004 r.	Dz. Urz. Nr 132, poz. 2318 z dnia 02-11-2004 r.
13.	GOŚCICINO	„przy granicy”	XLIV/358/2005 28-12-2005 r.	Dz. Urz. Nr 47, poz. 942 z dnia 05-05-2006 r.
14.	KĄPINO	361;284/2;385/2;386 /2; 387/2; 388/2;389/2;390/2; 391/2;392/2; 396 fragment 560;561;566;567	XLV/371/2006 17-02-2006 r.	Dz. Urz. Nr 68, poz. 1416 z 2006 r.
15.	ZBYCHOWO	dz. nr ¼	XXXIV/265/2005 26-01-2005 r.	Dz. Urz. Nr 22, poz. 442, z dnia 11-03-2005 r.
16.	BIESZKOWICE	INTERDREX – dz. nr 273/3; 273/4;/8; /9;/11; /12; /13; 327 i 328	XXXIV/266/2005 26-01-2005 r.	Dz. Urz. Nr 33, poz. 657 z dnia 08-04-2005 r.
17.	DROGA KĄPINO		XLIX/408/2006 4 -07-2006	Dz. Urz. Nr 136, poz. 2802 Z dnia 21-12-2006 r.

18.	NOWY DWÓR WEJHEROWSKI	Nowy Dwór-Bieszkowice	XLV/372/2006 17-02-2006 r.	Dz. Urz. Nr 22, poz. 516 z dnia 31-01-2007 r.
19.	GOWINO	„nad stawami”	LI/430/2006 09-10-2006 r.	Dz. Urz. Nr 56, poz. 844 z dnia 2-03-2007 r.
20.	KNIEWO	„Centrum”	IX/72/2007 5-VI-2007	Dz. Urz. Nr 139, poz. 2568 z dnia 28-09-2007 r.
21.	BIESZKOWICE	„CENTRUM”	XII/90/2007 04-09-2007	Dz. Urz. Nr 3, poz. 91 z dnia 17.01.2008r.
22.	GOŚCICINO-BOLSZEWO	„Dolina Bolszewki”	XII/87/2007 04-09-2007	Dz. Urz. Nr 3, poz. 90 z dnia 17.01.2008r
23.	BOLSZEWO	Bolszewo „Bolszewo – ul. Zamostna”	XII/89/2007 04-09-2007	Dz. Urz. Nr 153, poz. 2669 z dnia 14-11-2007 r.
24.	BOLSZEWO	„Bolszewo – ul. Marchlewskiego „	XII/88/2007 z dnia 04.09.2007r.	Dz. Urz. 153, poz. 2868 Z dnia 14.11.2007r.
25.	BOLSZEWO-CENTRUM		X/ 83/ 2007 z dnia 29.06.2007r.	Dz. Urz. Nr 129, poz. 2324 z dnia 21-08-2007 r.
26.	Nowy Dwór Wejherowski	„Do Borowa”	XIV/103/2007 z dnia 29. 11.2007r	Dz. Urz. Nr 22, poz. 605 z dnia 21-03-2008 r.
27.	MPZP fragmentu wsi Gowino	„GOWINO I”	XVII/153/2008 z dnia 13-03- 2008 r.	Dz. Urz. Nr 91 poz 2355 z dnia 14.08.08 r.
28.	MPZP fragmentu wsi Gowino	„GOWINO III”	XVII/154/2008 z dnia 13-03- 2008 r.	Dz. Urz. Nr 95 poz 2424 z dnia 25.08.08 r.
29.	MPZP fragmentu wsi Gowino	„GOWINO IV”	XVII/155/2008 z dnia 13-03- 2008 r.	Dz. Urz. Nr 95 poz 2425 z dnia 25.08.08 r.

30.	MPZP fragmentu wsi Zbychowo	„od szosy do Zbychowa”	XVII/156/2008 z dnia 13-03-2008 r.	Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 81, poz. 2115 z 28 lipca 2008 r.
31.	MPZP fragmentu wsi Sopieszyno	„Sopieszyno wybudowanie”	XVII/157/2008 z dnia 13-03-2008 r.	Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 76, poz. 2011 z 21-07-2008 r.
32.	MPZP fragmentu wsi Gniewowo	„Gniewowo-Wschód”	XVII/157/2008 z dnia 13-03-2008 r.	Dz. Urz. Nr 95 poz 2426 z dnia 25.08.08 r.
33.	MPZP fragmentu wsi Gościcino	„GOŚCICINO-CICHA”	XVIII/177/2008 Z dnia 7-04-2008 r.	Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 64, poz. 1789 z 3`-07-2008 r.

1.3. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Na terenie gminy Wejherowo znajdują się obszary zagrożenia powodzią w dolinach rzeki Redy, Bolszewki i Gościciny. Są to tereny zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwa wystąpienia 10% i 1%.

Na terenie występują obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. Są to tereny o spadku powyżej 8%.

1.4. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

Celem nadrzędnym gminy jest Rozwój gminy w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z art. 3 pkt. 50 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2001.62.627 z dnia 20 czerwca 2001 r.) przez zrównoważony rozwój rozumie się taki rozwój społeczno – gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

1.5. Stan prawny gruntów

Stan władania gruntami wg Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie – stan na koniec 2006 r.

Rodzaj własności	Powierzchnia gruntu (ha)
Własność Skarbu Państwa	11 895
Własność gminy	493
Własność prywatna	6 976
Własność powiatu	14
Własność województwa	1
Razem:	19 379

1.6. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Na terenie gminy nie występują zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

2. Uwarunkowania społeczne

2.1 Struktura ludności

(a) Rozwój ludnościowy wiejskiej gminy Wejherowo

W końcu 2005 r. na terenie gminy Wejherowo wg Głównego Urzędu Statystycznego zamieszkiwało 18349 osób, co stanowiło:

- 0,83% ludności województwa,
- 10,2% ludności powiatu wejherowskiego.

Rozwój liczby ludności gminy Wejherowo w latach 1995-2005 przedstawiono w tab. 2.

Tab. 2. Rozwój liczby ludności gminy Wejherowo w latach 1995-2005

Rok	Liczba ludności zameldowanych na pobyt stały (dane z ewidencji Gminy Wejherowo)	Liczba ludności (dane z GUS)	Dynamika zmian	
			rok 1995 = 100	rok poprzedni = 100
1995	13 162	13007	100,0	
1996	13 352	13307	102,3	102,3
1997	13 636	13567	104,3	102,0
1998	13 950	13879	106,7	102,3
1999	14 156	14131	108,6	101,8
2000	14 469	14557	111,9	103,0
2001	14 832	14879	114,4	102,2
2002	15 325	16145	124,1	108,5
2003	15 625	16865	129,7	104,5
2004	16 962	17730	136,3	105,1
2005	17 579	18349	141,1	103,5

Źródło: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Gminy Wejherowo

W gminie Wejherowo rejestruje się dynamiczny wzrost liczby ludności; w ciągu dziesięciu lat liczba ludności wzrosła o 41%. W ostatnim okresie największy

przyrost odnotowano w roku 2002. Jest to prawdopodobnie wynik korekty wynikającej z Narodowego Spisu Powszechnego. Podobnymi zmianami liczby ludności charakteryzują się gminy sąsiadujące.

Przyrost liczby ludności powiatu wejherowskiego w tym samym czasie wyniósł 21%.

Gęstość zaludnienia gminy Wejherowo jest zbliżona do gęstości zaludnienia w gminach o podobnym udziale funkcji sypialnianej (dojazdu do pracy do aglomeracji) jakimi są gminy Puck i Żukowo, natomiast wyższa niż w gminie Szemud, która jest w większym stopniu gminą rolniczą. Porównawcze zestawienie gęstości zaludnienia w innych gminach przedstawiono w tab. 3.

Tab. 3. Gęstość zaludnienia na tle powiatu wejherowskiego w gminach: Wejherowo, Puck, Szemud i Żukowo

Wyszczególnienie	Gęstość zaludnienia osób na km² stan na 31.12.2004 r.
powiat wejherowski	139
gmina Wejherowo	91
gmina Puck	87
gmina Szemud	69
gmina Żukowo	99

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

(b) Rozmieszczenie ludności

W 32 miejscowościach na terenie 16 sołectw gminy Wejherowo w dniu 30.09.2006 r. wg Urzędu Gminy zameldowanych było 18004 mieszkańców. Liczbę ludności w poszczególnych sołectwach przedstawiono w Tabeli.

Tab. 4. Ludność w sołectwach gminy Wejherowo – stan 30.09.2006 r.

L.p.	Sołectwo	Liczba mieszkańców (pobyt stały)	Nazwy miejscowości i przysiółków
1.	Bieszkowice	285	Bieszkowice, Krystkowo, Cierznia, Pińsk, Piekietko
2.	Bolszewo	6026	Bolszewo
3.	Gniewowo	365	Gniewowo, Wyspowo
4.	Gościcino	4999	Gościcino, Zibertowo, Letni Dwór, Zielony Dwór
5.	Gowino (Pętkowice)	851+282	Gowino, Pętkowice

6.	Góra	763	Góra, Paradyż, Zamostne
7.	Kąpino	560	Kąpino
8.	Kniewo	305	Kniewo, Pnie
9.	Łężyce	408	Łężyce, Głodówko, Rogulewo, Gacyny
10.	Nowy Dwór	432	Nowy Dwór Wejherowski
11.	Orle	1338	Orle, Pryśniewo
12.	Reszki	116	Reszki
13.	Sopieszyno	363	Sopieszyno, Borowo, Wygoda
14.	Ustarbowo	220	Ustarbowo
15.	Warszkowo	220	Warszkowo, Warszkowski Młyn, Rajsów
16.	Zbychowo	471	Zbychowi

Źródło: Dane Urzędu Gminy

Największe miejscowości w gminie to Bolszewo i Gościcino. Każda z nich ma po ponad 5 000 mieszkańców. Łącznie zamieszkuje je 11 025 osób, co stanowi powyżej 60% ludności gminy. Następną grupę stanowią wsie mniejsze – Orle i Gowino, w których zameldowanych jest co najmniej 1 000 mieszkańców. Zamieszkuje w nich około 14% mieszkańców gminy. Tylko 26% ludności gminy jest mieszkańcami miejscowości o liczbie ludności do 600 osób.

(c) Przyrost naturalny

Ruch naturalny w gminie Wejherowo w latach 1995-2005 przedstawiono w tab. 5.

Tab. 5. Ruch naturalny w gminie Wejherowo w latach 1995 -2005

Rok	Ruch naturalny						saldo migracji
	Osób			osób na 1000 ludności			
	urodzenia żywe	Zgony	przyrost naturalny	urodzenia żywe	Zgony	przyrost naturalny	
1995	242	91	151	18,6	7,0	11,6	125
1996	216	90	126	16,2	6,8	9,5	92
1997	211	93	118	15,6	6,9	8,7	156
1998	254	84	170	18,6	6,1	12,5	148
1999	217	102	115	15,6	7,3	8,3	140
2000	214	75	139	15,0	5,3	9,7	252

2001	224	93	131	15,3	6,4	8,9	197
2002	217	85	132	13,7	5,4	8,3	303
2003	245	94	151	14,5	5,6	9,0	594
2004	251	86	165	14,2	4,9	9,3	702
2005	274	89	185	14,9	4,9	10,1	448

Źródło: Dane Urzędu Gminy

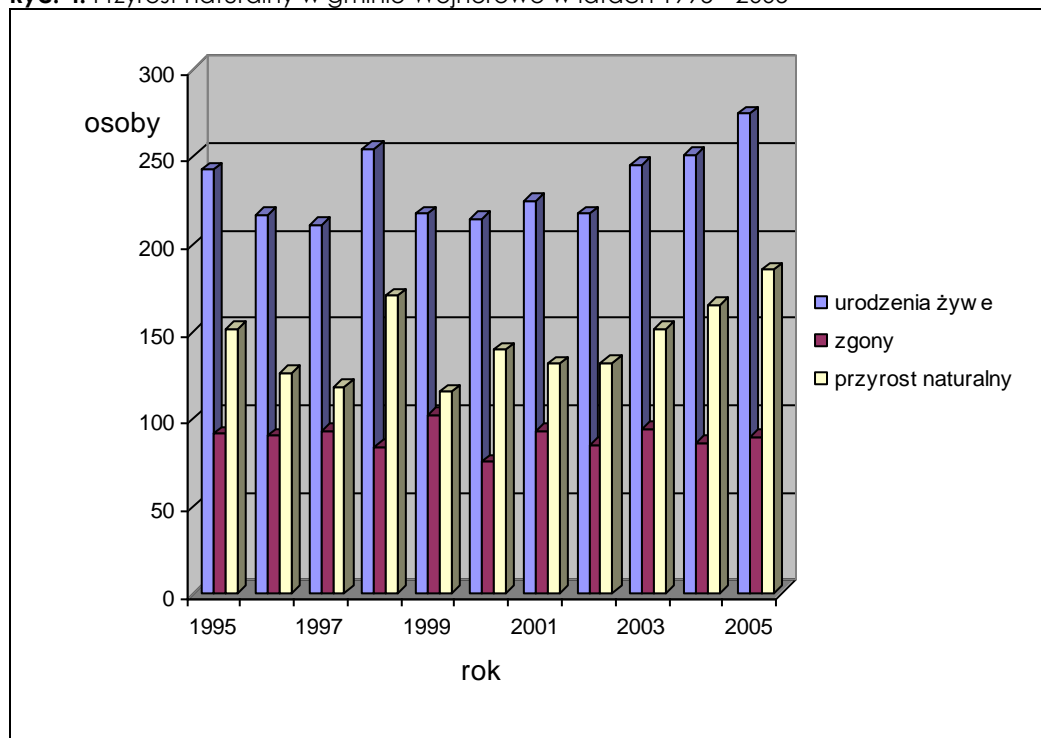
Z tab. 5. wynika, że wzrost liczby ludności w gminie jest spowodowany głównie suburbanizacją. W ostatnich latach saldo migracji jest tutaj zdecydowanie wyższe niż przyrost naturalny, pomimo że jest zdecydowanie wyższy niż w innych porównywanych gminach, co przedstawia tab. 6. Obserwowany spadek przyrostu naturalnego jest spowodowany obniżeniem dzietności kobiet (zjawisko obserwowane w całej Polsce), jak i zmianami w strukturze wieku kobiet w wieku rozrodczym. Skutkiem niskowej tendencji wskaźnika urodzeń (urodzenia przeliczone na 1000 ludności) jest spadek wskaźnika przyrostu naturalnego. Liczba zgonów utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Tab. 6. Ruch naturalny w gminie Wejherowo na tle województwa oraz gmin sąsiadujących w roku 2005

Wyszczególnienie	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost
	na 1000 ludności			
województwo pomorskie	5,0	10,4	8,3	2,1
powiat wejherowski	5,2	12,2	7,2	5,0
gmina Wejherowo	6,4	14,2	4,9	9,3
gmina Szemud	4,8	14,1	6,2	7,9
gmina Puck	5,3	13,3	7,7	5,6
gmina Żukowo	4,5	11,0	5,6	5,5

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ryc. 4. Przyrost naturalny w gminie Wejherowo w latach 1995 - 2005

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Współczynnik dynamiki demograficznej wyrażony stosunkiem liczby urodzeń do liczby zgonów kształtował się w gminie Wejherowo (w 2005 r.) dużo wyżej niż w porównywanych jednostkach administracyjnych. Uwzględniając wartości tych wskaźników, przedstawionych w tab. 7. można stwierdzić, że pod względem demograficznym gmina Wejherowo jest gminą rozwojową.

Tab. 7. Współczynniki dynamiki demograficznej w 2005 r.

Wyszczególnienie	Współczynnik dynamiki demograficznej
województwo Pomorskie	1,3
powiat Wejherowski	1,9
gmina Wejherowo	3,1
gmina Szemud	2,3
gmina Puck	2,3
gmina Żukowo	2,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ruch migracyjny

Ruch migracyjny na terenie gminy Wejherowo w ostatnim jedenastoletniu (lata 1995 – 2005) wykazywał zdecydowanie saldo dodatnie. Do roku 2000 wzrost liczby ludności był mniej więcej w połowie spowodowany jej napływem na tereny gminy, a w połowie przyrostem naturalnym. Od roku 2000 wzrost liczby ludności spowodowany przyrostem naturalnym stanowi średnio tylko około 28% przyrostu, resztę powodują osiedlające się osoby napływające z zewnątrz gminy. Świadczy to o dużej atrakcyjności gminy. Z podobnym zjawiskiem mamy do czynienia w większości podobnych gmin wchodzących do obszaru metropolitarne, a taką jest gmina Wejherowo. Zjawisko napływu ludności z miast na tereny podmiejskie najprawdopodobniej utrzyma się jeszcze przez następne lata. Jednak na skutek zmiany warunków wynikających z wstąpienia do Unii Europejskiej, a zwłaszcza otwarcia rynków pracy i nasilenia wyjazdów za granicę, napływ ten może nieznacznie się zmniejszyć.

(d) Struktura wieku ludności

Ludność gminy Wejherowo w 2005 r. według społeczno-ekonomicznych grup wieku przedstawiono w tab. 8.

Tab. 8. Ludność gminy Wejherowo w 2005 r. według społeczno-ekonomicznych grup wieku

Grupa społeczno-ekonomiczna	Wiek	Ludność gminy	
		Liczba	%
1. żłobkowa	0-2	801	4,4
2. przedszkolna, w tym:	3-5	777	4,2
	6	270	1,5
3. szkoły podstawowej	7-12	1929	10,5
4. gimnazjalna, w tym:	13-15	1076	5,9
	13-14	710	3,9
	15	366	2,0
5. liceum profilowanego, szkoły zawodowej w tym:	16-18	1024	5,6
	16-17	711	3,9
	18	313	1,7
6. studencka	19-24	1914	10,4
7. wieku przedprodukcyjnego	0-17	5564	30,3

8. wieku produkcyjnego	18-59K/64M	11259	61,4
9. wieku poprodukcyjnego	60K/65M i więcej	1526	8,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Gmina Wejherowo posiada najmłodszą strukturę wieku ludności w porównaniu z gminami sąsiadującymi. Najbardziej zbliżoną posiada gmina Puck. Na terenie gminy Wejherowo w porównaniu z innymi gminami zamieszkuje procentowo mniej osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast procentowy udział ludności przedprodukcyjnej w gminie jest zdecydowanie wyższy niż w powiecie wejherowskim łącznie, co świadczy, że inne gminy w powiecie mają ten udział znacznie niższy. Udział ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w gminie Wejherowo na tle sąsiednich gmin przedstawia tab. 9.

Tab. 9. Udział ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w gminie Wejherowo na tle sąsiednich gmin

Wyszczególnienie	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny
województwo pomorskie	22,3	63,9	13,8
powiat wejherowski	26,0	63,0	11,0
gmina Wejherowo	30,8	60,8	8,4
gmina Szemud	31,3	58,8	9,9
gmina Puck	28,7	60,8	10,5
gmina Żukowo	29,4	60,7	9,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Podobnie, jak to się dzieje na przeważającym obszarze Polski, również w gminie Wejherowo następuje proces starzenia się społeczeństwa wyrażający się spadkiem udziału wieku przedprodukcyjnego, a wzrostem udziału starszych grup wieku. Fakt ten obrazują dane przedstawione w tab. 10.

Tab. 10. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 1996 – 2004

i.	ii. Udział w ludności ogółem w % w latach		
	1996 r.	2000 r.	2004 r.
wiek przedprodukcyjny	36,1	33,8	30,8
wiek produkcyjny	55,9	57,8	60,8
wiek poprodukcyjny	8,0	8,4	8,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Odnosząc liczbę ludności w wieku nieprodukcyjnym, do liczby osób w wieku produkcyjnym otrzymujemy obciążenie osobami nieprodukcyjnymi przypadające na 100 osób w wieku produkcyjnym. Obciążenie to w gminie Wejherowo wynosi 64,4 i jest zbliżone do obciążenia w porównywanych gminach: Żukowo – 64,7 i Puck – 64,4. Trzeba jednak nadmienić, iż średnio dla całego powiatu wejherowskiego wynosi ono 58,8, a dla województwa jeszcze mniej, bo 56,5. Wysokie obciążenie przedprodukcyjnymi grupami wieku rzutuje na sytuację materialną rodzin. Strukturę ludności w wieku nieprodukcyjnym i poprodukcyjnym przedstawiono w tab. 11.

Tab.11. Struktura ludności w wieku nieprodukcyjnym i poprodukcyjnym

Wyszczególnienie	ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
województwo pomorskie	56,5	61,7	21,6
powiat wejherowski	58,8	42,5	17,5
gmina Wejherowo	64,4	27,4	13,9
gmina Szemud	70,2	31,8	16,9
gmina Puck	64,4	36,5	17,2
gmina Żukowo	64,7	33,7	16,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

(e) Struktura płci

W gminie na 100 mężczyzn przypada 98 kobiet. Udział kobiet w liczbie mieszkańców (49,5%) gminy Wejherowo jest identyczny jak w gminach Puck i Żukowo. Funkcja sypialniana (dojazdowa) gminy powoduje, że feminizacja jest niższa niż w powiecie wejherowskim i województwie pomorskim. Strukturę płci mieszkańców gminy Wejherowo na tle struktury powiatowej i wojewódzkiej przedstawiono w tab. 12.

Tab. 12. Struktura płci mieszkańców gminy Wejherowo na tle struktury powiatowej i wojewódzkiej

	gmina Wejherowo		powiat	województwo
	Osób	%	%	%
ogółem	18349	100	100	100
mężczyźni	9275	50,5	49,5	48,6
kobiety	9074	49,5	50,5	51,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Struktura wykształcenia

Informacje dostępne na temat wykształcenia mieszkańców mamy tylko dla momentów przeprowadzania Narodowych Spisów Powszechnych. Wg NSP 2002 na terenie gminy Wejherowo ludność w wieku 13 lat i więcej legitymowała się następującym wykształceniem. Wykształcenie mieszkańców w gminach Wejherowo, Szemud, Puck i Żukowo przedstawiono w tab. 13.

Tab. 13. Wykształcenie mieszkańców w gminach Wejherowo, Szemud, Puck i Żukowo

wykształcenie	gmina Wejherowo		gmina Szemud	gmina Puck	gmina Żukowo
	osoby	%	%	%	%
Wyższe	521	4,3	4,7	3,3	5,6
średnie (ogólnokształcące, zawodowe, policealne)	2263	18,6	16,3	16,9	21,5
zasadnicze zawodowe	4219	34,7	32,2	33,2	31,9
podstawowe ukończone	4845	39,9	43,2	44,1	37,6
bez wykształcenia	304	2,5	3,6	2,5	3,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Z tab. 13 wynika, że społeczność gminy Wejherowo charakteryzuje się stosunkowo niskim poziomem wykształcenia. Około 42% ludności w wieku powyżej 13 lat posiada co najwyżej ukończoną tylko szkołę podstawową, podczas gdy w całym województwie średnio odsetek ten wynosi 32%. Średnia osób z wyższym wykształceniem w województwie wynosi 11,2%, natomiast w

gminie 4,3%. Poziom wykształcenia w gminie Wejherowo przedstawiono w tab. 14.

Tab. 14. Poziom wykształcenia w gminie Wejherowo

wykształcenie	mężczyźni	kobiety
Wyższe	44,9	55,1
średnie (ogólnokształcące, zawodowe, policealne)	41,3	58,7
zasadnicze zawodowe	61,2	38,8
podstawowe ukończone	46,1	53,9
bez wykształcenia	49,7	50,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Znamiennym jest fakt, że wyższy udział procentowy wśród osób wyżej wykształconych stanowią kobiety.

(f) Gospodarstwa domowe

Narodowy Spis Powszechny 2002 wykazał, że na terenie gminy Wejherowo były 4292 gospodarstwa domowe; 3788 to gospodarstwa rodzinne z czego 93,6% z nich stanowią gospodarstwa jednorodzinne. Procentowy udział gospodarstw domowych według liczby osób przedstawiono w tab. 15.

Tab. 15. Procentowy udział gospodarstw domowych według liczby osób

Liczba osób w gospodarstwie				
1	2	3	4	5 i więcej
10,7%	15,3%	20,9%	25,1%	28,0%

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002

Przeciętna liczba osób w gospodarstwie w gminie wynosi 3,7, a 44,7% mieszkańców gminy żyje w gospodarstwach domowych 5 i więcej osobowych.

Liczbę osób w gospodarstwach domowych w gminie Wejherowo wg NSP 1970-2002 przedstawiono w tab. 16.

Tab. 16. Liczba osób w gospodarstwach domowych w gminie Wejherowo wg NSP 1970-2002

Gospodarstwa	NSP 1970	NSP 1978	NSP 1988	NSP 2002
1-osobowe	6,8	10,2	10,3	10,7
2-osobowe	14,9	16,5	14,3	15,3
3-4-osobowe	34,8	38,8	39,7	46,0
5 i więcej osobowe	43,5	34,4	35,8	28,0
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie	4,28	3,97	3,98	3,7

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 1970-2002

Gospodarstwa domowe wg typu gospodarstwa i liczby rodzin w gospodarstwie na podstawie NSP 2002 przedstawiono w tab. 17.

Tab. 17. Liczba rodzin wg typu gospodarstwa

Ogółem	jednorodzinne	dwurodzinne	jednoosobowe	nierodzinne
4292	3542	226	458	44

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002

Blisko 83% rodzin w gminie Wejherowo zamieszkuje w gospodarstwach domowych jednorodzinnych.

Analizując źródła utrzymania stwierdzamy, że prawie dla 2/3 gospodarstw domowych głównym źródłem utrzymania jest praca, pozostałe 34% stanowią inne źródła dochodu, w tym emerytury i renty. Główne źródło utrzymania gospodarstwa domowego przedstawiono w tab. 18.

Tab. 18. Główne źródło utrzymania gospodarstwa domowego

	Liczba	%
Ogółem	4288	
Praca:	2824	65,9
w tym najemna	2177	50,8

w tym na rachunek własny	647	15,1
w rolnictwie	231	5,4
poza rolnictwem	2593	60,5
Pozostałe źródła	1452	33,9
w tym emerytury i renty	1177	27,4
Nieustalone	12	0,3

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002

(g) Zasoby mieszkalnictwa rodzinnego

Wg GUS w końcu 2005 r. na terenie gminy Wejherowo było 4 577 mieszkań:

- o liczbie 19 828 izb,
- o łącznej powierzchni użytkowej 435,1 tys. m²

Liczba mieszkań w gminie Wejherowo w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest zbliżona do liczby w porównywanych gminach z wyjątkiem gminy Puck, natomiast dość znacznie odbiega od powiatu wejherowskiego jako całości i województwa pomorskiego. Z tab. 19. wynika, że średnia wielkość mieszkania w gminie jest mniejsza od mieszkań w gminach porównywanych, z wyjątkiem gminy Puck. Wskaźniki: przeciętna liczba osób na mieszkanie i na izbę w przypadku gmin wiejskich takich jak Wejherowo czy Szemud nie wykazują większych różnic. Jest to charakterystyczne dla gmin położonych w bezpośrednim sąsiedztwie większych aglomeracji. Również i ten wskaźnik jest najbardziej niekorzystny w gminie Puck.

Tab. 19. Wskaźniki zamieszkiwania gminy Wejherowo na tle województwa i gmin porównywanych

	Liczba mieszkań na 1000 ludności	Przeciętna powierzchnia w m ² użytkowa na osobę	Przeciętna liczba osób		Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania
			na mieszkanie	na izbę	
województwo pomorskie	324,7	22,0	3,1	0,8	67,7
powiat wejherowski	293,4	22,0	3,4	0,9	75,1
gmina Wejherowo	255,1	24,1	3,9	0,9	94,6
gmina Szemud	269,5	26,0	3,7	0,9	96,5

gmina Puck	231,1	21,6	4,3	1,0	93,7
gmina Żukowo	267,7	28,3	3,7	0,8	105,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny 2005

2.2. Warunki i jakość życia mieszkańców w tym ochrony zdrowia

Ocena warunków zamieszkiwania

Warunki zamieszkiwania w gminie ogólnie nie są jeszcze w pełni zadowalające, jednak porównując wskaźniki zamieszkania z Narodowych Spisów Powszechnych w poszczególnych latach widzimy jak warunki tu ulegają ciągłej poprawie. Stwierdzenie to trochę nie pasuje do danych ze spisu z roku 1988. Zestawiając liczby oddanych na terenie gminy w latach 2001- 2005 mieszkań - 867 (wg G.U.S.) z liczbą zawartych w tym czasie w gminie małżeństw (535) nasuwa się wniosek, że każde zawarte w tych latach małżeństwo miałooby teoretycznie szansę na własne mieszkanie. Nie każda gmina może pochwalić się takimi relacjami. Warunki zamieszkiwania w gminie Wejherowo przedstawiono w tab. 20.

Tab. 20. Warunki zamieszkiwania w gminie Wejherowo

	NSP1970	NSP1978	NSP 1988	NSP2002	2004
liczba mieszkań na 1000 ludności	192,9	214,0	206,8	240,3	255,1
przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę	10,1	11,8	14,4	21,8	24,1
przeciętna liczba osób na mieszkanie	5,2	4,7	4,8	4,2	3,9
przeciętna liczba osób na izbę	1,6	1,4	1,2	1,0	0,9
liczba gospodarstw domowych w jednym mieszkaniu	1,18	1,17	1,21	1,13	

Źródło: Dane NSP 1970-2002

Stopień wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej

Na ocenę warunków zamieszkiwania wpływa stopień wyposażenia w infrastrukturę techniczną; w przypadku terenów miejskich wyrażony udziałem

ludności (% ogółu ludności) korzystającej z sieci wodociągowej, gazowej i kanalizacji. Natomiast na terenach wiejskich często wyrażony długością sieci. Procent mieszkań zamieszkałych stale, według wyposażenia w instalacje w 2005 r. (wg GUS) w procencie ogółu mieszkań przedstawiono w tab. 21.

Tab. 21. Wyposażenie w infrastrukturę mieszkań zamieszkiwanych w gminie Wejherowo na tle innych gmin

	gmina Wejherowo	gmina Szemud	gmina Puck	gmina Żukowo
Wodociąg	96,7	94,3	98,1	96,0
Łazienka	85,5	81,4	87,0	86,0
centralne ogrzewanie	64,2	75,4	67,7	80,6
gaz z sieci	0,0	0,2	0,3	18,8

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Z tab. 21. wynika, że stopień wyposażenia w infrastrukturę techniczną w gminie Wejherowo jest podobny do stopnia w sąsiednich gminach Szemud i Żukowo.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Wejherowo znajduje się jeden świadczący podstawową opiekę lekarską Niepubliczny Ośrodek Zdrowia w Gościcinie. Większość usług medycznych mieszkańcom gminy świadczą ośrodki na terenie miasta.

Na terenie gminy w końcu 2005 r. działały 2 apteki. Liczbę mieszkańców przypadającą na aptekę na tle województwa i gmin przedstawiono w tab. 22.

Tab. 22. Liczba mieszkańców przypadająca na aptekę

	Liczba mieszkańców
województwo pomorskie	3791
powiat wejherowski	4047
gmina Wejherowo	9175
gmina Szemud	6294
gmina Żukowo	9354
gmina Puck	7240

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na terenie gminy nie ma żłobka.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie. Zajmuje się on głównie rozdziałem zasiłków (renty socjalne, zasiłki stałe, zasiłki wyrównawcze, zasiłki celowe), realizując dwie ustawy w ramach zabezpieczenia społecznego:

- Ustawa o pomocy społecznej,
- Ustawa o świadczeniach społecznych.

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w 2005 roku na terenie gminy przedstawiono w tab. 23.

Tab. 23. Liczba osób objętych pomocą społeczną w 2005 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	1.148	523	2.437
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	65	63	215
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	1.113	490	2.478
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej	x	13	48

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

Udzielone świadczenia pomocy społecznej – pieniężne, w naturze i usługach przedstawiono w tab. 24.

Tab. 24. Formy pomocy społecznej w gminie Wejherowo

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zadania zlecone gminom:					
Zasiłki stałe ogółem	65	581	127.000	63	215

Zadania własne gmin:					
Zasiłki okresowe ogółem	191	829	192.100	191	965
Schronienie	1	332	6.277	1	1
Posiłek	686	110.042	177.859	278	1.544
Usługi opiekuńcze ogółem	3	2.805	13.608	3	5
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	1	1	250	1	5
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	327	x	122.713	327	1.473
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	1	10	15.202	1	1

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

2.3. Rynek pracy

Aktywność zawodowa ludności

Informacje na temat aktywności zawodowej mieszkańców gminy znamy tylko dla momentów przeprowadzania Narodowych Spisów Powszechnych. Liczbę osób, którym przyznano decyzją świadczenie przedstawiono w tab. 25.

Tab. 25. Aktywność zawodowa ludności w2002 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	1.148	523	2.437
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	65	63	215
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	1.113	490	2.478
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej	x	13	48

Źródło: Dane NSP 2002

Aktywność zawodową ludności w trakcie NSP 2002 przedstawiono w tab. 26.

Tab. 26. Aktywność zawodowa mieszkańców w gminie Wejherowo

Wyszczególnienie		ogółem
aktywni ekonomicznie w wieku 15 lat i więcej		11583
aktywni zawodowo	Razem	6812
	Pracujący	5491
	Bezrobotni	1321
bierni zawodowo		4664
nieustalony status na rynku pracy		107
współczynnik aktywności zawodowej w %		58,8
współczynnik aktywności zawodowej grupy w wieku produkcyjnym w %		71,9
wskaźnik zatrudnienia w %		47,4
stopa bezrobocia w %		19,4

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

(h) Wielkość i struktura bezrobocia

W końcu czerwca 2006 r. w gminie Wejherowo było 759 bezrobotnych. Kobiety stanowiły powyżej 68% ogółu bezrobotnych.

Stopa bezrobocia w gminie kształtuje się zdecydowanie poniżej średniej wojewódzkiej, gdyż wynosi około 9,5%.

Osoby długotrwale bezrobotne stanowią powyżej 60% bezrobotnych.

Walce z bezrobociem nie sprzyja niskie tempo wzrostu gospodarczego. Obecny już stosunkowo duży, rzędu 5,5% wzrost przekłada się w coraz większym stopniu na powstawanie nowych miejsc pracy. Niebagatelne znaczenie w spadku bezrobocia ma ostatnio również migracja zarobkowa za granicę kraju.

Struktura bezrobotnych w gminie Wejherowo na koniec czerwca 2006 r w zależności od poziomu wykształcenia przedstawiała się w sposób następujący:

- wykształcenie wyższe – 2,5%,

- wykształcenie policealne i średnie zawodowe – 16,1%,
- wykształcenie średnie ogólnokształcące – 7,5%,
- wykształcenie zasadnicze zawodowe – 37,3%,
- wykształcenie podstawowe i niepełne podstawowe – 36,6%,

Struktura ta jest dowodem jak istotny argument w znalezieniu pracy w obecnych warunkach stanowi wykształcenie. Strukturę bezrobotnych w gminie Wejherowo przedstawiono w tab. 27.

Tab. 27. Struktura bezrobotnych w gminie Wejherowo

Rok	Ogółem	Kobiety		W wieku 18-24	
		Liczba	%	Liczba	%
2000	696	421	60,5	260	37,4
2001	882	472	53,5	306	34,7
2002	1104	567	51,4	382	34,6
2003	1216	643	52,9	395	32,5
2004	1149	647	56,3	356	31,0
2005	920	575	62,5	262	28,5
30.06.2006	759	519	68,4	218	28,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Z tab. 27. widać, że maleje liczba i udział ludzi młodych w wieku do 24 lat z wyżu demograficznego z początku lat 80-tych w ogólnej liczbie bezrobotnych. Jest to zjawisko ze wszech miar pozytywne. Natomiast zdecydowanym negatywem jest fakt, że prawie 70% bezrobotnych stanowią kobiety.

(i) Miejsca pracy

Na koniec 2005 r. na terenie gminy Wejherowo zarejestrowanych było 1230 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 1218 w sektorze prywatnym.

Liczbę podmiotów gospodarki narodowej w gminie Wejherowo zarejestrowanych w rejestrze Regon wg sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności przedstawiono w tab. 28.

Tab. 28. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie Wejherowo

Nazwa podmiotu gospodarki	Liczba podmiotu
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	52
Rybołówstwo i rybactwo	3
Górnictwo i kopalnictwo	6
Przetwórstwo przemysłowe	200
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię i gaz	2
Budownictwo	276
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa	350
Hotele i restauracje	37
Transport, Gospodarka magazynowa i łączność	76
Pośrednictwo finansowe	18
Obsługa nieruchomości, usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	104
Administracja publiczna, obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	9

Źródło: Polska Klasyfikacja Działalności

Liczbę miejsc pracy w gminie Wejherowo szacuje się na ok. 5,7 tys. osób, z tego około 500 osób to pracujący w rolnictwie indywidualnym, ok. 3000 to pracujący w podmiotach gospodarczych o zatrudnieniu powyżej 9 osób (stan na 31.12.2005). Pozostałe miejsca pracy są w podmiotach o zatrudnieniu do 9 osób. Wg ewidencji w Urzędzie Statystycznym na koniec 2005 r. zarejestrowanych było 1026 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Wejherowo. Liczbę osób prowadzących działalność gospodarczą, ujętą w sekcjach, przedstawiono w tab. 29. Liczbę osób pracujących w gospodarce narodowej w podmiotach o zatrudnieniu powyżej 9 osób - na koniec 2005 r. przedstawiono w tab. 30.

Tab. 29. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą - stan na koniec 2005r.

	Liczba	%
Łącznie	1026	14,0
Przetwórstwo przemysłowe	144	25,0
Budownictwo	256	30,0
Handel i naprawy	308	3,2

Hotele i restauracje	33	6,8
Transport gospodarka magazynowa i łączność	70	1,6
Pośrednictwo finansowe	16	8,4
Obsługa nieruchomości i firm	86	14,0

Źródło: Dane GUS

Tab. 30. Liczba osób pracujących w gospodarce narodowej w podmiotach o zatrudnieniu powyżej 9 osób - stan na koniec 2005r.

	Liczba	%
Ogółem	3019	
Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	41	1,4
Przemysł	2166	71,7
Budownictwo	188	6,2
Handel i naprawy	94	3,1
Transport, łączność i gospodarka magazynowa	22	0,7
Edukacja	341	11,3

Źródło: Dane GUS

Szacuje się, że w podmiotach gospodarczych o zatrudnieniu poniżej 9 osób, a więc podmiotach nie podlegającej statystyce, zatrudnionych jest ok. 2000 osób.

Na 1000 mieszkańców gminy przypada 167 miejsc pracy w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób. Taka liczba miejsc pracy w gminie nie zapewnia pełnego zatrudnienia mieszkańców na miejscu, dlatego też znaczna ilość osób musi wyjeżdżać do pracy poza teren gminy.

Tab. 30. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność na 1000 mieszkańców - stan na koniec 2005r.

	województwo pomorskie	powiat wejherowski	gmina Wejherowo	gmina Szemud	gmina Puck	gmina Żukowo
ogółem	77,1	70,3	55,9	61	47,4	58,8
przetwórstwo przemysłowe	9,4	10	7,8	9,6	5,8	9,8
budownictwo	9,2	13,2	14	10	10,3	9,4
handel, naprawy	22,7	20,8	16,8	18,2	13	15,8
hotele i restauracje	4,8	2,7	1,8	1,5	6,7	1
transport, gosp. magazynowa, łączność	6,4	5,1	3,8	5,3	3,7	6,5
pośrednictwo finansowe	3,7	3	0,9	1,3	1,5	1,7

obsługa nieruchomości itp.	11,1	8	4,7		1,9	6,3
----------------------------	------	---	-----	--	-----	-----

Źródło: Dane GUS

Miejsca pracy poza rolnictwem w gminie Wejherowo to głównie praca w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, edukacji i usługach.

Tab. 31. Struktura pracujących w gospodarce narodowej (w podmiotach o zatrudnieniu powyżej 9 osób) wg sektorów- stan na koniec 2005r.

Wyszczególnienie	Sektor	Sektor II	Sektor III
	rolnictwo, leśnictwo rybołówstwo	przemysł, zaopatrzenie energię i budownictwo	w usługi-handel, transport, edukacja
gmina Wejherowo	1,4	78,0	16,0
gmina Szemud	2,5	55,6	31,9
gmina Puck	3,0	56,0	33,3
gmina Żukowo	1,0	73,4	23,1

Źródło: Dane GUS

Z tab. 31. wynika jak różnią się sąsiadujące ze sobą gminy pod względem zatrudnienia. Gmina Wejherowo ma bardzo zbliżoną strukturę do gminy Żukowo. We wszystkich gminach dominuje sektor II jednak w gminie Wejherowo udział ten jest największy.

Bilans zasobów pracy

Bilans zasobów pracy może być dokonywany jedynie szacunkowo, gdyż taki charakter ma liczba zawodowo aktywnych, szacunkowy charakter ma też wielkość salda dojazdów do pracy i liczba pracujących w gminie (sprawozdawczość GUS nie obejmuje pracujących w podmiotach o zatrudnieniu do 9 osób).

Liczba aktywnych zawodowo	8100
Liczba pracujących w podmiotach powyżej 9 osób	3000
Liczba pracujących w podmiotach poniżej 9 osób	2200
Liczba pracujących w rolnictwie	ok. 500
Liczba bezrobotnych	ok.900
Saldo dojazdów do pracy	ok1600

Saldo dojazdów do pracy jest ujemne tzn. występuje przewaga wyjazdów do pracy poza gminę nad przyjazdami do gminy, co świadczy o braku wystarczającej liczby miejsc pracy dla mieszkańców gminy. Liczba miejsc pracy w gminie pokrywa w ok. 70% potrzeby lokalnego rynku pracy.

3. Uwarunkowania przyrodnicze

3.1. Charakterystyka walorów i zasobów środowiska przyrodniczego

3.1.1. Charakterystyka ogólna

Teren gminy Wejherowo położony jest w północnej części województwa pomorskiego, w powiecie wejherowskim i graniczy z miastami: Wejherowo, Reda, Rumia, Gdynia oraz gminami wiejskimi: Gniewino, Luzino, Szemud i Puck oraz Krokowa.

Zgodnie z podziałem obszaru Polski na jednostki fizycznogeograficzne J. Kondrackiego gmina Wejherowo położona jest w granicach trzech mezoregionów fizyczno-geograficznych: Pobrzeża Kaszubskiego (Wysoczyzny Żarnowieckiej), Pradoliny Redy – Łeby i Pojezierza Kaszubskiego. Jednostki te wchodzi w skład dwóch większych jednostek makroregionalnych – Pobrzeży Południowobałtyckich i Pojezierzy Pomorskich.

W opracowanej przez A. H. Rachockiego strukturze geomorfologicznej regionu gdańskiego na analizowanym terenie gminy wyróżniono: wysoczyznę morenową wzgórkową i falistą, równiny sandrowe oraz zastoiskowe i doliny rzeczne.

Zgodnie z regionalnym podziałem układu hydrograficznego J. Drwala analizowany obszar położony jest w „kaszubskim systemie hydrograficznym” w dorzeczu trzech rzek: Łeby (zachodnia i północno – zachodnia część), Piaśnicy (północno – wschodnia część) i Redy (pozostałe fragmenty gminy).

Według A. J. Trappa tereny te położone są w Krainie Pojezierza Pomorskiego w części zewnętrznej oraz w Krainie wybrzeża Zatoki Gdańskiej (jedynie część wschodnia gminy).

Opierając się na tradycyjnym podziale Polski na regiony geobotaniczne W. Szafera, który został uszczegółowiony przez J. M. Matuszkiewicza, analizowany

obszar gminy leży na granicy dwóch Okręgów: Okręgu Pobrzeże Kaszubskie w Krainie Pobrzeże Południowobałtyckie (północna część gminy) i Okręgu Pojezierze Kaszubskie w Krainie Pojezierzy Środkowopomorskich (południowa część), które wchodzą w skład Działu Pomorskiego.

Według rejonizacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych A. S. Kleczkowskiego analizowany obszar gminy został włączony do wyznaczonego systemu. Położony jest on w granicach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 108 - Zbiornik międzymorenowy Salino i nr 110 „Pradolina Kaszubska”.

W regionalizacji rolniczej województwa pomorskiego M. Haluzo analizowany teren znajduje się w podrejonie rolniczym „2b” obejmującym północną część gminy i Rejonie „7” – obejmującym część południową.

3.1.2. Rzeźba terenu

Położenie gminy w granicach trzech odrębnych, znacznie zróżnicowanych morfologicznie, jednostek fizycznogeograficznych rangi mezoregionu, znajduje swoje odzwierciedlenie w bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu. Efektem tego jest duże zróżnicowanie hipsometryczne, a także bogactwo form morfogenetycznych. Najwyższe wzniesienia znajdują się na wysoczyźnie Pojezierza Kaszubskiego sięgając około 225 m n.p.m., najniżej położony obszar gminy znajduje się na jej północno-zachodnim skraju, w dolinie Piaśnicy, gdzie teren obniża się poniżej 10 m n.p.m. Różnica wysokości bezwzględnych na obszarze gminy wynosi zatem 215 m.

Zasadniczy rys rzeźby omawianego obszaru ukształtowany został podczas ostatniej fazy zlodowacenia północnopolskiego (Wisły) oraz w okresie jego zaniku, kiedy stopniowe ocieplenie klimatu spowodowało ostateczny zanik lądolodu i intensywny odpływ wód roztopowych. W okresie holoceniowym nastąpiły kolejne modyfikacje rzeźby – spowodowane wytapianiem się brył martwego lodu w zagłębieniach i obniżeniach dolinnych oraz organizacją sieci rzecznej i związanymi z tym procesami erozji wodnej.

Poszczególne jednostki morfologiczne: Pojezierze Kaszubskie, Pradolina Redy-Łeby i Wysoczyzna Żarnowiecka, silnie kontrastują ze sobą pod względem ukształtowania terenu.

Północna część gminy położona jest w obrębie **Wysoczyzny Żarnowieckiej** (Pobrzeża Kaszubskiego). Jest ona niejednolita genetycznie. W jej skład na omawianym terenie wchodzi kilka mniejszych jednostek morfologicznych. Są to:

- **wysoczyzna morenowa falista** w rejonie Kąpina na północ od Wejherowa, zalegająca w poziomie 80-90 m n.p.m., w najwyższych punktach dochodząca do wysokości 100 m n.p.m.;
- **równina sandrowa** rozciągająca się na północno-zachód od Wejherowa - obejmuje powierzchnię o wysokości około 60 - 50 m n.p.m., urozmaiconą licznymi zagłębieniami o genezie wytopiskowej i wykazującą nachylenie w kierunku północnym i zachodnim;
- **morena kemowa** – rozciągająca się wzdłuż południowo-zachodniej granicy Wysoczyzny Żarnowieckiej, na wschód od miejscowości Orle - z licznymi wzniesieniami i zagłębieniami terenu oraz deniwelacjami dochodzącymi do około 10 m;
- **dolina Piaśnicy** przebiegająca wzdłuż północnej granicy gminy, wcinająca się w powierzchnię sandrową na głębokość od 10 do około 30 m.

W środkowej części gminy Wysoczyzna Żarnowiecka opada stromymi krawędziami do Pradoliny Redy-Łeby. W strefie tej, charakteryzującej się gęstą siecią drobnych dolin erozyjnych, różnice wzniesień dochodzą do 60 m, a kąty nachylenia stoków przekraczają 15-20 °.

W północno-zachodniej i środkowej części gminy przebiega rozległe obniżenie **Pradoliny Redy-Łeby**, rozdzielające opisywaną Wysoczyznę Żarnowiecką od wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego. Dno pradoliny zalega na poziomie około 30 m n.p.m. i poniżej w środkowej części doliny, do 35 –40 m n.p.m. w pobliżu krawędzi wysoczyzn.

Większa część gminy Wejherowo, położona na południe od Pradoliny Redy-Łeby, znajduje się w obrębie wysoczyzny **Pojezierza Kaszubskiego**. Rozległy teren wysoczyznowy obejmuje głównie morenę denną falistą i pagórkowatą z licznie występującymi zagłębieniami wytopiskowymi i wzniesieniami moreny czołowej. Powierzchnia wysoczyznowa zalega tu na wysokości od około 100 m. n. p.m., w zachodniej części gminy w okolicach Góry, Gościcina i Gowina do około 170 - 180 m n.p.m. w rejonie Łężyc i Bieszkowic w południowo-wschodniej części gminy. Skrajnie południowy fragment obszaru gminy, na południowy-wschód od Bieszkowic, obejmuje wzniesienia moreny czołowej, stanowiące najwyższe wzniesienia na jej terenie dochodzące do 225 m n.p.m. Powierzchnia wysoczyzny wykazuje nachylenie w kierunku północnym i północno-zachodnim do Pradoliny Redy-Łeby. Lokalne deniwelacje dochodzą tu do około 10, sporadycznie około 20 m, przy dość łagodnych spadkach nie przekraczających z reguły 6°. Większe deniwelacje występują lokalnie w obrębie stoków dolin i zagłębień urozmaicających omawianą powierzchnię. Na obszarze moreny czołowej różnice wzniesień pomiędzy wzniesieniami a zagłębieniami wytopiskowymi dochodzą do 40 m. Jednak największe zróżnicowanie morfometryczne omawianej jednostki związane jest z jej strefą krawędziową na granicy z obniżeniem pradoliny. Strefa ta, o zmiennej szerokości, przebiega z północnego-zachodu na południowy-wschód. Powierzchnia wysoczyzny porozcinana jest tu wieloma, różnej wielkości dolinami erozyjnymi. Wśród nich do największych należą doliny Bolszewki i Gościciny, Cedronu i Zagórskiej Strugi. Silnie erozyjna rzeźba tej strefy cechuje się bardzo dużymi deniwelacjami dochodzącymi bardzo często do 60-70 m przy kątach nachyleń osiągających wartości rzędu 20° – 30°, dochodzącymi lokalnie nawet do około 40°.

3.1.3. Budowa geologiczna

W niniejszej charakterystyce budowy geologicznej uwzględniono zarówno przypowierzchniową jak i wgłębnią budowę obszaru gminy oraz scharakteryzowano występujące tu zasoby surowcowe.

Budowa geologiczna, podobnie jak rzeźba terenu, jest podstawowym komponentem środowiska przyrodniczego, wpływającym w sposób istotny nie tylko na wykształcenie pozostałych jego komponentów, ale również na jego zasoby możliwe do gospodarczego wykorzystania przez człowieka. Budowa geologiczna decyduje nie tylko o rodzaju i wielkości zasobów surowców mineralnych. Wpływa ona istotnie na wykształcenie, typy i własności fizykochemiczne gleb, warunki geotechniczne posadowienia budowli, wreszcie decyduje o charakterze krążenia wód podziemnych określając warunki ich zasilania, ochrony przed zanieczyszczeniami oraz ich parametry użytkowe (zasobność i wydajność).

Budowa geologiczna omawianego rejonu jest dość złożona, ale stosunki geologiczne podłoża nie mają odbicia w ukształtowaniu powierzchni. Ogólnie ujmując, podłoże uformowane jest w kilku kondygnacjach geologicznych, które w profilu pionowym uwidaczniają się w postaci kolejno nałożonych na siebie pięter strukturalnych. Gmina Wejherowo leży w obrębie Syneklizy Perybałtyckiej a fundament krystaliczny zalega tu stosunkowo wysoko. Jest to najniższa najstarsza kondygnacja geologiczna, którą tworzą prekambryjskie skały, głównie granity, dioryty i granodioryty. Zdyslokowana, wykazuje układ blokowy, a jego strop zalega poniżej 3500m. Na krystalicznych skałach prekambryjskich, zalegają staropaleozoiczne serie osadowe o prawie nie zaburzoną ułożeniem. Składają się na nie: rdzawobrunatne, piaszczysto-mułowcowe osady kambryjskie; wapienie i węglanowe osady mułowo-ilaste ordowiku; i przede wszystkim, osiągające znaczną miąższość około 2 tys. metrów, ilaste i węglanowo-margliste, piaszczyste i łąłupkowe osady syluru. Ten kompleks osadowy tworzy drugie z kolei piętro strukturalne (staropaleozoiczne). W rejonie tym brak jest osadów dewonu i karbonu, a osady permu spoczywają bezpośrednio na sylurze. Występująca tu niezgodność sedymentacyjna jest właściwa całemu niżowi. Powyżej tej serii zalegają osady mezozoiczne triasu, jury i kredy. Budują one, wraz ze skałami permu, trzecią z kolei kondygnację geologiczną, tzw. piętro strukturalne permsko-mezozoiczne, o miąższości około 1500 metrów.

W starszym trzeciorzędzie wszystkie geologiczne jednostki regionalne Pomorza uległy penepłenizacji, odstaniając na powierzchni utwory triasowe. Na tej powierzchni zrównania, osadzone zostało najmłodsze, kenozoiczne piętro strukturalne. Kondygnacja ta charakteryzuje się wyraźną dwudzielnością, która spowodowana jest odmiennością genetyczną zalegających tu osadów. Utwory trzeciorzędowe i czwartorzędowe tworzyły się w całkowicie odmiennych warunkach przyrodniczych. Serię trzeciorzędową reprezentują wszystkie piętra poza najmłodszym pliocenem, a więc morskie osady oligocenu, głównie piaski glaukonitowe oraz lądowo bagienne lub jeziorne utwory miocenu. Są to zazwyczaj różnoziarniste piaski kwarcowe i mułki przewarstwione węglem brunatnym tzw. formacja burowęglowa. Trzeciorzęd w znacznym stopniu zniszczony został przez denudację i erozję oraz egzarację w starszym plejstocenie. Na przykład w rynnach Jeziora Żarnowieckiego, czwartorzęd zalega bezpośrednio na osadach jury i kredy.

Płytsza budowa geologiczna omawianego terenu związana jest ściśle z podstawowymi, wyróżnionymi jednostkami morfologicznymi i ich genezą. Powierzchniową budowę geologiczną tworzą osady czwartorzędowe związane z fazą pomorską zlodowacenia Wisły oraz osady holoceniowe powstałe po zaniku lądolodu. Czwartorzędowe osady polodowcowe występują na stokach i wierzchołkach wysoczyzn – Żarnowieckiej i Pojezierza Kaszubskiego. Najbardziej rozpowszechnionym typem osadów polodowcowych są gliny zwałowe zalegające na przeważającej powierzchni wierzchołków i stoków Pojezierza Kaszubskiego oraz w rejonie Kąpina na Wysoczyźnie Żarnowieckiej. Gliny te wykazują często przypowierzchniowe spiaszczenie, a także niekiedy dość liczne przewarstwienia piaszczyste. Obok glin, pospolitym osadem polodowcowym są piaski i żwiry wodnolodowcowe występujące zwartym płatem na obszarze sandru Piaśnicy gminy oraz lokalnie w postaci niewielkich płatów w okolicach Bieszkowic i Nowego Dworu Wejherowskiego. W sąsiedztwie tych dwu miejscowości występują także osady moren czołowych złożone z piasków, żwirów i głazów, a miejscami także piasków gliniastych i glin lodowcowych. W rejonie Orła występują także piaszczyste i piaszczysto – mułkowate osady moren kemowych. Na obszarze

pradoliny przeważają osady holoceniowe w postaci torfów, namułów torfiastych, mułkowo-ilastych i piaszczystych mad rzecznych oraz piasków i żwirów akumulacji rzecznej. U wylotów dolin Bolszewki i Gościciny znajdują się rozległe stożki napływowe zbudowane również z osadów piaszczystych. W krawędziowych strefach pradoliny występują piaski i żwiry wodnolodowcowe. Wgłębna budowa geologiczna rozpoznana została na podstawie wierzeń hydrogeologicznych i geologicznych. W profilu pionowym obu wysoczyzn górną część stanowią osady polodowcowe złożone z glin zwalowych zalegających naprzemianległe z piaszczysto-żwirowymi osadami wodnolodowcowymi. W dnie pradoliny pod pokrywą osadów holoceniowych przeważają piaski i żwiry wodnolodowcowe. Miąższość osadów czwartorzędowych waha się w szerokich granicach - od około 200 m na wysoczyznach do 50-20 m w pradolinie.

Na terenie gminy znajdują się następujące udokumentowane i zarejestrowane złoża kopalin pospolitych:

- złożo kredy jeziornej „Wejherowo-Orle”;
- złożo kredy jeziornej „Góra”;
- złożo kruszywa naturalnego „Orle”;
- złożo kruszywa naturalnego „Gowino I”;
- złożo kruszywa naturalnego „Gowino II”;
- złożo kruszywa naturalnego „Gowino IV”;
- złożo kruszywa naturalnego „Gowino V”;
- złożo kruszywa naturalnego „Zamostne”;
- złożo kruszywa naturalnego „Góra V”.

Złożo kredy jeziornej i marglu jeziornego „Wejherowo-Orle” posiada dokumentację geologiczną w kategorii C2 i C1 z jakością kopaliny w kategorii B. Średnia zawartość tlenu wapnia CaO w kopalinie jest wysoka i wynosi 45,6 %, średnia miąższość złoża 10,0 m. Eksploatacja została zaniechana w 1993 roku. Obszar byłej kopalni miał zostać zrekultywowany i zagospodarowany jako stawy rybne. Pod pretekstem budowy tych stawów przez kolejne lata odbywała się nielegalna eksploatacja surowca.

Złoże kredy jeziornej i torfu „Góra” – położone jest w bezpośrednim sąsiedztwie złoża „Wejherowo-Orle”, na południe od jego granic. Złoże zajmuje 4,24 ha powierzchni, kopaliną główną jest tu kreda jeziorna o średniej zasadowości 45,1% i średniej miąższości 3,4 m. Kopaliną towarzyszącą jest torf. Poza złożami kredy jeziornej o znacznych zasobach posiadających znaczenie przemysłowe, na obszarze gminy występują kopaliny pospolite o niedużych zasobach, zaliczające się do surowców powszechnie występujących, a wśród nich:

- **Złoże kruszywa naturalnego „Orle”** – niewielkie złożo piasków budowlanych, położone ok. 100 m na wschód od miejscowości Orle.
- **Złoża kruszywa naturalnego „Gowino I” i „Gowino II”**. – położone jest około 1 km na północny-zachód od miejscowości Pętkowice.
- **Złoża kruszywa naturalnego „Gowino IV” i „Gowino V”** – złoża piasków położone są w południowo-zachodnim fragmencie obrębu geodezyjnego Gowino.
- **Złoże kruszywa naturalnego drobnego „Zamostne”** położone jest w miejscowości Zamostne w strefie krawędziowej Pradoliny Kaszubskiej
- **Złoże kruszywa naturalnego „Góra V”** – złożo piasków położone w północno-wschodnim krańcu miejscowości Góra.

Na podstawie przeprowadzanych na terenie gminy badań poszukiwawczych wytypowano sześć obszarów perspektywicznych występowania kopalin.

- Warszkowo kruszywo naturalne drobne
- Góra I kruszywo naturalne drobne
- Góra II kruszywo naturalne drobne
- Gościcino kruszywo naturalne drobne
- Osada Fabryczna kruszywo naturalne grube
- Zbychowo kruszywo naturalne drobne

Ponadto, na obszarze gminy zinwentaryzowano szereg punktów eksploatacji kruszywa naturalnego wykorzystywanych na potrzeby indywidualnych użytkowników. Nie posiadają one dokumentacji zasobów i nie mają większego znaczenia gospodarczego.

3.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne

3.1.4.1. Charakterystyka powierzchniowej sieci hydrograficznej

Stosunkowo dobrze wykształcona jest sieć rzeczna. Działy wodne I rzędu dzielą obszar gminy na cztery podstawowe dorzecza:

- Redy;
- Piaśnicy;
- Zagórskiej Strugi;
- Gizdepki.

Największym ciekim powierzchniowym jest **rzeka Reda**. Obszar jej zlewni obejmuje większość terenu położonego w zachodniej, południowo-zachodniej i środkowej części gminy. Całkowita długość rzeki Redy wynosi 57 km. Na terenie gminy rzeka płynie wykorzystując szerokie dno Pradoliny Redy-Łęby na odcinku o długości ponad 10 km. Poniżej jeziora Orle rzeka płynie częściowo sztucznym kanałem. Średni roczny przepływ w tym cieku w Wejherowie wynosi - 4,43 m³/s, przy czym notuje się wyższe przepływy w półroczu chłodnym – 5,10 m³/s, niż w ciepłym – 3,77 m³/s. Na omawianym obszarze Reda przyjmuje kilka większych dopływów odprowadzających wody z obszaru wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego. Są to Bolszewka i Gościcina, których dolne odcinki (odpowiednio – ok. 8 i 9 km), przebiegają w granicach gminy, oraz potok Cedron. Górny 4-kilometrowy odcinek tego cieku wypływającego z jez. Wyspowo, położony jest w granicach gminy. Dno Pradoliny Redy charakteryzuje się bardzo gęstą siecią sztucznych rowów i kanałów melioracyjnych.

Zlewnia **Zagórskiej Strugi** obejmuje południowo-wschodnią część gminy Wejherowo. Długość tego cieku w gminie Wejherowo wynosi około 4,5 km.

Charakterystyczne dla cieków odwadniających wysoczyznę Pojezierza Kaszubskiego są ich znaczne spadki, których średnie wartości zawierają się w przedziale od 0,379 % (Bolszewka) do 0,785% (Cedron) i wyraźnie kontrastują ze średnim spadkiem rzeki Redy – 0,098 %. Duże wartości spadków cieków spływających z wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego są porównywalne ze spadkami rzek obszaru wyżynnego i podgórskiego Polski.

Rzeka Piaśnica posiada w północnej części gminy, na obszarze sandrowym, swój odcinek źródłowy. Część górnego biegu tej rzeki o długości około 10 km przebiega w granicach gminy Wejherowo.

Niewielka powierzchnia w północno-wschodniej części gminy należy do zlewni powierzchniowej **rzeki Gizdepki**, jednak jej odcinek źródłowy położony jest już poza granicami gminy.

Poza omówionymi większymi ciekami, na wysoczyźnie Pojezierza Kaszubskiego i w jego strefie krawędziowej występuje kilka niewielkich bezimiennych cieków.

Poza siecią rzeczną na obszarze gminy wody powierzchniowe reprezentowane są przez kilka niewielkich **zbiorników wodnych**. Większa ich koncentracja ma miejsce na wysoczyźnie Pojezierza Kaszubskiego, szczególnie w pobliżu strefy czołowomorenowej. Są to przeważnie jeziora o genezie wytopiskowej, w większości bez odpływu powierzchniowego. Do ważniejszych zbiorników wodnych na tym obszarze należą jeziora: Wyspowo, Bieszkowickie, Zawiat, Borowo, Pałsznik i Wygoda. Największy powierzchniowo zbiornik wodny na terenie gminy – **jeziro Orle**, położony jest natomiast w dnie Pradoliny Redy–Łeby w sąsiedztwie miejscowości Orle. Misa tego jeziora wykształcona jest w rozległym zagłębieniu wytopiskowym. W wyniku intensywnej eksploatacji kredy jeziornej, której początek datuje się przynajmniej na 1872 rok, zbiornik ten został znacznie powiększony w wyniku zalania wodą wyrobisk poeksploatacyjnych. Aktualnie jezioro to, będące w znacznej mierze formą antropogeniczną, zajmuje powierzchnię około 64 ha. Wokół jeziora skupionych jest kilka sztucznych stawów rybnych, których budowa nadal trwa. W związku z tym powierzchnia wód otwartych w tym rejonie stale wzrasta.

W tab. 32 przedstawiono parametry morfometryczne większych jezior w gminie Wejherowo.

Tab.32. Podstawowe parametry morfometryczne większych jezior w gminie Wejherowo

Nazwa jeziora	Powierzchnia (ha)	Głębokość średnia (m)	Głębokość maksymalna (m)	Objętość (tys. m ³)
Nowe Orle	24,8	1,8	3,0	446,4

Stare Orle	39,9	1,6	2,6	638,4
Borowo	15,4	3,7	9,2	569,8
Wygoda	10,6	6,6	16,2	699,6
Pąsznik	9,7	-	13,6	-
Bieszkowickie	10,3	3,2	7,2	329,6
Zawiat	18,4	6,5	15,5	1196,0
Wyspowo	23,0	2,6	4,6	598,0

Obszar gminy jest wyraźnie zróżnicowany pod względem rozmieszczenia obszarów podmokłych, bagnisk i torfowisk. Zdecydowanie największym skupieniem terenów stale i okresowo podmokłych oraz bagnisk jest Pradolina Redy-Łęby. Na obszarach tych rozwijają się przeważnie torfowiska niskie zasilane głównie wodami gruntowymi. Na obszarach Wysoczyzny Żarnowieckiej i Pojezierza Kaszubskiego, w lokalnych niewielkich zagłębieniach terenu, występują dość liczne, ale niewielkie powierzchniowo, obszary podmokłe i związane z nimi torfowiska, z reguły wysokie lub przejściowe. Zasilane są one w głównej mierze przez wody opadowe, przy ograniczonej roli zasilania gruntowego. Większe powierzchniowo podmokłości i torfowiska niskie występują tu jedynie w dolinach większych rzek i potoków – Bolszewki, Gościciny, Zagórskiej Strugi.

3.1.4.2. Wody podziemne

Występowanie wód podziemnych wiąże się ściśle z budową geologiczną omawianego obszaru. Na terenie gminy wyróżnić można trzy podstawowe piętra wodonośne:

- górnokredowe;
- trzeciorzędowe;
- czwartorzędowe.

Górnokredowe piętro wodonośne związane jest z utworami porowymi i szczelinowymi, stwarzającymi warunki występowania wód. Występowanie tych wód znane jest przede wszystkim z obszaru pradolinowego. Cechują się one występowaniem pod znacznym ciśnieniem piezometrycznym

powodującym, iż są to niekiedy wody o charakterze artezyjskim. Na obszarze gminy nie są one eksploatowane.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne dzieli się zasadniczo na dwa poziomy – oligoceński i mioceński. Poziom oligoceński występuje w różnoziarnistych piaskach i żwirach kwarcowych. Strop tego poziomu na południe od Wejherowa zalega na rzędnych ok. 70 m p.p.m.; cechuje się on znacznym rozprzestrzenieniem i silnym napięciem zwierciadła wody. Poziom mioceński występuje w piaszczystych i piaszczysto-żwirowych osadach tej formacji, występujących nieregularnie wśród mułków i ilów. Głębokość jego stropu w okolicach Wejherowa wynosi około 50 m. Podobnie jak poziom oligoceński występuje on pod znacznym napięciem piezometrycznym, w okolicach Wejherowa (dolina Cedronu) statyczne zwierciadło tego poziomu stabilizuje się 3,9 m poniżej poziomu terenu.

Na terenach wysoczyzn **czwartorzędowe piętro wodonośne** dzieli się na kilka poziomów wodonośnych, które łączą się na terenie pradoliny. Na terenach wysoczyznowych poszczególne poziomy wodonośne wykształcone są w obrębie piaszczysto-żwirowych osadów wodnolodowcowych zlodowacenia Wisły (bałtyckiego) oraz niżej zalegających serii fluwioglacjalnych zlodowacenia środkowopolskiego. Pierwszy czwartorzędowy poziom wodonośny cechuje się najczęściej swobodnym zwierciadłem i stosunkowo niedużą wydajnością. Poziomy niższe występują z reguły pod napięciem i posiadają znacznie wyższą wydajność. Na obszarze pradoliny w serii osadów wodnolodowcowych o miąższości dochodzącej do kilkudziesięciu metrów, występuje czwartorzędowy poziom wodonośny. Miejscami jest on podzielony na dwa warstwą nieprzepuszczalnych mułków (rejon jeziora Orle). W sytuacji takiej poziom dolny występuje pod napięciem hydrostatycznym. Wodonośne utwory czwartorzędu w pradolinie kontaktują się na znacznej powierzchni bezpośrednio z utworami trzeciorzędowymi, tworząc wspólny poziom. Wody w pradolinie zasilane są wodami kilku czwartorzędowych poziomów wodonośnych napływającymi z obszarów wysoczyzn oraz wodami z utworów trzeciorzędowych. Dzięki temu, a także z uwagi na korzystne parametry filtracji osadów wodnolodowcowych zalegających w pradolinie, zasoby wód

podziemnych pradoliny są bardzo duże. Głębokość zalegania zwierciadła wody poziomu czwartorzędowego w pradolinie jest niewielka. W części środkowej wody te występują bardzo płytko – około 1 m p.p.t., natomiast w wyższych partiach dna pradoliny i w obrębie stożków napływowych nieco głębiej – około 5 – 7 m p.p.t.

Czwartorzędowe piętro wodonośne zarówno na wysoczyznach, jak i w pradolinie jest głównym źródłem zaopatrzenia ludności gminy w wodę.

Ze względu na stosunki wodne i warunki migracji wód podziemnych teren gminy można podzielić na obszary:

- Zasilania i tranzytu wód podziemnych - obszary wysoczyzn – Żarnowieckiej i Pojezierza Kaszubskiego. Jest to obszar o generalnie infiltracyjnym typie stosunków wodnych (przewaga wsiąkania i zasilania wód podziemnych przez wody opadowe). Sprzyja temu zarówno wyższe wyniesienie tego obszaru w stosunku do terenów przyległych i głębokie zaleganie wód podziemnych, jak i stosunkowo cienka i nieciągła pokrywa glin zwałowych, wykazujących lokalnie znaczne spiaszczenie (piaski, piaski gliniaste) i zwiększoną wodopruszczalność.
- Drenażu wód podziemnych – obszar Pradoliny Redy-Łeby. Następuje tu drenaż wód z przyległych wysoczyzn – Pojezierza i Pobrzeża Kaszubskiego oraz ich odpływ (częściowo powierzchniowy siecią cieków naturalnych i kanałów) do Zatoki Gdańskiej i Puckiej.

Ze względu na zróżnicowanie warunków wodnych na obszarze gminy również odmienne są warunki ochrony jakości wód podziemnych. Obszar wysoczyznowy można uznać za stosunkowo korzystny pod względem warunków ich ochrony. Decyduje o tym występująca tu pokrywa glin zwałowych (pełniąca rolę warstwy izolacyjnej), głębokie zaleganie wód podziemnych i związana z tym duża miąższość strefy aeracji. Obszar pradolinny posiada niekorzystne warunki ochrony jakości wód podziemnych. Głównymi czynnikami takiego stanu rzeczy jest bardzo płytkie występowanie

wód podziemnych i ich bardzo słaba izolacja od powierzchni. Jedyną warstwą pełniącą rolę izolacyjną w stosunku do występujących tu wód podziemnych są torfy.

Charakterystyka głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 110

Główne zbiorniki wód podziemnych wyznaczone są na podstawie przepisów Prawa Wodnego. Są to zbiorniki o dużych zasobach, korzystnych warunkach eksploatacyjnych, jednocześnie intensywnie wykorzystywane gospodarczo. Na obszarze dna pradoliny znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych – 110 „Pradolina Kaszubska” zatwierdzony decyzją MOŚZNIŁ w roku 1996. Środkowa część jego obszaru znajduje się w granicach gminy.

Omawiany zbiornik zasilany jest wodami podziemnymi spływającymi z zachodniej części obszaru gminy położonego na wysoczyźnie. W jej strefie krawędziowej następuje również zasilanie wodami spływającymi po stromych stokach i wsiąkającymi w piaszczyste utwory aluwialne pradoliny u ich podnóży. Stąd też w strefach krawędziowych przyległych wysoczyzn w granicach gminy wyznaczono obszar najwyższej ochrony i obszar ochrony wód zbiornika. Dla terenów tych przewidziano odpowiednie zakazy i nakazy podporządkowane potrzebom ochrony jakości wód zbiornika.

3.1.5. Klimat

3.1.5.1. Warunki klimatyczne obszaru gminy

Omawiany obszar położony jest pod względem klimatycznym w krainie klimatycznej wybrzeża Zatoki Gdańskiej. Położenie gminy w zasięgu oddziaływania termicznego zbiornika Morza Bałtyckiego wpływa na wydłużenie okresów przejściowych – przedwiośnia i przedzimia. Na obszarze gminy brak jest aktualnie stacji prowadzącej pomiary i obserwacje meteorologiczne. Warunki klimatyczne gminy Wejherowo scharakteryzowano na podstawie danych meteorologicznych ze stacji Lębork (położonej w Pradolinie Redy-Łeby) i Gdynia (położonej w obrębie Pradoliny Kaszubskiej).

Charakterystycznymi cechami klimatu są tu:

- małe amplitudy roczne, miesięczne i dobowe temperatury;

- niskie maksymalne i wysokie minimalne temperatury powietrza;
- opóźnienie termicznych pór roku;
- wydłużenie okresu przejściowego pomiędzy latem i zimą;
- niższe temperatury wiosną w stosunku do jesieni;
- silne wiatry głównie z sektora zachodniego.

Charakterystyczną cechą są tu także wyższe temperatury powietrza w okresie jesiennym w stosunku do wiosny.

Najzimniejszym miesiącem na omawianym obszarze jest styczeń, lub co charakterystyczne dla obszarów nadmorskich – luty. Średnia temperatura stycznia w Gdyni w wieloleciu wynosiła: $-0,8^{\circ}\text{C}$, natomiast średnia dla lutego: $-1,1^{\circ}\text{C}$. Dla stacji Lębork średnia temperatura najzimniejszego miesiąca – lutego wynosiła $-2,2^{\circ}\text{C}$. Najwyższe temperatury notuje się w lipcu – średnie temperatury tego miesiąca wynoszą od $17,1$ do $17,7^{\circ}\text{C}$. Średnia roczna temperatura wynosi ok. $7,5^{\circ}\text{C}$.

Charakterystycznym elementem klimatu są tu zjawiska anemometryczne, związane z niedalekim położeniem gminy w stosunku do brzegu morskiego – występowanie silnych wiatrów i bryzy morskiej. Wiatry o znacznych prędkościach występują głównie w okresie jesiennym i zimowym, szczególnie z kierunku zachodniego i północno-zachodniego. Średnia roczna prędkość wiatru na stacji Gdynia jest wysoka i waha się ok. $4,5-4,9\text{ m/s}$. Natomiast dla stacji Lębork (położonej dalej od morza) notuje się znacznie niższe prędkości wiatru – średnia roczna ok. $2,7\text{ m/s}$

Opady atmosferyczne są tu wysokie i kształtują się na poziomie około 750 mm rocznie. W zlewni Redy powyżej Wejherowa średni roczny opad wynosi około 740 mm , a w zlewni Zagórskiej Strugi - 770 mm . Wartości te są znacznie wyższe od średnich uzyskanych ze stacji Gdynia i Lębork. Najwyższe opady występują w lipcu, sierpniu i listopadzie, najniższe – w lutym, marcu i kwietniu. Omawiany obszar cechuje się stosunkowo długim okresem zalegania pokrywy śnieżnej wynoszącym średnio $76-80$ dni.

Cechą charakterystyczną tutejszego klimatu jest również duże zachmurzenie, którego największe wartości występują w miesiącach zimowych, oraz częste występowanie mgieł.

3.1.5.2. Zróżnicowanie klimatu lokalnego

Z uwagi na duże zróżnicowanie morfometryczne obszaru gminy i związaną z nim zmienność wykształcenia pozostałych elementów środowiska przyrodniczego, występuje tu znaczne urozmaicenie klimatu lokalnego. Ma ono poważne znaczenie również dla działalności człowieka i możliwości optymalnego zagospodarowania poszczególnych obszarów. Na obszarze gminy wyróżnić można dwa podstawowe typy klimatu lokalnego: wysoczyzn – Żarnowieckiej i Pojezierza Kaszubskiego oraz Pradoliny Redy - Łeby. W obrębie obu jednostek przebieg zjawisk meteorologicznych jest odmienny.

Klimat lokalny wysoczyzn (Wysoczyzna Żarnowiecka, Pojezierze Kaszubskie), w stosunku do niżej położonego obszaru gminy, charakteryzuje się:

- niższymi średnimi miesięcznymi i dobowymi temperaturami powietrza;
- wyższymi średnimi amplitudami rocznymi temperatury powietrza;
- opadami wyższymi o około 50 – 150 mm w stosunku do obszaru pradoliny;
- znacznym zróżnicowaniem topoklimatycznym w zależności od pokrycia terenu i ekspozycji stoków;
- dłuższym średnio o ok. 4 dni zaleganiem pokrywy śnieżnej;
- brakiem inwersji termicznych typu spływowego i formowania się zastoisk chłodnego powietrza.

Charakterystyczną cechą obszaru Wysoczyzny Żarnowieckiej i Pojezierza Kaszubskiego jest znaczne zróżnicowane topoklimatyczne. Dużą powierzchnię zajmują tu obszary leśne, w obrębie których występują specyficzne warunki topoklimatyczne (bardziej wyrównany przebieg temperatur dobowych, wyższa wilgotność). Na lokalne zróżnicowanie topoklimatyczne silnie wpływa rzeźba terenu, a w szczególności ekspozycja stoków. Stoki o ekspozycji z sektora północnego cechują się niewielkim dopływem energii słonecznej i

niekorzystnymi warunkami termicznymi, a także wyższą wilgotnością względną powietrza. Podobnymi cechami charakteryzują się podmokłe doliny i zagłębienia wysoczyzn. Stoki o ekspozycji z sektora południowego cechują: znacząco wyższy dopływ energii słonecznej, wyższe temperatura i niższa wilgotność względna powietrza. Stoki o ekspozycjach w kierunkach wschodnim i zachodnim charakteryzują się pośrednimi cechami omówionych parametrów.

Klimat obszaru gminy położonego w obrębie Pradoliny Redy- Łeby wyróżnia się:

- wyższymi średnimi miesięcznymi i rocznymi temperaturami powietrza oraz ich wyrównanym przebiegiem w ciągu roku;
- niższymi średnimi amplitudami rocznymi temperatury powietrza;
- dużą wilgotnością względną powietrza – wyższą o około 10% od występującej na wysoczyźnie;
- występowaniem wiatrów o znacznych prędkościach, dochodzących do 10-15 m/s;
- brakiem wyraźnego zróżnicowania topoklimatycznego;
- predyspozycją do powstawania inwersji typu sptywowego, zastoisk zimnego i mroźnego powietrza oraz mgieł radiacyjnych.

Ze względu na charakter kierunków i nasilenia zjawisk wiatrowych, oraz znaczne, szczególnie na obszarze pradolinnym, odstąpienie terenu, obszar ten jest dobrze przewietrzany. Jest to czynnik korzystny z punktu widzenia odporności środowiska na zanieczyszczenia pyłowe i gazowe wprowadzane do atmosfery.

3.1.6. Gleby

Pokrywa glebowa odzwierciedla układ i charakter podstawowych komponentów środowiska. Jej charakter uzależniony jest w głównej mierze od rzeźby terenu, stosunków wodnych i podłoża geologicznego. Jednocześnie występowanie określonych typów genetycznych gleb i ich podstawowe własności określone przez klasę bonitacyjną, są bardzo istotnymi czynnikami

wpływającymi na możliwości zarówno rolniczego, jak i pozarolniczego wykorzystania gruntów.

3.1.6.1. Typy genetyczne gleb i ich zróżnicowanie przestrzenne

Na obszarze gminy Wejherowo występują w przewadze gleby autogeniczne, głównie z rzędu brunatnoziemnych i bielicoziemnych, gleby hydrogeniczne oraz semihydrogeniczne i napływowe. Spośród pierwszej grupy największą powierzchnię zajmują gleby brunatne wyługowane wytworzone z piasków gliniastych na glinach, rzadziej z piasków gliniastych i piasków luźnych. Występują one pospolicie na obszarze wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego, zarówno na terenach użytkowanych rolniczo, jak i pod lasami. Mniejsze powierzchnie zajmują **gleby bielicoziemne**, występujące głównie na terenach leśnych. Są to gleby rdzawe i bielicowe wytworzone głównie z piasków lodowcowych i wodnolodowcowych. Większe ich zgrupowanie związane jest z sandrową częścią Wysoczyzny Żarnowieckiej w północno-zachodniej części gminy (obszar Puszczy Darżlubskiej).

Typy gleb pochodzenia **hydrogenicznego i semihydrogenicznego** reprezentowane są na omawianym obszarze przez gleby torfowe i murszowo-torfowe, mułowo-torfowe oraz czarne ziemie. Z uwagi na występowanie odpowiednich warunków gruntowo-wodnych, wpływających na powstanie i rozwój gleb tego typu, zwarty obszar ich występowania skoncentrowany jest przede wszystkim w obrębie dna pradoliny. Wykształciły się one pod wpływem płytko zalegających wód gruntowych, których zwierciadło na większej powierzchni zostało sztucznie obniżone poprzez melioracje. Spowodowało to procesy murszenia torfów wyścielających dno obniżenia pradoliny, przy jednoczesnej poprawie warunków powietrznych, umożliwiającej ich bardziej efektywne wykorzystanie. Występują tu głównie gleby torfowe i murszowo-torfowe wykształcone z torfów niskich, rzadziej gleby mułowo-torfowe. Słabiej uwilgotnione partie dna pradoliny zajmują semihydrogeniczne czarne ziemie wytworzone najczęściej z piaszczystych i piaszczysto-gliniastych utworów akumulacji rzecznej i rzeczno-lodowcowej. Na przyległych obszarach wysoczyznowych gleby hydrogeniczne i

semihydrogeniczne zajmują niewielkie powierzchnie w obrębie nielicznych, silniej nawodnionych i podmokłych zagłębień terenu oraz den dolin potoków i rzek. Reprezentowane są tu one głównie przez gleby torfowe i murszowo-torfowe, wytworzone z torfów niskich oraz czarne ziemie. W zagłębieniach bezodpływowych wysoczyzny na terenach leśnych występują głównie gleby torfowe torfowisk wysokich i przejściowych.

Gleby napływowe reprezentowane są na omawianym terenie przez mady rzeczne. Obszar ich występowania koncentruje się w zachodniej części dna Pradoliny Redy-Łeby, w okolicach miejscowości Kniewo. Wytworzone są one z utworów akumulacji rzecznej o składzie glin średnich i ciężkich z udziałem pyłów i łątów piaszczystych.

3.1.6.2. Ocena przydatności rolniczej gleb

Łączna powierzchnia gruntów rolnych na obszarze gminy Wejherowo wynosi 6 012 ha, co stanowi 33% jej całkowitej powierzchni. Przydatność rolnicza gleb na omawianym terenie jest zróżnicowana. Dominują tu zdecydowanie grunty orne zaliczane do żytnich kompleksów przydatności rolniczej. W dnie Pradoliny Redy dużą powierzchnię zajmują kompleksy użytków zielonych i grunty zaliczane do kompleksów zbożowo-pastewnych.

Na terenie gminy gleby o najwyższej produktywności zaliczane są do **3 kompleksu** przydatności rolniczej (kompleks pszenno-wadliwy). Występują one na niewielkich powierzchniach w okolicach Gościcina i Gowina, a także na madach rzecznych w zachodniej części pradoliny (rejon Kniewa).

Dużą powierzchnię zajmują **grunty kompleksu żytniego bardzo dobrego i dobrego** (odpowiednio 4 i 5 kompleks przydatności rolniczej). Występują one na terenach wysoczyznowych w rejonie Kąpina, Góry Pomorskiej, Gościcina, Gowina, Gniewowa, Nowego Dworu Wejherowskiego i Łężyc oraz w dnie pradoliny w okolicach Kniewa. Gleby tych kompleksów poddane przez dłuższy okres odpowiedniej uprawie i racjonalnemu nawożeniu osiągnąć mogą wyższy stopień kultury. Stwarza to możliwość uprawy na nich tych samych roślin co na kompleksach pszenno-wadliwych. Z uzyskanych wyników badań

chemicznych gleb wynika, że z racji niskiego odczynu wymagają one głównie stosowania nawożenia wapniowego.

Gleby kompleksów pszennego wadliwego oraz żytniego bardzo dobrego i dobrego klasyfikowane są jako III i IV klasa bonitacyjna gruntów ornych. Występowanie gruntów tych klas, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, stwarza ograniczenia w przeznaczaniu tych gruntów na cele nierolnicze.

Na terenie gminy znaczący jest udział gruntów słabszych zaliczanych do **kompleksów żytniego słabego i żytniego bardzo słabego** (odpowiednio 6 i 7 kompleks przydatności rolniczej). Gleby te wytworzone są z utworów lżejszych, mniej zasobnych, piaszczystych. Są to grunty okresowo lub nawet trwale zbyt suche, z których składniki mineralne nie wykorzystane przez rośliny są bardzo szybko wymywane. Powodzenie prowadzonych na nich upraw uzależnione jest w znacznej mierze od czynników meteorologicznych, szczególnie od wielkości i rozkładu opadów w okresie wegetacyjnym. Gleby te są ubogie w składniki pokarmowe, łatwo przepuszczalne, w związku z czym okresowo lub trwale zbyt suche, nadają się wyłącznie do uprawy żyta, ziemniaków i łubinu. Znaczne powierzchnie tych gleb występują w strefie krawędziowej wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego w okolicach Bieszkowic, Zbychowa, Sopieszyna, Gościcina oraz na piaszczystym stożku napływowym Bolszewki w brzeźnych partiach pradoliny (rejon Białasowizny, Bolszewa i Orla). Wśród gleb kompleksu żytniego słabego i bardzo słabego występują lokalnie niewielkie powierzchnie gruntów rolniczo nieprzydatnych. W wąskim pasie u podnóży oraz lokalnie, na powierzchni wysoczyzn występują także silniej uwilgotnione gleby wytworzone z utworów lekkich – piaszczystych, zaliczone do kompleksu zbożowo-pastewnego słabego.

Grunty **kompleksów zbożowo-pastewnych mocnego i słabego** występują w lokalnych silniej uwilgotnionych obniżeniach terenu na wysoczyźnie, nie tworząc większych skupień. W dolinie pradoliny grunty kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego występują na większej powierzchni w okolicach wsi Zamostne i Kniewo.

Kompleksy użytków zielonych średniego – 2z oraz słabego i bardzo słabego – 3z występują głównie na obszarze Pradoliny Redy-Łeby, w dolinie Gościciny oraz w znacznym rozproszeniu i małymi płatami na wysoczyźnie pojeziernej. W brzeźnych partiach dna pradoliny, na intensywniej odwodnionym terenie przeważają zdecydowanie duże powierzchnie użytków zielonych średnich (kompleks 2z). Bliżej rzeki Redy i w lokalnych obniżeniach dna pradoliny występują silniej uwilgotnione i podtapiane grunty, o mniejszej przydatności gospodarczej (kompleks 3z).

Pod względem parametrów fizykochemicznych gleb występujących na wierzcholinie wysoczyzn i u jej podnóża zaznacza się ich dość silne zakwaszenie. Według danych Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gdańsku zdecydowana większość gleb należy tu do silnie kwaśnych i kwaśnych (pH_{KCl} do 4,5 i w przedziale 4,6 do 5,5), mniej jest gleb słabo kwaśnych (pH_{KCl} 5,6 – 6,5), natomiast jedynie sporadycznie występują gleby o odczynie obojętnym (pH_{KCl} 6,6 – 7,2). Wynika stąd potrzeba wapnowania większości gleb na terenie gminy. Pod względem zasobności gruntów ornych w podstawowe składniki mineralne (fosfor, potas i magnez), na podstawie danych z OSCh-R można stwierdzić, że gleby na terenie gminy są stosunkowo zasobne w te składniki.

3.1.7. Szata roślinna wg Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Wejherowo

Charakterystyka zbiorowisk roślinnych

Bory świeże i mieszane

Bory sosnowe zajmują w opisywanej gminie dość duże powierzchnie zlokalizowane w północnej części jednostki na tzw. Sandrze Piaśnickim. W większości przypadków występują one na luźnych, ubogich piaskach sandrowych, choć bory mieszane występują też na piaskach fluwioglacjalnych. Związane są one z glebami bielicoziemnymi, najczęściej rdzawymi lub bielicowymi. Bory świeże zajmują z reguły wyższe topograficznie lokalizacje i być może są one związane z utworami eolicznymi (zwydmieniami sandru). Natomiast bory mieszane dość często kartowano na stożkach

napływowych u podstawy wzgórz morenowych. Różnice między omawianymi układami ekologicznymi dotyczą przede wszystkim trofii siedlisk, a w następstwie także składu florystycznego. Uboższe siedliska zajęte są przez bory świeże. Ich drzewostan buduje niemal wyłącznie sosna. Warstwa podszytów jest słabo wykształcona, tworzona czasami przez odnowienie gatunku lasotwórczego, często brak też jej zupełnie. Runo zdominowane jest przez borówki: czernicę i brusznicę, znaczny jest też udział śmiałka pogiętego. Silnie rozbudowana jest warstwa przyziemna, w skład której wchodzi głównie mchy „borowe” – widłozęby oraz rokiety, czasem też kilka gatunków porostów. Drzewostan borów mieszanych jest z reguły dwugatunkowy, a w warunkach północnej części regionu gdańskiego - trójgatunkowy. Obok sosny występuje tu dąb i buk. Silniej rozwinięta jest też warstwa podszytów tworzona przez kruszynę i jarzębinę. W jej skład wchodzi też odnowienie dębu i buka. W runie, obok gatunków borowych występują też rośliny nieco żyzniejszych siedlisk, jak: trzcinnik leśny, kosmatka owłosiona, siódmaczek leśny czy paproć orlica. Specyficzne zbiorowisko o niewątpliwie borowym indygenacie rozwija się na południowych skrajach Sandru Piaśnickiego, w zasięgu oddziaływania cementowni w Wejherowie. Zajmuje ono siedlisko boru mieszanego, natomiast pod względem składu gatunkowego runa wyraźnie nawiązuje do lasów mieszanych. Cechuje się ono m.in. masowym występowaniem konwalii majowej, poziomki pospolitej, miejscami też marzanki wonnej. Notowano tu też kilka gatunków storczyków, np. kruszczyk szerokolistny czy podkolan biały. Wydaje się, że w skrajnych przypadkach zbiorowisko to może upodabniać się nawet do płatów świetlistej dąbrowy, szczególnie występując na zboczach o południowej ekspozycji. Obok gatunków wapieniolubnych występują tu wówczas też taksony o wyższych wymaganiach termicznych, np. miodunka wąskolistna czy bukwica pospolita.

Kwaśne buczyny i dąbrowy

Zbiorowiska tej grupy są dominującymi leśnymi układami ekologicznymi w omawianej gminie. Występują one na całym jej obszarze, za wyjątkiem Pradoliny Redy-Łęby (a właściwie tu Doliny Redy) i najbardziej północnych

fragmentów jednostki położonych na Sandrze Piaśnickim. Buczyny i dąbrowy przywiązane są do utworów fluwioglacjalnych, zajmują one siedliska z glebami wytworzonymi z glin zwałowych i piasków lodowcowych.

Na terenie gminy Wejherowo znacznie bardziej rozpowszechnione są płaty kwaśnych buczyn. Zajmują one ogromne powierzchnie głównie w strefie krawędziowej Pojezierza Kaszubskiego (Nadleśnictwo Gdańsk, obręb Gniewowo), a nieco mniejsze na Wysoczyźnie Żarnowieckiej (Nadleśnictwo Wejherowo, obręb Wejherowo). Budują one także kompleks leśny wokół miejscowości Góra (Nadleśnictwo Strzebielino, obręb Luzino). Wiele płatów reprezentuje postać buczyny o silnie zwartym drzewostanie, pozbawionej praktycznie warstwy podszytów i bardzo słabo rozwiniętym runie i warstwie mszystej. Dno lasu jest tu zaścielone nierozłożonymi liśćmi bukowymi. Jednak w miejscach o silniej zróżnicowanej rzeźbie terenu, czyli na większości obszaru obu stref krawędziowych, wykształcają się buczyny o bogatszym składzie florystycznym, gdzie dominującą rolę odgrywają wąskolistne byliny, borówka czernica, a miejscami też kilka gatunków mchów.

W porównaniu z buczynami, acidofilne dąbrowy zajmują znacznie mniejsze powierzchnie, choć nie są one w gminie szczególną rzadkością. Ich płaty kartowano np. między Jeziorem Bieszkowickim i Jeziorem Zawiat, a Jeziorem Wygoda czy na południowy-wschód od Bieszkowic. Drzewostan dąbrów budują oba gatunki dęba, buk i sosna. Dość silnie rozwinięta jest warstwa podszytów tworzona przez kruszynę i jarzębinę. Runo najczęściej ma charakter borowy i zdominowane jest przez borówkę czernicę, ale występują tu też gatunki żyzniejszych siedlisk, np. kosmatka owłosiona, trzcinnik leśny czy turzyca.

Stan zachowania omawianych zbiorowisk jest silnie zróżnicowany. Do niedawna buczyny wyróżniały się drzewostanami przekraczającymi wiek 120 lat. Obecnie na wielu powierzchniach, np. w okolicach Białej, Pętkowic czy w pobliżu osady Miga, występują klasy odnowień złożone głównie z buka, ale też ze znacznym udziałem gatunków drzew iglastych. Najlepiej zachowane powierzchnie buczyn występują jeszcze w rezerwacie Gałęźna Góra i w

bliskim otoczeniu tego obiektu, a także w innych fragmentach Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, np. na południe od Pieleszewa.

Znacznie słabiej zachowane są płaty kwaśnych dąbrów. Z reguły w ich drzewostanie dominuje sosna najczęściej antropogenicznego pochodzenia. Udział dębów, czasem też buka jest silnie zredukowany, a runo zborowiałe z bezwzględną dominacją borówki czernicy. Jedyne w gminie większe obszary występowania dąbrów między Jeziorem Bieszkowickim a Jeziorem Wygoda fizjonomicznie przypominają bory i to miejscami bory świeże. Podobnie silnie zniekształcone są dąbrowy na południowy-wschód od Bieszkowic, wykształcone tu w postaci wilgotnej, ze znacznym udziałem trzęślicy modrej. Płaty tego zbiorowiska otaczają równie silnie zniekształcone, dość rozległe powierzchnie borów i brzezin bagiennych, a w zasadzie ich degeneracyjnych postaci powstałych po eksploatacji torfu.

Grądy i żyzne buczyny

Żyzne zbiorowiska lasów liściastych na podłożu mineralnym w omawianej gminie zajmują dość duże powierzchnie zarówno na Wysoczyźnie Żarnowieckiej, jak i w strefie krawędziowej Pojezierza Kaszubskiego. Silniej rozpowszechnione są grądy – lasy budowane przez buki, dęby, graby, klony, miejscami też lipy, jesiony i olszę czarną. Występują one z reguły w dolnych partiach wzgórz morenowych wchodząc wąwozami ku ich wierzchowinom i towarzyszą też niemal obligatoryjnie niemal wszystkim ciekom wodnym. Rzadsze są natomiast płaty żyznych buczyn, w których drzewostanie dominująca rolę odgrywa buk, a inne gatunki drzew stanowią tylko stosunkowo niewielką domieszkę. Buczyny w większości związane są z lokalizacją na wierzchowinach wzgórz, często też otaczają obszary źródliskowe.

Oba omawiane zbiorowiska roślinne wykazują szereg powiązań ekologicznych i florystycznych. Dotyczą one zarówno trofii siedliska, jak i składu gatunkowego runa, budowanego przez rośliny żyznych lasów liściastych. Są jednak też różnice, np. w rozwoju warstwy podszytu niepomiarowo silniej wykształconego w grądach, a budowanego tu przez

leszczynę, kruszynę, jarzębinę, trzmielinę i odnowienie drzew. Grądy zajmują na ogół gleby wytworzone z piasków, buczyny natomiast silniej związane gleby gliniaste. W strefie krawędziowej Pojezierza Kaszubskiego dość wyraźnie zaznaczają się też różnice w lokalizacji fitocenoz obu zbiorowisk. Źródlika strumieni wielokrotnie otoczone są przez żyzne buczyny, grądy natomiast występują w środkowej i dolnej części ich biegu.

Stan zachowania omawianej grupy zbiorowisk jest w gminie Wejherowo dość silnie zróżnicowany. Obok niemal modelowych płatów żyznych buczyn w projektowanym rezerwacie Dolina Zagórskiej Strugi, czy niewiele zmienionych w rezerwacie Gałęźna Góra i na północ od polany Gniewowa, występują tu silnie przekształcone fitocenozy grądów, np. na stożku napływowym koło Bolszewa, nad Piaśnicą koło Prajsowa i Warszkowa-Młyną czy nad Bolszewką koło Zielonego Dworu. Generalnie silniej zniekształcone są płaty grądów, choć i w obrębie tego układu ekologicznego notowano relatywnie nieźle zachowane powierzchnie, np. na północ od polany Kępina czy nad Zagórską Strugą.

Specyficzna postać buczyn wykształciła się w strefie krawędziowej Wysoczyzny Żarnowieckiej, w pobliżu szpitala w Wejherowie. Pod względem składu florystycznego nawiązuje ona do zbiorowiska Galio-Fagetum, np. poprzez liczny udział szeregu gatunków, takich jak żankiel zwyczajny, perłówka jednokwiatowa czy marzanka wonna. Wydaje się jednak, że postać ta jest efektem przeszło 100-letniej działalności cementowni w Wejherowie, a pierwotne siedlisko kwaśnych buczyn, może też uboższych zbiorowisk grądów, zostało użyznione emitowanymi pyłami.

Łęgi jesionowo-olszowe

Występują one nad niemal każdym ciekim wodnym, pomijając część najmniejszych strumieni o znacznych spadkach zlokalizowanych w strefie krawędziowej Pojezierza Kaszubskiego, a po części też Wysoczyzny Żarnowieckiej. Notowano je zarówno nad Redą w okolicach Bolszewa, jak i nad Piaśnicą koło Prajsowa i Warszkowa Młyną, a także nad Bolszewką, Gościciną, Cedronem, Białą i w wielu innych miejscach. Łęg jesionowo-

olszowy zajmuje najczęściej gleby murszowo-torfowe wytworzone z torfów niskich.

Drzewostan łągu budowany jest z reguły niemal wyłącznie przez olszę czarną. Domieszka jesionu jest nieznaczna i występuje tylko w niektórych płatach. Silnie rozwinięta jest warstwa podszytów tworzona przez leszczynę, kruszynę, czeremchę, czasem też jarzębinę i trzmielinę. Runo jest bogate florystycznie. W jego skład wchodzi gatunki roślin żyznych lasów liściastych o znacznych wymaganiach wilgotnościowych. Często dominujący jest udział pokrzywy i gwiazdnicy gajowej

W gminie Wejherowo łąg jesionowo-olszowy występuje w dwóch postaciach: źródliskowej i typowej. Znacznie rzadsza jest postać źródliskowa, zajmuje ona także znacznie mniejsze powierzchnie. Kartowano ją np. w rezerwacie Gałęźna Góra (Mawra), nad Gościciną koło Gowina Małego, czy w otoczeniu niektórych wysięków wód w innych miejscach stref krawędziowych obu wysoczyzn. Nawiązuje ona nieco do podgórskiego łągu Carici remotae-Fraxinetum i jako taki była kilkakrotnie opisywana, np. z rezerwatu Gałęźna Góra.

Stan zachowania łągów w gminie Wejherowo jest dość zróżnicowany, choć na ogół nieco lepszy niż innych zbiorowisk. Trafiają się co prawda płaty silnie zniekształcone, czasem z niemal monokulturowymi drzewostanami świerkowymi, np. w projektowanym rezerwacie Cedron (Nadrzeczne), czy brzozowymi, np. nad Piaśnicą w okolicach Warszkowa Młyna. Większość powierzchni jednak zachowała kombinację gatunków charakterystyczną dla tego układu. Niektóre z nich posiadają jednak dość młody drzewostan olszowy, czasem pochodzenia odroślowego, jak np. fitocenozy nad Gościciną w pobliżu Gowina Małego. Wydaje się, że w wielu przypadkach są to postacie regeneracyjne łągu powracającego na odlesiony areal użytkowany jako łąki i pastwiska.

Olsy i zarośla wierzbowe

Olsy i poprzedzające je w rozwoju sukcesyjnym zarośla wierzbowe stanowią grupę układów ekologicznych dość rzadkich w omawianej gminie. Niewielkie

są też zajmowane przez nie powierzchni. Związane są one z bezodpływowymi lub pierwotnie bezodpływowymi zagłębieniami terenu o okresowo stagnujących wodach gruntowych o różnym poziomie żyzności. Podobnie jak w przypadku łągów, drzewostan olsów buduje z reguły olsza czarna. Jedynie w uboższej postaci tych zbiorowisk współdominujące w nim bywają sosna i brzoza. W dość silnie rozwiniętej warstwie podszytu największą rolę odgrywa kruszyna. Runo ma charakter kompleksowy. W dolinkach między kępami olszy występują gatunki roślin błotnych, np. kilka gatunków turzyc, kosaciec żółty *Iris pseudacorus*, trzcina i inne. Na kępach, w zależności od postaci zbiorowiska, rośliny żyznych lasów liściastych lub gatunki borowe. Część fitocenozy diagnozowanych jako płaty olsów ma, jak się wydaje, charakter zbiorowisk zastępczych. Rozwijają się one na siedliskach zajmowanych pierwotnie przez bory i brzeziny bagienne. Być może zbiorowiska te stanowią efekt zmiany kierunku sukcesji w wyniku wzrostu trofii wód stagnujących w nieckach terenowych, co z kolei może być efektem prowadzonych do niedawna prac osuszających, w wyniku których murszeniu ulegały pokłady torfów przejściowych i uwolnione zostały zawarte w nich biogeny.

Nieco częstsze niż płaty olsów są w gminie Wejherowo zarośla wierzbowe. Większe ich skupienia notowano w Dolinie Redy. Wydaje się, że w tym przypadku stanowią one stadia sukcesyjne zbiorowisk łągowych, a nie olsowych. Do olsów nawiązują natomiast niewielkie kompleksy leśne budowane przez olszę czarną i brzozy, a kartowane również w Dolinie Redy.

Bory i brzeziny bagienne

Bory i brzeziny bagienne są dość rzadkim składnikiem szaty roślinnej gminy Wejherowo. Podobnie jak w przypadku torfowisk wysokich i przejściowych, płaty tych zbiorowisk z reguły występują w położeniach wododziałowych. Zarówno otwarte torfowiska, jak i będące ich kolejnymi stadiami sukcesyjnymi (rozwojowymi) bory i brzeziny bagienne, nieco częściej zlokalizowane są na

wierzchowinach wzgórz morenowych, poza strefami krawędziowymi wysoczyzn.

Zbiorowiskiem bezpośrednio związanym z otwartymi torfowiskami jest bór bagienny. W efekcie wzrostu złoża torfowego na torfowiskach zmianie ulega reżim hydrologiczny, co stopniowo prowadzi do mniejszego uwodnienia ich centralnych części. Umożliwia to obsiew i utrzymanie się tu drzew, a przede wszystkim sosny, co z kolei powoduje dalsze odwadnianie torfowiska. Nieleśne zbiorowiska torfowiskowe wymagające znacznego uwodnienia siedliska i budowane głównie przez światłożądne gatunki roślin przekształcają się stopniowo w układ leśny z dominującą rolą sosny w drzewostanie i runem tworzonym przez składniki borów. Jako relikty poprzedniego zbiorowiska występują tu jednak również rośliny torfowiskowe, np. wełnianka pochwowa czy modrzewnica zwyczajna.

Brzeziny bagienne stanowią kolejne stadium rozwojowe roślinności torfowisk przejściowych i wysokich. W przeciwieństwie do borów są one mezotroficznym układem ekologicznym. Najczęściej występują na murszach torfowych, będących glebami dość zasobnymi w składniki pokarmowe. W ich runie istotną rolę odgrywają co prawda również rośliny borowe, np. borówka czernica, ale często dominują tu gatunki o wyższych wymaganiach troficznych, jak widłak jałowcowaty czy narecznica szerokolistna.

Największe płaty borów i brzezin bagiennych w gminie Wejherowo występują na północ od Jeziora Sztobór na Wysoczyźnie Żarnowieckiej, a także na zachód od Bieszkowic (południowy kraniec Jeziora Borowo, na północ od Jeziora Borowo, na południowy-wschód od Jeziora Wygoda i w innych miejscach). Niektóre z nich są jeszcze relatywnie nieźle zachowane, a z części płatów projektuje się utworzenie użytków ekologicznych. Większość fitocenoz omawianych zbiorowisk jest jednak silnie zmieniona, osuszona, czasem obsadzona świerkiem, jak ma to miejsce np. w zagłębieniu bezodpływowym Jeziora Sztobór.

Porolne nasadzenia drzew iglastych i liściastych. Porolne samosiewy drzew.

Nasadzenie drzew na gruntach do niedawna użytkowanych rolniczo były dość rzadko notowane w omawianej gminie. Występują one np. w okolicach Warszkowa-Młyna, Prymkowa, Zielonego Dworu, Zbychowa, Zibertowa, Gniewowa i w kilku innych miejscach. Ich lokalizacja najczęściej wiąże się ze skrajami kompleksów leśnych, a najczęściej wprowadzanym gatunkiem jest sosna, rzadziej modrzew i świerk, sporadycznie drzewa liściaste.

Biocenotyczna wartość nasadzeń porolnych jest silnie zróżnicowana, na ogół jednak dość ograniczona. Najczęściej znajdują się one w niskich klasach wieku, wielokrotnie też drzewa iglaste wprowadzone zostały na siedliska o relatywnie wysokim potencjale troficznym. W wielu przypadkach „las” ogranicza się tu do warstwy drzewostanu, w innych runo tworzone jest przez pospolite, łanowo występujące chwasty polne, jeżyny lub kilka gatunków tzw. ogólnoleśnych acidofitów.

Zbiorowiska roślin wodnych

Zbiorniki, a szczególnie ciekі wodne stanowią istotny element środowiska abiotycznego gminy Wejherowo. Osią hydrograficzną jednostki jest rzeka Reda, która na terenie gminy przyjmuje szereg dopływów. Liczne są też ciekі okresowe. Nieco mniej jest natomiast jezior, a większość z nich ma niewielką powierzchnię. Ww. elementy środowiska abiotycznego nie mają swego odzwierciedlenia w występowaniu roślinności wodnej w gminie. Jest ona stosunkowo mało zróżnicowana, choć zbiorowiska ją reprezentujące są dość rzadkie w skali kraju.

Najbardziej pospolitym, a jednocześnie najniżej zorganizowanym zbiorowiskiem tej grupy są agregacje rzęsy mniejszej notowane w większości niewielkich zbiorników wodnych, w zakolach rzek a czasem nawet w długookresowych kałużach. Zajmują one minimalne powierzchnie, a budowane są najczęściej tylko przez ww. gatunek, któremu tylko czasami towarzyszy rzęsa trójrowkowa. Nieco większe powierzchnie zajmuje natomiast zbiorowisko moczarki kanadyjskiej występujące np. w kanale Redy koło mostu w Bolszewie. Podobnie jak poprzednie, ma ono również charakter

agregacyjny. W rowach melioracyjnych, czasem też w kompleksie z łągami i z żyznymi olsami notowano kolejne zbiorowisko agregacyjne – skupienia okrężnicy bagiennej.

Najcenniejszymi zbiorowiskami roślinności wodnej w gminie są trzy układy ekologiczne związane z jeziorami lobeliowymi, a mianowicie zespół poryblina kolczastego, zespół poryblina jeziornego i zbiorowisko stroiczki wodnej. Skąpożywne, cechujące się przezroczystą wodą jeziora lobeliowe w Polsce skupiają się niemal wyłącznie w północnym pasie pobrzeży i pojezierzy. W gminie Wejherowo zlokalizowanych jest kilka zbiorników wodnych tego typu, a mianowicie jeziora: Zawiat, Bieszkowickie, Pałsznik, Wygoda i Borowo oraz Sztoborowe, które obecnie utraciło swe walory. Silnym przemianom ulega też Jezioro Borowo. Spośród wymienionych zbiorowisk roślinnych najrzadszy jest bez wątpienia zespół poryblina kolczastego posiadający w Polsce zaledwie 8 stanowisk, a w omawianej gminie występują w rezerwacie Pełcznica.

Szuwary właściwe i turzycowe

Podobnie jak roślinność wodna, również zbiorowiska szuwarowe nie są w omawianej gminie zbyt zróżnicowane i nie zajmują tu znaczących powierzchni. Skupiają się one w przewadze w północnej części gminy, choć pojedyncze płaty notowano też w części południowej, np. koło Reszek czy Zbychowa.

Relatywnie najbardziej rozpowszechnionym układem spośród szuwarów właściwych są agregacyjne skupienia pałki szerokolistnej. Notowano je np. w okolicach Warszkowa, Warszkowa Młyna, Zbychowa, Pni i w kilku innych miejscach. Pałce towarzyszą nieliczne gatunki roślin błotnych i wodnych.

Obszarem z dość licznymi płatami zbiorowisk szuwarowych jest w gminie Wejherowo rejon Jeziora Orle. Przeważają tu szuwary turzycowe, np. skupienia turzycy błotnej czy turzycy tunikowej. Dość częste są też tu szuwary trzcinowe. W zakolu Doliny Redy w okolicach Kniewa, Zamostnego i Orla zdominowane są przez układy łąkowe, ale w miejscach bardziej podmokłych, szczególnie w części północnej, koło Pni i Pryśniewa, zbiorowiska szuwarowe występują na

znacznych powierzchniach. Niektóre z nich są nieźle zachowane, a dotyczy to głównie obszaru projektowanego rezerwatu Jezioro Orle.

Inne zbiorowiska szuwarowe są dość rzadkie w gminie lub występują na bardzo małych powierzchniach, często nie mieszczących się w skali mapy roślinności rzeczywistej. Należą do nich:

- szuwar mанны wodnej notowany w kompleksie z zaroślami wierzbowymi koło Warszkowa Młyna;
- szuwar skrzypu błotnego występujący np. na południe brzegu Jeziora Wyspowo;
- szuwar turzycy prosowej, którego kilka niewielkich płatów kartowano w rejonie Jeziora Orle;
- szuwar turzycy zaostromej również w pobliżu Jeziora Orle.

Torfowiska wysokie i przejściowe

Gmina Wejherowo cechuje się niezbyt wielką koncentracją torfowisk wysokich przejściowych. W części jest to związane z obejmowaniem przez opisywaną jednostkę stref krawędziowych Wysoczyzny Żarnowieckiej i Pojezierza Kaszubskiego oraz Doliny Redy. Jedynie na fragmentach wysoczyzn na południu gminy, a w znacznie mniejszym stopniu na Wysoczyźnie Żarnowieckiej, na północy, skupienia torfowisk są nieco większe. Na podkreślenie zasługuje jednak relatywnie dobry stan zachowania niektórych układów ekologicznych tego typu, a także stosunkowo duży stopień rozpoznania tego elementu środowiska przyrodniczego.

Zbiorowiska roślinne torfowisk wysokich i przejściowych są układami ekologicznymi o wysoce zaznaczonej specyfice. Wyraża się ona m.in. obecnością w ich składzie florystycznym szeregu gatunków o unikalnych cechach biologii i ekologii, np. uzupełnianiem braków azotu w podłożu poprzez owadożerność (rosiczki, pływacze), rzadkimi sposobami rozmnażania i zapylania czy specyficznymi systemami wzrostu. W gminie Wejherowo, występuje szereg roślin torfowiskowych uważanych za rzadkie w skali regionu czy kraju. Dotyczy to m.in. rosiczek okrągłolistnej i długolistnej, turzycy błotnej, przygiętki białej, maliny moroszki i kilku innych.

Stan zachowania torfowisk wysokich i przejściowych w gminie obrazowany jest po części przez liczbę istniejących i projektowanych rezerwatów i użytków ekologicznych. Wiele z tych obiektów obejmuje właśnie opisywane układy ekologiczne. Najcenniejszym z nich jest torfowisko Biała objęty rezerwatem pod nazwą Lewice. Obiekt ten, obejmujący dość rozległe powierzchnie kilku zbiorowisk torfowiskowych, jest unikatem na skalę krajową. Szczególną uwagę zwraca tu stan zachowania ekosystemów i bardzo liczne populacje 2 gatunków rosiczek, bażyny czarnej, obecność wrzośca bagiennego i kilku innych rzadkich gatunków torfowiskowych. Wartość obiektu była podstawą zgłoszenia go jako propozycji ostoju habitatowej w europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000.

Inny cenny obiekt torfowiskowy w gminie to kompleks boru bagiennego i otwartych torfowisk na południowym brzegu Jeziora Borowo. Występuje tu jedyne, dotychczas znane na obszarze Pojezierza Kaszubskiego stanowisko maliny moroszkii, a także kilka innych cennych roślin, rzadkich w skali regionu i kraju.

Zbiorowiska źródliskowe

Małopowierzchniowe, często występujące w kompleksach z łągami jesionowo-olszowymi zbiorowiska źródliskowe są dość częste w opisywanej gminie. Ich centrum rozmieszczenia jest strefa krawędziowa Pojezierza Kaszubskiego, a szczególnie obszar doliny Cedronu. Skomplikowany, silnie rozgałęziony system wąwozów wcinających się w strefę krawędziową z reguły rozpoczyna się tu od pojedynczych źródlisk lub czasem ich zespołów, dających początek okresowym lub stałym ciekom wodnym. Część tych układów jest chroniona w rezerwacie Mawra (Gałęźna Góra), inne jednak, w tym bardzo cenna do niedawna dolina Młynkówki, pozbawione są zabezpieczenia i co więcej, w wyniku gospodarki leśnej, a szczególnie modnych ostatnio projektów tzw. małej retencji, permanentnie niszczone. Inne równie cenne obiekty z licznymi zbiorowiskami źródliskowymi to projektowane rezerваты Dolina Pieleszewska i Dolina Zagórskiej Strugi. Także w

obu tych przypadkach do zabezpieczenia ich walorów brak jest dobrej woli administratora obszaru.

Zbiorowiska źródliskowe w gminie Wejherowo, podobnie jak na obszarze całej strefy krawędziowej Pojezierza Kaszubskiego, cechują się silnym zróżnicowaniem wewnętrznym. Można tu wyróżnić przynajmniej trzy typy układów o innych warunkach siedliskowych i innych panujących zbiorowiskach roślinnych. Są to:

- układy rozwijające się na podłożu mulistym, grząskim i silnie uwodnionym, ze stosunkowo wolnym przepływem wody, a czasem wprost jej stagnacją. Składem florystycznym nawiązują one czasem do zbiorowiska szuwar manny gajowej;
- układy na podłożu żwirowatym, twardym, o szybkim przepływie wody często zdominowane przez wątrobowce, głównie pleszankę i porostnicę;
- zbiorowiska na podłożu kamienistym, czasem też na głazach, o podobnych warunkach jak układ powyższy, zdominowane jednak przez mchy, głównie kilka gatunków żebrowca.

Świeże i wilgotne łąki i pastwiska

Łąki i pastwiska są częstymi układami ekologicznymi w opisywanej gminie. Ich skupienie i dominacja przestrzenna widoczna jest szczególnie w Dolinie Redy, ale występują one również niemal przy wszystkich ciekach wodnych, a także w pobliżu większości wsi i osad. Ogromna większość zbiorowisk łąkowych jest silnie i bardzo silnie przekształcona, odwodniona i przesuszona, nadmiernie wypasana, zamieniana na monokultury „szlachetnych” traw i użytki rolne, a także czasem zabudowywana.

Wewnętrzne zróżnicowanie zbiorowisk łąkowych w gminie jest dość znaczne. Reprezentują one rozmaite fragmenty i zbiorowiska kadłubowe jednego z następujących układów ekologicznych:

- zespołu ostrożenia warzywnego i rdestu wężownika dwukośnej łąki o barwnie kwitnących bylinach, będącej do niedawna jednym z najpospolitszych zbiorowisk łąkowych w Europie;

- zespołu situ tępokwiatowego, rzadkiego, nawapiennego zbiorowiska o atlantyckim charakterze zasięgu;
- zespołu sitowia leśnego, układu związanego z wysiękami wód;
- ziołorośli ze związku, będących, jak się wydaje, w zaawansowanym stadium sukcesyjnym rozwoju zbiorowisk łąkowych.

Procesy przekształceń zbiorowisk łąkowych zachodzą obecnie w całej Europie i są one podobne do zjawisk mających miejsce w agrocenozach (zbiorowiskach chwastów w uprawach rolnych). Wiąże się to ze stosowaniem nowych metod pratotechnicznych, a układy łąkowe są na etapie kształtowania nowych stosunków fitocenotycznych. W gminie Wejherowo najlepiej zachowane płaty łąkowe występują w rejonie Jeziora Orle i projektowane są do ochrony w formie rezerwatu przyrody. Szczególnie cenne są tu płaty zespołu z udziałem turzycy dwupiennej i licznych gatunków rzadkich storczyków oraz goździka pysznego. Wyjątkowe wartości projektowanego rezerwatu były podstawą do zgłoszenia go jako ostoju habitatowej europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000.

Suche murawy napiaskowe i wrzosowiska

Ta grupa zbiorowisk zajmuje w gminie bardzo małe powierzchnie, często nie mieszczące się w skali wykonywanej mapy roślinności rzeczywistej. Występują one z reguły na skrajach kompleksów leśnych, czasem też wewnątrz nich, na przydrożach, liniach oddziałowych i przecinkach. Większość z notowanych płatów związana jest z siedliskami borów świeżych i mieszanych, niektóre, jak się wydaje, także z siedliskami kwaśnych dąbrów i buczyn.

Relatywnie bardziej rozpowszechnione są wrzosowiska. Cechują się one monotonnym składem florystycznym, skrajnie budowane są tylko przez wrzos. Zajmują one z reguły siedliska z głęboko zalegającymi poziomami wód gruntowych.

Zbliżone do wrzosowisk są murawy bliźniczkowe. Występują one czasem na obrzeżach torfowisk, a ich skład zdominowany jest przez bliźniczkę psią trawkę. W porównaniu do wrzosowisk zajmują siedliska bardziej wilgotne, często mają nieco bardziej urozmaicony skład florystyczny.

Murawy napiaskowe mają w gminie Wejherowo charakter wyłącznie wtórny, a wykształcą się głównie na obszarze ugorowanych pól. Największe ich powierzchnie kartowano między Sopieszynom a Ustarbowem. Zdominowane są one najczęściej przez szczerlicę siwą. W ich składzie florystycznym znaczną rolę odgrywają ponadto chwasty polne będące reliktem poprzednich zbiorowisk upraw rolnych.

Zbiorowiska synantropijne

Zgodnie z przyjętymi założeniami metodycznymi zbiorowiska synantropijne, czyli będące efektem działalności człowieka, nie stanowiły przedmiotu prac terenowych. Jednak znajomość obszaru gminy pozwala na sformułowanie kilku uwag dotyczących tej grupy układów ekologicznych. Są one następujące:

- podobnie jak w całej Europie zbiorowiska synantropijne dzielą się na dwie grupy: segetalne stanowiące wynik rolniczej działalności ludzkiej i ruderalne, stanowiące efekt działalności pozarolniczej;
- zbiorowiska segetalne na obszarze gminy cechują się uproszczoną strukturą florystyczną spowodowaną zmianą tradycyjnych metod gospodarowania rolniczego, stosowaniem kwalifikowanego ziarna siewnego, środkami ochrony roślin, wykorzystaniem nawozów mineralnych i innymi metodami agrotechnicznymi. Zbiorowiska te są na etapie kształtowania się nowych stosunków socjologicznych, tworzenia się nowych kombinacji roślinnych i w konsekwencji również nowych układów ekologicznych;
- podobnie jak w całym kraju, również w gminie Wejherowo, na licznych polach zaniechano upraw ze względu na ich niską opłacalność ekonomiczną. Ugorowane pola w relatywnie krótkim czasie podlegają procesom sukcesji wtórnej, prowadzącej przez różnorodne stadia dynamiczne do zbiorowisk leśnych. Na siedliskach o niższej zasobności troficznej podstawowymi stadiami dynamicznymi są murawy piaskowe, na siedliskach zasobniejszych często ziołorośla lub zbiorowiska krzewów.

Kolejnym stadium są tzw. zapusty brzożowe, osikowe i sosnowe – układy drzew lekkonasiennych o silnym zwarcie młodego drzewostanu. Proces powrotu lasu na grunty mu ongiś wydarte, w szeregu przypadków zachodzi w ciągu pierwszego 10-cio lecia od porzucenia upraw;

- zbiorowiska ruderalne w gminie cechują się silnym zróżnicowaniem wewnętrznym. Generalnie można tu wyróżnić dwa typy fitocenoz: ugrupowania wysokich, często azotolubnych bylin oraz niskie, odporne na urazy mechaniczne murawy. Te ostatnie, zaliczane do niedawna do zbiorowisk ruderalnych obecnie klasyfikowane są w osobnym związku wśród układów łąkowych.
- wszystkie zbiorowiska ruderalne zajmują niewielkie powierzchnie, ale jednocześnie są one częste w gminie. Ich skład florystyczny, podobnie jak w przypadku agrocenoz, ulega silnym przemianom, co wiąże się z ustępowaniem niektórych, dawniej pospolitych gatunków i rozprzestrzenianiem się innych, czasem do niedawna uznawanych za rzadkie w skali regionu i kraju.

Lasy

W typologii leśnej potencjalna zdolność produkcyjna gruntów leśnych określana jest jako typ siedliskowy lasu. Określa on przede wszystkim charakter i żyzność gleby oraz warunki wodno-gruntowe.

Z uwagi na bardzo duże urozmaicenie rzeźby terenu i powierzchniowej budowy geologicznej gminy Wejherowo, na terenach leśnych występuje znaczne zróżnicowanie warunków glebowo-siedliskowych. Zasadniczy odsetek powierzchni leśnej zajmują siedliska świeże pozostające poza wpływem wód gruntowych. Powierzchnię tą różnicują liczne, choć niewielkie powierzchniowo, siedliska wilgotne i bagienne związane z glebami semi- i hydrogenicznymi. Zróżnicowanie przestrzenne siedlisk leśnych na terenie gminy pozwala wyróżnić dwa dość wyraźnie odrębne pod tym względem obszary.

W części południowej gminy, na obszarze wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego, przeważają zdecydowanie siedliska lasu mieszanego świeżego

(ok. 60% powierzchni). Występują tu gleby brunatnoziemne (głównie brunatne wyługowane) i rzadziej bielicoziemne (rdzawe i bielicowe). Około 30% powierzchni zajmują siedliska lasu świeżego i boru mieszanego świeżego. Na siedliskach lasu świeżego przeważają gleby brunatne wyługowane, wytworzone z utworów zwięźlejszych – gliniastych, a na siedliskach boru mieszanego świeżego – gleby bielicowe. Pozostałą powierzchnię zajmują niewielkie płaty siedlisk boru świeżego, oraz siedliska związane z zagłębieniami wytopiskowymi oraz dolinami rzek i potoków. Należą do nich siedliska boru bagiennego, boru mieszanego bagiennego, lasu mieszanego wilgotnego i bagiennego oraz olsu i olsu jesionowego, wykształcone na glebach torfowych i glebach semihydrogenicznych.

Na obszarach leśnych Wysoczyzny Żarnowieckiej, w północnej części gminy, struktura glebowo-siedliskowa jest nieco odmienna. Na rozległym płacie sandru przeważają zdecydowanie siedliska borowe – boru mieszanego świeżego i boru świeżego, wytworzone na piaszczystych glebach bielicoziemnych. Niewielkie płaty głównie we wschodniej części tego obszaru zajmują siedliska lasu mieszanego świeżego. Drobne powierzchnie obejmują siedliska lasu świeżego oraz położone w zagłębieniach terenu i dolinach siedliska boru wilgotnego, bagiennego, boru i lasu wilgotnego i bagiennego oraz lasu wilgotnego, olsu i olsu jesionowego.

Typy drzewostanów

Struktura drzewostanów wykazuje wyraźne piętno przekształcenia w wyniku zabiegów gospodarczych. Większość drzewostanów zarówno w obrębie lasów południowej, jak i północnej części gminy pochodzi ze sztucznych nasadzeń. Wymiernym tego efektem jest dominacja sosny w strukturze drzewostanów, w tym także na siedliskach leśnych oraz wysoki udział gatunków obcych geograficznie tj. świerka pospolitego, czy daglezi zielonej. Sosna pospolita dominuje generalnie na siedliskach borowych oraz na siedlisku lasu mieszanego świeżego. Drugim co do udziału w strukturze gatunkowej drzewostanów jest buk, którego udział w ostatnich latach zwiększył się. Jest to rezultat zarówno zabiegów gospodarczych, jak i

procesów sukcesji wtórnej zmierzających do odbudowy naturalnego charakteru zbiorowisk leśnych.

W lasach położonych w południowej części gminy na obszarze Pojezierza Kaszubskiego sosna stanowi ponad 50 % powierzchni drzewostanów (w obrębie Chylonia – 61,9 %, w obrębie Gniewowo 52,4 %). Na analizowanym terenie największy udział sosny w strukturze drzewostanów zaznacza się w części południowej w okolicach Bieszkowic oraz Łężyc. Udział buka wynosi tu ponad 30 % (odpowiednio w obrębie Chylonia – 29,4 %, Gniewowo – 34,8 %). Stosunkowo znaczny jest udział świerka - około 7 %. Kilkukrotnie przewyższa on udział naturalnego na tym terenie składnika drzewostanów – dębu (około 2%), a także pozostałych – brzozy, modrzewia, jodły i daglezi, klonu i olchy.

W północnej części gminy na obszarach leśnych Wysoczyzny Żarnowieckiej występuje bezwzględna dominacja drzewostanów sosnowych, związana z rozległą powierzchnią siedlisk borowych na Sandrze Piaśnicy. Niewielkie powierzchnie zajmują tam drzewostany bukowe koncentrujące się w okolicach Kapina i w strefie krawędziowej wysoczyzny na północny-zachód od Wejherowa. Ponadto, nieduży udział w strukturze gatunkowej posiada tu brzoza, występująca głównie na siedliskach bagiennych oraz świerk.

3.1.8. Fauna gminy wg Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Wejherowo

Stan rozpoznania fauny na terenie gminy jest słaby. Większość informacji jest bardzo wrywkowa - dotyczy ograniczonych obszarów, bądź też jedynie pojedynczych gatunków. Pewnych informacji na temat fauny ssaków dostarczają plany urządzania lasu (Nadleśnictwa Gdańsk i Wejherowo). Według tych dokumentów w lasach położonych na terenie gminy występują pospolite ssaki takie jak sarny, jelenie i dziki. Liczebność jeleni i dzików można uznać za wysoką. Przewyższa ona ustaloną przez koła łowieckie pojemność łowisk, natomiast liczebność saren jest blisko o połowę niższa od tej pojemności. Na omawianym terenie należy liczyć się z dużą liczebnością drobnych pospolitych ssaków jak zające, wiewiórki, jeże, krety i lisy.

Kręglouste i ryby

Na terenie gminy występuje szereg cieków wodnych, z których główne to: Reda, Piaśnica, Kanał Redy, Bolszewka, Gościcina, Cedron i Zagórska Struga. Zostały one zaklasyfikowane do rzek krainy łososa, pstrąga i lipienia. Ponadto występuje tu szereg drobniejszych, najczęściej bezimiennych cieków, rowów melioracyjnych itp. Najbardziej zróżnicowany skład gatunkowy posiada rzeka Reda, w której notowano łososa, troć wędrowną, pstrąga potokowego, pstrąga tęczowego, lipienia, sieję, szczupaka, karpia, lina, krąpia, leszcza brama, różankę, śliza, węgorza, ciernika, okonia, sandacza, jazgarza i głowacza białopłetwego. W pozostałych ciekach skład gatunkowy jest znacznieubożony. I tak w Cedronie notowano pstrąga potokowego i troć wędrowną, w Piaśnicy – różankę i śliza, w Bolszewce - pstrąga potokowego, troć wędrowną i głowacza białopłetwego, w Gościcinie – pstrąga potokowego, troć wędrowną, głowacza białopłetwego oraz śliza. Ponadto w ciekach tych obserwowano minoga strumieniowego. Szereg gatunków wymienionych wcześniej (pstrąg potokowy, troć wędrowną, łosoś, sieja) pochodzi z zarybień (np. Informacja Zarządu Okręgu PZW w Gdańsku).

Na terenie gminy Wejherowo występuje szereg zbiorników wodnych o różnej powierzchni, głębokości i trofii. Dane faunistyczne są dostępne jedynie dla niektórych z nich. Ogólnie biorąc, przeważają zbiorniki zaliczane do typu rybackiego linowo – szczupakowego (np. jeziora: Bieszkowickie, Wyspowo, Zawiat). Występują w nich następujące gatunki ryb: szczupak, węgorz, sandacz, okoń, płoć wzdręga, lin, karp, sum. Jezioro Zawiat było zarybiane sieją. Innym typem jezior są zbiorniki typu leszczowego (np. Jezioro. Orle), w których dominują: leszcz, lin, płoć, karaś. W szeregu zbiornikach o charakterze dystroficznym dominuje głównie karaś, płoć, szczupak i okoń (np. Jezioro Żabno).

Płazy

W trakcie prac terenowych do Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Wejherowo stwierdzono 8 gatunków płazów na 18 znanych z terenu kraju.

Traszka zwyczajna jest stosunkowo pospolitym gatunkiem na omawianym obszarze, ale wszędzie spotykano nieliczne osobniki. Spośród krajowych gatunków jest ona najpospolitsza. Traszka grzebieniasta została stwierdzona na 2 stanowiskach – w pobliżu Kniewa oraz na zachód od Jeziora Pałsznik. Na omawianym terenie jest ona gatunkiem nielicznym.

Ropucha szara jest gatunkiem występującym na terenie całej gminy w stosunkowo licznych populacjach. Gatunek ten z uwagi na eurytopowość zamieszkuje zarówno tereny leśne, jak i otwarte – łąki i pola, a nawet wnika do siedlisk w różnym stopniu zurbanizowanych. Ropucha paskówka została stwierdzona na jednym stanowisku w pobliżu Nowego Dworu Wejherowskiego (tereny leśne). Spośród 3 gatunków ropuch krajowych jest ona najrzadsza, choć lokalnie może występować licznie.

W trakcie prac terenowych stwierdzono obecność 5 gatunków żab zielonych, które tradycyjnie dzieli się na tzw. żaby „zielone” i „brunatne”. Z żab zielonych notowano żabę jeziorkową i wodną. Oba gatunki występują na terenie całej gminy, ale żaba jeziorkowa jest znacznie liczniejsza i zajmuje znacznie szersze spektrum siedlisk wodnych – od dystroficznych po silnie zeutrofizowane. Żaba wodna wybiera zazwyczaj zbiorniki eutroficzne, choć była notowana w Jeziorze Głodnym, które charakteryzuje się pewnym stopniem dystrofii. Z żab „brunatnych” stwierdzono obecność żaby trawnej i moczarowej. Oba gatunki jako eurytopowe spotykane są na terenie całej gminy, choć liczniejsza jest żaba trawna. Na terenach otwartych przeważa z reguły żaba moczarowa, zaś w lasach dominuje żaba trawna, za wyjątkiem drzewostanów iglastych (sosna).

Wszystkie płazy krajowe znajdują się pod ochroną gatunkową ścisłą. Traszka grzebieniasta została wpisana do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt w kategorii NT, która grupuje gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia.

Gady

W trakcie prac inwentaryzacyjnych stwierdzono obecność 4 gatunków gadów na 8 znanych z terenu kraju.

Jaszczurka zwinka i żyworodna występują na obszarze całej gminy, nierzadko w dużych liczebnie populacjach. Gatunki te różnią się nieco swymi preferencjami względem zajmowanego biotopu. Pierwszy gatunek wybiera z reguły tereny otwarte – obrzeża lasów, pobocza dróg, wyeksploatowane i częściowo zarastające żwirownie, tereny ruderalne, natomiast żyworódka związana jest bardziej z terenami leśnymi, choć w ich obrębie wybiera biotopy bardziej doświetlone. Oba gatunki mogą występować wspólnie na jednym stanowisku.

Padalec zwyczajny jest gatunkiem rozpowszechnionym w wielu miejscach inwentaryzowanej jednostki. Jego występowanie związane jest z terenami leśnymi, gdzie zajmuje przede wszystkim pobocza dróg i polany śródleśne.

Żmija zygzakowata, podobnie jak padalec, związana jest z terenami leśnymi i na obszarze gminy Wejherowo była notowana zarówno w lasach Puszczy Darżlubskiej oraz leżącymi w granicach Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. W tych drugich spotykano ją znacznie częściej we wszystkich odmianach barwnych – brązowej, szarej i czarnej (melanistycznej). Ta ostatnia w skali całego kraju jest najrzadsza i trafia się głównie w górach.

Wszystkie gady występujące w kraju znajdują się pod ochroną gatunkową ścisłą.

Ptaki

Ze względu na obecność wielu zbiorowisk roślinnych w rozmaity sposób przekształconych przez człowieka, powstało szereg biotopów wykorzystywanych przez awifaunę. Dla celów opracowania uwzględniono kilka grup środowiskowych ptaków.

Do najmniej urozmaiconych terenów ze względu na różnorodność awifauny zaliczyć można tereny zurbanizowane z zabudową mieszkalną i gospodarczą. Awifauna tych terenów w skali województwa i kraju jest bardzo podobna. Do pospolitych gatunków na takich terenach należy: wróbel, dymówka, oknówka, sierpówka, jerzyk. Niezbyt liczny jest kopciuszek – głównie w nowo budowanych osiedlach domków jednorodzinnych. Rzadkim w skali całej gminy jest bocian biały, którego gniazdowanie stwierdzono jedynie w kilku

miejscach. Przydomowe zakrzaczenia i zadrzewienia zamieszkują: bogatka, modraszka, trznadel, sroka.

Tereny otwarte – agrocenozy i łąki są miejscem występowania pliszki siwej, pliszki żółtej (gatunek na terenie gminy nieliczny), skowronka, świergotka łąkowego, szczygła. Na jednym stanowisku (Zamostne) notowano potrzescza. W skali całego województwa jest to miejscami gatunek częsty, a w innych brak go zupełnie. Do rzadszych gatunków należy także: pustułka (Nowe Osiedle, Bolszewo), kobuz (Pnie, Gowino, Gościcino – Wybudowanie) oraz derkacz (Gościcino, Białasowizna, Bolszewo, Gwizdówka). Pospolitym gatunkiem średnio wilgotnych łąk jest pokląskwa, natomiast nielicznym czajka (Kniewo, Ustarbowo, Bieszkowice). W okolicach Orle obserwowano kanię czarną i rudą. W miejscach eksploatacji żwiru stwierdzano obecność brzegówki (Góra, Orle, Gowino, Białasowizna, Ustarbowo, Reszki), sieweczki rzecznej (Orle, Ustarbowo, Gwizdówka) i białorzytki (Gowino, Gwizdówka, Ustarbowo).

Pod względem bogactwa składu gatunkowego przodują tereny leśne. W drzewostanach liściastych i mieszanych dominuje: zięba, rudzik, świstunka, pierwiosnek, kos, śpiewak, sójka, strzyżyk, dzięcioł duży. W drzewostanach liściastych dominuje piecuszek, sosnowka, czarnogłówka. Na terenach leśnych stosunkowo często były notowane takie gatunki, jak: dzięcioł czarny i kruk. Do rzadkich natomiast gatunków należy orzechówka, krętogłów, krzyżodziób sosnowy i muchołówka mała. W lasach Puszczy Darżlubskiej znane jest jedno stanowisko bielika.

Odrębną grupę stanowią ptaki związane z obecnością wód powierzchniowych. Pospolitymi taksonami są: krzyżówka, łyska, perkoz dwuczuby oraz łabędź niemy. Rzadkimi gatunkami związanymi z wodami są: kurka wodna (Ustarbowo), perkozek (Jezioro Sztoborowe), kuliczek (Orle), rybitwa zwyczajna (Orle). Najbogatszym składem gatunkowym charakteryzuje się Jezioro Orle. Notowano tu tak rzadkie gatunki, jak: rożeniec, rybołów oraz bielik. Do gatunków związanych ze strefą szuwarową należy: trzciniak, trzcinniczek, łożówka i potrzos. Bardzo nieliczne są: świerszczak (łąki nad Redą), i bręczka (Jezioro Orle). Z ciekami związana jest

obecność zimorodka (Reda, Jezioro Orle) i pliszki górskiej (Piaśnica, Gościcina).

Wykaz gatunków ptaków znajdujących się pod ochroną gatunkową ścisłą i częściową znajduje się w zał. nr 6. Ponadto następujące gatunki ptaków znajdują się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt w kategoriach:

- Rożeniec – kategoria EN (gatunki bardzo wysokiego ryzyka),
- Kania czarna – NT (gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia),
- Kania ruda– NT,
- Bielik – LC (gatunki nie wykazujące na razie regresu populacyjnego)
- Rybołów – VU (gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie).

Ssaki

Z uwagi na przewagę terenów leśnych na obszarze inwentaryzowanej jednostki administracyjnej dużą rolę odgrywają gatunki związane z tymi układami. W wielu punktach notowano dzika, jelenia szlachetnego, wiewiórkę i nornicę rudą. Z literatury podawana jest obecność kuny leśnej w okolicach Orla. Ponadto przez obszar leśny w obrębie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego wędruje okazjonalnie łoś. Gatunki strefy ekotonalnej na styku lasów i terenów otwartych to sarna, lis, jeź wschodni (Nowy Dwór Wejherowski, Zbychowo oraz Leśnictwo Nanice).

Z ssaków zamieszkujących głównie tereny otwarte notowano na wielu stanowiskach: kreta, ryjówkę aksamitną, ryjówkę malutką, polnika zwyczajnego i mysz polną. Rzadkim taksonem jest nornik bury, który został stwierdzony w dolinie rzeki Cedron.

Z ssaków o ziemnowodnym trybie życia, na terenie gminy notowano karczownika ziemnowodnego (staw przy drodze w Zbychowie, dolina Cedronu). Również rzadkim taksonem jest wydra, której odchody stwierdzono nad Redą. Była ona także obserwowana na terenie Leśnictwa Orle, oddz. 158. Przy rzece Cedron (szuwały nadwodne) notowano badylarkę i rzęsorka rzeczka.

Na terenie Puszczy Darżlubskiej stwierdzono występowanie 12 gatunków nietoperzy. Są to: nocek duży, nocek, nocek tydkowłosy, nocek rudy *Myotis*

daubentoni, mroczek posrebrzany, mroczek późny, karlik malutki, karlik większy, karlik drobny, borowiec, borowiaczek i gacek wielkouch.

Pod ochroną gatunkową ścisłą znajduje się jeż, ryjówkowate, wiewiórka oraz wszystkie gatunki nietoperzy. Kret, wydra, badylarka i karczownik ziemnowodny znajdują się pod ochroną gatunkową częściową. Ponadto następujące gatunki nietoperzy znalazły się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt:

- nocek łydkowłosy – kategoria EN (gatunki bardzo wysokiego ryzyka),
- mroczek posrebrzany– kategoria LC
- borowiaczek– kategoria VU (gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie).

3.1.8. Stan wybranych komponentów środowiska przyrodniczego

3.1.8.1. Stan czystości rzek

W latach 2004 – 2005 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku w ramach monitoringu rzek skontrolował stan czystości wód rzeki Redy i jej dopływów w 13 punktach kontrolnych na rzece Redzie, Bolszewce, Gościcinie, Cedronie i Słuszewskiej Strudze (rok 2004) oraz w 2 punktach kontrolnych w mieście Wejherowie oraz w Mrzezinie w gminie Puck przy ujściu do zatoki Puckiej (rok 2005), według nowej 5 klasowej oceny (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 roku w sprawie kwalifikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód Dz.U. Nr 32, poz.284).

Zakres badań stanu czystości rzek w województwie pomorskim w latach 2004 - 2005 roku obejmował zestaw ponad 50 wskaźników określających m.in. zawartość substancji organicznych, mineralnych i biogennych, metali, substancji specyficznych, liczbę bakterii coli typu fekalnego, ilość chlorofilu „a” oraz skład organizmów planktonowych (Raporty o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2004 i 2005 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku, 2005, 2006r.).

W 2004 roku wody rzeki Redy badane były w punktach: powyżej i poniżej Strzebielina, poniżej miejscowości Orle (gmina Wejherowo), poniżej ujścia Bolszewki (gmina Wejherowo), w mieście Wejherowo, poniżej miejscowości Reda oraz w Mrzezynie przy ujściu do Zatoki Puckiej. Stan czystości wód rzeki Bolszewki skontrolowano w punktach poniżej i powyżej Luzina oraz przy ujściu do rzeki Redy (gmina Wejherowo). Wody rzeki Gościcinki badano w punkcie przy ujściu Bolszewki (gmina Wejherowo), a Cedron - przy ujściu do Redy.

Badania w 2004 roku wykazały, że:

- wody rzeki Redy w zakresie większości badanych wskaźników były bardzo dobrej i dobrej jakości. Odznaczały się one wysokim natlenieniem, niskim poziomem zawiesiny i substancji biogenych; nie wykryto w nich wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych oraz pestycydów, a ilość fenoli lotnych wskazywała na ich dobrą lub bardzo dobrą jakość. O gorszej jakości wód stanowił natomiast poziom materii organicznej. W większości punktów kontrolnych stan sanitarny wód rzeki Redy był zadowalający i spełniał normy III klasy. Do niezadowalającej jakości zaliczono wody poniżej Strzebielina i poniżej Wejherowa;
- wody rzeki Bolszewki były zadowalającej jakości (III klasa). Cechowało je wysokie natlenienie w całym okresie badań oraz niewielkie ilości zawiesiny, amoniaku, azotanów, azotu i fosforu. Nie wykryto w nich wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, a koncentracja fenoli lotnych utrzymywała się na poziomie II klasy. We wszystkich punktach kontrolnych sanitarna jakość wód była niezadowalająca. Powyżej Luzina i w przekroju ujściowym na terenie gminy Wejherowo liczba bakterii coli typu fekalnego prezentowała przeważnie zadowalający poziom;
- wody rzeki Gościciny były zadowalającej jakości (III klasa). Większość badanych wskaźników wskazywała na ich bardzo dobrą lub dobrą jakość. Wody charakteryzowały się wysokim natlenieniem, niskim poziomem zawiesiny, substancji biogenych i metali. Nie wykryto w nich chromu, kadmu, rtęci ani wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. Stan sanitarny rzeki był najczęściej zadowalający;

- stan czystości wód Cedronu odpowiadał III klasie. Większość wskaźników świadczyła o bardzo dobrej lub dobrej jakości wód. Stwierdzono wysokie natlenienie, niski poziom zawiesiny, substancji biogenych i materii organicznej rozkładalnej biologicznie, zawartość substancji organicznych trudniej rozkładalnych kształtowała się na ogół na poziomie II klasy. Stan sanitarny wód Cedronu był niezadowalający praktycznie w całym sezonie badań;
- wody zlewni Redy we wszystkich punktach kontrolnych nie spełniały wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb łososiowatych i karpowatych w warunkach naturalnych. Przyczyną był przede wszystkim zbyt wysoki, w stosunku do wymaganego, poziom azotynów i fosforu ogólnego. Przekroczenia stężeń obu tych parametrów w wodach Bolszewki i Gościciny oraz azotynów w Redzie poniżej miejscowości Strzebielino, Reda i Mrzezino notowano praktycznie w całym okresie badań. W Redzie, poniżej jeziora Orle oraz w Cedronie przekroczenia wartości dopuszczalnych obu wskaźników występowały natomiast sporadycznie.

Według badań przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku w 2005 roku wody rzeki Redy w obu punktach kontrolnych (w mieście Wejherowie oraz w Mrzezynie w gminie Puck przy ujściu do zatoki Puckiej) były zadowalającej jakości (III klasa) i charakteryzowały się wysokim natlenieniem oraz niskim poziomem zawiesiny, rozpuszczonych substancji nieorganicznych i biogenych. Nie wykryto w nich metali arsenu i chromu, wolnych cyjanków, pestycydów chloroorganicznych, anionowych substancji powierzchniowo czynnych oraz wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. Stężenia metali i fenoli lotnych odpowiadały I klasie czystości. W obu punktach kontrolnych o zadowalającej jakości wód decydowały stężenia substancji organicznych oraz wskaźniki biologiczne: liczba bakterii grupy coli, skład fitoplanktonu i peryfitonu. O jakości wód w Wejherowie decydował ponadto okresowy wzrost stężenia azotu ogólnego Kjeldahla, a w drugim punkcie kontrolnym pojedyncze stężenia azotynów,

manganu i selenu oraz indeks bioróżnorodności makrobezkręgowców bentosowych.

Na przestrzeni lat wody rzeki Redy charakteryzują się na ogół niewielką zmiennością średniego poziomu stężeń wskaźników fizycznych, zasolenia oraz wskaźników tlenowych. W większości punktów poziom związków azotu wykazuje stabilizującą się, niewielką tendencję spadkową. Przeciętna zawartość związków fosforu jest natomiast podobna od 1994 roku. Liczba bakterii coli typu fekalnego obniża się stopniowo od 1994 roku, a w ostatnich latach badań stwierdza się również poprawę oceny sanitarnej wód. Skład organizmów planktonowych i wielkość produkcji biologicznej prezentują stabilny charakter.

Według Raportu o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2005 roku do ważniejszych źródeł zanieczyszczeń wód zlewni Redy zaliczono: cementownię „Wejherowo” w Wejherowie (zrzuty do rzeki Redy), Fabryka Mebli „Klose” w Gościcinie” oraz obiekty hodowli ryb łososiowatych (zrzuty do Bolszewki i Gościciny).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku skontrolował także stan czystości wód rzeki Piaśnicy w roku 2004 w dwóch punktach kontrolnych, znajdujących się poza terenem gminy Wejherowo (powyżej Jez. Żarnowieckiego i przy ujściu do Bałtyku). Jakość wód w obu punktach kontrolnych odpowiadała III klasie czystości (jakość zadowalająca). W całym okresie badań w zakresie większości badanych wskaźników wody rzeki charakteryzowały się bardzo dobrą i dobrą jakością: wysokim natlenieniem, niskim poziomem substancji mineralnych i biogennych oraz metali. Stan sanitarny rzeki był zadowalający i odpowiadał III klasie czystości. Wody rzeki Piaśnicy nie spełniały wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb łososiowatych i karpowatych w warunkach naturalnych. Przyczyną był przede wszystkim zbyt wysoki, w stosunku do wymaganego, poziom azotynów i fosforu ogólnego.

3.1.8.2. Stan czystości jezior

Jeziora znajdujące się na obszarze gminy Wejherowo nie są objęte systematycznymi badaniami stanu czystości wód przez WIOŚ w Gdańsku. W 1999 roku Terenowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Wejherowie wykonała analizy chemiczne wód powierzchniowych 7 jezior położonych na obszarze Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, w granicach administracyjnych gminy Wejherowo. Na podstawie powyższych badań zaklasyfikowano wody tych zbiorników do następujących klas czystości: jezioro Wyspowo – pozaklasowe parametry czystości wód, Zawiat – II klasa, Borowo – III klasa, Wygoda – III klasa, Bieszkowickie – II klasa, Pałsznik – III klasa, Krypko – III klasa.

3.1.8. 3. Zanieczyszczenia wód podziemnych

Jakość wód podziemnych głębszych poziomów użytkowych jest na omawianym obszarze dobra. Wody te odpowiadają z reguły klasom jakości wód podziemnych Ia i Ib. Klasa Ia (wody wysokiej jakości) obejmuje wody nadające się do picia bez uzdatniania. Klasa Ib (wody średniej jakości) to wody nadające się do picia po prostych zabiegach uzdatniających w zakresie związków żelaza i manganu. Wody klasy Ia występują głównie na Wysoczyźnie Żarnowieckiej i Pojezierzu Kaszubskim, natomiast wody jakości Ib przeważają w obrębie Pradoliny Redy-Łeby. Na obszarze gminy Wejherowo notuje się jak dotąd jedynie lokalne przekroczenia dopuszczalnych zawartości wskaźników fizykochemicznych w głównych, użytkowych poziomach wodonośnych. Sytuacja taka występuje w studniach głębinowych w okolicach Zibertowa (dolina Gościciny), gdzie odnotowano przekroczenie dopuszczalnych norm zawartości związków azotu. Ponadto, wody o podwyższonych i przekoczonych wskaźnikach fizykochemicznych występują w kilku pojedynczych studniach głębinowych. Może być to związane z niewłaściwym zabezpieczeniem i eksploatacją studni.

W związku z brakiem sieci kanalizacyjnej na terenie gminy i wprowadzaniem ścieków gospodarczo-bytowych do lokalnych niewielkich cieków i zagłębień, należy liczyć się z silnym zanieczyszczeniem płytkich holocenijskich poziomów

wód gruntowych. Obecnie wody pochodzące z tych poziomów nie są raczej wykorzystywane w charakterze źródła wody pitnej.

3.1.8. 4. Stan czystości powietrza atmosferycznego

Na obszarze gminy brak jest stałej sieci monitoringu powietrza atmosferycznego, z której wyniki jednoznacznie dokumentowałyby aktualny stan czystości atmosfery w gminie. Najbliższa stacja monitoringowa WSSE znajduje się w mieście Wejherowie, ale wyniki stanu czystości powietrza rejestrowane w mieście nie mogą być w pełni reprezentatywne dla obszaru gminy, chociaż gmina bezpośrednio sąsiaduje z terenami zabudowanymi miasta. Analizując wyniki badań z roku 2005 (Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim, WIOŚ Gdańsk, 2006 r.), stwierdzono, iż w mieście Wejherowo (podobnie jak w Trójmieście, Tczewie i w Kościerzynie) wartości dopuszczalne przekraczane były jedynie przez pył zawieszony PM10. Przekraczane tu były także normy na zawartość w pyłe zawieszonym benzopirenu i substancji smołowych. Pozostałe wskaźniki nie przekraczały w mieście wartości dopuszczalnych. Średniodobowe stężenie dwutlenku siarki nie przekroczyło 6 -11% stężenia dopuszczalnego, średnioroczne stężenie dwutlenku azotu także nie przekroczyło wartości dopuszczalnych (60% normy).

W 2005 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku przeprowadził monitoring dwutlenku siarki i dwutlenku azotu metodami pasywnymi na terenie wszystkich powiatów województwa pomorskiego, zwłaszcza tam, gdzie brakuje danych na temat czystości powietrza. Dotyczy to głównie małych miejscowości bez szczególnych źródeł emisji. W 2005 roku nie zanotowano w tej grupie badań poziomów przekraczających stężenia dopuszczalne. Na terenie powiatu wejherowskiego badania metodami pasywnymi dotyczyły m.in. miejscowości: Wejherowo, Bolszewo i Nowy Dwór Wejherowski. Zakres pomiarów obejmował średnioroczne stężenia dwutlenku azotu, które nie przekroczyły zarówno w mieście, jak i na obszarze gminy wartości dopuszczalnych.

Uciążliwym źródłem zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego jest cementownia „Wejherowo”, która położona jest na terenie miasta Wejherowo przy granicy z gminą Wejherowo.

Lokalnymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na terenie gminy są głównie paleniska indywidualnej i wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej (tzw. niska emisja) oraz zanieczyszczenia komunikacyjne (przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 6 Gdańsk – Szczecin).

3.1.8. 5. Hałas

Realizując zadania monitoringu w zakresie ochrony przed hałasem Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku w 2003 roku wykonał badania hałasu komunikacyjnego przy drodze krajowej nr 6 Gdańsk – Szczecin w 7 punktach na terenie powiatu wejherowskiego, z czego dwa w Bolszewie i Gościcinie znajdowały się na obszarze gminy Wejherowo. Równoważny poziom hałasu we wszystkich punktach kontrolnych przekraczał dopuszczalne wartości.

3.1.8.6. Obszary zdegradowane

Degradacja litosfery związana jest z antropogenicznymi zmianami rzeźby terenu, pokrywy glebowej i budowy geologicznej. Na obszarze gminy Wejherowo głównymi przyczynami tego typu przekształceń są:

- odkrywkowa eksploatacja kopalni;
- składowanie odpadów;
- większe działania inżynierjno-budowlane;
- erozja, zmiany własności fizycznych i zasobności gleb w wyniku niewłaściwego ich użytkowania.

3.1.8.6. Składowanie odpadów

Gromadzenie odpadów powoduje degradację szeregu elementów środowiska przyrodniczego. W odniesieniu do litosfery oddziaływanie to przejawia się poprzez:

- powstanie nowych form powierzchni terenu (wypukłych - składowisk nadpoziomowych, lub wypełnień zagłębień naturalnych i antropogenicznych - składowisk podpoziomowych);
- utworzenie nowego, całkowicie antropogenicznego podłoża geologiczno-gruntowego;
- fizykochemiczną degradację gleby i głębszych warstw gruntu.

W granicach gminy zlokalizowane jest zamknięte w grudniu 2002r. i zrehabilitowane wysypisko odpadów komunalnych. Wysypisko to zlokalizowane jest w południowo-wschodniej części gminy. Obejmuje ono powierzchnię około 25 ha, z czego powierzchnia zajęta przez odpady wynosi około 18,3 ha.

Wysypisko zlokalizowane jest w górnym odcinku doliny potoku Cisy. Odpady składowane były wzdłuż północno-zachodniej krawędzi doliny, wypełniając jej obniżenie. Doprowadziło to do zmiany ukształtowania terenu i warunków litologiczno-gruntowych. Składowisko stanowi potencjalne źródło zanieczyszczeń gleb i gruntów na pobliskich terenach. Przeprowadzone w tym zakresie badania wykazały podwyższone zawartości ołowiu, kadmu, cynku i miedzi w niektórych próbach gleb. Ich koncentracje nie przekraczają jednak dopuszczalnych norm. Również pod względem bakteriologicznym badane próbki gleb okazały się słabo zanieczyszczone.

Badania próbek gruntu spod dna wysypiska wykazały natomiast zanieczyszczenia miedzią, cynkiem i ołowiem sięgające jedynie do około 1,5 m poniżej dna składowiska. Na podstawie systematycznie prowadzonych badań monitoringowych, należy stwierdzić, że omawiany obiekt do chwili obecnej nie spowodował przekroczeń dopuszczalnych norm w zakresie zanieczyszczeń gruntów na przyległych obszarach.

Obok zamkniętego wysypiska, które jest własnością Gminy Wejherowo i użyczone Komunalnemu Związkiowi Gmin Doliny Redy i Chyloni, zbudowano nowoczesny zakład zagospodarowania odpadów Eko Dolina. Zakład jest wyposażony w sortownię odpadów komunalnych i odpadów selektywnie zebranych, kompostownię odpadów zielonych, stację demontażu odpadów wielkogabarytowych, stację demontażu sprzętu elektronicznego i

elektrycznego, stację kruszenia odpadów budowlanych, elektrociepłownię zasilaną biogazem ze składowiska, podczyszczalnię ścieków i odcieków, kwatery składowo-magazynowe oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

3.2. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody zajmują w gminie Wejherowo powierzchnię 13718,0 ha, co stanowi około 70,7% ogólnej powierzchni gminy (19408 ha).

Na terenie gminy znajdują się następujące obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną:

1. **Rezerваты przyrody** – Gałęźna Góra, Lewice, Cisowa (część), Pełcznica (część) (łączna powierzchnia rezerwatów – 111,8 ha)
2. **Pomniki przyrody** (łącznie 49 obiektów - 41 ustanowionych przez wojewodę, 8 ustanowionych przez Radę Gminy Wejherowo),
3. **Trójmiejski Park Krajobrazowy** (powierzchnia na terenie gminy – 7368,0 ha)
4. **Obszary Chronionego Krajobrazu – Puszczy Darżlubskiej i Pradoliny Redy – Łeby** (łączna powierzchnia – 6 350,0 ha)
5. **Użytki ekologiczne** – Kępiński Moczar (nr 244 według rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody), Pryśniewska Łąka (nr 245), Migowa Łąka (nr 246), Nowiński Moczar (nr 299), Szuwary jeziora Wyspowskiego (nr 300), Wyspowska Łąka (nr 301), Miętowe Bagienko (nr 302),
6. **Obszary Natura 2000** – Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk: Orle (PLH 220019), Mawra – Bagno Białe (PLH 220016), Pełcznica (PLH 220020) oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (potencjalny): Puszcza Darżlubska (PLB 220007).

3.2.1. Rezerваты przyrody

3.2.1.1. Istniejące rezerваты przyrody

„**Gałężna Góra**” – rezerwat utworzony w 1990 r., położony jest w obrębie krawędzi wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego ok. 3 km na południe od Wejherowa, w granicach Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Powierzchnia rezerwatu wynosi 34,06 ha. Ochronie podlegają dobrze zachowane zbiorowiska leśne – głównie żyznej buczyny pomorskiej, rzadkie i chronione gatunki roślin, a także pozostałości wczesnośredniowiecznego grodziska i cmentarzyska kurhanowego. Spośród 222 występujących tu gatunków roślin naczyniowych, 7 podlega ochronie ścisłej. Są to: bluszcz pospolity, gnieźnik leśny, listera jajowata, podrzeń żebrowiec, storczyk plamisty, widłak jałowcowaty, widłak wroniec. Występuje tu także 5 gatunków podlegających ochronie częściowej - centuria pospolita, kalina koralowa, kruszyna pospolita, marzanka wonna, paprotka zwyczajna oraz 17 znajdujących się na liście ginących i zagrożonych roślin naczyniowych Pomorza Zachodniego i Wielkopolski. Specyfikę rezerwatu podkreśla występowanie we florze elementów podgórsko-górskich i reliktowych.

„**Lewice**” – rezerwat utworzony w 1988 r. położony jest w południowej części gminy na wschód od miejscowości Małe Gowino w granicach Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Jego powierzchnia wynosi 22,90 ha, w tym pod ochrona ścisłą znajduje się 5,33 ha. Przedmiotem ochrony jest dobrze zachowane torfowisko wysokie porośnięte przez roślinność mszarną (objęte ochrona ścisłą), otoczone borem i brzezią bagienną. Na obszarze rezerwatu stwierdzono 148 gatunków roślin naczyniowych, 10 gatunków mszaków i 43 porostów. Z roślin objętych całkowitą ochroną występują tu: rosiczka długolistna i rosiczka okrągłolistna, widłak goździsty i jałowcowaty. Ponadto występują tu 4 gatunki objęte ochroną częściową: bagno zwyczajne, kruszyna pospolita i marzanka wonna. Wysoką wartość przyrodniczą rezerwatu podkreśla występowanie 10 ściśle chronionych gatunków porostów

i 14 gatunków roślin znajdujących się na liście ginących i zagrożonych roślin naczyniowych Pomorza Zachodniego i Wielkopolski.

„Cisowa” – rezerwat utworzony został w 1983 roku. Niewielki fragment jego południowo-zachodniej części znajduje się w granicach gminy Wejherowo, na wschód od Łężyc. Rezerwat powołany został dla ochrony naturalnej rzeźby terenu i dobrze zachowanych zbiorowisk roślinnych – żyznej buczyny pomorskiej, łągu jesionowo-olszowego i roślinności źródliskowej. Stwierdzono tu występowanie 193 gatunków roślin naczyniowych, w tym 4 będących pod ochroną ścisłą i 4 podlegających ochronie częściowej.

„Pełcznica” – rezerwat utworzony Zarządzeniem Nr 118/99 Wojewody Pomorskiego z dnia 13 lipca 1999 roku, obejmujący ochroną częściową obszar śródleśnych jezior lobeliowych Pałsznik i Wygoda, jeziora Krypko wraz z otaczającymi je drzewostanami. Jeziora charakteryzują się oligotroficznym środowiskiem wodnym o specyficznych właściwościach fizykochemicznych i rzadkimi zbiorowiskami roślinnymi z poryblinem jeziornym i kolczastym oraz lobelią jeziorną. W bezpośrednim otoczeniu jezior występują torfowiska wysokie i przejściowe, w części porośnięte borami i brzezunami bagiennymi. Roślinność obszaru składa się ponadto ze zbiorowisk szuwarowych, lasów liściastych i mieszanych oraz borów sosnowych. Licznie też występują gatunki roślinności łąkowej.

3.2.1.2. Rezerваты projektowane

„Nadrzeczne” (Cedron) – położony w granicach Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, obejmuje fragment doliny Cedronu i jego dopływu – strumienia Młynówki. Celem ochrony jest zachowanie bogatych florystycznie zbiorowisk leśnych i łąkowych. Na terenie projektowanego rezerwatu stwierdzono występowanie 347 gatunków roślin naczyniowych, 27 gatunków drzew i 27 krzewów.

„Dolina Pieleszewska” – położony w granicach Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, objąć ma teren położony w strefie krawędziowej wysoczyzny pomiędzy Wejherowem i Redą. Projektowany rezerwat ma mieć charakter krajobrazowy – geomorfologiczny. Celem ochrony jest zachowanie charakterystycznej rzeźby terenu obszaru leżącego pomiędzy rozcięciami krawędziowymi wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego. Rezerwat obejmować ma dolinę Pieleszewską, zawierającą w swym biegu wszystkie rodzaje profili poprzecznych typowych dla strefy krawędziowej. Pomimo dość jednorodnego charakteru występujących tu zbiorowisk roślinnych, głównie buczyn, zanotowano występowanie bogatych stanowisk roślin chronionych i rzadkich, reprezentujących element podgórsko – górski.

„Dolina Zagórskiej Strugi” – tylko częściowo położony w gminie Wejherowo. Projektowany rezerwat położony jest w południowo-wschodniej części gminy na wschód od Nowego Dworu Wejherowskiego, w granicach Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Celem ochrony jest zachowanie charakterystycznej rzeźby erozyjnej krawędzi wysoczyzny, liczne głązy z bogatą florą epifityczną oraz wykazująca wiele cech naturalnych flora i fauna. Stwierdzono tu występowanie 436 gatunków roślin naczyniowych i 69 gatunków mszaków. Z liczby tej 23 gatunki podlegają ochronie, 7 stanowi element podgórsko-górski, a 19 gatunków jest rzadkich w skali regionalnej.

„Łąki nad Jeziorem Orle” – rezerwat położony jest w dolinie rzeki Redy, na północny-wschód od jeziora Orle. Rezerwat ma objąć bardzo dobrze zachowane płaty wilgotnych łąk nawapiennych, w tym unikalne zbiorowisko situ tępokwiatowego, a także niewiele zmienione szuwały turzycowe. Stanowisko bardzo licznych populacji wielu gatunków roślin „szczególnej troski” m.in. goździka pysznego, nasięźrzała pospolitego, turzycy dwupiennej i licznych taksonów storczyków (według „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Wejherowo”, Biuro Dokumentacji i Ochrony Przyrody, Gdańsk 2005). Fragment powierzchni obiektu objęty jest ochroną jako użytek

ekologiczny Pryśniewska Łąka. Omawiany rezerwat stanowi Obszar Natura 2000 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk: Orle (PLH 220019).

„Moroszka w Borowie” – kompleks nieźle zachowanych płatów boru bagiennego i otwartych torfowisk położony na południe od Jeziora Borowo. Stanowisko szeregu cennych gatunków roślin naczyniowych i zarodnikowych, w tym przede wszystkim maliny moroszki. Stanowisko to jest jedyną dotychczas znaną lokalizacją tego bardzo rzadkiego gatunku na Pojezierzu Kaszubskim. Utworzenie tego rezerwatu, podobnie jak szeregu innych obiektów, napotyka na permanentny opór administratora terenu, tj. Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku.

3.2.2. Pomniki przyrody

Na terenie gminy znajduje się 49 pomników przyrody, z czego 41 utworzonych zostało przez wojewodę, a 8 pomników przyrody – przez Radę Gminy Wejherowo.

Tab. 33. Pomniki przyrody w gminie Wejherowo utworzone na podstawie rozporządzenia Wojewody

Nr wg rej WKP	Przedmiot ochrony	Obwód [m]	Położenie
112	Głaz	13,00	Zbychowo, na polu
113	Głaz	11,00	Nadl. Gdańsk, L. Śmiechowo
115	Głaz	6,00	Reszki, na polu
116	Głaz	7,60	Nadl. Gdańsk, L. Sopieszyno
117	Głaz	7,70	Nadl. Gdańsk, L. Zbychowo
120	dąb szypułkowy	4,38	Bolszewo, przy drodze
136	Głaz	10,00	Nadl. Gdańsk, L. Marianowo
138	Głaz	4,60	Nadl. Gdańsk, L. Marianowo
140	Głaz	6,20	Nadl. Gdańsk, L. Wyspowo
141	Głaz	5,20	Nadl. Gdańsk, L. Wyspowo
262	dąb szypułkowy	4,67	Bolszewo, 10 m od remizy
263	dąb szypułkowy	5,17	Bolszewo, 10 m od remizy
345	buk pospolity	4,00	Nadl. Gdańsk, L. Kochanowo
395	buk pospolity	3,35	Nadl. Gdańsk, L. Kochanowo
396	buk pospolity	4,00	Nadl. Gdańsk, L. Kochanowo
439	daglezwia zielona buk pospolity	3,18; 3,35	Nadl. Gdańsk, L. Wyspowo
440	świerk pospolity	3,90	Gniewowo, na łące k. stawu
512	buk pospolity	1,85; 6,00	Nadl. Gdańsk, L. Marianowo

517	klon pospolity – 3 egz.	2,72; 2,33; 2,23	Nadl. Gdańsk, L. Przetoczyno
533	dąb szypułkowy	3,10	Nadl. Gdańsk, L. Wyspowo
571	cyprysik Lawsona	2,10	Nadl. Gdańsk, L. Rogulewo
732	klon pospolity – 4 egz.	2,80; 2,35; 2,30	Bolszewo, ul. Szkolna
733	sosna pospolita – 2 egz.	2,63; 1,80	Nadl. Gdańsk, L. Biała
740	Głaz	4,70	Nadl. Gdańsk, L. Marianowo
768	dąb szypułkowy –	4,15	Gościcino, ul. Drzewiarza
769	lipa drobnolistna –	3,25	Orle, przy drodze
815	Głaz	8,50	Nadl. Gdańsk, L. Kamień
816	Głaz	5,50	Nadl. Gdańsk, L. Marianowo
817	Głaz	6,50	Nadl. Gdańsk, L. Przetoczyno
818	Głaz	5,00	Nadl. Gdańsk, L. Sopieszyno
1031	Modrzew europejski – 7 egz.	3,54; 3,52; 3,30	Nadl. Gdańsk, L. Kępino
1032	buk pospolity 3 egz.	3,16; 2,80; 2,25	Nadl. Gdańsk, L. Kępino
1033	bluszcz pospolity	0,50	Nadl. Gdańsk, L. Nanice
1034	bluszcz pospolity	0,27	Nadl. Gdańsk, L. Nanice
1035	bluszcz pospolity	0,25	Nadl. Wejherowo, L. Orle
1074	buk pospolity	4,40	Nadl. Gdańsk, L. Stara Piła
1075	dąb szypułkowy	3,96	Nadl. Gdańsk, L. Wyspowo
1127	buk pospolity sosna pospolita	2,74; 2,18	Nadl. Gdańsk, L. Stara Piła
1128	dąb bezszypułkowy –	3,98	Łężyce, droga gruntowa
1145	Głaz	7,80	Nadl. Gdańsk, L. Stara Piła
1146	Głaz	7,30	Nadl. Gdańsk, L. Cisowa

Tab. 34. Pomniki przyrody w gminie Wejherowo ustanowione na podstawie Uchwały Rady Gminy

Nr	Przedmiot ochrony	Obwód [m]	Położenie
1	buk zwyczajny	4,48	Gościcino, ul. Gruntowa, na działce właściciela
2	dąb bezszypułkowy	4,00	Łężyce, na poboczu drogi gminnej dz. 10/2
3	klon zwyczajny	2,41	Bolszewo, ul. Szkolna, blisko cmentarza ewangelickiego, dz. 303/2
4	buk zwyczajny	4,00	Warszkowo, dz. 88/2
5	buk zwyczajny	1,80	Kąpino, las komunalny, dz. 8/33
6	klon zwyczajny – 31 egz.	2,20; 1,40	Gościcino, ul. Drzewiarza, obrzeże drogi gminnej, dz. 824
7	lipa drobnolistna	4,00	Łężyce, dz. 9/8
8	brzoza brodawkowata	2,06	Bolszewo, teren szkoły podstawowej, dz. 287/4

W „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Wejherowo” (Biuro Dokumentacji i Ochrony Przyrody, Gdańsk 2005) zaproponowano do objęcia ochroną 14 okazów drzew i głązów narzutowych o znacznych rozmiarach.

Tab. 35. Proponowane pomniki Przyrody w Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Wejherowo

Lp.	Gatunek	Obwód (m)	Wysokość (m)	Wiek	Lokalizacja
1.	lipa drobnolistna	3,17	15	150	Prajsów
2.	lipa drobnolistna	3,01	16	150	wschodni skraj Gniewowa
3.	głaz	7,20	0,8		nad Gościciną
4.	lipa drobnolistna	2,88	19	150	Krystkowo
5.	lipa drobnolistna	3,18	21	150	Łężyce koło dworu
6.	klon pospolity	3,02	20	150	Łężyce aleja dojazdowa do dworu
7.	lipa drobnolistna	3,19	21	180	Nowy Dwór Wejherowski
8.	głaz	10,85	1,4		Gowino Małe na południe
9.	dąb szypułkowy	3,42	21	250	obr. Wejherowo, oddz.193
10.	2 egz. buka pospolitego	3,18 2,88	24 23	200	przy oddz.98 obr. Wejherowo
11.	lipa drobnolistna	3,18	20	180	Paradyż
12.	lipa drobnolistna dąb szypułkowy	5,26 5,32	18 16	300 300	Góra Pomorska - park
13.	dąb szypułkowy	3,87	22	200	przy leśn. Góra
14.	głaz	11,45	0,9		łąki nad Gościciną na północ od Gowina

3.3.3. Trójmiejski Park Krajobrazowy

Zajmuje rozległy kompleks leśny obejmujący wierzchoinę i strefę krawędziową wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego, rozciągający się na południe i południowy-wschód od miasta Wejherowa. Powierzchnia Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego znajdująca się w granicach gminy Wejherowo wynosi 7750 ha, co stanowi 38 % całkowitej powierzchni parku. Park powołany został 3 maja 1979 roku, na mocy uchwały nr XVI/89/79

Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku. Trójmiejski PK powołany został dla ochrony unikalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych zalesionej strefy krawędziowej wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego. Bardzo duże, jak na warunki niżowe, zróżnicowane morfometryczne obszaru w granicach gminy i wynikająca z nich specyfika warunków siedliskowych warunkuje występowanie tu zróżnicowanych zbiorowisk roślinnych i wielu gatunków roślin chronionych i rzadkich. Wśród nich wyróżnia się liczebnością grupa gatunków podgórsko-górskich i reliktowych.

Otulina Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego obejmuje grunty położone w południowo-zachodniej i południowej części gminy o powierzchni około 22,9 km².

3.2.4. Obszary Chronionego Krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Darżlubskiej – położony jest w północnej części gminy, obejmując głównie tereny leśne Nadleśnictwa Wejherowo, obręb Wejherowo, Kolkowo i Darżlubie, znajdujące się na obszarze Kępy Puckiej. W granicach gminy położonych jest łącznie ok. 41,2 km² powierzchni objętej ochroną w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Darżlubskiej.

Obszar Chronionego Krajobrazu Pradoliny Redy - Łeby – położony jest w zachodniej części gminy i obejmuje dno i krawędzie rozległej formy pradolinnej. Obszar ten obejmuje łącznie powierzchnię 19 516 ha, z czego w granicach gminy Wejherowo znajduje się około 31,6 km².

Na Obszarach Chronionego Krajobrazu: Puszczy Darżlubskiej i Pradoliny Redy - Łeby obowiązują zakazy i ograniczenia określone w Rozporządzeniu Nr 5/05 Wojewody Pomorskiego z dnia 24 marca 2005 roku, w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim oraz Rozporządzenie Nr 23/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 6 lipca 2007 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2007 r. Nr 117 poz. 2036).

3.2.5. Użytki ekologiczne

3.2.5.1. Istniejące użytki ekologiczne

Na terenie gminy Wejherowo znajduje się 7 użytków ekologicznych ustanowionych prawnie: Kępiński Moczar, Pryśniewska Łąka, Migowa Łąka, Nowiński Moczar, Szuwary Jeziora Wyspowskiego, Wyspowska Łąka i Miętowe Bagienko. Ich zestawienie zawiera tab. 36.

Tab. 36. Użytki ekologiczne na terenie gminy Wejherowo

Nazwa użytku Numer w rejestrze WKP	Lokalizacja	Podstawa prawna	Opis obiektu. Powierzchnia	Cel ochrony
Kępiński Moczar 244	Miejscowość Kąpino, Obręb ew. Kąpino, dz.103. Nadl. Wejherowo, obręb Kąpino L. Kąpino, oddz. i pododdział – 103c.	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 183/00. Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z roku 2000, Nr 115, poz.738	Torfowisko przejściowe, miejscami niskopienna brzezina mszarna – sukcesyjne stadium. Powierzchnia – 2,16ha	Ochrona i zabezpieczenie różnorodności biologicznej, zwiększenie retencji wody, zachowanie miejsca naturalnej sukcesji roślinnej.
Pryśniewska Łąka 245	Miejscowość Orle, Obręb ew. Bolszewo dz.47/2. Nadl. Wejherowo, obręb Wejherowo, L. Orle, oddz. i pododdział – 47 s, t, y.	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 183/00. Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z roku 2000, Nr 115, poz.738	Kompleks fitocenz przejściowotorfowisko wych i mokrych łąk nawapiennych. Powierzchnia – 3,64ha	Zachowanie w stanie niezmienionym cennego przyrodniczo kompleksu torfowiska przejściowego, subatlantyckiego zbiorowiska z sitem tępokwiatowym i turzycowiska z Carex paniculata. Użytek wchodzi w skład projektowanego rezerwatu „Łąki nad Jeziorem Orle”
Migowa Łąka 246	Miejscowość Orle, Obręb ew. Bolszewo dz.160/4. Nadl. Wejherowo, obręb Wejherowo, L.	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 183/00. Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z roku 2000, Nr 115, poz.738	Wielopostaciowa, śródleśna łąka z (Cirsio – polygonetum) z dominacją wysokich bylin. Powierzchnia – 7,06 ha	Ochrona i zabezpieczenie różnorodności biologicznej, zwiększenie retencji wody (w północno- zachodniej części znajduje się

	Orle, oddz. i pododdział – 160 b			niewielki zbiornik wodny), zachowanie bogatego stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych.
Nowiński Moczar 299	Miejscowość Wyspowo, Obręb ew. Gniewowo - dz. 245 (cz) Nadl. Gdańsk, obręb Gniewowo, L. Wyspowo, oddz. i pododdział – 149c	Rozporządzenie Nr 49/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 6 marca 2006r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych. Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 37 z dnia 5 kwietnia 2006r., poz.753.	Śródleśne torfowisko przejściowe, otoczone drzewostanami o zróżnicowanym składzie gatunkowym. Powierzchnia – 0,30ha	Zachowanie śródleśnego torfowiska przejściowego w stanie zbliżonym do naturalnego ze względu na jego rolę biocenotyczną w środowisku przyrodniczym, korzystne znaczenie dla tzw. małej retencji i dla bioróżnorodności

<p>Szuwary Jeziora Wyspowskiego 300</p>	<p>Miejscowość Wyspowo, Obręb ew. Gniewowo - dz. 273 Nadl. Gdańsk, obręb Gniewowo, L. Wyspowo, oddz. i pododdział – 178 i</p>	<p>Rozporządzenie Nr 49/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 6 marca 2006r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych. Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 37 z dnia 5 kwietnia 2006r., poz.753.</p>	<p>Silnie uwodnione torfowisko niskie przy południowym brzegu Jeziora Wyspowo Powierzchnia – 0,53ha</p>	<p>Zachowanie torfowiska niskiego z bogatą roślinnością mokrych łąk i szuwarów, stanowiącego bazę pokarmową i ostoję licznych gatunków zwierząt, cennego ze względu na rolę w utrzymaniu bioróżnorodności środowiska przyrodniczego.</p>
<p>Wypowska Łąka 301</p>	<p>Miejscowość Wyspowo Obręb ew. Gniewowo dz.272 (cz) Nadl. Gdańsk obręb Gniewowo L. Wyspowo oddz. i pododdział 177j</p>	<p>Rozporządzenie Nr 49/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 6 marca 2006r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych. Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 37 z dnia 5 kwietnia 2006r., poz.753.</p>	<p>Śródpolne torfowisko przy brzegu jeziora. Powierzchnia – 0,53ha</p>	<p>Zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego mokrej łąki na śródpolnym torfowisku ze specyficzną dla mokrych siedlisk florą – ze względu na znaczenie ekologiczne dla środowiska przyrodniczego.</p>
<p>Miętowe Bagienko 302</p>	<p>Miejscowość Wyspowo Obręb ew. Gniewowo dz.218 (cz) Nadl. Gdańsk obręb Gniewowo L. Wyspowo oddz. i pododdział 107g</p>	<p>Rozporządzenie Nr 49/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 6 marca 2006r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych. Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 37 z dnia 5 kwietnia 2006r., poz.753.</p>	<p>Śródleśne torfowisko przejściowe</p>	<p>Zachowanie śródleśnego torfowiska przejściowego w stanie zbliżonym do naturalnego ze względu na jego rolę biocenotyczną w lesie, korzystne znaczenie dla bioróżnorodności oraz tzw. małej retencji.</p>

3.2.5.1. Użytki ekologiczne projektowane

W „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Wejherowo” (Biuro Dokumentacji i Ochrony Przyrody, Gdańsk, 2005) zaproponowano do objęcia ochroną szereg terenów cennych przyrodniczo, znajdujących się w granicach omawianej gminy:

Źródlika Cedronu – niewielki obiekt zlokalizowany w pobliżu leśniczówki Biała, obejmujący boczną niszę źródłową strumienia Cedron. Dobrze zachowane zbiorowiska źródłiskowe, w tym wykształcające się na podłożu żwirowym.

Borowy Moczar - znaczna powierzchniowo niecka wytopiskowa wypełniona torfem przejściowym z centralnie położonym niewielkim jeziorkiem dystroficznym. Płaty otwartych zbiorowisk torfowiskowych i dość silnie przesuszone fitocenozy boru i brzeziny bagiennej.

Torfowisko w Nowym Dworze – niewielkie torfowisko przejściowe z fragmentami inicjalnego boru bagiennego i brzeziny bagiennej. Stanowisko kilku rzadkich gatunków roślin naczyniowych.

Pałsznicki Moczar – bardzo dobrze zachowane torfowisko wysokie i przejściowe na wschód od Jeziora Pałsznik. Stanowisko rosiczki okrągłolistnej *Drosera rotundifolia*, bagna zwyczajnego *Ledum palustre* i kilku innych rzadkich gatunków torfowiskowych.

Ustarbowski Oczko – śródleśne jeziorko dystroficzne otoczone zaroślami wierzbowymi i fragmentami boru bagiennego. Dobrze zachowane płaty pła torfowego wiszące na tafli jeziora. Stanowisko kilku rzadkich gatunków roślin naczyniowych.

Torfowisko w Pińsku – śródpolne torfowisko przejściowe, niegdyś eksploatowane, obecnie regenerujące. Propozycja ochrony tego obiektu zawarta jest również w planie ochrony Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego.

Wypowska Łąka - niewielki fragment wilgotnej, nieźle zachowanej łąki rozwijającej się w wypłyconej zatoce Jeziora Wypowo. Płaty zbiorowiska z ostrożeniem warzywnym i rdestem wężownikiem oraz ziołorośli z wiązkówką błotną

Szuwary Jeziora Wypowo – kompleks wilgotnych łąk i kilku zbiorowisk szuwarowych na południowym brzegu Jeziora Wypowo. Fragmenty zarośli wierzbowych i olszyn nawiązujących do olsów.

Nowiński Moczar – bardzo małe torfowisko przejściowe o silnie uwodnionych płatach pła torfowego. Inicjalne stadia brzeziny bagiennej.

Bieszkowicki Bór – nieźle zachowany płat boru bagiennego w postaci dojrzałej i inicjalnej. Niewielkie płaty zbiorowisk przejściowotorfowiskowych. Bardzo obfita populacja bagna zwyczajnego.

Jezioro Rąbówka – jezioro dystroficzne z fragmentami torfowiska przejściowego i płatami pła torfowego wiszącego na tafli zbiornika wodnego. W gminie Wejherowo fragment, większość w gminie Szemud. Stanowisko szeregu rzadkich gatunków torfowiskowych, m.in. turzycy bagiennej, modrzewnicy pospolitej i rosiczki okrągłolistnej.

Zawiacki Moczar – obszar dawnych potorfii (w tym poeksploatacyjne Jezioro Czarne) obecnie regenerujących. Stanowisko rosiczki długolistnej i przygiętki białej. Fragmenty boru i brzeziny bagiennej.

Bieszkowickie Moczary – kompleks dobrze zachowanego boru bagiennego i niewielkich powierzchni otwartych torfowisk. Propozycja ochrony tego obiektu zawarta jest w planie ochrony Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego jako fragmentu rezerwatu przyrody, który miałby obejmować również

torfowisko na południe brzegu Jeziora Borowo (w niniejszym opracowaniu projektowany rezerwat Moroszka w Borowie) i kilka mniejszych torfowisk.

W projekcie planu ochrony Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego na obszarze gminy Wejherowo wskazano propozycje ochrony jako użytki ekologiczne dwóch jezior lobeliowych – Zawiat i Bieszkowickie (obiekty o szczególnych walorach florystycznych i synsocjologicznych) i kilka torfowisk (obiekty o walorach faunistycznych).

3.2.6. Obszary Natura 2000

Na terenie gminy Wejherowo wyznaczono następujące **Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk** (przekazane przez Polskę do Komisji Europejskiej):

- **Orle (PLH 220019)**, gdzie podstawą wyznaczenia obszaru Natura 2000 były siedliska przyrodnicze: zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, torfowiska alkaliczne oraz gatunki roślin: lipiennik Loesela, skalnica torfowiskowa;
- **Mawra – Bagno Białe (PLH 220016)**, gdzie podstawą wyznaczenia obszaru Natura 2000 były następujące siedliska przyrodnicze: torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, obniżenia dolinkowe i pła mszarne, kwaśne buczyny, żyzne buczyny, grąd subatlantycki, bory i lasy bagienne, lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe;
- **Pełcznica (PLH 220020)**, gdzie podstawą wyznaczenia obszaru Natura 2000 były następujące siedliska przyrodnicze: jeziora lobeliowe, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, obniżenia dolinkowe i pła mszarne, kwaśne buczyny, bory i lasy bagienne oraz gatunki roślin: elisma wodna.

Na terenie gminy znajduje się także fragment Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Darżłubska PLB 220007 (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007r).

3.2.7. Strefy ochronne miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków (bociana czarnego i orła bielika)

Strefy te ustanowione zostały na mocy rozporządzenia o ochronie gatunkowej roślin i zwierząt. W strefie 200 m od miejsca rozrodu przez cały rok, a w strefie 500 m – od 1 lutego do 31 sierpnia zabrania się dokonywania wszelkich zmian – wycinania drzew i krzewów, przebywania poza miejscami wyznaczonymi, prowadzenia robót melioracyjnych, wznoszenia obiektów i urządzeń oraz prowadzenia wszelkich innych prac mogących mieć wpływ na obiekt ochrony. Wszystkie wyznaczone na terenie gminy strefy znajdują się na terenach leśnych administrowanych przez Lasy Państwowe.

3.2.8. Leśny Kompleks Promocyjny Lasy Oliwsko-Darżlubskie

Obszary leśne gminy, administrowane przez Nadleśnictwo Gdańsk i Wejherowo są lasami ochronnymi oraz znajdują się w obrębie LKP Lasy Oliwsko-Darżlubskie. Jedną z priorytetowych zasad gospodarki leśnej na tych terenach jest zachowanie trwałości zbiorowisk leśnych. Konsekwencją tego jest praktycznie całkowite wykluczenie możliwości przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne.

3.2.9. Inne obszary cenne przyrodniczo

Są to tereny o wysokich walorach przyrodniczych grupujące stanowiska roślin rzadkich i chronionych, zasługujące na zachowanie. Obiekty te mogą zostać objęte ochroną rezerwatową po przygotowaniu odpowiedniej dokumentacji. W celu zachowania ich funkcji przyrodniczej należy aktualnie zapewnić im możliwą nienaruszalność stanu istniejącego. Do obszarów takich należą:

- **„Bagno Borowo”** (docelowo rezerwat przyrody) – obejmuje kompleks boru bagiennego i torfowisk wysokich położony na południe od Jeziora Borowo. Celem ochrony jest zachowanie jedyne na Pojezierzu Kaszubskim stanowiska maliny moroszki oraz szeregu innych chronionych i interesujących gatunków m. in. roszetek okrągłolistnej i długolistnej,

- **„Zbocza Pradoliny Redy - Łeby”** (planowany rezerwat przyrody) – położony na północny – zachód od Wejherowa na południowych stokach wysoczyzny Puszczy Darżlubskiej (okolice wsi Orle). Celem ochrony jest zachowanie bardzo bogatego florystycznie zbiorowiska leśnego z szeregiem rzadkich i chronionych roślin. Ciekawostką jest, że zbiorowisko to powstało prawdopodobnie przynajmniej częściowo w wyniku osadzania się zasobnych w węglan wapnia pyłów z pobliskiej cementowni.

3.3. Obszary zagrożone procesami geodynamicznymi (osuwiskami)

Pośród procesów przyrodniczych najistotniejsze znaczenie w aspekcie zagospodarowania przestrzennego terenu mają procesy geodynamiczne, hydrogeologiczne i ekologiczne.

Według R. Racinowskiego pod pojęciem procesu geodynamicznego rozumie się zjawiska zachodzące w podłożu gruntowym i przekształcające jego pierwotną powierzchnię oraz właściwości, wywołane czynnikami naturalnymi i sztucznymi. Do procesów geodynamicznych mających wpływ na nośność gruntów należą:

- wietrzenie (proces badany głównie gdy podłoże zbudowane jest z gruntów skalistych, a zjawisko to może powodować obniżenie wartości budowlanej podłoża lub stanowi trudności w jego przestrzennym zagospodarowaniu),
- powierzchniowe ruchy masowe (zachodzące głównie na stromych zboczach dolin i wysoczyzn),
- procesy wywołane wodami podziemnymi (tj. sufozja, wymoki, kurzawki, przebicie hydrauliczne, fiksotropia, podtapianie), występujące przy szczególnych warunkach hydrotechnicznych podłoża,
- działania powierzchniowych wód płynących (abłacja deszczowa, działalność cieków, powodzie),
- działalność powierzchniowych wód stojących (abrazja) – dotyczy brzegów zbiorników wodnych, które pozostają w bezpośrednim kontakcie z falującą wodą.

Wymienione procesy geodynamiczne należą do grupy naturalnie występujących w środowisku gminy, choć część z nich może być powodowana działalnością człowieka lub przez niego stymulowaną:

- powierzchniowe ruchy masowe,
- procesy wywołane wodami podziemnymi,
- procesy eoliczne.

3.3.1. Typowanie obszarów zagrożonych procesami geodynamicznymi

Dla oceny zagrożenia procesami geodynamicznymi bierze się pod uwagę szereg czynników. Decydującymi czynnikami są:

- nachylenie terenu – tereny o nachyleniu przekraczającym 8 %, które to już definiuje się jako stoki,
- budowa geologiczna – rodzaj gruntów, ich stan, ułożenia warstw, oraz czynniki zmienne w czasie jak:
  - warunki hydrogeologiczne – poziom wód gruntowych, jego wahania i spadki zwierciadła wody,
  - wielość i natężenie opadów atmosferycznych,
  - przepuszczalność podłoża i jego wodochłonność,
  - pokrycie terenu roślinnością (niską i wysoką),
- czynnik ludzki – przekształcenia terenu, zabudowa, infrastruktura sanitarna i komunikacyjna, podcięcia stoków.

Na etapie sporządzania niniejszego studium tylko część tych czynników mogła zostać uwzględniona. Wzięto przede wszystkim pod uwagę nachylenie terenu, budowę geologiczną, szatę roślinną i przekształcenia antropogeniczne. Należy jednak pamiętać, że większość osuwisk spowodowana jest działalnością człowieka przejawiającą się: podcinaniem stoków, niszczeniem roślinności i niekontrolowanymi spływami wód opadowych. Te czynniki powodują, że osuwiska mogą tworzyć się w terenach aktualnie bezpiecznych, gdzie ich wcześniej nigdy nie notowano.

W obrębie gminy tereny zagrożone potencjalnymi procesami geodynamicznymi występują przede wszystkim w obrębie stromych stoków krawędzi wysoczyzny, górnych partii stoków dolin.

W obrębie gminy Wejherowo nie występuje rejestr zawierający informacje o terenach zagrożonych ruchami masowymi w myśl art. 110a.1. ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2006. Nr 129 poz. 902).

Według „Rejestracji i inwentaryzacji naturalnych zagrożeń geologicznych na terenie całego kraju” (ze szczególnym uwzględnieniem osuwisk oraz innych zjawisk geodynamicznych) projektu badawczego nr: 415/2002/Wn-12/FG-go-tx/D. zrealizowanego na zamówienie Ministerstwa Środowiska dostępnego na stronie Akademii Górniczo Hutniczej w Krakowie (<http://www.geozagrozenia.agh.edu.pl/>) - w obrębie gminy nie występują obszary osuwisk.

Realizacja kompleksowej inwentaryzacji terenów zagrożeń związanych z masowymi ruchami ziemi przyczyni się do zwiększenia wiedzy o przyczynach powstawania zjawiska tych ruchów masowych ziemi na terenie gminy, a tym samym pozwoli na zapobieżenie negatywnym skutkom ich wystąpienia. Jednocześnie wiedza ta pozwoli na prawidłową rekultywację terenów już zdegradowanych przez te procesy. Realizacja kompleksowej inwentaryzacji terenów zagrożeń związanych z masowymi ruchami ziemi przyczyni się do zwiększenia wiedzy o przyczynach powstawania zjawiska tych ruchów masowych ziemi na terenie gminy, a tym samym pozwoli na zapobieżenie negatywnym skutkom ich wystąpienia. Jednocześnie wiedza ta pozwoli na prawidłową rekultywację terenów już zdegradowanych przez te procesy.

Dokładne zlokalizowanie terenów zagrożeń związanych z masowymi ruchami ziemi pozwoli na szczegółowe określenie czynników je powodujące i pozwoli na prawidłowe zagospodarowywanie terenów do nich przyległych, które mogą mieć wpływ na rozwój i skalę wystąpienia tego zjawiska. Pozwoli to jednocześnie na zmniejszenie lub nawet całkowite wykluczenie strat przyrodniczych oraz kosztów ekonomicznych usuwania skutków ruchów masowych ziemi.

Kompleksowe inwentaryzowanie wszystkich terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi pozwoli na opracowanie długofalowego programu eliminacji i znacznego ograniczenia możliwości wystąpienia tych procesów na terenie gminy, łącznie z zagwarantowaniem odpowiednich środków na jego realizację.

3.4. Odkrywkowa eksploatacja kopalin

Eksploatacja kopalin prowadzi do całkowitej zmiany rzeźby terenu, zniszczenia naturalnej budowy geologicznej i pokrywy glebowej na obszarze złoża. W wyniku działalności wydobywczej powstają rozległe i głębokie zagłębienia poeksploatacyjne – wyrobiska oraz formy wypukłe – hałdy skał stanowiących nadkład złoża. Tereny te wymagają rekultywacji, której potrzeba wynika zarówno z przesłanek ekologicznych i ekonomicznych, jak i unormowań prawnych.

Największe powierzchniowo przekształcenia litosfery na terenie gminy związane są z obszarem eksploatacji kredy jeziornej w Orlu dla potrzeb lokalnej cementowni w m. Wejherowo. Śladem po działalności górniczej jest tu rozległe wyrobisko, które znacznie powiększyło i przekształciło pierwotny zbiornik jeziora wytopiskowego. Aktualnie jezioro to zajmuje łącznie powierzchnię około 64 ha, z czego około 25 ha ma charakter wyraźnej formy antropogenicznej. Na obszarze tym zmianie uległa naturalna rzeźba terenu dna pradolinnego, powstało sztuczne zagłębienie terenu wypełnione wodą. Obecnie odkrywkowa eksploatacja kopalin na obszarze gminy prowadzona jest na potrzeby lokalne w miejscowości Orle (złoże kruszywa naturalnego „Orle”) oraz w obrębie złoża „Gowino I” i „Gowino II”. Są to wyrobiska o powierzchni odpowiednio około 0,5 i 4,0 ha. Ponadto, zinwentaryzowano szesnaście punktów eksploatacji, gdzie wydobywanie jest na potrzeby indywidualne właścicieli gruntów. Kopaliną jest tu kruszywo naturalne (piasek i żwir). Punkty te nie posiadają odpowiednich dokumentacji geologicznych i oszacowanych zasobów. Ich eksploatacja jest nielegalna. Pomimo, że są to wyrobiska niewielkie powierzchniowo, są one sztucznym, antropogenicznym elementem w środowisku zmieniającym naturalne

uksztaltowanie terenu, budowę geologiczną i przyczyniającym się do degradacji gleb. W tab. 37. zestawione są istniejące wyrobiska poeksploatacyjne znajdujące się na terenie gminy Wejherowo.

Tab. 37. Wykaz wyrobisk surowców geologicznych gminy Wejherowo

Nr	Miejscowość	Głębokość (m)	Powierzchnia (ha)
1	Pnie I	2,0	0,06
2	Pnie II	2,0	0,08
3	Zamostne	10,0	0,75
4	Orle-Wejherowo	3,0 (9,0)	ok. 27
5	Orle		0,5
6	Orle	2,5	0,12
7	Góra	10,0	0,30
8	Białasowizna	10,0	0,50
9	Nowe Osiedle	2,3	0,35
10	Osada Fabryczna I	12,5	0,40
11	Osada Fabryczna II	3,0	0,06
12	Gowino I	-	4,0
13	Gowino II		1,44
14	Ustarbowo I	3,3	0,15
15	Ustarbowo II	2,5	0,08
16	Sopieszyno	1,5	0,02
17	Gniewowo	1,5	0,02
18	Nowy Dwór Wejher.	1,7	0,02
19	Bieszkowice	1,5	0,06

4. Uwarunkowania kulturowe

4.1. Uwarunkowania prawne wynikające z ustaleń Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Rozdział 1 - Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1) zabytek - nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową;

2) zabytek nieruchomy - nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa w pkt 1;

3) zabytek ruchomy - rzecz ruchomą, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa w pkt 1;

4) zabytek archeologiczny - zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;

(...)

11) badania archeologiczne - działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego;

12) historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny - przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg;

13) historyczny zespół budowlany - powiązana przestrzennie grupa budynków wyodrębniona ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi;

14) krajobraz kulturowy - przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;

15) otoczenie - teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Art. 4. Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;

(...)

6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Art. 6. 1. Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

1) zabytki nieruchome będące, w szczególności:

a) krajobrazami kulturowymi,

b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,

c) dziełami architektury i budownictwa,

d) dziełami budownictwa obronnego,

e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,

f) cmentarzami,

g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,

h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

(..)

3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:

a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,

b) cmentarzyskami,

c) kurhanami,

d) relikdami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

2. Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Rozdział 2 - Formy i sposób ochrony zabytków

Art. 7. Formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) uznanie za pomnik historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

(...)

Art. 18. 1. Ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy sporządzaniu i aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, strategii rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

2. W koncepcji, strategiach, analizach, planach i studiach, o których mowa w ust. 1 w szczególności:

- 1) uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 2) określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu;
- 3) ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami.

Art. 19. 1. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, w szczególności ochronę:

- 1) zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru i ich otoczenia;

2) innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;

3) parków kulturowych.

2. W przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się w studium i planie, o których mowa w ust. 1.

3. W studium i planie, o których mowa w ust. 1, ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Art. 20. Projekty i zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

4.2. Rys historyczny, charakterystyka i rodzaje wartości historyczno-przestrzennych występujących na obszarze gminy Wejherowo

Zarys rozwoju osadnictwa.

Obszar dzisiejszej Gminy Wejherowo obejmuje w części północnej – południowy fragment Kępy Puckiej, w części środkowej – fragment pradoliny Redy a w części południowej – północny skraj Wysoczyzny Kaszubskiej. Były to tereny pierwotnie silnie zalesione, które przecinał wzdłuż pradoliny Redy szlak handlowy (tzw. szlak bursztynowy). W średniowieczu osadnictwo – odnotowane poczynając od pocz. XIII w. - wkraczało tu powoli i rozwijało się głównie na polanach i wyrębach, co miało wpływ na kształt założeń ruralistycznych – przeważnie miały one nieregularny charakter. Osady powstawały w sposób gniazdowy. Wokół wsi wielodworcznej składającej się z kilku lub kilkunastu zabudowań powstawały liczne przysiółki jednodworcze (taki charakter można odnaleźć we wsi Bieszkowice i Łężyce), które z czasem rozwijały się w nowe osady wielodworczne. Stąd na terenie gminy ukształtowały się zespoły wsi jak np. Gowino Duże – Gowino Małe – Pętkowice, Sopieszyno – Ustarbowo, czy zespół wsi Wielkiej Polany: Nowy

Dwór Wejherowski – Zbychowo – Reszki. Na obszarze gminy dominowała w średniowieczu własność książęca oraz nadania rycerskie i mniej liczne nadania klasztorne. Warunki fizjograficzne i glebowe sprawiły, że nielokacyjne, swobodnie rozwijające się wsie oparte na prawie polskim ukształtowały się z biegiem lat jako krótkie ulicówki lub osady wielodrożne, często o zabudowie i wewnętrznym układzie komunikacyjnym dostosowanych do ukształtowania terenu.

Kolejny etap rozwoju osadnictwa nastąpił w wieku XVII i XVIII wraz z powstaniem wielkich majątków ziemskich i budową Wejherowa, które wchłonęło liczne drobne osady na skraju pradoliny Redy. W części północnej gminy rozwinęły się dwa duże majątki – Góra i Bolszewo. W XIX i I poł. XX w. w rejonie tym zaczął pojawiać się również miejscowy przemysł (cegielnie, cementownia, fabryka mebli), a wraz z nimi rozwijało się i przekształcało osadnictwo. Zmiany jakie nastąpiły w zagospodarowaniu również dotyczą w większym stopniu części północnej gminy – zwłaszcza wsi Bolszewo i Gościcino, usytuowanych wzdłuż drogi krajowej. Na całym obszarze rozwija się gwałtownie budownictwo mieszkaniowe, również jako mieszkalne, a w obszarze i otulinie TPK – rekreacyjne zaplecze aglomeracji trójmiejskiej.

Zalesione obszary gminy Wejherowo zamieszkiwała w przeważającej części ludność zaliczana do etnicznej grupy kaszubskiej określanej jako Lasacy. Grupa ta posługiwała się tradycją budowlaną kaszubską z pogranicza Kaszub północnych i środkowych. W tradycji tej dominowała zabudowa zagrodowa wielobudynkowa o odrębnych budynkach dla poszczególnych funkcji (budynek mieszkalny, budynek inwentarski, stodoła) ustawionych wokół regularnego prostokątnego podwórza. Od XIX w. obowiązywała w zabudowie zwartej wiejskiej zasada sytuowania budynku mieszkalnego szerokofrontowo (tj. kalenicą równoległą do osi ulicy wiejskiej) z poprzedzeniem go niewielkim przedogródkiem kwiatowym. Pozostałe budynki znajdowały się w głębi siedliska zamkniętego na ogół od strony pół budynek stodoły. Budynki mieszkalne wznoszone pierwotnie w konstrukcji drewnianej zrębowej oraz w konstrukcji drewnianej szkieletowej w XIX wieku

zgodnie z obowiązującymi przepisami ogniowymi zaczęły być wznoszone z cegły licowej, następnie również tynkowanej. Tradycyjna forma dachu dla tego regionu to dach dwuspadowy ze szczytami odeskowanymi (występującymi również często w budynkach murowanych) o nachyleniu połaci około 45°. Formą późniejszą również występującą na obszarze gminy były budynki murowane przykryte dachem dwuspadowym półpłaskim o nachyleniu połaci około 20° na wysokiej ścianie kolankowej. Forma ta rozpowszechniona była od końca XIX w. zwłaszcza w większych wsiach (Bolszewo, Gościcino). Najciekawszym jej przykładem jest zabudowa osady robotniczej w Gościcinie. We wsiach mniejszych oraz w mieszkalnych zespołach folwarcznych a także w zabudowie rozproszonej poza układami zwartymi stosowano częściej dachy wysokie.

W obiektach dworskich występują formy architektoniczne właściwe dla architektury okresu powstania budynków. Do najstarszych należy dwór w Sopieszynie pochodzący jeszcze z XVIII w. (zachowany częściowo), do najciekawszych formalnie należy dwór w Górze powstały w początkach XX w. Z zabudowaniami dworskimi związane były założenia parkowe, które zachowały się szczególnie dobrze w Bolszewie oraz w Górze.

4.3. Analiza zachowania środowiska kulturowego w poszczególnych miejscowościach

Na obszarze gminy znajdują się następujące miejscowości, w których występują niejednokrotnie znacznej wartości zasoby środowiska kulturowego:

1. Bieszkowice - wieś wraz z przysiółkami i wybudowaniami:

- Bieszkowice - Pińskie
- Bieszkowice - Krystkowo
- Bieszkowice - Cierźnia

2. Bolszewo

- Bolszewo – Centrala

3. **Gniewowo** – wieś wraz z przysiółkami i wybudowaniami:
  - Gniewowo - Wyspowo
4. **Gościcino (Gościęcino)** – wieś wraz z przysiółkami i wybudowaniami:
  - Gościcino – Zibertowo
  - Gościcino – Zielony Dwór
  - Gościcino – CHATY
  - Gościcino – Nowe Osiedle
  - Gościcino – Letni Dwór
5. **Gowino Duże** – wieś wraz z przysiółkami i wybudowaniami:
  - Gowino - Dąbrówka Młyn
6. **Gowino Małe**
7. **Góra** – wieś wraz z zespołem
  - Góra – Paradyż
8. **Kniewo-Zamostne**
  - Zamostne
9. **Łężyce** – wieś wraz z przysiółkami i wybudowaniami:
  - Łężyce – Głodówko
  - Łężyce – Gacyny
10. **Nowy Dwór Wejherowski**
11. **Orle** – wieś wraz z przysiółkiem:
  - Orle – Gwizdówka
12. **Pętkowice**
13. **Reszki**
14. **Sopieszyno** – wieś wraz z przysiółkami i wybudowaniami:
  - Sopieszyno – Biała
  - Sopieszyno – Wybudowanie
  - Sopieszyno - Wygoda
15. **Ustarbowo** – wieś wraz z osadą:
  - Ustarbowski Młyn
16. **Warszkowo** - wieś wraz z przysiółkami i wybudowaniami:
  - Warszkowo – Młyn
  - Warszkowo - Prajsów

17. Zbychowo

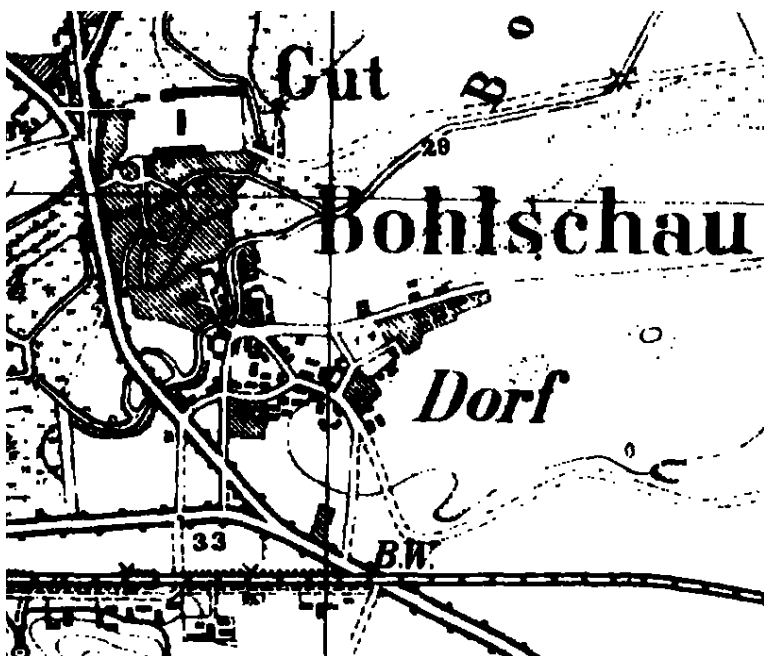
18. Lasy okolic Piaśnicy

Bieszkowice – dobra rycerskie wzmiankowane w 1400 r., następnie folwark między jeziorami należący do lat 30-tych do rodziny Keyserlingów i osada bez układu powstała przy karczmie wzmiankowanej w XVI w. Od XIX w. wieś sołtecka. W skład obrębu wchodzi m.in. przysiółki: Bieszkowice-Pińskie, Bieszkowice-Krystkowo oraz Bieszkowice-Cierznia - pierwotnie siedziba sołectwa wzmiankowana w 1311 r.

Wieś nie wykształciła zwartej struktury ruralistycznej. Jej struktura ruralistyczna zachowała pierwotny, typowy w wiekach średnich na tym terenie układ gniazdowy – tj. składa się z zespołu przysiółków i wybudowań rozproszonych na mniejszych i większych wyрубach leśnych. Zachowały się elementy struktury historycznej w postaci zespołów zagrodowych oraz pojedynczych obiektów mieszkalnych i gospodarczych o historycznej i tradycyjnej formie.

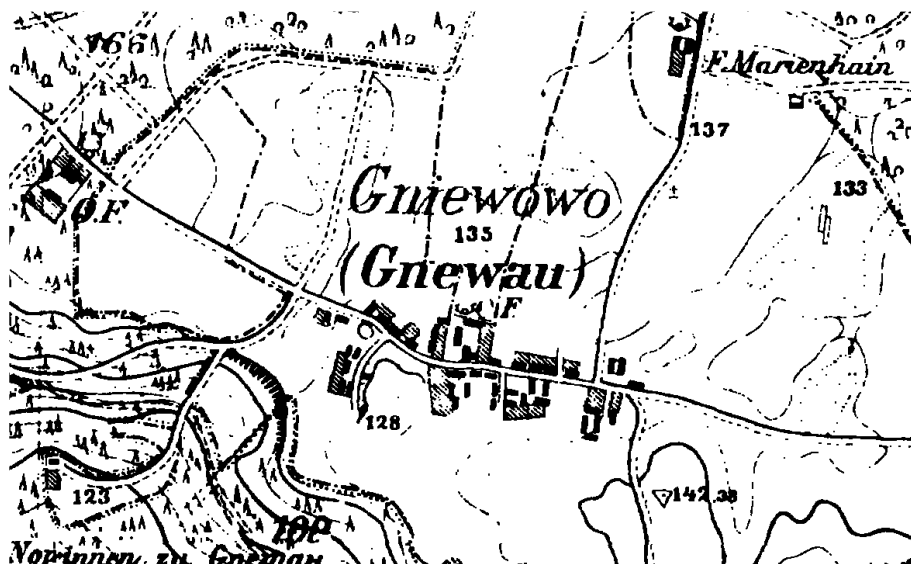

Bolszewo – wymienione w 1209 r. w nadaniu dla klasztoru norbertanek w Żukowie, do którego należało do końca XIII w. Później był to majątek rycerski, następnie szlachecki na prawie polskim, którego właścicielami byli m.in. Bolszewscy, Janowscy i Jackowscy. Istniał tu także młyn wzmiankowany również w XVI wieku. W 1582 r. w Bolszewie wzniesiony został kościół przeznaczony dla ewangelików (kościół katolicki dla Bolszewa usytuowany był w Górze). W 1665 r. były tu 37 gospodarstwa i folwark, młyn oraz karczma. W XVIII i XIX w. funkcjonował w Bolszewie doroczny jarmark. Od 1839 r. majątek wchodzi do tzw. klucza bolszewskiego, na który składały się: Bolszewo, Gościcino, Orle i Pryśniewo, a następnie przechodzi na własność maklenburskiego banku hipotecznego. Parcelacja majątku rozpoczęła się w 1878 r. W 1885 r. była to już tylko resztówka majątku (folwark i dwór z parkiem) najpierw dzierżawiona, następnie własność prywatna. Przed wojną w dworze mieściła się szkoła rolnicza. Wieś liczyła wówczas blisko 1000 mieszkańców. Po wojnie majątek upaństwowiono – w 1989 r. właścicielem był Igłopol Dębica. Bolszewo zachowało przestrzenny historyczny układ wielodrożny wsi zlokalizowanej przy zespole dworskim (dwór z parkiem i folwark) oraz liczne elementy struktury historycznej zabudowy w tym kościół, budynek dworu i pozostałości zabudowy folwarcznej, duży, dobrze zachowany park o znacznej wartości, zespoły zagród, budynki mieszkalne i gospodarcze o historycznej i tradycyjnej formie.

Gniewowo – dotychczas wieś dzierżawna, w 1398 r. przechodzi na własność Weira (protoplasty Wejherów). Wieś otrzymała przywilej lokacyjny na prawie niemieckim potwierdzony w 1480 r. We wsi było 9 gospodarstw, sołectwo, istniała karczma, należał też do niej młyn zbożowy w Młynkach oraz przysiółek Wyspowo. Od 1874 r. w pobliżu wsi funkcjonuje siedziba nadleśnictwa (w Marianowie), a od końca XIX w. – szkoła. W skład obrębu wchodzi m.in. przysiółek Wyspowo oraz osada leśnictwa Marianowo.

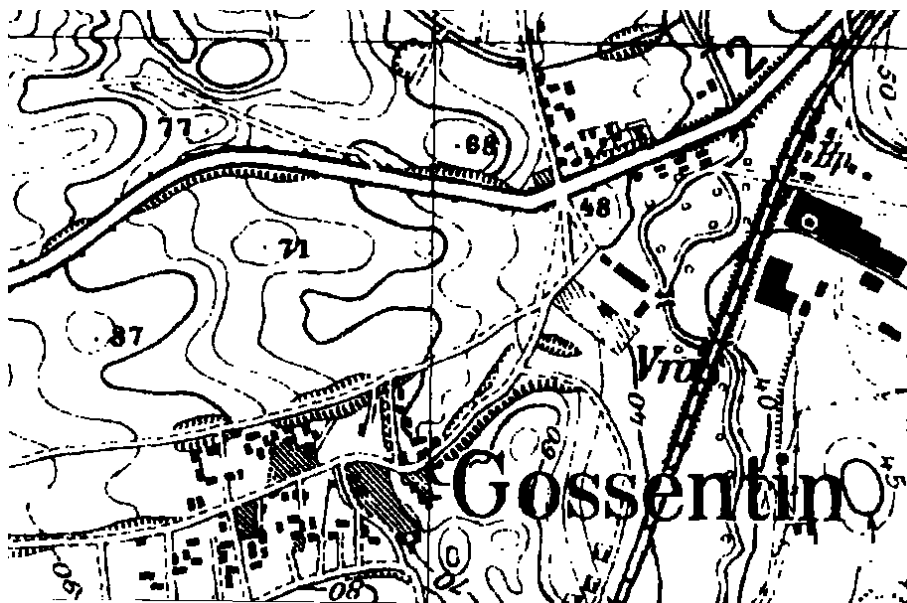
Wieś posiadała układ krótkiej ulicówki charakterystyczny dla wsi przysiółkowych oraz zachowała elementy historycznej struktury w postaci pojedynczych zagród i budynków (mieszkalnych i gospodarczych) o tradycyjnej formie.

Gościcino (Gościęcino) – w średniowieczu były to dobra rycerskie, przy których rozwinęła się wieś chłopska. W 1885 r. liczyła ona 20 gospodarstw i 283 mieszkańców, znajdowała się tu szkoła, a do zespołu należały także przysiółki Zielony Dwór i Letni Dwór. W pocz. XX w. rozwinął się w Gościcinie przemysł drzewny – powstała fabryka krzesel i związane z nią zabudowania, w tym Osiedle Drzewiarz. W skład obrębu wchodzi przysiółki: Zibertowo, Zielony Dwór, Nowe Osiedle i Letni Dwór.

Wieś o układzie ulicowym z zachowaną jednostronną zabudową i ulicą spichrzową (na zapleczu działek siedliskowych), znacznie rozbudowana w początkach XX wieku. Zachowane liczne elementy historycznej struktury wsi – karczma, zagrody, budynki mieszkalne i gospodarcze o tradycyjnej formie.

Osiedle przy ulicy Drzewiarza – osiedle robotnicze unikatowe na terenie gminy Wejherowo i województwa Gdańskiego, typowe dla industrialnego okresu w XIX i pocz. XX w., regularnie rozplanowana ulicówka składająca się z identycznych, czterorodzinnych budynków z małymi, gospodarczymi przybudówkami.

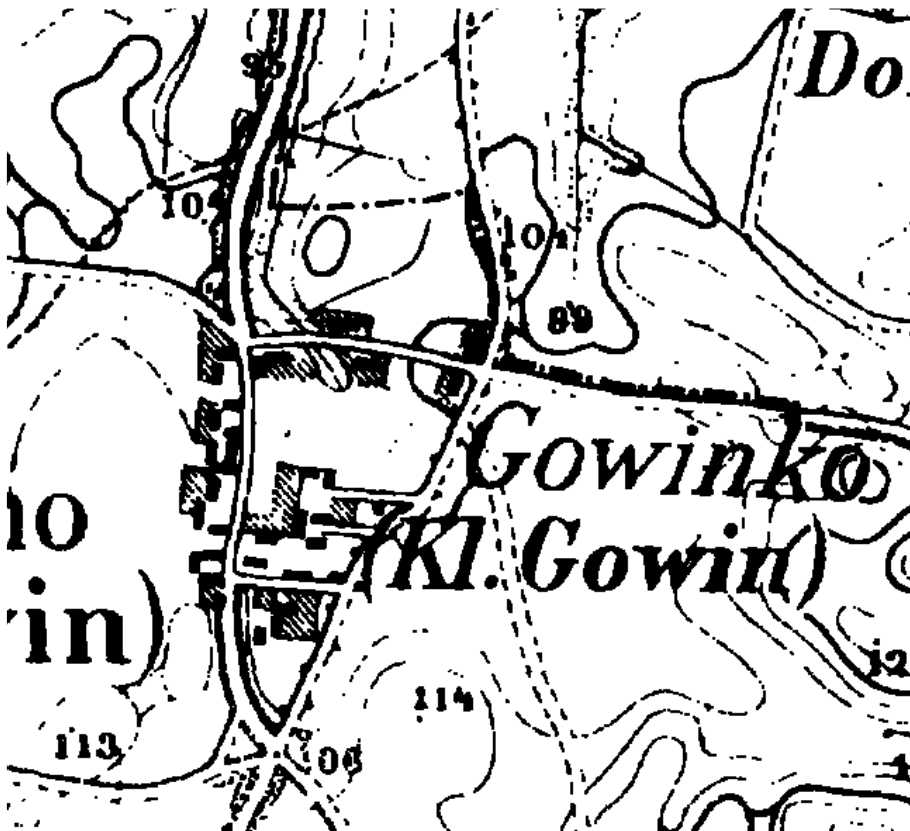
Gowino Duże – (niem. *Grosse Gowin*) w 1215 r. wieś została przekazana przez dotychczasowego właściciela cystersom w Oliwie, którzy przeznaczili ją na uposażenie klasztoru żeńskiego w Żarnowcu, lecz ksiązę Świętopełk II zamienił ją na 2 wsie położone bliżej Żarnowca. W 1365 r. mistrz krzyżacki Winrich von Kniprode nadał Gowino na dziedziczną własność Piotrowi i Wojciechowi – dwóm braciom z Rusocina. W 1885 r. 18 domostw we wsi zamieszkiwało 200 osób, głównie katolików. W skład obrębu wchodzi m.in. przysiółek Dąbrówka Młyn.

Zachowany bardzo ciekawy wielodrożny, nieregularny układ ruralistyczny wsi na prawie polskim, malowniczo wkomponowany w topografię terenu, zachowane liczne elementy historycznej struktury wsi – zagrody, budynki mieszkalne i gospodarcze.

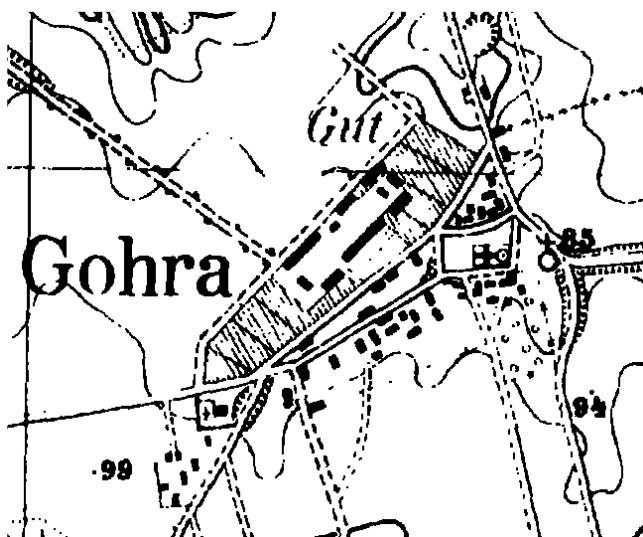
Gowino Małe – wieś wydzielona z gruntów pierwotnie wchodzących w skład Gowina Dużego. W 1885 r. we wsi było 18 domów zamieszkałych przez 230 mieszkańców, głównie katolików oraz szkoła.

Układ pierwotnie nieregularny, obecnie zorganizowany wzdłuż ulicy głównej, zachowane elementy historycznej struktury wsi – zagrody, budynki mieszkalne i gospodarcze o tradycyjnej formie.

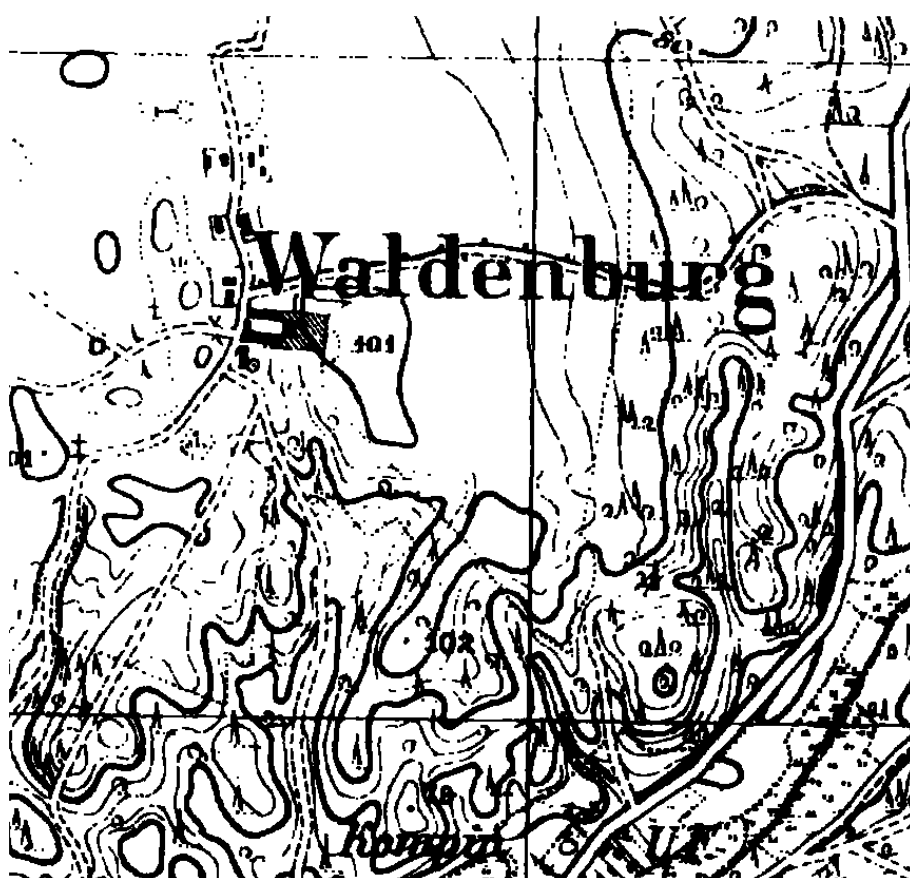
Góra – nad jeziorem Górskim usytuowane były kolejne osady już w czasach przedhistorycznych. Wieś na obecnym miejscu istniała już w połowie XIII w. Od ok. 1342 r. znajdował się tu kościół parafialny, a w 1415 r. wzmiankowany jest we wsi młyn. W 1644 r. parafia przeniesiona została do Wejherowa i kościół w Górze stał się kościołem filialnym. W 1658 roku wieś weszła w posiadanie Macieja Burzkowskiego i wykształcił się tu folwark. W 1770 r. właścicielem był Jakub Przebendowski, ale majątek zmieniał często właścicieli. W 1825 r. wzniesiono we wsi nowy kościół, a w 1870 r. osuszono Jezioro Górskie. W 1881 r. wieś razem z przynależnościami Nowy Dwór i Paradyż składała się z folwarku pańskiego, dwóch gburskich i dwóch ogrodniczych gospodarstw. 26 domów zamieszkiwało 385 mieszkańców. Do wsi należała cegielnia, istniała tu owczarnia, znajdowała się szkoła. Wspominana w statystkach fabryka wapna to prawdopodobnie cementownia w Orlu lub też na miejscu wydobywano wapno łąkowe. W pocz. XX w. wieś liczyła 278 mieszkańców (207 Polaków i 71 Niemców) i stanowiła własność państwową oddaną w dzierżawę. W latach 1911-13 wzniesiono obecny kościół (arch. Hosfeld). Po wojnie (lata 1950-55) zabudowania pofolwarczne zajęła tuczarnia w Górze.

Zachowany unikatowy zespół ruralistyczny wsi o układzie ulicowym wraz z zespołem dworsko-parkowym i folwarcznym z zachowanymi licznymi elementami struktury jak w/w zespół dworsko-parkowy i folwarczny, kościół, d. karczma, d. szkoła, zespoły zagrodowe, budynki mieszkalne i gospodarcze o tradycyjnej i historycznej formie i inne elementy (np. ogrodzenia) wkomponowane w specyficzny układ topografii terenu.

Kąpino Górne – w 1677 r. Jan III Sobieski nadał przywilej leśniczemu starostwa puckiego Jakubowi Mrozie. W 1678 r. w Kąpinie istniała wyręba, na której Mroza postawił chatę. W XIX wieku istniał tu folwark i związana z nim wieś, jednak brak o nich danych w statystykach. Zachowany zespół dworu z parkiem i folwarkiem oraz układ ruralistyczny niewielkiej wsi pofolwarczej (ulicowy) oraz elementy struktury przestrzennej (dwór, pozostałości parku, pozostałości zabudowy folwarczej, pojedyncze budynki mieszkalne i gospodarcze wsi).

Kniewo-Zamostne

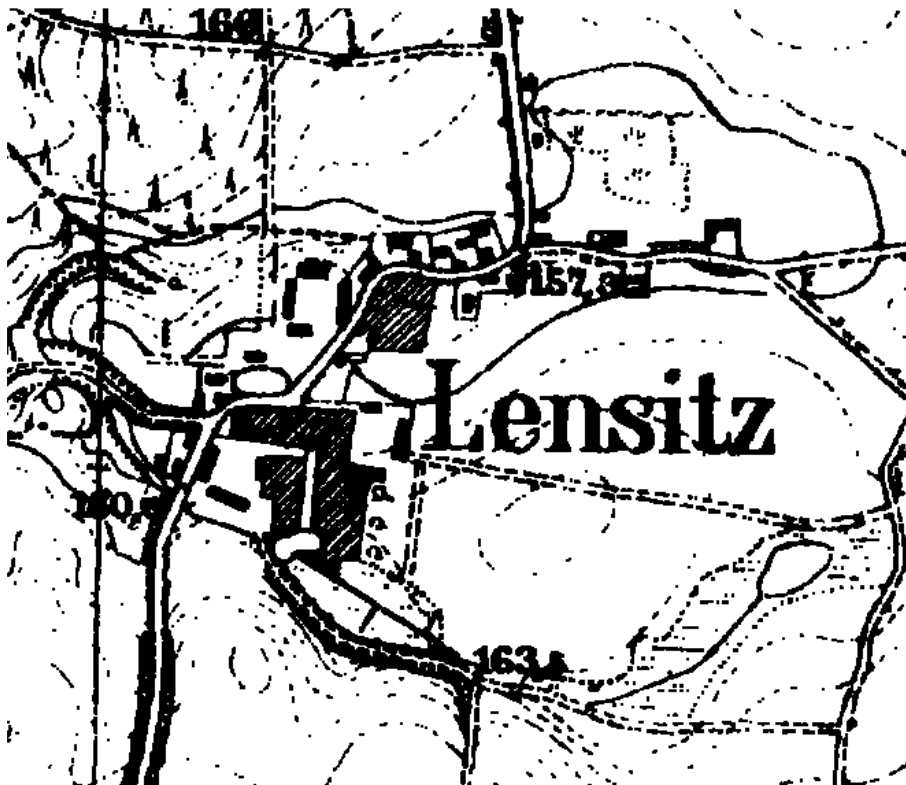
Wzmiankowane po raz pierwszy w 1400 r. Kniewo w początkach XV w. liczyło sobie 35 włości. Była tu karczma i kuźnia. W 1404 r. przywilej krzyżacki mówi o 45 włościach w tym 5 wolnych, należących do sołtysa. W 1599 r. Jan Wejher sprowadził do wsi holenderskich osadników, o których donosi lustracja z 1678 r., a w 1611 r. wydał przywilej na prowadzenie karczmy. Holendrzy osadzeni zostali na 28 włościach. W 1881 r. wieś liczyła sobie włość 63. Gospodarzyło tu 13 gburów i 11 zagrodników. 35 domów zamieszkiwało 261 mieszkańców głównie ewangelików trudniących się zwłaszcza hodowlą koni. W XVI wieku istniała tu mały kościół katolicki, który podupadł w ciągu XVII w. tak, że w XVIII w. pozostały po nim już tylko fundamenty. Zamostne stanowiło wybudowanie, gdzie w 1885 r. 8 domostw zamieszkiwało 93 mieszkańców, wraz ze znajdującą się tu cegielnią należące do Kniewa.

Zachowane liczne elementy historycznej struktury miejscowości w postaci budynków straży granicznej, kaplicy, zespołów zagrodowych, budynków mieszkalnych i gospodarczych o historycznej i tradycyjnej formie.

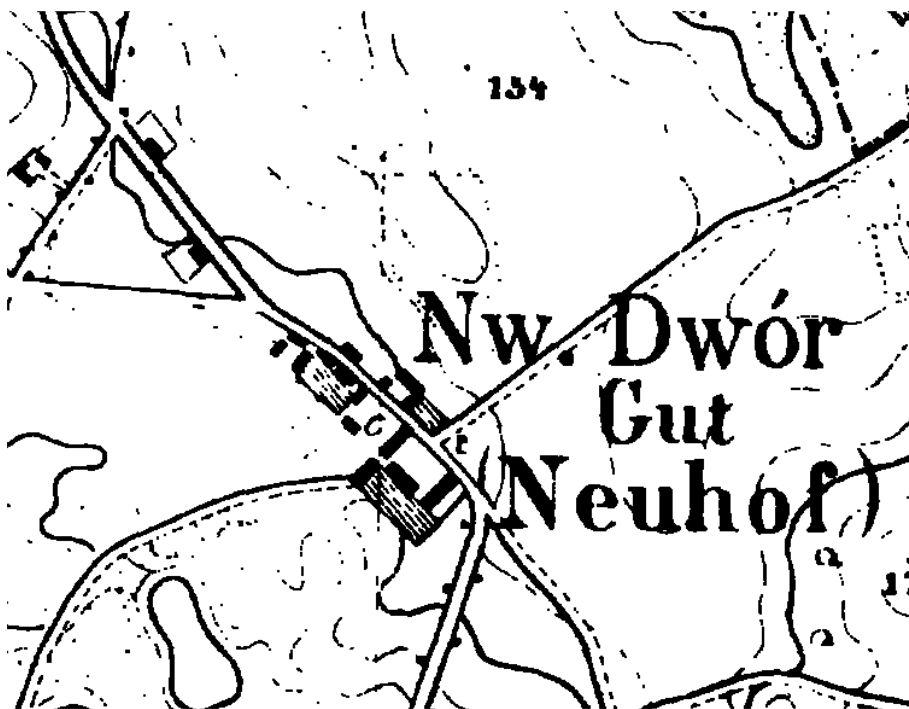
Łężyce – majątek oraz wieś założona na prawie niemieckim wzmiankowana po raz pierwszy w 1355 r. (znajdowała się tu wówczas karczma), w 1400 r. otrzymała prawo polskie. W XIX wieku był tu folwark, funkcjonowała ponadto cegielnia. Do Łężyc należała też wówczas leśniczówka Rogulewo i przysiółek Głodówko również z leśniczówką. W skład obrębu wchodzi m.in. wybudowania Głodówko i Gacyny.

Zachowany zespół ruralistyczny wsi składający się z zespołu dworsko-parkowego z folwarkiem i małą, ulicową wsią folwarczną. Zachowane liczne elementy struktury historycznej – budynek dworu, pozostałości parku, zespół folwarku z budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi, budynki mieszkalne wsi o formach historycznych i tradycyjnych.

Nowy Dwór Wejherowski – majątek należący w XV w. do Sopieszyna a następnie do Bieszkowic. W XVII wieku w posiadanie dóbr weszli Wejherowie, którzy założyli tu folwark. W XVIII w. Nowy Dwór wymieniany jest jako wieś szlachecka należąca do czterech właścicieli, następnie całość weszła w posiadanie rodziny Keyserlingków. W 1868 r. znajdowało się tu 6 budynków mieszkalnych w tym budynek dworski. Wieś uległa zniszczeniu w czasie II wojny światowej. Do Nowego Dworu należało Borowo – osada leśna, dawniej prywatne leśnictwo Keyserlingka – oraz przysiółek Nowiny.

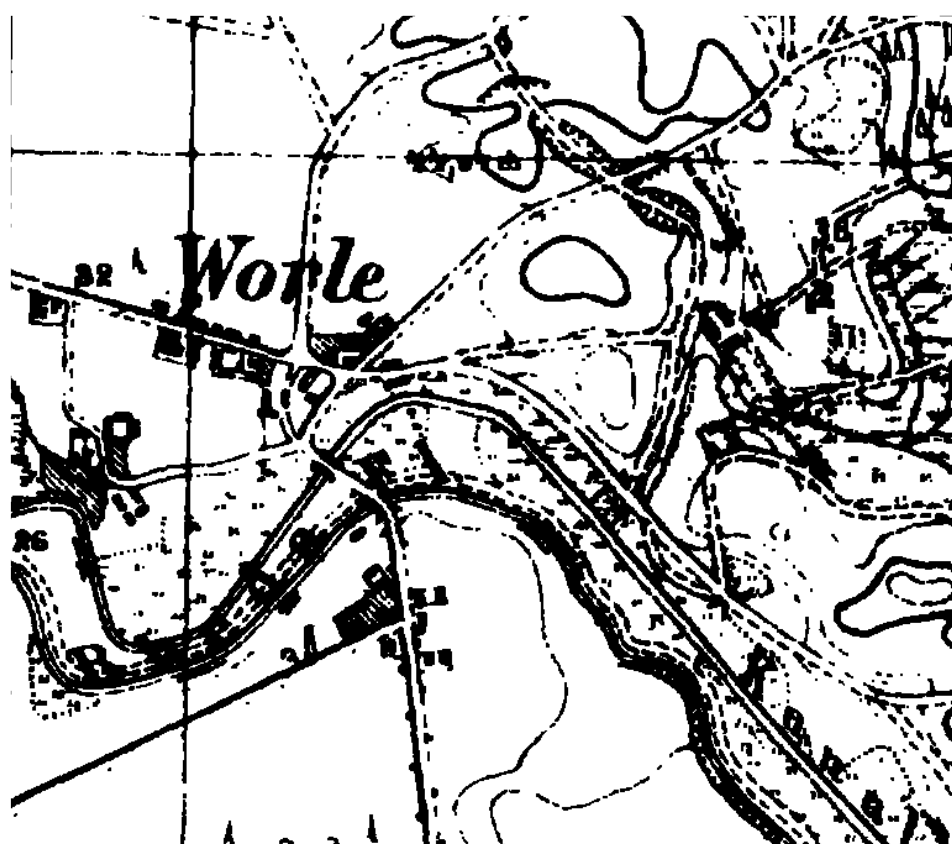
Wieś zniszczona w czasie działań II wojny światowej – zachowane pojedyncze elementy historycznej struktury – kapliczka, szkoła, pojedyncze budynki o formach historycznych i tradycyjnych.

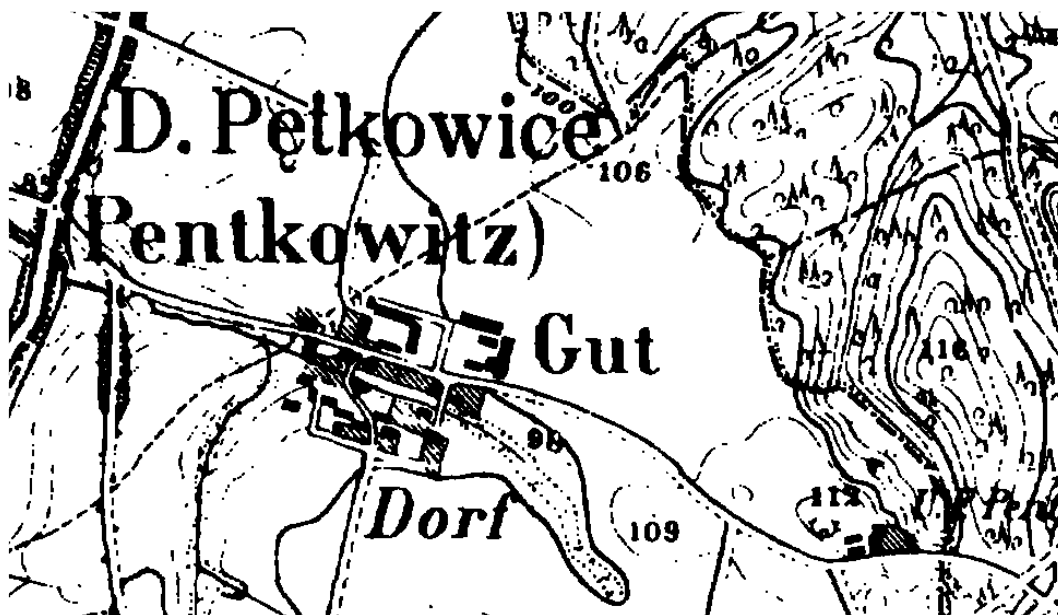
Orle – wieś o rodowodzie przedhistorycznym powstała w średniowieczu na prawie polskim. W 1868 r. składała się z 13 domostw zamieszkałych przez 169 mieszkańców. W 1881 r. wymienia się tu folwark, 5 gburskich gospodarstw i jedno gospodarstwo zagrodnicze. Orle wraz z Gościcinem i Pryśniewem należało do klucza Bolszewskiego rozparcelowanego po 1878 r. Istniała tu również cementownia. Do obrębu należał przyległy przysiółek Gwizdówka.

Zachowany układ ruralistyczny wsi Orle o wielodrożnym nieregularnym układzie, charakterystycznym dla najstarszych wsi w regionie zakładanych na prawie polskim. Układ nieco zniekształcony współczesnym rozwiązaniem komunikacyjnym. Zachowane elementy historycznej struktury w postaci kapliczki, zespołów zagrodowych, budynków mieszkalnych i gospodarczych o historycznej i tradycyjnej formie.

Zachowany układ krótkiej ulicówki i elementy historycznej struktury przysiółka Gwizdowo w postaci pojedynczych obiektów mieszkalnych i gospodarczych o historycznej i tradycyjnej formie.

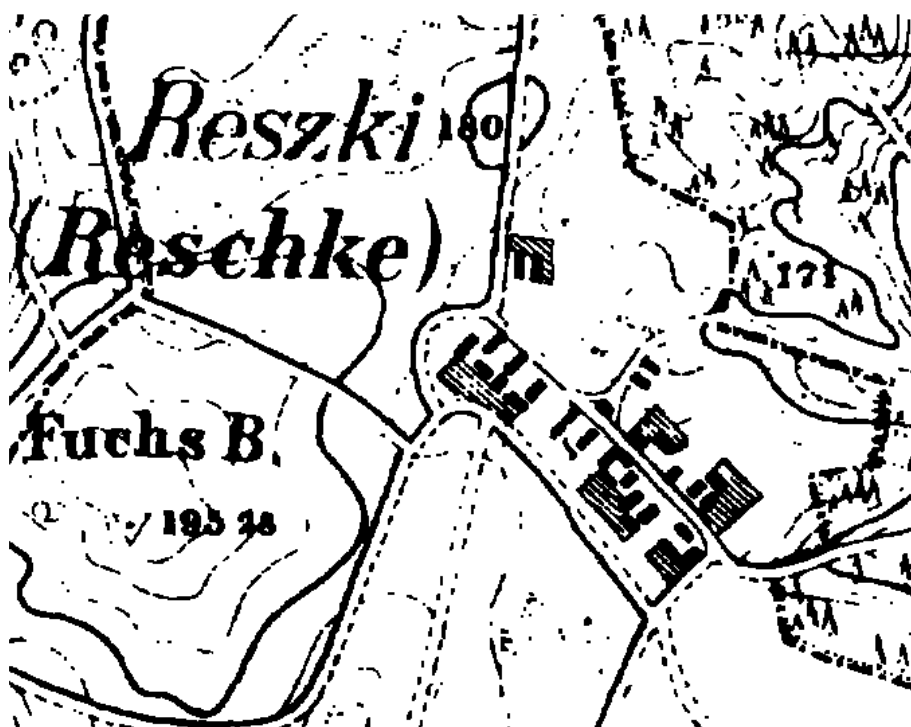

Pętkowice – miejscowość wzmiankowana w 1400 r. stanowiła dobro rycerskie. Była tu wieś założona na prawie polskim. W 1868 r. wieś z folwarkiem liczyła sobie 168 mieszkańców, głównie katolików i należała do Keyserlingka. Zachowany zespół dworsko-folwarczny oraz zespół ruralistyczny wsi pofolwarczej o nieregularnym układzie dostosowanym do topografii terenu. Zachowane elementy struktury historycznej w postaci budynku dworu, niektórych gospodarczych budynków folwarcznych oraz budynków mieszkalnych i gospodarczych wiejskich o historycznej i tradycyjnej formie.

Reszki – pierwotnie była to wieś szlachecka wzmiankowana po raz pierwszy w 1600 r. W 1789 r. znajdowało się tu 7 domów mieszkalnych, w 1869 r. – 9 domów, a w 1885 r. wieś liczyła już sobie 19 domostw i zamieszkiwało ją 219 mieszkańców. Ponadto we wsi znajdowała się jednoklasowa szkoła oraz kuźnia.

Zachowany ciekawy ruralistyczny układ wsi nieregularnej, składającej się z zagród skupionych obecnie wzdłuż jednej ulicy głównej. Zachowane elementy struktury wsi w postaci budynku szkoły, licznych zespołów zagród oraz budynków mieszkalnych i gospodarczych o historycznej i tradycyjnej formie.

Sopieszyno – pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1399 r. Były to dobra rycerskie z wsią lokowaną na prawie polskim. Później powstał tu dwór z folwarkiem, a przy nim wieś folwarczna. W 1780 r. Sopieszyno należało do Przebendowskich. W 1885 r. na zabudowę wsi składało się 10 domostw, które zamieszkiwało 74 mieszkańców, zaś folwark liczył sobie 7 domostw i 95 mieszkańców. W skład obrębu wchodzi m.in. przysiółki i wybudowania: Biała, Sopieszyno Wybudowanie, Wygoda.

Zachowany zespół ruralistyczny wsi (naruszony nadmiernym współczesnym rozparcelowaniem) składający się z dawnego zespołu dworsko-folwarcznego i zespołu nieregularnej wsi chłopskiej. Zachowane elementy historycznej struktury wsi tj. budynek d. dworu z XVIII w., budynki d. folwarku, zespoły zagrodowe i pojedyncze budynki mieszkalne i gospodarcze o historycznej i tradycyjnej formie.

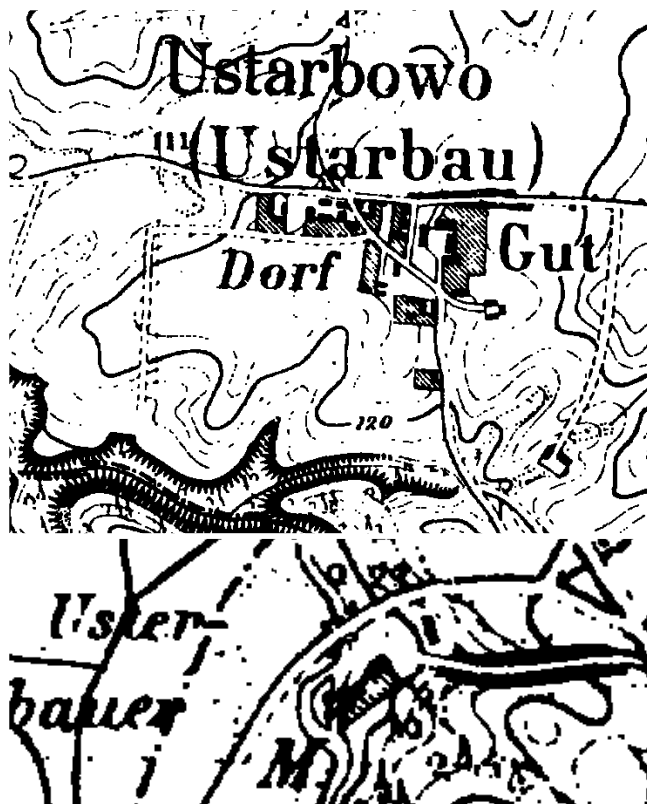

Ustarbowo – wymienione po raz pierwszy w 1400 r. Znajdowała się tu wieś na prawie polskim. W 1648 było tu dwóch właścicieli Adam i Maciej Ustarbowski. Według wizytacji z 1780 r. wieś Ustarbowo wraz z młynem liczyła 91 mieszkańców i należała do pani Przebendowskiej. W 1789 r. domów we wsi było 14 zaś przy młynie 1. Właścicielem dóbr był Gibson. W 1885 r. wieś liczyła 59 mieszkańców w 10 domostwach zaś przy młynie były dwa domy i 17 mieszkańców. W skład obrębu wchodzi historyczna osada przymłyńska Ustarbowski Młyn.

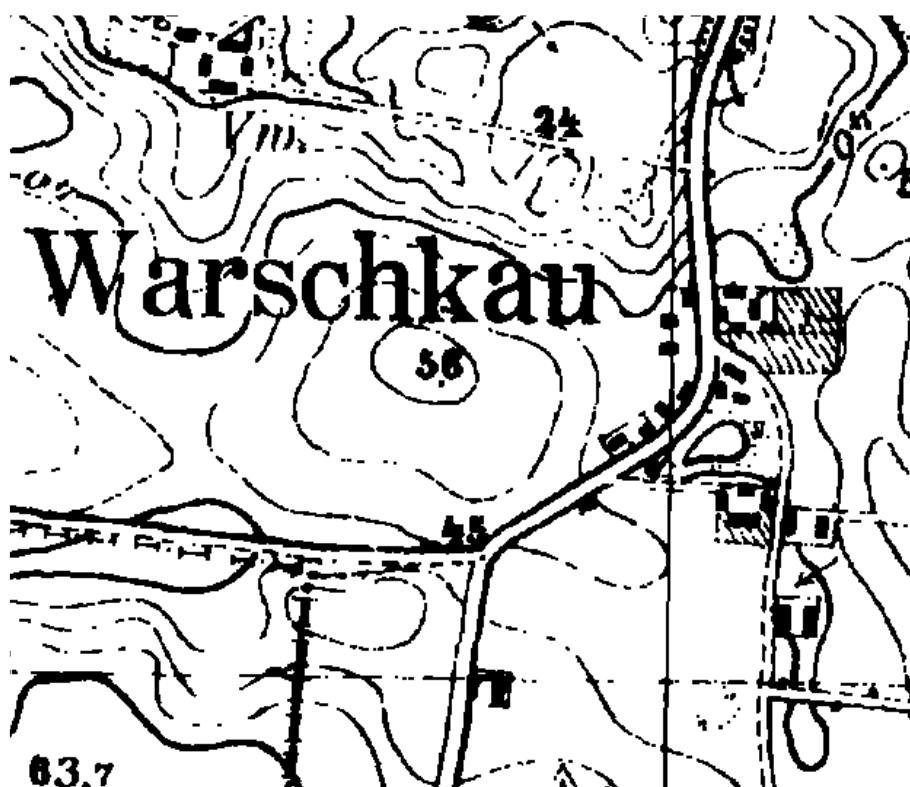
Zachowany nieregularny, wielodrożny układ wsi charakterystyczny dla średniowiecznych lokacji na prawie polskim w regionie. Zachowane wartościowe elementy struktury historycznej w postaci zespołów zagrodowych oraz budynków mieszkalnych i gospodarczych o historycznej i tradycyjnej formie.

Osada Ustarbowski Młyn zachowała elementy historycznej struktury w postaci układu zespołu, budynku pomłyńskiego i elementów pomłyńskich urządzeń wodnych wkomponowanych w specyficzny układ topograficzny.

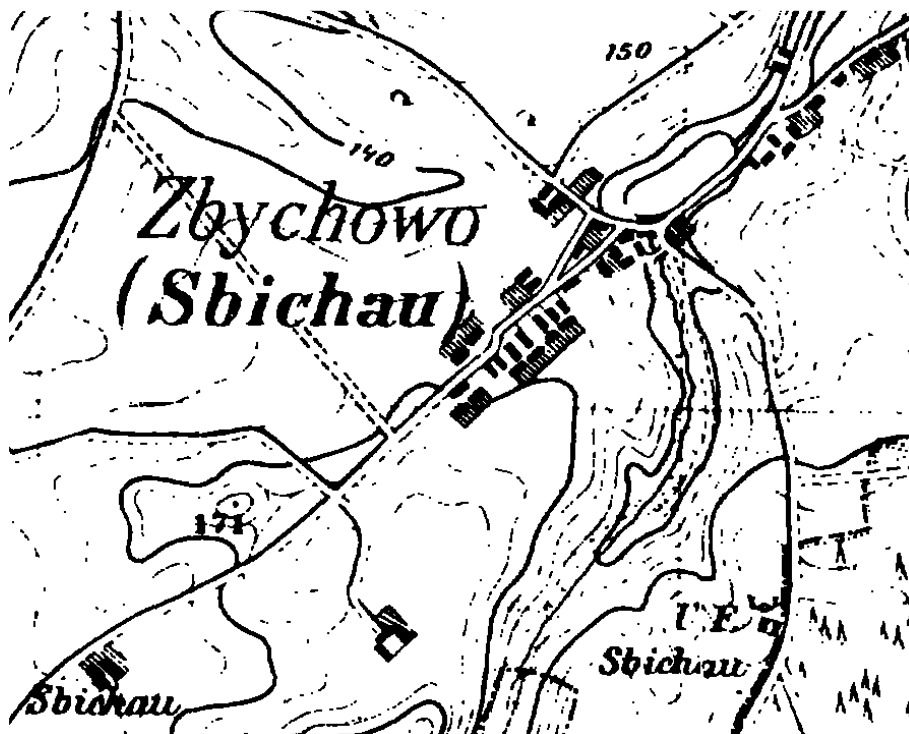
Warszkowo – wieś wzmiankowana po raz pierwszy w 1220 r. Książę Świętopełk potwierdził wówczas wcześniejsze nadanie tej wsi dla klasztoru cystersów w Oliwie. W 1658 r. wieś liczyła 4 gospodarstwa gburskie, 2 opuszczone i młyn, a w 1671 r. było tam 6 gburów oraz sołtys. We wsi znajdowała się także karczma. Pierwsza informacja o młynie w Warszkowie nad Piaśnicą pochodzi z 1609 r. W 1885 r. w skład obrębu wchodziły m.in. przysiółki i wybudowania: Warszkowo-Młyn, Prajsów.

Zachowany nieregularny układ ruralistyczny oraz elementy historycznego zagospodarowania w postaci zespołu dawnego dworu, karczmy oraz zabudowań zagrodowych – mieszkalnych i gospodarczych o historycznej i tradycyjnej formie. W Warszkowskim Młynie zachowane pozostałości drewnianych urządzeń wodnych związanych z funkcjonującym tu w przeszłości młynem.

Zbychowo – osadnictwo rozwijało się tu już w czasach przedhistorycznych. Wzmiankowana po raz pierwszy w 1245 r. historyczna wieś do XV w. należała do klasztoru norbertanek w Żukowie. Następnie był to majątek szlachecki. W XVI w. znajdowała się tu karczma i jedyny w starostwie puckim młyn prochowy oraz tartak. Od 1567 r. Zbychowo weszło w skład posiadłości rodziny Wejherów, a w XVIII w. należało do Przebendowskich. Obok folwarku szlacheckiego, z czasem rozparcelowanego, istniała tu wieś chłopska.

Zachowany układ ruralistyczny składający się z nieregularnego zespołu zabudowy najstarszej wsi na prawie polskim w części południowej (d. środkowej) i późniejszego układu ulicowego w części południowej. Zachowane liczne elementy historycznego zagospodarowania w postaci układów zagrodowych, budynków mieszkalnych i gospodarczych o historycznej i tradycyjnej formie.

Lasy Piaśnickie

W obrębie gminy Wejherowo znajduje się część kompleksu Lasów Piaśnickich ze zbiorowymi mogiłami ofiar II wojny światowej.

4.4. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Obiekty z terenu gminy Wejherowo wpisane do rejestru zabytków nieruchomych:

1. **Góra**, zespół ruralistyczny wsi, XIII w., w granicach określonych załącznikiem graficznym do decyzji, nr rej. 1046/10.06.1985 (d. 944/10.06.1985)
2. Góra – kościół parafialny p.w. św. Mateusza Apostoła wraz z otoczeniem (działka nr 20), mur. 1911-1913 r. nr rej. 1757/09.05.2005 r. (d. A-1251/09.05.2005)
3. **Gościcino** – zespół domów robotniczych przy ul. Drzewiarza 23-45 i 30-48 (wraz z działkami nr 189, 190) nr rej.1046/28.12.1983 (d. 899/28.12.1983)

Obiekty wskazane do wpisania do rejestru zabytków:

1. Bolszewo – zespół dworsko-parkowy
2. Bolszewo – kościół parafialny
3. Bolszewo – cmentarz żydowski (Judenberg)
4. Góra – zespół dworsko-parkowy
5. Góra – zespół d. karczmy
6. Gowino Duże – zespół ruralistyczny
7. Ustarbowo – zespół ruralistyczny
8. Reszki – zespół ruralistyczny

Obiekty wskazane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do umieszczenia w ewidencji gminy przedstawiono w tab. 38.

Tab. 38. Obiekty wskazane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do umieszczenia w ewidencji gminy

miejsowość	adres	obiekt	data powstania	uwagi	konstrukcja	wpis do rej.
Bieszkowice	nr 9	dom mieszkalny wł. Tymas	I poł. XX w.		mur.	
Bieszkowice	nr 9	dom mieszkalny wł. Zewicki	I poł. XX w.		mur.	
Bolszewo		kościół	1857 r.		mur.	
Bolszewo		spichlerz	XIX/XX w.		szach/glina	
Bolszewo	ul. Długa 2	dom mieszkalny	k. XIX w.		szach.	
Bolszewo	ul. Główna 3	dom mieszkalny	p. XX w.		mur.	
Bolszewo	ul. Główna 5	dom mieszkalny	I ćw. XX w.		mur.	
Bolszewo	ul. Zamostna 6	dwór	II poł. XIX w.	modern.	mur.	
Bolszewo	ul. Główna 7	dom mieszkalny	I ćw. XX w.		mur.	
Bolszewo	ul. Główna 9	dom mieszkalny	I ćw. XX w.		mur.	
Bolszewo	ul. Główna 10	dom mieszkalny	1906 r.		mur.	
Bolszewo	ul. Główna 17	dom mieszkalny - d. sklep kolonialny	1906 r.		mur.	
Bolszewo	nr 20	dom mieszkalny	1936 r.		mur.	
Bolszewo	ul. Szkolna 5	szkoła	I ćw. XX w.		mur.	
Bolszewo		zabud. gospod. szkoły	I ćw. XX w.		szach/mur	
Bolszewo	ul. Zamostna 6	stodoła	II poł. XIX w.		szach.	
Bolszewo	ul. Główna	kapliczka	1955 r.		mur.	
Bolszewo	ul. Leśna	kapliczka	1957 r.		mur.	
Bolszewo	ul. Długa 2	kapliczka	XIX/XX w.		mur.	
Gniewowo	nr 15	dom mieszkalny	I ćw. XX w.		mur.	
Gniewowo	naprzeciw szkoły	bud.gosp.-stodoła	XIX w.		drew/glina	
Gniewowo		d.szkoła - ob.magazyn	XIX/XX w.		mur.	
Gniewowo	nr 19	dom mieszkalny	XIX/XX w.		mur.	
Gniewowo	zabud. gosp. obok szkoły nr 27	dom mieszkalny	I ćw. XX w.		drew/mur	
Góra		kościół pw św. Mateusza	1911-1913 r.		mur.	1757/ 09.05 .05
Góra		ogrodzenie kościoła św. Mateusza	1910-1920 r.		mur.	
Góra		kaplica cmentarna - cmentarz	1905 r.		mur.	
Góra	nr 2	plebania kościoła paraf.pw.św. Mateusza	pocz. XX w.	zmodern.	mur.	
Góra	nr 2	bud.gosp.przy plebanii	1910-1920 r.		mur.	

Góra	nr 3	dom mieszkalny	I ćw. XX w.		mur.	
Góra	nr 3	bud.gosp.	I ćw. XX w.		mur/szac h	
Góra	nr 4	dom mieszkalny;sklep	1911 r.		mur.	
Góra	nr 4	dom mieszkalny	1910 r.		mur.	
Góra	nr 6	dom mieszkalny	II poł. XIX w.		mur/szac h	
Góra	nr 6	stajnia-nie istnieje 1984	4 ćw. XX w.		mur.	
Góra	nr 7	dom mieszkalny	1926 r.		mur.	
Góra	nr 7	bud.gosp.	1928 r.		mur/drew	
Góra	nr 8	dom mieszkalny	1900 r.		mur.	
Góra	nr 8	ogrodzenie domu	pocz. XX w.		mur.	
Góra	nr 17	dom mieszkalny	pocz. XX w.		mur.	
Góra	nr 17	bud.gosp.	pocz. XX w.		mur.	
Góra	nr 31	dom mieszkalny	k. XIX w.		kam.	
Góra	nr 31	pomieszc. gosp.	k. XIX w.		kam.	
Góra	nr 33/34	dom mieszkalny- przeznacz. do rozbiórki	1862 r.	w 1984 - zdewasto wany	szach.	
Góra	nr 33/34	bud.gosp.	XIX/XX w.		drew/mur	
Góra	nr 36	dom mieszkalny	XIX/XX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 25	dom mieszkalny	k. XIX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 32	dom mieszkalny	k. XIX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 33	dom mieszkalny	k. XIX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 34	dom mieszkalny	k. XIX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 29	dom mieszkalny	k. XIX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 27	dom mieszkalny	k. XIX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 26	dom mieszkalny	k. XIX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 23	dom mieszkalny	k. XIX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 28	dom mieszkalny	k. XIX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 30	dom mieszkalny	k. XIX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 31	dom mieszkalny	k. XIX w.		mur.	
Gościcino	ul. Drzewiarza 15	dom mieszkalny	XIX/XX w.		mur/szac h	
Gościcino	ul. Fabryczna	d.bud. gosp.- ob.pralnia	I ćw. XX w.		mur.	
Gościcino	ul. Fabryczna	dom mieszkalny- naprzeciw przedszkola	I ćw. XX w.		mur.	
Gościcino	ul. Wiejska 5	kapliczka przydrożna	4 ćw. XIX w.		mur.	

Gowino Małe		kapliczka przydrożna "Pieta"	k. XIX w.		kam.	
Gowino Duże		kapliczka przydrożna	1881 r.		mur.	
Gowino Duże	nr 9	dom mieszkalny-d.szkoła	k. XIX w.		mur.	
Gowino Duże	nr 17	dom mieszkalny	I ćw. XX w.		mur.	
Gowino Duże	nr 17	kuźnia	1903 r.		mur.	
Gowino Duże	nr 47	stodoła-stan zły			szach/glina	
Gowino Duże	nr 47	bud.inwentarski			szkiel/mur	
Kniewo		szkoła	XIX/XX w.		mur.	
Kniewo	skrzyż dr. Rybno-Krzyżewo	kapliczka	I ćw. XX w.		mur.	
Łężyce		dwór	4 ćw. XIX w.		mur.	
Łężyce		stajnia przy dworze I	4 ćw. XIX w.		mur.	
Łężyce		obora przy dworze I	4 ćw. XIX w.		mur.	
Łężyce		dwór II	1870 r.		mur.	
Łężyce		zespół dworsko-parkowy	XIX/XX w.		zieleń	
Nowy Dwór Wejherowski		kapliczka przydrożna	XIX w.		mur.	
Nowy Dwór Wejherowski	nr 5	dom mieszkalny	I ćw. XX w.		mur.	
Nowy Dwór Wejherowski		d.szkoła - ob.poczta	I ćw. XX w.		mur.	
Orle	nad rzeka Redą	kapliczka	I ćw. XX w.		mur.	
Orle	nr 3	dom mieszkalny	1930 r.		mur.	
Orle	nr 4	dom mieszkalny	XIX/XX w.		szach/mur	
Orle	nr 6	dom mieszkalny	1913		mur.	
Orle	nr 60	kapliczka	I.20-30 XX w.		mur.	
Pętkowice		kapliczka przydrożna	1958 r.		mur.	
Pętkowice		spichrz-zespół dworski	XIX/XX w.		mur.	
Pętkowice	nr 18	dom mieszkalny			mur/szal	
Reszki	naprzeciw nr 17	szkoła	I ćw. XX w.		mur.	
Reszki	nr 10	dom mieszkalny			mur.	
Reszki	nr 11	dom mieszkalny	II poł. XIX w.		mur.	
Reszki	nr 13	dom mieszkalny	I ćw. XX w.		mur.	
Reszki	nr 17	dom mieszkalny	II poł. XIX w.		mur.	

Ustarbowo	nr 11	dom mieszkalny	XIX/XX w.		mur.	
Ustarbowo		stajnia wł. Hebel	1920 r.		mur.	
Ustarbowski Młyn	nr 18	założenie młyńskie-relikt starego zał. młyńs.-ob. z lat 20.	1925- 1939 r.		mur.	
Warszkowo		dwór	II poł. XIX w.		mur.	
Warszkowo	obok PKS	d.dworek wł. Domasz	k. XIX w.		mur.	
Warszkowo	nr 1	kapliczka	XIX/XX w.		mur.	
Zbychowo	nr 11	d.szkoła	I ćw. XX w.		mur.	
Zbychowo	nr 11	bud.gosp. obok szkoła	I ćw. XX w.		szach.	
Zbychowo	nr 18	dom mieszkalny	XIX w.		szach.	
Zbychowo	nr 20	dom mieszkalny	XIX w.		szkieł/glina/mur	
Zbychowo	nr 22	dom mieszkalny	II poł. XIX w.		drew.	

Obiekty wymienione w tab. 33. znajdują się na liście przekazanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do umieszczenia w gminnej ewidencji zabytków. Obiekty te nie stanowią gminnej ewidencji. W celu jej sporządzenia konieczna jest weryfikacja tj. wykreślenie obiektów nie istniejących lub przekształconych w sposób uniemożliwiający ich rozpoznanie oraz uzupełnienie o obiekty pominięte bądź nowsze (w gminnej ewidencji zabytków należy umieścić wszystkie budynki powstałe minimum 50 lat temu i posiadające walory historyczne bądź kulturowe tj. np. formę tradycyjną lub typową dla regionu lub inne walory architektoniczne bądź artystyczne).

Gminna ewidencja zabytków z chwilą jej powstania winna być uwzględniona jako część niniejszym studium oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

5. Systemy infrastruktury technicznej

5.1. Stan systemów infrastruktury, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

5.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Wejherowo zaopatrywana jest w wodę ze zbiorowych systemów wodociągowych – z wodociągów wiejskich obejmujących jedną miejscowość i wodociągów grupowych obejmujących swym zasięgiem kilka wsi. Obecnie realizowana jest rozbudowa istniejących wodociągów grupowych i likwidacja małych wodociągów wiejskich nie posiadających warunków do rozbudowy. Do miejscowości zaopatrywanych z indywidualnych źródeł wody należy Kniewo i Zamostne .

Do wodociągów grupowych należą :

1) wodociąg Gościcino – Bolszewo – Orle – Gowino – Pętkowice – Góra Pomorska – Zamostne – Kniewo - Warszkowo z ujęciem w Gościcinie „Brzozowa II”. Ujęcie posiada 3 studnie głębinowe o zatwierdzonych zasobach w kat. „B” = 161,3 m³/h , zmodernizowaną stacją uzdatniania wody o wydajności 2 x 120 m³/h i zbiorniki wyrównawcze 4 x 400m³. Istniejące wyłączone z eksploatacji ujęcia wody we wsi Góra Pomorska, Warszkowo i Gowino-Pętkowice pozostały jako ujęcia awaryjne.

2) wodociąg Zbychowo – Nowy Dwór Wejherowski – Reszki – Bieszkowice - Gniewowo z ujęciem wody w Reszkach. Ujęcie wyposażone jest w 2 studnie głębinowe o zatwierdzonych zasobach w kat. „B” – 41,0 m³/h , hydrofornie i zbiorniki wyrównawcze o pojemności 3 x 50 m³ . Istniejące ujęcie wody wyłączone z eksploatacji we wsi Gniewowo pozostało jako ujęcie awaryjne.

Do wodociągów wiejskich należą :

1) wodociąg w Łężycach z ujęciem wyposażonym w 3 studnie głębinowe o zatwierdzonych zasobach w kat. „B” – 111,0 m³/h , hydrofornie ze zmodernizowaną w 2006 r. stacją uzdatniania wody.

2) wodociąg w Kapinie z ujęciem wyposażonym w 2 studnie głębinowe o zatwierdzonych zasobach w kat."B" – 43,5 m³/h , stacje uzdatniania o wydajności 30 m³/h i hydrofornie.

3) wodociąg Sopieszyno – Ustarbowo z ujęciem w Sopieszynie. Ujęcie wyposażone jest w 2 studnie głębinowe o zatwierdzonych zasobach w kat."B"-28,6 m³/h oraz nową stację uzdatniania wody .

Poza w/w wodociągami własne ujęcia wody mają istniejące zakłady produkcyjne (GFM „KLOSE ”), produkcyjno-usługowe, rolne, obiekty turystyczne i obiekty związane z gospodarką leśną .

Istniejące wodociągi wiejskie i grupowe mają wystarczającą wydajność ujęć wody dla obecnego zagospodarowania terenu. Natomiast sieć przesyłowa i rozdzielcza wymaga rozbudowy dla pokrycia istniejących potrzeb. Uwzględniając wzrost liczby mieszkańców gminy wynikający z zatwierdzonych planów zagospodarowania przestrzennego i podjętych uchwał o przystąpieniu do sporządzania nowych planów konieczna jest rozbudowa wiejskich i grupowych wodociągów w zakresie wydajności podstawowych ujęć wody , stacji uzdatniania , sieci przesyłowych i sieci rozdzielczych .

Warunki hydrogeologiczne na terenie gminy są dobre. Na obszarze gminy Wejherowo położony jest zbiornik wód podziemnych GZWP Nr 110, na terenie Pradoliny Kaszubskiej i rzeki Redy oraz zbiornik wód podziemnych GZWP Nr 111 – Subniecka Gdańska .

Ujmowane są głównie wody podziemne poziomu czwartorzędowego.

Na terenie obejmującym zbiorniki wody obowiązują nakazy i zakazy zapewniające właściwą ochronę wód podziemnych .

5.1.2. Odprowadzenie ścieków sanitarnych

Na terenie gminy brak jest systemów odprowadzania ścieków sanitarnych, za wyjątkiem wsi Bolszewo, gdzie w rejonie ul. Szkolnej istnieje sieć kanalizacji sanitarnej odprowadzająca ścieki do miejskiej sieci m. Wejherowa , do kanału $\varnothing$ 0,30 m. Własną oczyszczalnię ścieków posiada Gościcińska Fabryka Mebli

„KLOSE”, do której odprowadzane są ścieki z osiedla mieszkaniowego pracowników fabryki – Zibertowo .

Na pozostałym obszarze gminy ścieki sanitarne gromadzone w zbiornikach bezodpływowych są wywożone do punktów zlewnych na sieci kanalizacji sanitarnej m. Wejherowa.

Opracowana koncepcja odprowadzenia ścieków sanitarnych do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej m. Wejherowa, a dalej kolektorem WRR do grupowej oczyszczalni w Dębogórze obejmuje swym zasięgiem miejscowości : Bolszewo , Gościcino , Orle i Górę .

Obecnie jest realizowany I etapu budowy sieci kanalizacji sanitarnej obejmujący dalszą część terenu Bolszewa i Gościcina . Zakończenie inwestycji I etapu planowane jest w listopadzie 2008 roku.

5.1.3.Odprowadzenie ścieków deszczowych i regulacja stosunków wodnych

Na terenie gminy brak jest zorganizowanych systemów odprowadzania wód opadowych, za wyjątkiem rejonu ul. Szkolnej we wsi Bolszewo, gdzie zrealizowano sieć kanalizacji deszczowej odprowadzającej wody opadowe, po oczyszczeniu w piaskowniku i separatorze, do rz. Bolszewki. Istnieją również fragmentaryczne odcinki sieci deszczowej takie jak odwodnienie drogi krajowej nr. 6 w rejonie Bolszewa (kanałem $\varnothing$ 0,75 m) i Gościcina (rowem otwartym) do rzeki Bolszewki po oczyszczeniu w piaskownikach i separatorach.

W 2008 r. planowana jest budowa kolejnego odcinka sieci deszczowej z urządzeniami oczyszczającymi na terenie zurbanizowanym wsi Bolszewo z odprowadzeniem wód opadowych do rz. Bolszewki.

Generalnie wody opadowe na obszarze gminy odprowadzane są powierzchniowo do istniejących rzek, cieków powierzchniowych, jezior i stawów .

Przez teren gminy przepływają rzeki : rz. Reda , rz. Bolszewka , rz. Gościcina , rz. Zagórska Struga , rz. Piaśnica , rz. Cedron oraz szereg bezimiennych cieków powierzchniowych, które stanowią potencjalne odbiorniki wód opadowych. Rzeka Bolszewka wypływa z jeziora Miłoszewskiego , jej zlewnia zajmuje 115,4

km², a długość wynosi 27,3 km. Koryto rzeki odznacza się dużymi spadkami – 0,38%. Zlewnia rzeki Gościciny zajmuje 109,9 km², a średni spadek jej koryta wynosi – 0,53%. Za źródłisko Gościciny przyjmuje się jezioro Wysoka.

Na obszarze Pradoliny Kaszubskiej i rzeki Redy istnieje gęsta sieć rowów melioracyjnych.

Na terenie całej gminy występują liczne jeziora: j. Wyspowo, j. Borowo, j. Orle, j. Pałsznik, j. Krypko, j. Wygoda, j. Bieszkowice, j. Zawiat, j. Ustarbowski, j. Żabno, j. Rąbówko oraz duża ilość stawów i oczek wodnych.

5.1.4. Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia prowadzące gaz ziemny wysokometanowy GZ-50:

- 1) gazociąg Wiczlino – Sopieszyno – Lębork DN200-DN250 PN6,3 MPa o dł. ok. 18,7 km,
- 2) gazociąg Sopieszyno – Wejherowo DN150 PN6,3 MPa o dł. ok. 6,2 km zasilający stację redukcyjno-pomiarową I stopnia „Wejherowo” o przepustowości $Q = 6000 \text{ nm}^3/\text{h}$,
- 3) gazociąg DN100 PN 6,3 MPa o dł. ok. 30 m zasilający stację redukcyjno-pomiarową I stopnia „Stara Piła” o przepustowości $Q = 6000 \text{ nm}^3/\text{h}$.

Planowany jest przebieg projektowanego gazociągu w.c. DN500 PN 8,4 MPa relacji Płoty – Koszalin – Wiczlino k/ Gdyni oraz projektowanego odgałęzienia DN500 PN 8,4 MPa w kierunku Żarnowieckiej Elektrowni Gazowej „Żarnowiec”. Miejscowości położone na terenie gminy nie są zgazyfikowane gazem ziemnym przewodowym poza Bolszewem, które jest obecnie gazyfikowane gazem śr.c. dostarczonym gazociągiem śr.c. DN160 z miejskiej sieci gazowej śr.c. m. Wejherowa.

Pozostałe miejscowości potrzeby w zakresie gazu: ciepłone i komunalno-bytowe w gospodarstwach domowych pokrywają gazem płynnym LPG dostarczonym w butlach przez okoliczne firmy prowadzące dystrybucję.

Biorąc pod uwagę intensyfikację zabudowy mieszkaniowej i usługowej w centralnej części terenu gminy oraz uwarunkowania ekologiczne gazyfikacja

miejsowości położonych w granicach administracyjnych gminy jest procesem pożądanym pod warunkiem ekonomicznej opłacalności.

5.1.5. Zaopatrzenie w ciepło

Scentralizowana gospodarka ciepła na terenie gminy nie występuje. Potrzeby ciepłe pokrywane są z indywidualnych źródeł ciepła w postaci kotłowni opalanych węglem i olejem opałowym. Własne kotłownie posiadają zakłady przemysłowe, produkcyjno-usługowe oraz obiekty komunalne: szkoły, ośrodki zdrowia, przedszkola, zajazdy turystyczne itp. Pozostałe budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i zagrodowe do ogrzewania wykorzystuje głównie paliwa stałe: węgiel, drewno, brykiety i w niewielkim stopniu olej opałowy.

5.1.6. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne

Odpadki stałe wywożone są w sposób zorganizowany do Zakładu Zagospodarowania Odpadów we wsi Łężyce oraz na składowisko odpadów we wsi Rybno na terenie gminy Gniewino. Składowisko przewidziane jest do likwidacji w 2010 roku.

Nowoczesny Zakład Zagospodarowania Odpadów „EKO DOLNA” zlokalizowany jest w Łężycy obok starego składowiska odpadów Łężycy I. Istniejące warunki hydrogeologiczne Zakładu – zwierciadło wód gruntowych występuje ok. 80 m p.p.t., p.p.m. w podłożu zalegają nieprzepuszczalne utwory o miąższości 15 m.

Zrealizowany I etap budowy Zakładu obejmuje :

- kwaterę składowania odpadów B-1 o powierzchni 8 ha, z systemem odgazowania,
- kwaterę na odpady budowlane wraz z segmentem przerobu gruzu budowlanego o łącznej powierzchni 10 tys.m²,
- segment przyjmowania odpadów od dostawców indywidualnych,
- sortownie odpadów surowcowych o przerobie 2 x 25 tys.ton / rok, 1 zmianę,

- stacje demontażu odpadów wielkogabarytowych z segmentem specjalistycznego demontażu sprzętu AGD, TV o pojemności 5 tys. ton / rok,
- boksy na surowce wtórne,
- kompostownie przyzmową odpadów zielonych o pojemności – 6 tys. ton/rok,
- magazyn czasowego gromadzenia odpadów niebezpiecznych przekazywanych do specjalistycznych firm prowadzących unieszkodliwianie odpadów (opakowania po lekarstwach, zużyte baterie, akumulatory, opakowania po farbach, olejach, środkach ochrony roślin),
- segment wykorzystania biogazu z trafostacją z kwatery A (stare składowisko) i B1,
- podczyszczanie ścieków i odcieków ze zbiornikiem, osadnikiem i pompownią. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacji sanitarnej m. Rumi,
- segment mycia i dezynfekcji pojazdów,
- budynek administracyjny i budynki gospodarcze.

Zakład jest samowystarczalny energetycznie dzięki wykorzystaniu biogazu.

Obecnie realizowany II etap rozbudowy Zakładu obejmuje :

- kompostownie odpadów organicznych BIO o pojemności 30 - 35 tys.ton/rok,
- budowę kwatery składowej B-2 o powierzchni ok. 7 ha,
- rozbudowę sortowni odpadów surowcowych do przerobu 2 x 50 tys.ton/rok ,
1 zmianę.

W III etapie rozbudowy Zakładu planowana jest budowa segmentu do produkcji paliwa alternatywnego RDF o pojemności 60 tys.ton / rok. Funkcjonowanie Zakładu i pojemność kwater składowania obliczona jest na 75 lat.

Na terenie gminy realizowany jest program segregowania odpadów na etapie gromadzenia poprzez ustawianie oznaczonych pojemników na surowce wtórne (szkło , papier, plastik) na terenie poszczególnych wsi.

Odpady płynne

Odpady płynne z terenu gminy wywożone są do punktu zlewnego na sieci kanalizacji sanitarnej m. Wejherowa.

Odpady poprodukcyjne

Odpady poprodukcyjne usuwane są we własnym zakresie przez podmioty gospodarcze zgodnie z Ustawą o odpadach z dn. 27.04.2001r. (Dz.U. nr.62poz.628) z późniejszymi zmianami .

5.2. Podsumowanie uwarunkowań

1. Podstawowym uwarunkowaniem rozwoju gminy jest niski stopień uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną .
2. W zakresie zaopatrzenia w wodę warunkiem jest rozbudowa podstawowych ujęć wody dla wodociągów grupowych w Gościcinie i w Reszkach oraz rozbudowa i przebudowa rurociągów przesyłowych .
3. Brak systemów odprowadzania ścieków sanitarnych w sytuacji uwarunkowań przyrodniczych i reżimów stref ochronnych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Projektowany scentralizowany system grawitacyjno-pompowy odprowadzający ścieki do grupowej oczyszczalni w Dębogórze z centralnej części obszaru gminy jest obecnie realizowany na terenie Bolszewa i Gościcina (I etap obejmujący część wsi Bolszewa i Gościcina będzie zakończony 11.2008r.).
4. Brak systemów odprowadzania , oczyszczania i retencjonowania wód opadowych. Opracowana koncepcja sieci kanalizacji deszczowej obejmuje swym zasięgiem zainwestowane tereny Bolszewa , Gościcina i wsi Orle .
5. W zakresie zaopatrzenia w ciepło uwarunkowaniem rozwoju jest zmiana nośników z emisyjnych na niskoemisyjne i nieemisyjne szczególnie w enklawach leśnych , gdzie projektowany jest kilkakrotny wzrost zabudowy .

6. W zakresie zaopatrzenia w gaz uwarunkowaniem jest brak rezerw w przepustowości istniejących gazociągów przesyłowych w.c. i istniejących stacji redukcyjno – pomiarowych I stopnia : „Wejherowo” i „Stara Piła”. Warunkiem pełnego pokrycia docelowego zapotrzebowania gazu jest rozbudowa systemu gazociągów przesyłowych w.c. i stacji redukcyjno- pomiarowych I stopnia.

6. Systemy infrastruktury transportowej

6.1. Sieć drogowa

Sieć infrastruktury drogowej gminy Wejherowo stanowi układ złożony z różnych rodzajów dróg. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 6, dwie drogi wojewódzkie nr 218 i 224 oraz drogi powiatowe i gminne. Wykaz dróg przebiegających przez teren gminy Wejherowo z uwzględnieniem ich długości przedstawia tab. 39.

Tab. 39. Wykaz dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych na terenie gminy Wejherowo

L.p.	Nr	Przebieg drogi	Długość na terenie gminy [km]		Średnia szer. jezdni [m]
			całkowita	w tym o nawierzchni twardej	
DROGA KRAJOWE					
1.	6	Szczecin – Wejherowo – Gdańsk – Pruszcz Gdański	4,400	4,400	7,00
DROGI WOJEWÓDZKIE					
1.	218	Gdańsk – Chwaszczyno – Wejherowo – Krokowa	13,000	13,000	5,60
2.	224	Wejherowo – Kartuzy – Tczew	5,200	5,200	6,00
DROGI POWIATOWE					
1.	1336G	Zakrzewo – Strzecz – Wejherowo	4,500	4,500	5,80
2.	1400G	Reda – Gniewowo	2,934	1,753	4,70
3.	1401G	Wejherowo – Zbychowo – Reszki	6,854	4,583	5,00
4.	1402G	Zbychowo – Nowy Dwór Wejherowski	4,120	4,038	4,00
5.	1403G	Rumia – Kamień	7,805	7,805	4,00
6.	1404G	Rumia – Łężyce – Gdynia	3,700	3,700	6,00
7.	1438G	Żelazno – Bolszewo	9,022	9,022	6,00
8.	1440G	Kniewo – Wlk. Piaśnica – Puck	8,674	8,674	5,80
9.	1442G	Celbowo – Brudzewo – Wejherowo	2,100	-	3,50
10.	1449G	Orle – Bolszewo	2,740	2,740	6,00
11.	1451G	Kniewo – droga krajowa nr 6	1,700	1,700	4,50
12.	1452G	Kochanowo – droga krajowa nr 6	1,584	1,584	5,00
13.	1462G	Skrzyż. z drogą nr 1438G – Góra	1,985	1,985	4,00
DROGI GMINNE					
1.	129001G	Orle – Pnie – Warszkowo	6,000		
2.	129002G	Droga powiatowa nr 1438G – Góra – droga gminna nr 129008G	1,900	-	
3.	129003G	Góra – droga gminna nr 129007G – Gościcino – droga gminna 129011G	4,300	-	
4.	129004G	Orle – droga wojewódzka nr 218	3,100	-	
5.	129005G	Orle – Paradyż – droga powiatowa nr 1438G	1,800	1,800	
6.	129006G	Jezioro Orle Nowe – droga powiatowa nr 1438G	1,000	1,000	
7.	129007G	Jezioro Orle Stare – droga powiatowa nr 1438G	4,800	2,000	

8.	129008G	(z kier. Bielawa) granica Gm. Luzino-Góra			
9.	129009G	Kąpino – droga powiatowa nr 1442G	1,200	1,200	
10.	129010G	Kąpino - droga wojewódzka nr 218	2,200	-	
11.	129011G	Bolszewo – droga powiatowa nr 1438G – Gościcino – droga krajowa nr 6 (ul. Leśna i ul. Szeroka)	2,300	-	
12.	129012G	(z kier. Kochanowo) – granica gminy – Luzino – Gościcino – droga gminna nr 129013G	2,800	-	
13.	129013G	Gościcino – droga krajowa nr6 – Letni Dwór – granica gminy Szemud (kier. Robakowo)	3,500	-	
14.	129014G	Letni Dwór – droga gminna nr 129013G – Zibertowo – granica miasta Wejherowa	1,800	-	
15.	129015G	Gościcino – droga gminna nr 129014G – Pętkowice	2,300	-	
16.	129016G	Gościcino – Gowino	3,000	-	
17.	129017G	Gowino – Ustarbowo	3,300	-	
18.	129018G	Gowino – Gowino Małe – Sopieszyno	4,300	-	
19.	129019G	Sopieszyno – Sopieszyno Wybudowanie	1,500	-	
20.	129020G	Bolszewo – cementownia – granica miasta Wejherowa (ul. Szkolna)	1,500	-	
21.	129021G	Zbychowo – Gniewowo			
22.	129022G	Nowy Dwór Wejherowski – Wyspowo – droga gminna nr 129021G	3,000	-	
23.	129023G	Droga powiatowa nr 1403G – Reszki	3,500	-	
24.	129024G	Reszki – droga gminna nr 129023G– Bieszkowice	3,700	-	
25.	129025G	Nowy Dwór – droga gminna nr 129024G	1,800	-	
26.	129026G	Bieszkowice – Jezioro Bieszkowice	1,500	-	
27.	129027G	Bieszkowice – Jezioro Zawiat	0,600	-	
28.	129028G	Bieszkowice – droga w centrum wsi z wjazdem i wyjazdem na drogę nr 218	1,3		
29.	129029G	Zbychowo – na odcinku drogi powiatowej nr 1402G do jeziora	0,8		
30.	129030G	Zbychowo – od drogi powiatowej nr 1402G (ul. Kaszubskiej) do jeziora	0,8		
31.	129031G	Zbychowo – ul. Prosta oraz odcinek od ul. Prostej do ul. Gniewowskiej	1,1		
32.	129032G	Zbychowo – ul. Różana	0,4		
33.	129033G	Zbychowo na odcinku od ul. Kowale do ul. Irysowej z łącznikiem do ul. Gniewowskiej	1,0		
34.	129035G	Gowino – na odcinku od drogi powiatowej do drogi w Osiedlu Zacisze Zalesie	0,8		
35.	129036G	Gowino – droga w osiedlu Zacisze Zalesie	1,1		
36.	129037G	Gowino – ul. Kwiatowa i ul. Różana	1,6		
37.	129038G	Gowino – ul. Długa	1,2		
38.	129039G	Gowino – ul. Spacerowa	0,8		
39.	129040G	Gowino – na odcinku od pola golfowego do kurników	1,8		
40.	129041G	Gowino – ul. Przyjaźni	1,0		

41.	129042G	Gowino – ul. Kaszubska	1,0		
42.	129043G	Gowino – od pola Golfowego do ul. Jeziornej	1,0		
43.	129044G	Gowino – ul. Podgórna	0,8		
44.	129045G	Gościcino – ul. Gruntowa, ul. Cicha	1,5		
45.	129046G	Gościcino – ul. Nadrzeczna	2,1		
46.	129047G	Gościcino – droga wzdłuż torów	1,5		
47.	129048G	Gościcino – ul. Dworska	1,2		
48.	129049G	Bolszewo – ul. Chłopska do ul. Zamostnej	1,3		
49.	129050G	Bolszewo – ul. Strażacka	1,1		
50.	129051G	Bolszewo – ul. Polna	1,5		
51.	129052G	Gościcino – ul. Drzewiarza	1,6		
52.	129053G	Gościcino – odcinek od ul. Brzozowej do drogi powiatowej do Kochanowa	0,8		
53.	129054G	Gościcino – ul. Wiejska	2,0		
54.	129055G	Gościcino – od ul. Równej do ul. C. Klimka	1,0		
55.	129056G	Gościcino – droga wzdłuż drogi krajowej nr 6 z lewej strony	1,9		
56.	129057G	Gniewowo – odcinek drogi od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1401G w kierunku Rumi	0,6		
57	129059G	Rybno – Warszkowo	1,402	-	4,00
58	129058G	Luzino – Dąbrówka – Sopieszyno	2,186	1,713	3,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Zarządu Drogowego dla powiatu puckiego i wejherowskiego

Układ drogowy gminy Wejherowo wskazuje przede wszystkim na kierunek połączeń od miasta Wejherowa do poszczególnych miejscowości. Stan techniczny dróg zarówno powiatowych jak i gminnych jest niezadowalający i wymaga poprawy. Zarówno ze względu na nawierzchnie jak i parametry techniczne dróg.

Sieć drogowa wykazuje braki we wzajemnym połączeniu poszczególnych miejscowości. I tak brakuje połączenia drogowego pomiędzy miejscowościami Reszki a Zbychowo; Nowy Dwór a Sopieszyno, Ustarbowo a Pętkowice.

6.2. Sieć kolejowa

Przez teren gminy przebiega pierwszorzędna linia kolejowa nr 202 (Stargard Szczeciński – Gdańsk). Odgrywa ona duże znaczenie w transporcie zbiorowym i w przewozie towarów. Jej stan techniczny wymaga modernizacji.

Od linii kolejowej nr 202 odchodzi lokalna linia kolejowa nr 230 będąca własnością gmin Gniewino i Choczewo. Obecnie nie jest eksploatowana i nie planuje się jej modernizacji.

6.3. Sieć tras rowerowych

Przez teren gminy przebiegają planowane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa trzy regionalne trasy rowerowe:

- Trasa nr 111 (Puck - Wejherowo - Kartuzy - Nowa Karczma - Stara Kiszewa Skarszewy – Tczew)
- Trasa nr 113 (Rumia - Wejherowo – Choczewo)
- Trasa nr 114 (Wejherowo - Lębork – Wicko).

Ze względu na szczególne walory krajobrazowo-przyrodnicze gminy Wejherowo istnienie tych tras regionalnych ma duże znaczenie dla rozwoju funkcji turystycznej gminy.

Część II KIERUNKI

1. Kierunki zagospodarowania przestrzennego

1.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

W Strategii rozwoju społeczno – ekonomicznego gminy Wejherowo na lata 2006-2021 wyznaczono 4 priorytety: gospodarka i przestrzeń, społeczność, ekologia i infrastruktura. „W obszarze gospodarki i przestrzeni najbardziej istotnym dla rozwoju gospodarczego gminy jest działanie na rzecz tworzenia i aktualizowania dokumentów planistycznych dających na bieżąco podstawy do realizacji nowych inwestycji z wykorzystaniem dobrego lokalnego prawa sprzyjającego rozwojowi MSP i dobrego położenia gminy”. (Strategia..., 2006, s. 53)

Ważniejsze kierunki działań wyznaczone w Strategii... (Strategia..., 2006, s. 57-60) dotyczą:

- wyznaczenia i objęcia planem obszarów pod rozwój budownictwa mieszkaniowego,
- tworzenia stref aktywności gospodarczej przy głównych ciągach komunikacyjnych,
- gospodarczego uaktywnienia obszarów gminy przy granicach miasta dla realizacji inwestycji,
- stworzenia centrum administracyjnego, usługowego i kulturalnego w Bolszewie,
- utworzenia Gminnego Ośrodka Zdrowia w Bolszewie,
- budowy skwerów i obiektów małej architektury w każdym sołectwie,
- utworzenia centrum agroturystycznego – jezioro Orle i rzeka Reda,
- rozbudowy infrastruktury turystycznej wokół jezior (parkingi, pola namiotowe, campingowe),
- budowy hali sportowej przy Gimnazjum w Bolszewie,

- utworzenia centrum rekreacyjno-sportowego z basenem kąpielowym ogólnodostępnym,
- tworzenia centrów kultury z ofertą na miarę oczekiwań dzieci i młodzieży,
- budowy otwartych boisk sportowych w każdym sołectwie,
- budowy ogródków Jordanowskich dla małych dzieci i ich opiekunów jako centrów wypoczynku i rekreacji,
- zwiększenia dostępności do otwartych i zamkniętych obiektów sportowych,
- budowy szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, edukacyjnych).

Na terenie gminy wyznaczono pięć głównych kierunków rozwoju:

- rozwoju mieszkalnictwa,
- rozwoju usług,
- rozwoju turystyki (agroturystyka, turystyka indywidualna, itp.),
- rozwoju produkcji,
- rozwoju rolnictwa.

Przy wyznaczaniu w/w kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie utworzono 15 jednostek strukturalnych stanowiących **obszary predysponowane do lokalizacji funkcji strategicznych dla rozwoju gminy**. Podziału dokonano w oparciu o istniejące zagospodarowanie oraz wiodące funkcje poszczególnych rejonów gminy. Granice obszarów wyznaczono uwzględniając m.in.:

- dotychczasowy stan przeznaczenia terenu,
- tereny, na których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz tereny, dla których zostały podjęte uchwały o przystąpieniu do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- bariery rozwojowe wynikające z uwarunkowań przyrodniczych (np. lasy, gleby o wysokich klasach bonitacyjnych RIIIa i RIIIb i wyższe).

Jednostki strukturalne stanowiące obszary predysponowane do lokalizacji funkcji strategicznych dla rozwoju gminy przedstawiają się następująco:

1. Gościcino – Bolszewo (1a i 1b)
2. Gniewowo
3. Zbychowo
4. Nowy Dwór Wejherowski
5. Reszki
6. Bieszkowice
7. Gowino
8. Ustarbowo-Sopieszyno (8 i 8a)
9. Kąpino
10. Orle
11. Góra
12. Zamostne
13. Kniewo (12 i 12a)
14. Warszkowo
15. Łężyce

Każda jednostka zawiera w sobie kierunki rozwoju wyznaczone przy uwzględnieniu charakteru danego obszaru tj. w szczególności:

- potrzeb i możliwości rozwoju danego obszaru,
- uwarunkowań środowiska przyrodniczego,
- uwarunkowań środowiska kulturowego,
- stanu uzbrojenie terenów,
- dostępności komunikacyjnej terenów,
- obszarów, na których występują niskie klasy bonitacyjne gleb (RV i RVI).

Tab. 40. Kierunki rozwoju jednostek strukturalnych

Nazwa jednostki strukturalnej	Przeznaczenie terenów predysponowanych do rozwoju funkcji	Powierzchnia (ha)
1a. Gościcino – Bolszewo	mieszkaniowych usługowych produkcyjnych	1170
1b. Gościcino – Bolszewo		
2. Gniewowo	mieszkaniowych	127
3. Zbychowo	mieszkaniowych usługowych rekreacyjnych	262
4. Nowy Dwór Wejherowski	mieszkaniowych usługowych	140
5. Reszki	mieszkaniowych usługowych	45
6. Bieszkowice	mieszkaniowych usługowych rekreacyjnych	197
7. Gowino	mieszkaniowych usługowych	671
8. Ustarbowo-Sopieszyno 8a.	mieszkaniowych usługowych rekreacyjnych	336
9. Kąpino	mieszkaniowych usługowych	227
10. Orle	mieszkaniowych usługowych	306
11. Góra	mieszkaniowych	110
12. Zamostne	mieszkaniowych usługowych rolniczych	25
13. Kniewo 13a	mieszkaniowych usługowych rolniczych	25 8
14. Warszkowo	mieszkaniowych usługowych rolniczych	80
15. Łężyce	Usługowych produkcyjnych	371

Źródło: Opracowanie własne

1.2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy

W obrębie każdej z jednostek strukturalnych znajdują się tereny, które należy wyłączyć spod zabudowy ze względu na:

- zagrożenie powodzią o prawdopodobieństwie 1% i 10 %,
- wysoką klasę bonitacyjną gleb,
- lasy,

- wody powierzchniowe,
- ruchy masowe.

Wskaźniki zabudowy dla terenów o funkcji mieszkaniowej

Jako główny kierunek wyznaczania nowych terenów zabudowy mieszkaniowej przyjmuje się zasadę, że lokalizuje się je w bezpośrednim sąsiedztwie zwartej zabudowy (jako uzupełnienie istniejącej struktury przestrzennej), na terenach wyposażonych w infrastrukturę techniczną.

Dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej:

- forma zabudowy: wolnostojąca, szeregowa, bliźniacza,
- powierzchnia nowo wydzielanej działki dla zabudowy wolnostojącej w obrębie terenów zabudowanych lub w ich pobliżu – min. 800m²; dla zabudowy na nowych osiedlach mieszkaniowych – min. 1000m²; dla zabudowy rezydencjonalnej – 3000 m²; dla zabudowy szeregowej – min. 400 m²; dla zabudowy bliźniaczej – min. 500 m²;
- maksymalna intensywność zabudowy – 0,5.

Dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej:

- maksymalna intensywność zabudowy – 1,15;
- minimalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych – 30m²/1 mieszkanie.

Wskaźniki zabudowy dla terenów zabudowy zagrodowej

- nowe siedliska rolnicze mogą być lokalizowane przede wszystkim w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących skupisk zabudowy,
- na terenach znacznie oddalonych od istniejących zabudowań dopuszcza się lokalizację siedlisk zagrodowych dla gospodarstw rolnych o powierzchni nie mniejszej niż średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie Wejherowo.

Wskaźniki zabudowy dla terenów o funkcji usługowej

W celu zapewnienia mieszkańcom dostępu do usług podstawowych oraz stworzenia warunków dla rozwoju usług, przyjmuje się następujące kierunki lokalizacji i kształtowania terenów zabudowy usług:

- w rejonach centrów jednostek osadniczych w sposób pozwalający na tworzenie systemu przestrzeni publicznych;
- głównie na działkach przylegających do głównego układu komunikacyjnego;
- w sposób zapewniający zachowanie minimalnej ilości miejsc postojowych (1 miejsce postojowe na 40 m² powierzchni użytkowej obiektu).

Zasady kształtowania zabudowy związanej z usługami publicznymi, przemysłem, produkcją i składami, z uwagi na różnorodność tych funkcji, będą określone szczegółowo w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

1.3. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Na terenie gminy Wejherowo planowane są inwestycje celu publicznego z zakresu lokalizacji obszarów i obiektów infrastruktury społecznej, lokalizacji obszarów i obiektów infrastruktury transportowej oraz lokalizacji obszarów i obiektów infrastruktury technicznej.

Planowane obszary i obiekty infrastruktury społecznej:

- stworzenie centrum administracyjnego, usługowego i kulturalnego w Bolszewie,

Planowane obszary i obiekty infrastruktury transportowej:

- drogi gminne,
- zmiana zarządu drogi gminnej nr 129018G (Sopieszyno – Gowino) na drogę powiatową.

Planowane obszary i obiekty infrastruktury technicznej:

- sieć kanalizacyjna

- rozbudowa sieci wodociągowej,

Dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym innych niż wyżej wymienione.

1.4. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1

Nie występują.

1.5. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400m² oraz obszary przestrzeni publicznej

Na terenie gminy nie występują obszary, dla których jest obowiązkowe sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

Na terenie gminy Wejherowo przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400m². Rozmieszczenie tych obiektów w poszczególnych jednostkach strukturalnych przedstawiono poniżej.

Nazwa jednostki strukturalnej	Wielkość obiektów handlowych	Lokalizacja
1a., 1b. Gościcino – Bolszewo	powyżej 400m ²	na terenie całej jednostki
2. Gniewowo	-	zakaz lokalizacji

3. Zbychowo	do 1000m ²	na terenie całej jednostki
4. Nowy Dwór Wejherowski	do 1000m ²	na terenie całej jednostki
5. Reszki	do 1000m ²	na terenie całej jednostki
6. Bieszkowice	do 1000m ²	na terenie całej jednostki
7. Gowino	do 1000m ²	na terenie całej jednostki
8. Ustarbowo – Sopieszyno	powyżej 400m ²	na obszarze całej jednostki
9. Kapino	-	zakaz lokalizacji
10. Orle	do 1000m ²	na terenie całej jednostki
11. Góra	-	zakaz lokalizacji
12. Zamostne	do 1000m ²	na terenie całej jednostki
13. Kniewo	do 1000m ²	na terenie całej jednostki
14. Warszkowo	do 1000m ²	na terenie całej jednostki
15. Łężyce	do 1000m ²	na terenie całej jednostki

Na obszarze każdej z jednostek strukturalnych dopuszcza się tworzenie obszarów przestrzeni publicznej. Obszary przestrzeni publicznej stanowią obszary, wyróżniające się spośród innych obszarów gminy, które w założeniach powinny budować tożsamość gminy. Obszary takie mają znaczenie dla rozwoju więzi społecznych, budowania tożsamości lokalnej, miejskiej.

1.6. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne

Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zawierają się w 15 jednostkach strukturalnych. Na terenie jednostek strukturalnych istnieją tereny już zainwestowane, a także tereny, na których obowiązują miejscowe plany

zagospodarowania przestrzennego lub zostały podjęte uchwały Rady Gminy o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1. Gościcino – Bolszewo

Tereny Gościcina i Bolszewa są predysponowane do rozwoju funkcji mieszkaniowych, usługowych oraz produkcyjnych.

Oznaczenia podziału terenów na funkcje przedstawia się następująco:

1 a - funkcja mieszkaniowa i usługowa,

1 b - funkcja produkcyjna

Tereny tej jednostki strukturalnej położone są w bezpośrednim sąsiedztwie z granicami miasta Wejherowa. Charakteryzują się największym stopniem zainwestowania. Istniejąca produkcja związana z bazą surowcową (zakłady przetwórstwa drzewnego i produkcja materiałów budowlanych) czyni ten teren predysponowany do dalszego rozwoju funkcji usługowych oraz usługowo – produkcyjnych. Na terenach planowana jest lokalizacja inwestycji o znaczeniu lokalnym. Należą do nich m.in. stworzenie centrum administracyjnego, usługowego i kulturalnego w Bolszewie; utworzenie Gminnego Ośrodka Zdrowia w Bolszewie oraz budowa hali widowiskowo-sportowej przy Gimnazjum w Bolszewie.

Istniejące na terenie grunty leśne należy zachować w dotychczasowej funkcji z wyjątkiem przeznaczenia ich na inwestycje celu publicznego.

2. Gniewowo

Tereny Gniewowa są predysponowane do rozwoju funkcji mieszkaniowych i usługowych towarzyszących funkcji mieszkaniowych. Jednym z kierunków zawartych w Strategii ... jest gospodarcze uaktywnienie obszarów gminy przy granicach miasta dla realizacji inwestycji (Strategia..., 2006, s. 57-60). Gniewowo, ze względu na swoje bliskie sąsiedztwo z miastem Wejherowo, spełnia ten warunek.

Rozwój Gniewowa uaktywni rozwój dalszych obszarów położonych na trasie drogi powiatowej (1401G) w kierunku południowym, Zbychowo, Wyspowo, Reszki.

Istniejące na terenie grunty leśne należy zachować w dotychczasowej funkcji z wyjątkiem przeznaczenia ich na inwestycje celu publicznego.

3. Zbychowo

4. Nowy Dwór

5. Reszki

6. Bieszkowice

Położenie tych terenów wśród lasów Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego oraz w pobliżu miasta Wejherowa i aglomeracji trójmiejskiej predysponuje te tereny dla rozwoju mieszkalnictwa jednorodzinnego, w tym budownictwa rezydencjonalnego.

Cennym walorem przyrodniczym warunkującym rozwój funkcji turystycznych jest jezioro Wyspowo oraz jezioro Bieszkowickie.

W celu zagospodarowania terenów położonych w tych jednostkach konieczny jest rozwój uzbrojenia terenu oraz budowa i urządzenie dróg. Konieczne jest również uporządkowanie zabudowy letniskowej w celu ochrony terenów nad Jeziorem Wyspowo w Zbychowie.

Istniejące na terenie grunty leśne należy zachować w dotychczasowej funkcji z wyjątkiem przeznaczenia ich na inwestycje celu publicznego.

7. Gowino

Tereny Gowina i Pętkowic są predysponowane do rozwoju funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usługowej. Rozwój zabudowy będzie następował w oparciu o uzupełnienie istniejącej struktury przestrzennej. W związku z funkcjonowaniem pola golfowego przewiduje się rozwój usług turystyki i rekreacji oraz funkcji towarzyszących tj. obiektów zaplecza hotelowego, gastronomii oraz funkcji turystycznych.

Istniejące na terenie grunty leśne należy zachować w dotychczasowej funkcji z wyjątkiem przeznaczenia ich na inwestycje celu publicznego.

Dopuszcza się eksploatację udokumentowanych złóż kopalin.

8. Ustarbowo – Sopieszyno

Strefa ta predysponowana jest dla rozwoju funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej, w tym usług rekreacji, szczególnie w obrębie geodezyjnym Ustarbowo. W wyszczególnionej na rysunku podstrefie 8a dopuszcza się wyłącznie usługi rekreacji, w tym rekreację indywidualną.

Bardziej dynamiczny rozwój terenów miejscowości Ustarbowo i Sopieszyno jest w znacznym stopniu warunkowany realizacją Trasy Kaszubskiej. Budowa trasy będącej alternatywą dla drogi krajowej nr 6 uaktywni rozwój gospodarczy terenów położonych w jej zasięgu.

Dopuszcza się lokalizację w tej strefie wielkoobszarowych obiektów handlowych.

Istniejące na terenie grunty leśne należy zachować w dotychczasowej funkcji z wyjątkiem przeznaczenia ich na inwestycje celu publicznego.

9. Kąpino

Na terenie Kąpina istnieje widoczny i realizowany kierunek rozwoju funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej. Dopuszcza się również rozwój nieuciążliwych usług związanych z obsługą mieszkańców oraz usług sportu i rekreacji.

Istniejące na terenie grunty leśne należy zachować w dotychczasowej funkcji z wyjątkiem przeznaczenia ich na inwestycje celu publicznego.

10. Orle

Tereny Orla są predysponowane do kontynuacji rozwoju funkcji usługowych, usługowo-produkcyjnych i mieszkaniowych jednorodzinnych. Barię dla rozwoju tej jednostki są tereny zalewowe.

Istniejące na terenie grunty leśne należy zachować o dotychczasowej funkcji z wyjątkiem przeznaczenia ich na inwestycje celu publicznego.

11. Góra

Tereny wsi Góra stanowią niezwykle cenny obszar kulturowy, ze względu na położenie i cenny zabytkowy układ ruralistyczny. Obecność na tym terenie historycznego kościoła, dworu i parku podworskiego czyni z Góry unikatową enklawę wiejską.

Problemem stanowią braki w infrastrukturze technicznej.

Kierunek rozwoju przewiduje dalszy rozwój funkcji rolniczych oraz turystycznych (w tym agroturystycznych), a także zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności bez uciążliwych usług.

Dopuszcza się lokalizacje nowych żwirowni pod warunkiem uzgodnienia z zarządcą drogi dostępności komunikacyjnej.

Istniejące na terenie grunty leśne należy zachować w dotychczasowej funkcji z wyjątkiem przeznaczenia ich na inwestycje celu publicznego.

12. Zamostne

13. Kniewo

Na terenie Kniewa i Zamostnego proponowanym kierunkiem rozwoju jest mieszkalnictwo jednorodzinne o niskiej intensywności, rolnictwo i turystyka. Część jednostki 12. jest położona w granicach obrębu geodezyjnego Góra, jednakże funkcjonalnie teren ten jest bardziej związany z miejscowością Zamostne niż z Górką.

Przewiduje się, że główną formą turystyki może być turystyka realizowana w oparciu o funkcjonowanie gospodarstw agroturystycznych, a także produkcję ekologicznej żywności.

Barierą dla rozwoju tej jednostki są tereny zalewowe.

Do prawidłowego funkcjonowania Kniewa konieczne jest uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną.

Istniejące na terenie grunty leśne należy zachować w dotychczasowej funkcji z wyjątkiem przeznaczenia ich na inwestycje celu publicznego.

14. Warszkowo

Kierunek rozwoju Warszkowa jest zbieżny do kierunku zaproponowanego dla Kniewa i Zamostnego tj. rolniczo – turystyczny. Istnieje konieczność uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną oraz skomunikowanie terenu poprzez urządzenie dogodnych powiązań drogowych.

Istniejące na terenie grunty leśne należy zachować w dotychczasowej funkcji z wyjątkiem przeznaczenia ich na inwestycje celu publicznego.

15. Łężyce

Podział terenu na wiodące funkcje przedstawia się następująco:

15a – funkcja produkcyjna i tereny infrastruktury technicznej,

15b - funkcja produkcyjna i usługowa.

I. Pierwszy obszar (15a) wyznaczony w Studium stanowi teren Zakładu Eko Dolina Sp. z o.o.

Jest to Zakład zajmujący się zagospodarowaniem odpadów, który stanowi inwestycję celu publicznego. Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami Zakład ten jest elementem regionalnego systemu zagospodarowania odpadów. Obszar tego Zakładu obsługuje oprócz Gminy Wejherowo sąsiednie miasta i gminy. Przewidywany jest dalszy rozwój Zakładu w granicach jego własności.

II. Drugi obszar wyznaczony w Studium (15b) stanowi pozostałą część administracyjną wsi Łężyce.

Teren ten wyznacza się pod rozwój funkcji produkcyjnych i usługowych z możliwością uzupełnienia funkcją mieszkaniową, niezbędną do obsługi tych funkcji w proporcjach, które uściśli miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego .

W jednostce tej dopuszcza się zachowanie funkcji mieszkaniowej na działkach już istniejącej zabudowy oraz na działkach, na których zostały już wydane decyzje administracyjne dotyczące pozwoleń na budowę oraz

decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, obowiązujące w dniu uchwalenia Studium.

Nie dopuszcza się nowej zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie zakładu utylizacji. Obszar powyższego ograniczenia zostanie określony w planie.

Istniejące na terenie wsi Łężyce grunty leśne należy zachować w dotychczasowej funkcji. Dopuszcza się zmianę ich przeznaczenia wyłącznie na niezbędne inwestycje celu publicznego.

1.7. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271)

Na terenie gminy Wejherowo nie znajdują się pomniki zagłady i ich strefy ochronne, dla których obowiązywałyby ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).

1.8. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Na terenie gminy znajdują się obszary wymagające przekształceń. Są to tereny samowolnej zabudowy letniskowej nad Jeziorem Wyspowo.

1.9. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Tereny zamknięte stanowią tereny będące własnością PKP oraz Jednostki Wojskowej Wejherowo. Dla terenów zamkniętych nie sporządza się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ale w planach tych wyznacza się ich granice. Ze względu na skalę Studium... nie określa się granic terenów zamkniętych wyznaczając tylko przebieg linii kolejowej nr 202. Jednak tereny działek będących we władaniu PKP, mogą obejmować

również te obszary, na których znajdują się nie tylko linie kolejowe, ale też budynki, budowle i urządzenia służące do zarządzania czy eksploatacji linii kolejowych, a także tereny mieszkaniowe i tereny dróg publicznych. Dlatego też, przy sporządzaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, należy wyznaczyć te granice w uzgodnieniu z zarządcami terenów.

2. Kierunki rozwoju społecznego

2.1. Ogólne kierunki rozwoju społecznego

W Strategii... jednym z czterech priorytetów jest społeczność. Zakłada on „stworzenie warunków dla lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i wspierania lokalnych inicjatyw oraz zabezpieczenia warunków do właściwego funkcjonowania służby zdrowia i opieki społecznej. Istotnym elementem działań w obszarze społecznym jest stworzenie systemu zapobiegającego patologiom społecznym” (Strategia..., 2006, s. 53).

2.2. Prognoza liczby ludności gminy Wejherowo do 2025 r.

Założenia do prognozy

Prognozę ludności sporządzono przy następujących założeniach:

- strukturę ludności wg płci i wieku dla wiejskiej gminy Wejherowo przyjęto na dzień 31 XII 2005 r. na podstawie danych Urzędu Statystycznego,
- tablice trwania życia wyznaczające długość życia:
kobiety – 79,5 – 80,3
mężczyźni – 74,0 – 76,0,
- tablice długości trwania życia na okres do roku 2010 były dobierane do rejestrowanej w gminie liczby zgonów.

Przyjęto optymistyczną wersję i założono stopniową poprawę jakości życia a tym samym wydłużanie się średniej jego długości. Wartości współczynników płodności kobiet przyjęte do prognozy urodzeń otrzymano również z dopasowania do wykazywanej liczby urodzeń w gminie. Przyjęte do prognozy współczynniki wyznaczają dzietność dla kobiet w gminie od 1,72 obecnie do 1,92 w przyszłości dziecka urodzonego przez kobietę w całym okresie rozrodczym tzn. w wieku od 15 do 49 lat. Przyjęto, że ten poziom dzietności utrzyma się do 2025 r. Jest to niestety dzietność nie zapewniająca nawet reprodukcji prostej. Do określenia współczynników opierano się na następujących danych:

Tab. 41. Dane służące do określenia współczynników dzietności

rok	urodzenia	zgony	saldo migracji
1995	242	91	125
1996	216	90	92
1997	211	93	156
1998	254	84	148
1999	217	102	140
2000	214	75	252
2001	224	93	197
2002	217	85	303
2003	245	94	594
2004	251	86	702
2005	274	89	448

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Najtrudniejszym do określenia elementem niezbędnym do obliczenia prognozy jest ustalenie strumienia migracji na terenie gminy. Jak wynika z tab. 41. w ostatnich latach jest on bardzo duży, kilkakrotnie przewyższający przyrost naturalny.

Jest pewne, że w dalszym ciągu będziemy mieli do czynienia ze zjawiskiem suburbanizacji, w wyniku którego będzie następował dalszy napływ ludności do gminy. Jednak w związku z coraz powszechniejszymi wyjazdami Polaków w celach zarobkowych zagranicę, przyjęto dwa warianty salda migracji:

- I (minimalna) – założona roczna wielkość strumienia migracji – 250 osób,
- II (maksymalna) – założona roczna wielkość strumienia migracji na poziomie zbliżonym do średniej z ostatnich lat– 500 osób.

Wyniki prognozy liczby ludności

Prognoza biologiczna jest konstrukcją sztuczną ze względu na to, że zawsze istnieje ruch wędrowniczy ludności. Przyjęcie prognozy biologicznej może być równoznaczne z przyjęciem założenia o zerowym saldzie migracji i założenia, że struktura wieku osób wymeldowujących się i wmeldowujących się w

gminie zasadniczo się nie różni. Dlatego w opracowaniu podano tylko wyniki prognoz pomigracyjnych.

Tab. 42. Prognoza pomigracyjna minimalna gminy Wejherowo ogółem według społeczno-ekonomicznych grup wieku

a. Grupa	Rok	2005	2010	2015	2020	2025
	Ogółem	18349	20436	22599	24726	26718
Żłobkowa	0-2	801	824	913	948	928
przedszkolna, w tym:	3-5	777	808	881	949	959
	6	270	277	290	319	331
szkoły podstawowej	7-12	1929	1753	1736	1863	2008
gimnazjalna, w tym:	13-14	710	640	611	600	671
	15	366	341	288	330	332
liceum profilowanego, szkoły zawodowej w tym:	16-17	711	717	685	629	650
	18	313	346	326	303	316
Studencka	19-24	1914	2206	2194	2034	1968
produkcyjna w tym:	18-59K/64M	11259	13221	14783	15940	16814
Mobilna	18-24	2227	2552	2520	2337	2284
	25-44	5638	6309	7072	7694	8108
Niemobilna	45-59/64	3394	4360	5190	5909	6423
poprodukcyjna	60/65 i więcej	1526	1857	2413	3148	4025
w tym mężczyźni		9275	10314	11391	12439	13411
Żłobkowa	0-2	427	422	468	486	476
przedszkolna, w tym:	3-5	398	401	446	480	485
	6	132	141	147	162	168
szkoły podstawowej	7-12	969	904	893	941	1015
gimnazjalna, w tym:	13-14	366	331	302	301	337
	15	190	171	156	160	168
liceum profilowanego, szkoły zawodowej w tym:	16-17	361	355	339	343	331
	18	150	184	158	151	160
Studencka	19-24	968	1115	1122	1035	1005
produkcyjna w tym:	18-64	5871	6955	7774	8393	8852
Mobilna	18-24	1118	1299	1280	1186	1164
	25-44	2885	3159	3554	3862	4060
Niemobilna	45-64	1868	2496	2940	3345	3628
poprodukcyjna	65 i więcej	561	634	867	1174	1581

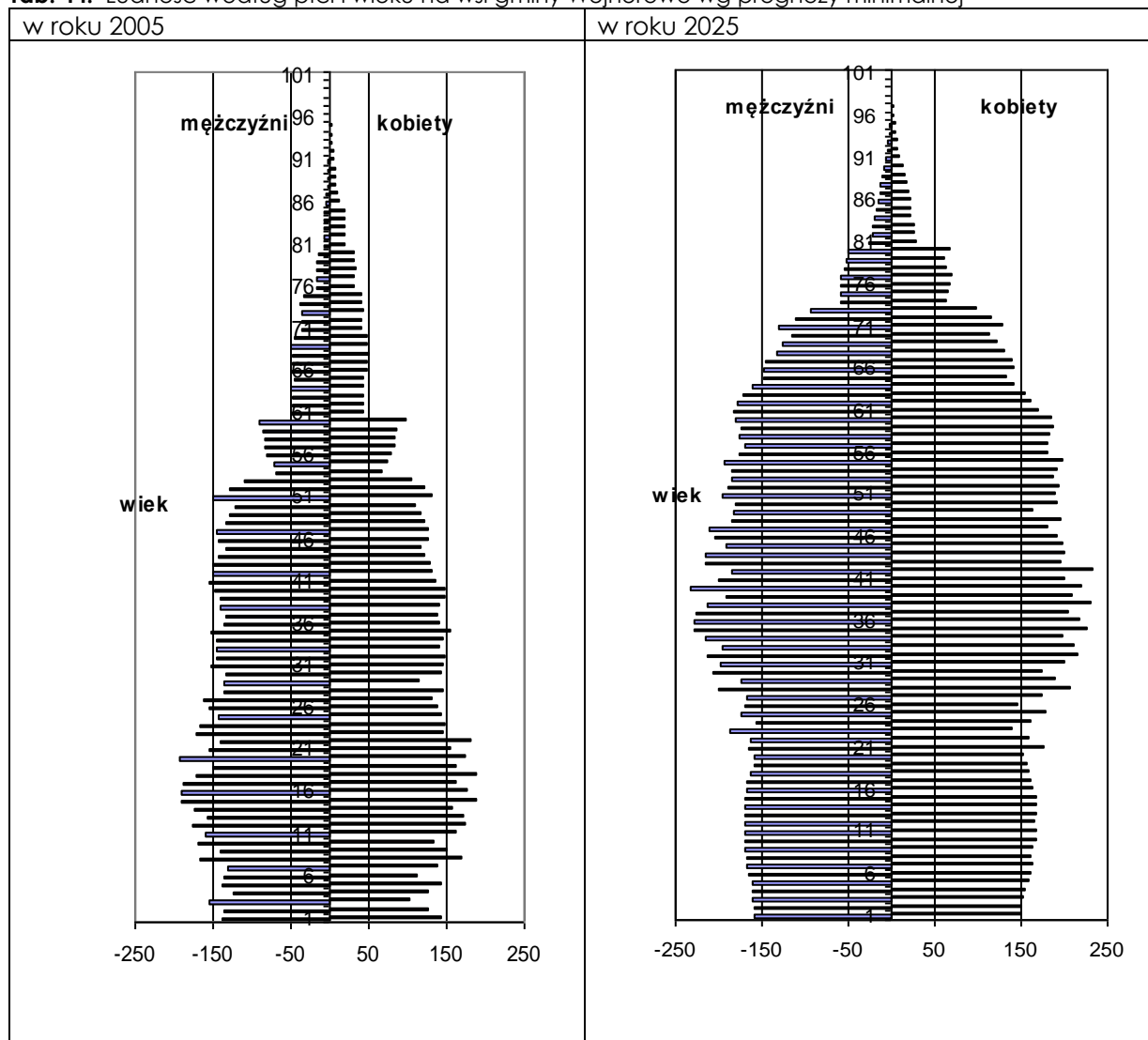
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 43. Struktura wieku ludności wg prognozy minimalnej

	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-2	4,4	4,0	4,0	3,8	3,5
3-5	4,2	4,0	3,9	3,8	3,6
6	1,5	1,4	1,3	1,3	1,2
7-12	10,5	8,6	7,7	7,5	7,5
13-14	3,9	3,1	2,7	2,4	2,5
15	2,0	1,7	1,3	1,3	1,2
16-17	3,9	3,5	3,0	2,5	2,4
18	1,7	1,7	1,4	1,2	1,2
19-24	10,4	10,8	9,7	8,2	7,4
18-59/64	59,1	61,7	60,9	58,7	57,0
18-24	12,1	12,5	11,2	9,5	8,5
25-44	30,7	30,9	31,3	31,1	30,3
45-59/64	18,5	21,3	23,0	23,9	24,0
60/65-więcej	8,3	9,1	10,7	12,7	15,1
0-17	30,3	26,2	23,9	22,8	22,0
7-17	20,3	16,9	14,7	13,8	13,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 44. Ludność według płci i wieku na wsi gminy Wejherowo wg prognozy minimalnej

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 45. Dynamika zmian liczby ludności w gminie

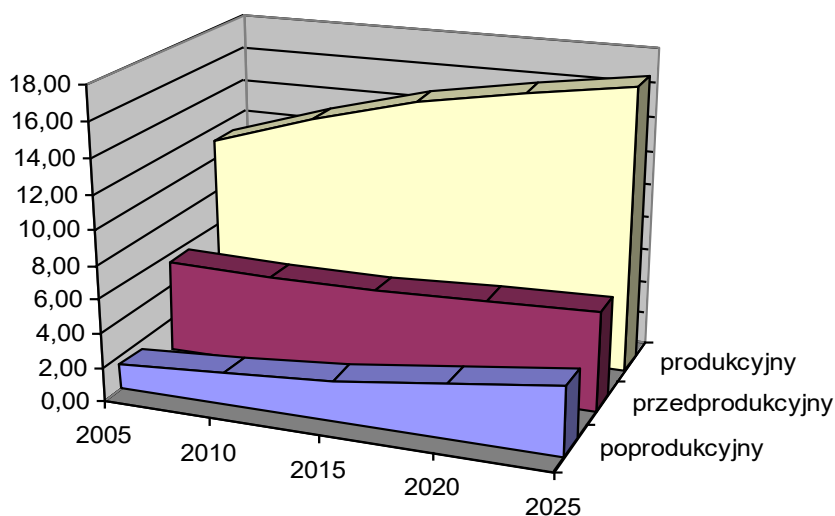
	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem	100,0	111,4	123,2	134,8	145,6
0-17	100,0	96,3	97,1	101,3	105,7
7-17	100,0	92,9	89,3	92,1	98,5
18-59/64	100,0	117,4	131,3	141,6	149,3
60/65 i więcej	100,0	121,7	158,1	206,3	263,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ryc. 5. Dynamika zmian liczby ludności w gminie wg prognozy pomigracyjnej minimalnej

ludność w tys.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 46. Prognoza pomigracyjna maksymalna gminy Wejherowo ogółem według społeczno-ekonomicznych grup wieku

b. Grupa	Rok	2005	2010	2015	2020	2025
	Ogółem	18349	21728	25267	28831	32302
Żłobkowa	0-2	801	867	1014	1100	1120
przedszkolna, w tym:	3-5	777	831	966	1086	1148
	6	270	292	319	367	396
szkoły podstawowej	7-12	1929	1867	1913	2145	2399
gimnazjalna, w tym:	13-14	710	685	692	694	809
	15	366	362	330	381	401
liceum profilowanego, szkoły zawodowej w tym:	16-17	711	756	766	740	786
	18	313	361	362	357	377
Studencka	19-24	1914	2284	2382	2348	2363
produkcyjna w tym:	18-59K/64M	11259	14198	16752	18888	20680
Mobilna	18-24	2227	2645	2745	2705	2740
	25-44	5638	6823	8027	9052	9836
Niemobilna	45-59/64	3394	4730	5980	7131	8103
poprodukcyjna	60/65 i więcej	1526	1871	2517	3429	4564
w tym mężczyźni		9275	10956	12705	14448	16135
Żłobkowa	0-2	427	441	511	552	566

przedszkolna, w tym:	3-5	398	406	477	534	564
	6	132	147	159	182	195
szkoły podstawowej	7-12	969	958	968	1062	1182
gimnazjalna, w tym:	13-14	366	352	341	342	396
	15	190	183	177	184	200
liceum profilowanego, szkoły zawodowej w tym:	16-17	361	376	381	397	395
	18	150	193	176	178	189
Studencka	19-24	968	1151	1221	1194	1196
produkcyjna w tym:	18-64	5871	7459	8796	9924	10856
Mobilna	18-24	1118	1344	1397	1371	1384
	25-44	2885	3409	4016	4524	4902
Niemobilna	45-64	1868	2706	3384	4029	4570
poprodukcyjna	65 i więcej	561	634	896	1272	1780

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 47 Struktura wieku ludności wg prognozy maksymalnej

	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-2	4,4	4,0	4,0	3,8	3,5
3-5	4,2	3,8	3,8	3,8	3,6
6	1,5	1,3	1,3	1,3	1,2
7-12	10,5	8,6	7,6	7,4	7,4
13-14	3,9	3,2	2,7	2,4	2,5
15	2,0	1,7	1,3	1,3	1,2
16-17	3,9	3,5	3,0	2,6	2,4
18	1,7	1,7	1,4	1,2	1,2
19-24	10,4	10,5	9,4	8,1	7,3
18-59/64	59,1	62,0	61,4	59,4	57,3
18-24	12,1	12,2	10,9	9,4	8,5
25-44	30,7	31,4	31,8	31,4	30,5
45-59/64	18,5	21,8	23,7	24,7	25,1
60/65-więcej	8,3	8,6	10,0	11,9	14,1
0-17	30,3	26,0	23,7	22,6	21,9
7-17	20,3	16,9	14,6	13,7	13,6

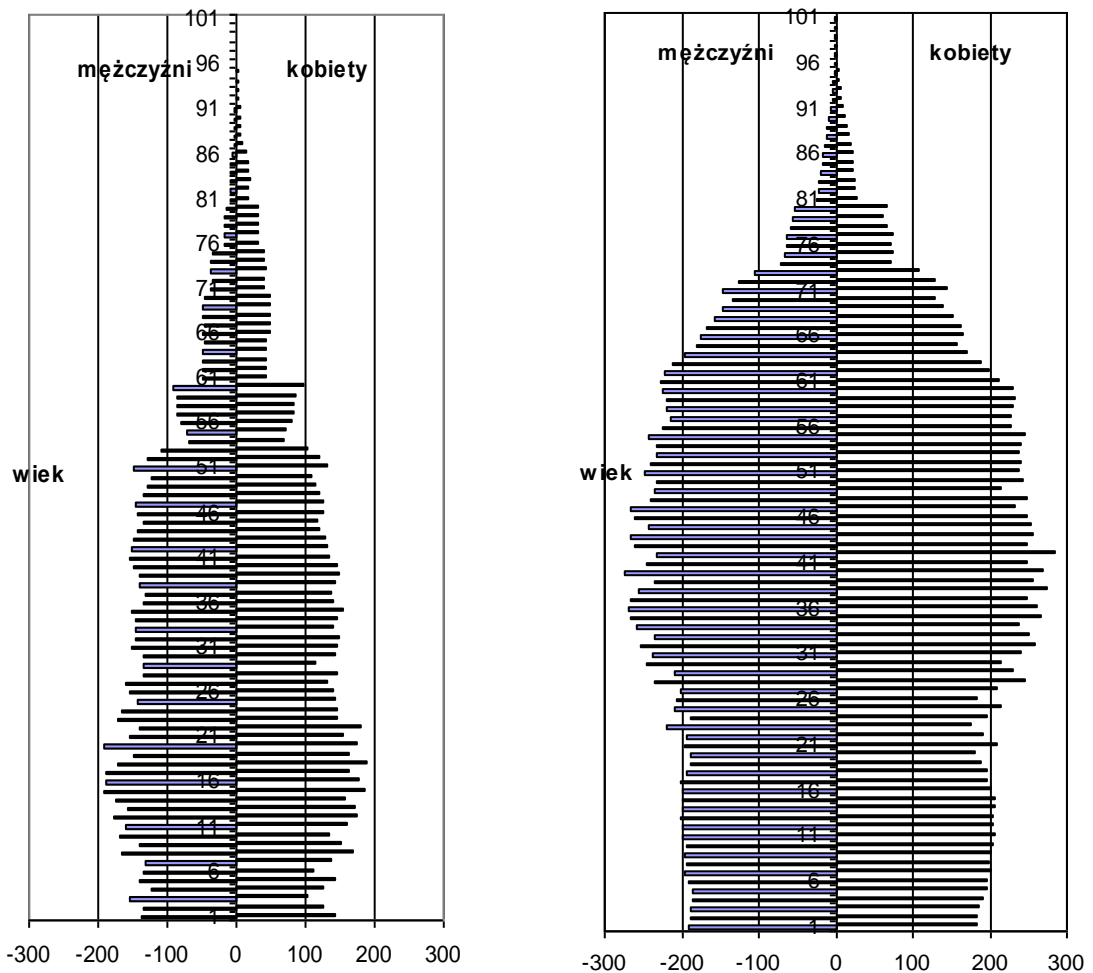
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 48. Dynamika zmian liczby ludności w gminie Wejherowo wg prognozy maksymalnej

	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem	100,0	118,4	137,7	157,1	176,0
0-17	100,0	101,7	107,8	117,1	126,9
7-17	100,0	98,7	99,6	106,6	118,3
18-59/64	100,0	126,1	148,8	167,8	183,7
60/65 i więcej	100,0	122,6	164,9	224,7	299,1

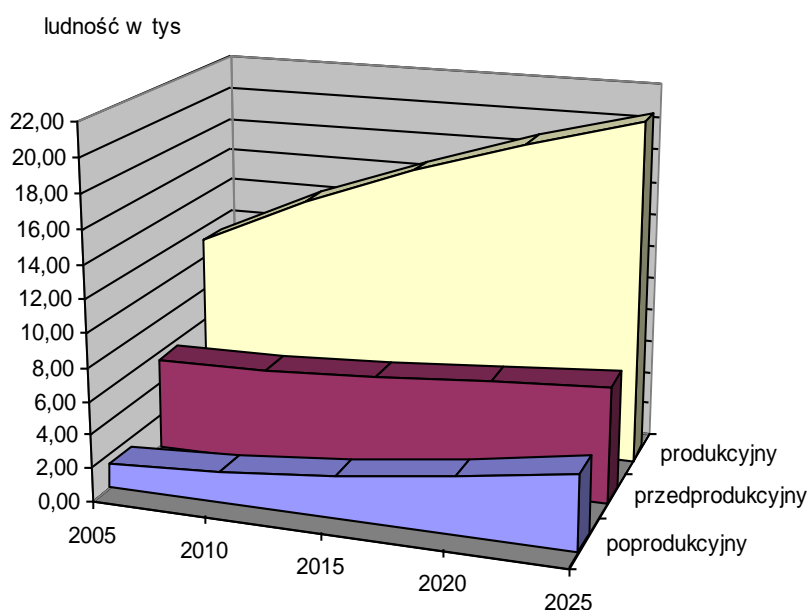
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 49 Ludność według płci i wieku na wsi gminy Wejherowo wg prognozy maksymalnej w roku 2005 i 2025

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ryc. 6. Dynamika zmian liczby ludności w gminie wg prognozy pomigracyjnej maksymalnej

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Prognoza liczby gospodarstw domowych

W prognozie gospodarstw domowych założono, iż obniżyć się będzie średnia wielkość gospodarstwa domowego i przeciętna liczba osób dorosłych przypadająca na jedno gospodarstwo domowe. Założenia te są uzasadnione wzrostem liczby gospodarstw osób starszych (proces wdowienia) oraz silną skłonnością ludzi młodych do usamodzielniania się. Zjawisko to powszechne w Europie będzie zachodziło i u nas w miarę poprawy warunków mieszkaniowych.

W prognozie oparto się na następujących założeniach:

Tab. 50. Liczba osób ogółem w gospodarstwie

	Liczba osób ogółem w gospodarstwie
2005	3,62
2010	3,42
2015	3,24
2020	3,07
2025	2,90

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 51. Prognoza gospodarstw domowych

	Wg prognozy minimalnej			Wg prognozy maksymalnej		
	Liczba gospodarstw	Dynamika wzrostu rok 2005=100	Okres poprzedni = 100%	Liczba gospodarstw	Dynamika wzrostu rok 2005=100	Okres poprzedni = 100%
2005 szac.	5050	100,0		5050	100,0	
2010	6000	118,8	118,8	6350	125,7	125,7
2015	7000	138,6	116,7	7800	154,5	122,8
2020	8050	159,4	115,0	9400	186,1	120,5
2025	9200	182,2	114,3	11100	219,8	118,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

(j) Prognoza liczby osób aktywnych zawodowo

Tab. 52. Prognoza aktywnych zawodowo

	Wg prognozy minimalnej			Wg prognozy maksymalnej		
	Aktywni zawodowo	Dynamika wzrostu rok 2005=100	Okres poprzedni = 100%	Aktywni zawodowo	Dynamika wzrostu rok 2005=100	Okres poprzedni = 100%
2005	8100	100,0		8100	100,0	
2010	9500	117,3	117,3	10200	125,9	125,9
2015	10500	129,6	110,5	12100	149,4	118,6
2020	11500	142,0	109,5	13600	167,9	112,4
2025	12200	150,6	106,1	15000	185,2	110,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

(k) Omówienie wyników prognozy

Według prognoz pomigracyjnych, w 2025 roku liczba mieszkańców gminy Wejherowo znacząco wzrośnie i w zależności od przyjętego wariantu wyniesie między 27-32 tys. osób. Jest to wzrost w porównaniu z rokiem 2005 o blisko 50% w przypadku prognozy minimalnej i 75% maksymalnej.

W latach 2005-2025 będą następowały istotne zmiany w strukturze wieku ludności. Będą one rzutowały w dużym stopniu na potrzeby społeczno-gospodarcze rozwoju gminy.

Liczba dzieci i młodzieży w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) do 2025 roku będzie ulegała stopniowemu wzrostowi, szczególnie w przypadku prognozy

maksymalnej. W roku 2025 osiągnie stan maksymalny w prognozowanym okresie. W porównaniu z rokiem 2005 będzie wyższy o około 2500 dzieci, tj. o blisko 27%. W grupie wiekowej (7-17lat) wg obu prognoz zmiany liczebności będą różne, gdyż w przypadku prognozy minimalnej liczba młodzieży tej grupy w gminie pozostanie bez zmian, natomiast wg prognozy maksymalne wzrośnie o około 700 osób tj. 18%. Taki wzrost liczebności grupy przedprodukcyjnej spowoduje potrzeby rozbudowy bazy lokalowej szkolnictwa, w szczególności przedszkoli. Największe zmiany nastąpią jednak w grupach produkcyjnej (18-59/64) i poprodukcyjnej (60/65 i więcej). Nastąpi gwałtowny przyrost liczebności w tych rocznikach. I tak w grupie (18-59/64) przyrost od 50-84% a w grupie (60/65 i więcej) przyrost od 160-200%. Prognozy w przypadku tych dwóch grup pokazują wyraźnie jak starzeć się będzie społeczność gminy Wejherowo. Fakt ten będzie wymuszał zwiększoną potrzebę rozwoju opieki społecznej.

Dokonany na podstawie prognozy demograficznej szacunek stanu aktywnych zawodowo wskazuje, że w latach 2005-2025 na terenie gminy Wejherowo nastąpi znaczny wzrost zasobów pracy. W zależności od wariantu prognozy kształtuje się między 50% a 85%.

Według prognozy do 2025 przewiduje się na terenach gminy bardzo duży wzrost liczby gospodarstw domowych. Wzrost liczby gospodarstw o około 80 - 120% spowoduje zapotrzebowanie na mieszkania.

3. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego

3.1. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

Plan województwa pomorskiego przyjmuje koncepcję spójnej i równorzędnej ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych i wyznacza kierunki działań w zakresie ochrony zasobów i walorów środowiska przyrodniczego.

W zakresie **ochrony litosfery i zasobów kopalin** należą do nich m.in.:

- zachowanie na wybranych terenach (np. strefy krawędziowej wysoczyzny morenowej) dynamiki naturalnych procesów geomorfologicznych;
- wprowadzanie trwałych zadarnień i zadrzewień w użytkowanych rolniczo strefach krawędziowych i czołowomorenowych pojezierzy, na spadkach terenu przekraczających 8%,
- inwentaryzacja i kontrola pod względem spełnienia wymogów formalno-prawnych oraz ochrony środowiska wszystkich obszarów powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych,
- opracowanie programu stopniowej likwidacji i rekultywacji „dzikich” obiektów eksploatacji surowców mineralnych.

W zakresie **ochrony gruntów rolnych i leśnych** do kierunków polityki przestrzennej województwa należą:

- ochrona gleb oraz utrzymanie najlepszych walorów produkcyjnych na obszarach pasa pobrażę;
- przestrzeganie w opracowaniach planistycznych prawidłowych zapisów w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych (w opracowaniach ekofizjograficznych do planów miejscowych oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin);

- wsparcie procesu przeznaczania gleb o najniższych klasach przydatności rolniczej na cele zalesień – szczególnie na obszarach pojezierzy.

W zakresie **ochrony zasobów wód powierzchniowych** kierunkami polityki przestrzennej województwa są:

- zmniejszenie zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, poprzez budowę oczyszczalni mechaniczno-biologicznych dla ścieków komunalnych i przemysłowych,
- budowa oczyszczalni ścieków opadowych odprowadzanych z ulic i parkingów,
- zmniejszenie zanieczyszczeń ze źródeł obszarowych poprzez:
  - racjonalizację stosowania nawozów sztucznych, pestycydów i herbicydów na obszarach przylegających do rzek i cieków,
  - zagospodarowanie przetworzonych osadów ściekowych dla nawożenia gleb,
  - redukcję emisji w kotłowniach, elektrociepłowniach i zakładach przemysłowych,
  - zwiększenie zdolności do samooczyszczania małych rzek i cieków wodnych (obsadzenie roślinnością, napowietrzanie, budowa małych elektrowni wodnych itp.),
  - doprowadzenie rzek i jezior do osiągnięcia I i II klasy czystości i utrzymania tych klas, w pierwszej kolejności dla przyrodniczych obszarów chronionych,
  - odtworzenie, wszędzie gdzie to możliwe, zabudowy biologicznej stref brzegowych cieków, ograniczających wpływ zanieczyszczeń i odtwarzających naturalne korytarze ekologiczne.

W zakresie **ochrony zasobów wód podziemnych** Plan województwa zakłada:

- opracowanie i wdrożenie technicznych zasad ochrony GZWP i obszarów zasilania zbiorników,

- selektywne użytkowanie wód podziemnych, z przeznaczeniem ich przede wszystkim dla potrzeb ludności, a jedynie w szczególnych przypadkach dla przemysłu (np. farmaceutycznego, spożywczego, itp.),
- określenie wód podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych.

Dla **ochrony zasobów biosfery** w Planie województwa przewidziano:

- bezwzględne zachowanie i podtrzymanie trwałości pozostałości powiązań ekologicznych poprzez uwzględnienie ich w dokumentach planistycznych gmin i powiatów oraz dokumentach inwestycyjnych,
- zachowanie pozostałych fragmentów osnowy ekologicznej w postaci izolowanych kęp roślinności, nieużytków, przybrzeżnych założeń parkowych lub skwerów, z poszukiwaniem możliwości odtworzenia powiązań ekologicznych lub "obejścia" stref zainwestowanych;
- kształtowanie obszarów tworzących łączność pomiędzy oddzielonymi odcinkami korytarzy ekologicznych, które w przeszłości odgrywały silną rolę ponadlokalną i wymagają restytucji i rewaloryzacji swojego znaczenia – między innymi korytarza ekologicznego Pradoliny Redy-łeby,
- wprowadzenie zalesień, zakrzewień i zadarnień jako elementu odbudowy naturalnych powiązań ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych stanowiących potencjalne korytarze ekologiczne oraz jako elementu ochrony wód przed sptywem powierzchniowym zanieczyszczeń;
- wprowadzenie zalesień jako uzupełnień przestrzennych w obszarach i przy granicach korytarzy i płatów ekologicznych – wzmacniających wewnętrzną spójność całej sieci oraz jako elementu podnoszącego zwartość przestrzenną zbiorowisk leśnych;
- racjonalne wprowadzanie zalesień na obszarach najstabszych gruntów rolnych, przy preferowaniu obszarów o silnie rozdrobnionej strukturze lasów (m.in. na obszarach pojeziernych);

- utworzenie i poszerzenie stref ochronnych parków krajobrazowych;
- integracja przestrzenna form ochrony przyrody wojewódzkiego systemu obszarów chronionych z obszarami województw sąsiednich;
- utrzymanie lasów ochronnych i Leśnych Kompleksów Promocyjnych oraz wsparcie procesu tworzenia kolejnych lasów ochronnych w gospodarce leśnej wraz ze wzmocnieniem działań proekologicznych na tych obszarach i uwzględnieniem ich w opracowaniach planistycznych.

Podstawowe cele polityki ekologicznej województwa pozostają w ścisłym związku z celami polityki ekologicznej państwa, a tym samym określają cele dla **Programu ochrony środowiska powiatu i gminy Wejherowo**. Pośród celów polityki ekologicznej województwa odnoszących się do terenów gminy można przypisać:

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń wód ze źródeł punktowych, zwłaszcza z obszarów wiejskich i terenów turystycznych oraz przemysłowych,
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł obszarowych (rozproszonych), trafiających do wód wraz ze spływami powierzchniowymi (w szczególności z terenów rolnych),
- dalsza poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- wprowadzenie nowoczesnego gospodarowania odpadami komunalnymi, zapewniającego wzrost odzysku tych odpadów i zmniejszającego masę odpadów unieszkodliwianych przez składowiska,
- zwiększenie odzysku odpadów przemysłowych,
- ograniczanie hałasu na obszarach wiejskich oraz głównych dróg do poziomu równoważnego nie przekraczającego w porze nocnej 55 dB,
- zaniechanie wykorzystywania wód podziemnych na cele przemysłowe,
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- ochrona ekosystemów leśnych oraz zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo w powiązaniu z rozwojem korytarzy ekologicznych,
- zwiększenia skali rekultywacji i renaturalizacji obszarów zdegradowanych.

Uwarunkowania wynikające ze „Strategii rozwoju powiatu wejherowskiego”:

- priorytet to zachowanie czystości powietrza i wód, znajdujących się na terenie powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wody pitnej,
- tworzenie warunków dla inwestowania w odnawialne źródła ciepła,
- realizacja urządzeń ochrony powietrza inwestycji,
- wspieranie ekologicznych inwestycji grzewczych,
- wspieranie inwestycji w zakresie kanalizacji i oczyszczalni ścieków, ochrona naturalnej retencji,
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami chemicznymi,
- racjonalna gospodarka odpadami,
- racjonalna gospodarka leśna,
- ochrona przed erozją gruntów rolnych,
- umożliwienie swobodnej migracji zwierząt w rzekach,
- racjonalna gospodarka zasobami wodnymi,
- propagowanie rolnictwa ekologicznego.

3.1.1. Obszary objęte ochroną na podstawie przepisów szczególnych

Ochrona zasobów wód podziemnych

Cały obszar Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 108 i 110 zaleca się objąć ochroną bierną, ponieważ jest to obszar o słabym lub niskim stopniu zagrożenia wód podziemnych.

Obszar ochronny wraz z Głównym Zbiornikiem Wód Poziemnych jest obszarem ograniczonego użytkowania, na którym ma obowiązywać określony zakres nakazów, zakazów i ograniczeń, mający na celu ochronę ilościową i jakościową wód podziemnych. Ochrona ta powinna polegać na utrzymaniu dotychczasowego stanu jakości wód.

W ramach ochrony biernej wód podziemnych GZWP i ich obszarów ochronnych, zaleca się środki prewencji obejmujące następujące zakazy i ograniczenia:

- zakaz lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla zdrowia i życia ludzi lub mogących pogorszyć stan środowiska, o ile proponowane ich rozwiązania organizacyjne, techniczne i technologiczne nie gwarantują pełnego bezpieczeństwa, głównie z powodu zrzutu ścieków zawierających substancje niebezpieczne i składowania odpadów niebezpiecznych (lokalizowanie inwestycji mogących: pogorszyć stan środowiska i niekorzystnie wpłynąć na jakość wód musi być poprzedzone raportem o oddziaływaniu na środowisko i uzależnione od zastosowania rozwiązań ograniczających niekorzystny wpływ na środowisko),
- zakaz rolniczego wykorzystania ścieków i wykorzystywania osadów ściekowych na cele nieprzemysłowe,
- zakaz rozlewania gnojowicy na polach i w lasach w nieodpowiednich dawkach,
- stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin powinny regulować dawki, ustalone w przepisach szczegółowych dla danego regionu

W dokumentacji hydrogeologicznej zwraca się uwagę na niezbędne działania dla właściwej ochrony zbiornika i jego obszaru ochronnego w obrębie danej gminy, głównie prowadzenie monitoringu lokalnego obejmującego jakość wód podziemnych, powierzchniowych oraz zanieczyszczenie powietrza.

Na terenie gminy Wejherowo znajdują się cztery rezerwaty przyrody: Gałęźna Góra (M.P.90.31.248), Lewice (M.P.88.5.48), Cisowa (M.P.83.39.230), Pełcznica (Dz. U. Pomor.99.78.445). Na obszarze **rezerwatów przyrody** obowiązują zasady gospodarowania określone w Ustawie o ochronie przyrody na podstawie, której właściwy organ ochrony przyrody tę formę ochrony ustanowił, a mianowicie między innymi:

- budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
- rybactwa, z wyjątkiem obszarów ustalonych w planie ochrony albo w zadaniach ochronnych;
- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
- użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w

rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;

- amatorskiego połowu ryb, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony oraz psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas;
- wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach będących w trwałym zarządzie parku narodowego, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- zakłócania ciszy;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;

- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- prowadzenia badań naukowych - w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody - bez zgody organu uznającego obszar za rezerwat przyrody;
- wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- organizacji imprez rekreacyjno-sportowych - w parku narodowym bez zgody dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody organu uznającego obszar za rezerwat przyrody.

Zakazy te nie dotyczą:

- wykonywania zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych;
- likwidacji nagłych zagrożeń oraz wykonywania czynności nieujętych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych, za zgodą organu ustanawiającego plan ochrony lub zadania ochronne;
- prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- wykonywania zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystywania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego.

Trójmiejski Park Krajobrazowy na terenie gminy obejmuje powierzchnię około 7368,0 ha i obowiązują na nim następujące zakazy i ograniczenia określone w

Rozporządzeniu Wojewody Pomorskiego nr 57/06 z 15 maja 2006 roku w sprawie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.5); nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku krajobrazowego.
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem

obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;

- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Zakazy te nie dotyczą:

- wykonywania zadań wynikających z planu ochrony;
- wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 41), zwanej dalej "inwestycją celu publicznego".

Na **Obszarach Chronionego Krajobrazu – Puszczy Darżlubskiej i Pradoliny Redy – Łeby** obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia określone w Rozporządzeniu Nr 5/05 Wojewody Pomorskiego z dnia 24 marca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. -

Prawo ochrony środowiska, jeżeli w trakcie postępowania strona wykaże brak niekorzystnego wpływu planowanej inwestycji na chronione w danym obszarze ekosystemy i krajobraz.

- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej; zapis ten nie dotyczy
  - obszarów zwartej zabudowy miast i wsi, w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (lub w równorzędnych dokumentach planistycznych), gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej i usługowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegów zgodnie z linią występującą na przylegających działkach,

- działek budowlanych wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego
- siedlisk rolniczych - w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty niezbędne do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegu,
- wyznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów dostępu do wód publicznych - w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji plaż, kąpielisk i przystani.

Na terenie gminy znajduje się 49 pomników przyrody, z czego 41 utworzonych zostało przez wojewodę, a 8 pomników przyrody – przez Radę Gminy Wejherowo. W aspekcie problematyki zagospodarowania przestrzennego podstawowe znaczenie mają następujące zakazy:

- zakaz wycinania, niszczenia, uszkodzania i podkopywania drzew
- zakaz wznoszenia jakichkolwiek budynków, budowli, urządzeń lub instalacji w odległości (w promieniu) do 15 m włącznie od drzewa
- zakaz umieszczania tablic, ogłoszeń, napisów lub innych znaków na drzewach, nie związanych z ich ochroną.

Użytki ekologiczne – Kępiński Moczar (nr 244 według rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody), Pryśniewska Łąka (nr 245), Migowa Łąka (nr 246), Nowiński Moczar (nr 299), Szuwary Jeziora Wyspowskiego (nr 300), Wyspowska Łąka (nr 301), Miętowe Bagienko (nr 302). W stosunku do użytku ekologicznego mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

- uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy te nie dotyczą:

- realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Obszary o wysokich wartościach przyrodniczych pełniące istotną funkcję w osnowie przyrodniczej gminy.

Osnowę przyrodniczą, która warunkuje utrzymanie względnej równowagi ekologicznej środowiska przyrodniczego w gminie, wzbogaca jego strukturę i urozmaica krajobraz, w gminie Wejherowo tworzą:

Kompleksy leśne, tereny zadrzewień i zakrzewień (w tym zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne) pełniące w środowisku przyrodniczym gminy funkcje: ekologiczną, hydrogeologiczną, klimatyczną i krajobrazową.

Kierunki polityki przestrzennej:

- maksymalne ograniczanie przeznaczania terenów leśnych na cele nieleśne
- zalesianie gruntów rolnych:
  - grunt VI lub V klasy,
  - grunt położony na stoku o średnim nachyleniu powyżej 15%
  - grunt okresowo zalewany
  - grunt zdegradowany w rozumieniu ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych
  - właściwe kształtowanie granicy polno – leśnej i stref ekotonowych – przejmowanie i zalesianie gruntów stanowiących enklawy i półenklawy leśne (wspólnie z Nadleśnictwem)

Korytarze ekologiczne dolin rzek łączące tereny objęte prawną ochroną i tworzące sieć ekologicznych powiązań; charakteryzujące się dużym zróżnicowaniem ekosystemów.

Kierunki polityki przestrzennej:

- maksymalna ochrona przed zainwestowaniem
- ograniczanie tworzenia barier infrastrukturalnych i kubaturowych dla systemu
- wzmocnienie potencjału przyrodniczego przez dolesienia, zadrzewienia i zakrzaczenia.

Obszary naturalnej retencji wód (tereny podmokłe i bagienne – wilgotne łąki, torfowiska i inne)

- odgrywające dużą rolę w bilansie wodnym, stanowiące ważny element ekologiczny w środowisku przyrodniczym gminy.

Kierunki polityki przestrzennej:

- ochrona terenów przed zmianą użytkowania
- ochrona przed osuszaniem, zasypywaniem, meliorowaniem
- w celu ochrony różnorodności biologicznej powinny być zachowane w stanie nienaruszonym

Drzewostan przydrożny pełniący funkcję izolacyjno-ochronną i krajobrazową – zachowanie, pielęgnacja, uzupełnianie, ograniczenie wycinki

Parki podworskie stanowiące ważny element kulturowy i przyrodniczy gminy – pielęgnacja, kompleksowa rewaloryzacja parków.

Obszary o ograniczonym przeznaczeniu na zainwestowanie i zabudowę z uwagi na ochronę walorów przyrodniczych, to:

- tereny zadrzewień i zakrzewień
- tereny bezpośrednio przylegające do lasów
- tereny gruntów organicznych (pas równin nadmorskich, doliny rzek)
- tereny hydrogeniczne, mokradła, torfowiska, bagna
- obszary zagrożenia powodziowego i zmeliorowane (pas równin nadmorskich)
- obszary korytarzy ekologicznych (z wyjątkiem terenów zwartej zabudowy)
- obszary przylegające do cieków i jezior, które wymagają zapewnienia swobodnego dostępu do wód (ustawa Prawo Wodne).

Obszary o ograniczonej przydatności dla budownictwa:

- tereny występowania gruntów słabonośnych
- tereny o wysokim poziomie wód gruntowych

- tereny o znacznych spadkach.

Dla takich obszarów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego projektowanych terenów nowej zabudowy powinna być wykonana ocena warunków geologiczno – inżynierskich.

3.2. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

3.2.1. Kierunki i zasady rozwoju rolnictwa

W gminie Wejherowo rolnictwo jest i pozostanie jedną z głównych funkcji gminy. Dogodne położenie w aglomeracji i regionalnego układu komunikacyjnego, a przede wszystkim potencjał produkcyjny gleb powodują, że charakteryzuje się ono wysoką dynamiką produkcji roślinnej i zwierzęcej. Stosunkowo dobrze rozwinięty jest system dystrybucji lokalnej produkcji rolniczej. Dużą rolę w rozwoju rolnictwa, kształtowaniu hodowli i upraw rolniczych, podnoszeniu kultury produkcji rolnej, odgrywają prężnie działające organizacje i instytucje rządowe oraz pozarządowe. Korzystnie wpływają one na budowanie infrastruktury technicznego i nietechnicznego otoczenia rolnictwa.

Producenci rolni działają samodzielnie lub w grupach producentów poszukując rynku zbytu dla swoich płodów. Dystrybucja produktów nie napotyka na większe przeszkody, ale wymaga stałej kontroli rynków zbytu i dostosowywania wielkości i rodzaju produkcji do możliwości ich sprzedaży. Niezwykle ważnym problemem wsi nie tylko w gminie Wejherowo jest obniżanie się stopy opłacalności coraz to większych form produkcji zwierzęcej i roślinnej. Poza produkcją tradycyjną (hodowla bydła i trzody chlewnej, uprawa zbóż i ziemniaków) z uwzględnieniem poprawy jakości konieczne jest zwrócenie uwagi na taki rozwój produkcji, która zwiększy możliwości zbytu za granicą i znajdującą luki w zaopatrzeniu aglomeracji gdańskiej. Między innymi może to dotyczyć hodowli owiec, kóz, strusi, królików oraz uprawy polowej warzyw, roślin jagodowych, roślin przyprawowych i leczniczych.

Wśród czynników mających wpływ na efektywność rolnictwa oraz poprawę ekonomiczną gospodarstw rolnych w gminie wymienić należy:

- zachowanie i ochrona gleb o najwyższych wartościach produkcyjnych, proponuje się objęcie ochroną prawną, zgodnie z zapisami ustawy o ochronie gruntów i leśnych, gruntów ornycy klasy III,
- zachowanie wysokiego udziału trwałych użytków zielonych w strukturze gruntów rolnych, proponuje się objęcie ochroną prawną, zgodnie z zapisami ustawy o ochronie gruntów i leśnych, trwałych użytków zielonych klasy III,
- działania na rzecz realizacji zadań o tendencjach stabilności produkcji zbóż, hodowli bydła i trzody chlewnej, poprzez rozwój lokalnej wysoko specjalistycznej bazy przetwórczej;
- zwiększenie udziału warzyw gruntowych w ogólnej strukturze zasiewów z uwagi na sąsiedztwo aglomeracji i możliwość zbytu oraz na duże zasoby siły roboczej,
- zwiększenie udziału roślin wykorzystywanych do produkcji paliw, w tym przede wszystkim biopaliw,
- wykorzystanie walorów środowiska i wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej do tworzenia specjalistycznych, ekologicznych gospodarstw prowadzących produkcję z nastawieniem na zbył w krajach Unii Europejskiej np. daniela, bażantów, kuropatw, zajęcy czy dzików. Część z wyhodowanych zwierząt w porozumieniu z Nadleśnictwem i kołami łowieckimi wypuszczana byłaby do lasów na terenie gminy, co zwiększyłoby atrakcyjność polowań na tym terenie,
- dążenie do zwiększania wielkości gospodarstw rolnych, koncentracji i specjalizacji ich produkcji oraz przeprowadzenie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw rolnych;
- obniżenie kosztów własnych produkcji w gospodarstwach poprzez stosowanie racjonalne środków produkcji, stosowanie nowoczesnych i oszczędnych technologii i paliw oraz dostosowanie wielkości obiektów i ilości i jakości sprzętu rolniczego do warunków produkcji;
- rozwój poprzez szczególne promowanie gospodarstw prowadzących produkcję rolniczą metodami ekologicznymi i tradycyjnymi. Taka produkcja powinna być preferowana ze względu na czystość gleb

wolnych od zanieczyszczeń metalami ciężkimi na znacznym obszarze gminy,

- rozwoju gospodarstw agroturystycznych i szerokie oferowanie wysoko specjalizowanej turystyki wiejskiej,
- wzmocnienie w porozumieniu z Nadleśnictwem i kołami łowieckimi terenu gminy jako ośrodka myśliwskiego z wykorzystaniem istniejących dworów i gospodarstw agroturystycznych,
- utworzenie w sąsiedztwie farm wiatrowych zakładów ogrodniczych (cieplarni) produkujących warzywa, kwiaty itp. z wykorzystaniem wytworzonej przez nie energii elektrycznej oraz występujących w gminie znacznych zasobów siły roboczej,
- tworzenie w porozumieniu z Uniwersytetem Gdańskim "agrocenoz" (odtworzenie chwastów polnych, które wyginęły w wyniku stosowania środków chwastobójczych) na zróżnicowanych siedliskach, jakie występują na terenie gminy,
- utworzenie wspólnie z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego ośrodka przetwórstwa mleka owczego i koziego wraz z produkcją wyrobów mleczarskich,
- utworzenie wspólnie z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego ośrodka pszczelarskiego łącznie z przetwórstwem miodu i produkcją wyrobów pszczelich,
- odtworzenie lokalnej produkcji wyrobów, z jakich słynęły poszczególne dwory czy gospodarstwa,
- stworzenie warunków, w porozumieniu ze Związkiem Wędkarskim, do dalszego rozwoju wędkarstwa turystycznego i rekreacyjnego,
- rozwój indywidualnych gospodarstw rybnych i małych przetwórni ryb,
- ścisłe powiązanie prowadzonej produkcji rolniczej z turystycznym wykorzystaniem terenów rolniczych. Oprócz gospodarstw agroturystycznych powstawałyby małe wytwórnie i przetwórnie płodów rolnych np. serownie, warzelnie piwa, kiszarnie, wędzarnie ryb i mięsa, w których turystom przedstawiany byłby cały proces produkcji i mogliby oni czynnie uczestniczyć w powstawaniu wyrobów.

W sytuacji, gdy rolnictwo stanie się istotnym czynnikiem rozwoju gminy, realizacja ww. postulatów będzie bodźcem do istotnych przemian i przekształceń rolniczej przestrzeni produkcyjnej w dostosowaniu do realiów gospodarki rynkowej i coraz większych potrzeb i oczekiwań związanych z ekologiczną żywnością.

W studium wskazano obszary, które gmina zamierza przeznaczyć na cele nierolnicze. Dokładny zasięg tych gruntów i ich kwalifikacje należy określić w każdym przypadku po szczegółowej analizie stosunków gruntowo-wodnych, glebowych i przewidywanych skutków przyrodniczych i gospodarczych. Propozycje studium nie wyczerpują możliwości zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze w gminie. Zawsze, w uzasadnionych przypadkach, będzie możliwość zwiększenia tej powierzchni i przeznaczenie jej na cele nierolnicze.

3.2.2. Kierunki rozwoju gospodarki leśnej

Rozwój gminy powinien opierać się na pełnym wykorzystaniu terenów leśnych, pod warunkiem powszechnego stosowania proekologicznych zasad gospodarki leśnej i rzeczywistej realizacji trwałego i zrównoważonego rozwoju lasów.

Nadrzędnym celem gospodarki leśnej na terenie gminy jest zachowanie i poprawa stabilności ekosystemów leśnych, poprawa ich żywotności i odporności biologicznej na szkodliwe oddziaływanie czynników: antropogenicznych, biotycznych oraz abiotycznych.

Kierunki kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej na obszarze gminy Wejherowo związane są przede wszystkim z nowymi zalesieniami i wyrównywaniem granicy polano – leśnej, z jednej strony, zaś z drugiej na maksymalnym ograniczaniu przeznaczania terenów leśnych na cele nieleśne i ograniczenie fragmentaryzacji istniejących lasów. Wszystkie działania związane z gospodarką leśną na terenie gminy wynikają z „Programu Zwiększenia Lesistości Kraju” oraz z Planów urządzania lasów dla Nadleśnictw: Gdańsk, Wejherowo i Strzebielino oraz uproszczonych planów urządzania lasu

dla powiatu obejmującego grunty niepaństwowe. W planach urządzania lasów określone są szczegółowe wytyczne w sprawie wykonywania czynności gospodarczych na terenach leśnych.

W celu zwiększania różnorodności przyrodniczej lasów gminy zaleca się:

- objęcie szczególną ochroną wszystkich terenów leśnych, a w szczególności tych najbardziej wrażliwych na oddziaływania zewnętrzne,
- kompleksową ochronę lasów nadrzecznych: łągów i olsów przed zmianami stosunków wodnych, wprowadzaniem domieszki gatunków szpilkowych (świerk) oraz wykluczenie stosowaniem rębni zupełnej,
- zachowanie na wybranych obszarach haliz oraz leżących drzew i wywrotów,
- całkowite zaniechanie prowadzenia melioracji na terenach leśnych, poza odtworzeniem małej retencji wodnej,
- zwiększanie powierzchni drzewostanów starszych klas wieku o wymiarach zbliżonych do pomnikowych,
- wykorzystywanie możliwości mikrosiedlisk, przeciwdziałanie ich degradacji i ubożeniu,
- wyrównywanie granicy polano – leśnej,
- ochronę stref ekotonowych ważnych w krajobrazie gminy,
- odpowiednie zróżnicowanie zasad hodowli i gospodarowania w lasach ochronnych i gospodarczych (wielofunkcyjnych),
- wyznaczenie miejsc obozowisk, biwaków czy śródleśnych stanic wodnych oraz innych miejsc wypoczynku i zagospodarowanie ich w sposób ograniczający do minimum zniszczenia związane z pobytem turysty.

W zakresie kształtowania przestrzeni leśnej gminy i terenów bezpośrednio do niej przyległych, zaleca się:

- łączenie, w miarę możliwości, wszystkich małych kompleksów leśnych w ramach gminnego programu zalesień i zadrzewień,

- tworzenie powiązań pomiędzy enklawami leśnymi, śródpolnych “oczek” wodnych, torfowisk oraz istniejących grup i kęp drzew lub krzewów z większymi kompleksami leśnymi (korytarzy migracyjnych) poprzez wprowadzanie, zachowanie i wzmocnienie zakrzewień, szpalerów drzew i alei śródpolnych pełniących funkcję m.in. (korytarzy ekologicznych),
- zadrzewianie dróg i miedz śródpolnych w kompleksach upraw wielkoobszarowych gatunkami zgodnymi z miejscowymi warunkami siedliskowymi. Należy preferować gatunki nektarodajne, wytwarzające duże ilości nasion lub owoców oraz dające schronienie różnym grupom organizmów zwierzęcych.
- odpowiednie kształtowanie stref ekotonowych terenów leśnych,
- zalesienie w pierwszej kolejności gruntów gleb klas VI i VIz), zagrożonych erozją wodną oraz masowymi ruchami ziemi.

Lasy na terenie gminy powinny być udostępnione dla zwiedzania pieszo, rowerem i konno. Ruch turystyczny musi jednak być ściśle kontrolowany przez objęcie lasów siecią ścieżek, tras i szlaków, przygotowanych odrębnie dla konkretnej formy zwiedzania. Ścieżki i szlaki powinny być prowadzone wyłącznie po istniejących drogach leśnych lub widocznych liniach oddziałowych, aby nie przecinać powierzchni oddziałów leśnych. Nie mogą kolidować z przebiegiem stałych tras wędrówek zwierząt wszystkich gatunków, nie tylko chronionych, zagrożonych lub rzadkich, takich jak:

- stanowiska cennych gatunków roślin, a w szczególności zagrożonych, rzadkich i ginących,
- stałe ostoje zwierząt, żerowisk i wodopojów,
- przygotowane paśników i lizawek,
- tereny łowieckie i lęgowiska ptaków drapieżnych,
- zalesione stoki, zbocza dolin, jary i rynny niezależnie od stopnia nachylenia terenu,
- lasy na siedliskach hydrogenicznych (olesów, łęgów, borów bagiennych).

W studium wyznaczono obszary postulowane do zalesień oraz te tereny, które gmina zamierza przeznaczyć na cele nieleśne. Dokładny zasięg tych gruntów i ich kwalifikacje należy określić w każdym przypadku po szczegółowej analizie stosunków gruntowo-wodnych, glebowych i przewidywanych skutków. Propozycje studium nie wyczerpują możliwości realizacji zalesień w gminie. Zawsze, w uzasadnionych przypadkach, będzie możliwość zwiększenia powierzchni zalesianej i tym samym realizacji polityki państwa w tym zakresie oraz powierzchni przeznaczonej na cele nieleśne.

4. Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego

4.1. Wnioski do kierunków rozwoju w związku ze stanem zachowania dziedzictwa kulturowego w gminie Wejherowo:

Pod względem wartości kulturowych gmina Wejherowo - ze względu na usytuowanie w obszarze występowania wielkich, kompleksów leśnych o znacznej wartości przyrodniczo-krajobrazowej, rozdzielonych pradoliną rzeki Redy oraz specyficzny, związany z warunkami fizjograficznymi rozwój osadnictwa i sieci osadniczej - posiada zarówno przesłanki jak i warunki dla kultywowania historycznych i krajobrazowych wartości krajobrazu kulturowego. Jednocześnie podlega i podlegać będzie, dużej presji inwestycyjnej związanej z usytuowaniem znacznej części obszaru gminy w pasie usytuowanym wzdłuż ważnych szlaków komunikacyjnych o przebiegu wschód-zachód (linia kolejowa i droga krajowa E-28), oraz z występowaniem wewnątrz obszaru gminy silnego ośrodka zurbanizowanego jakim jest miasto Wejherowo. Czyni to zadanie ochrony środowiska kulturowego niezmiernie ważnym elementem strategii rozwoju gminy jako jednego z najważniejszych czynników identyfikującego i decydującego o jej tożsamości.

W wyniku przeprowadzonej szczegółowej analizy istniejących zasobów w poszczególnych miejscowościach, kształtuje się następujący obraz obszarów występowania wartości kulturowo-przestrzennych w gminie Wejherowo:

Zespoły przestrzenne do bezwzględnego zachowania (planu i struktury) i ścisłej ochrony konserwatorskiej:

- **Góra** – zespół ruralistyczny wraz z zespołem dworsko-parkowym i obszarem dawnego folwarku (wpisane do rejestru zabytków);
- **Gościcino** – osada robotnicza przy ul. Drzewiarza (wpisana do rejestru zabytków);

Układy przestrzenne do zachowania, ochrony konserwatorskiej i rewaloryzacji ze względu na ich wartość historyczną, kompozycyjną i kulturową oraz zachowane elementy historycznej struktury:

- Bolszewo – wieś – układ i historyczna struktura
- Gniewowo – wieś – układ i historyczna struktura
- Gościcino – wieś – układ i historyczna struktura
- Gowino Duże – wieś – układ i historyczna struktura
- Gowino Małe – wieś – układ i historyczna struktura
- Góra – wieś wraz z zespołem dworsko-parkowym i strefą ochrony krajobrazowej otoczenia zabytkowego zespołu (strefa ustanowiona wpisem do rejestru zabytków),
- Pętkowice – wieś – układ i historyczna struktura
- Reszki – wieś – układ i historyczna struktura
- Sopieszyno – wieś – układ i historyczna struktura
- Ustarbowo – wieś – układ i historyczna struktura
- Ustarbowski Młyn – zespół młyna wraz z układem wodnym
- Zbychowo – wieś – układ i historyczna struktura

Dla powyższych układów i zespołów konieczne jest ustanowienie stref ochrony konserwatorskiej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Zespoły przestrzenne do zachowania, ochrony i rewaloryzacji ze względu na ich wartość historyczną, kompozycyjną i kulturową:

- Bieszkowice - wieś wraz z przysiółkami i wybudowaniami
- Kąpino Górne – zespół dworsko-parkowy i wieś pofolwarczna
- Kniewo-Zamostne – elementy historycznego zagospodarowania wsi
- Łężyce – zespół dworsko-parkowy i folwark z wsią pofolwarczną
- Nowy Dwór Wejherowski – pojedyncze zachowane elementy historycznej struktury wsi

- Orle – wieś wraz z przysiółkiem Gwizdówka – zachowane elementy układu, struktura wsi i elementy historycznego zagospodarowania
- Ustarbowski Młyn – zespół pomłyński wraz z układem wodnym
- Warszkowo - wieś i zespół podworski
- Warszkowo Młyn – zespół pomłyński z zachowanym układem wodnym
- Lasy okolic Piaśnicy – zespół grobów masowych z okresu II wojny światowej.

Obiekty architektury do zachowania, ochrony i ze względu na ich wartość historyczną, kompozycyjną i kulturową:

- Obiekty wpisane do rejestru zabytków (Góra – kościół);
- Obiekty postulowane do wpisania do rejestru zabytków (Bolszewo – kościół parafialny, Góra – budynek dworu, Góra – zespół d. karczmy, pojedyncze obiekty struktury zabytkowej wsi postulowanych do wpisania do rejestru zabytków: Gowino Duże, Ustarbowo, Reszki);
- inne obiekty objęte wojewódzką i gminną ewidencją zabytków, której przygotowanie wymagane jest zgodnie z Ustawą o ochronie i opiece nad zabytkami.

Krajobraz przyrodniczo-kulturowy do objęcia ochroną i rewaloryzacji harmonii krajobrazowej

- historyczny krajobraz przyrodniczo-kulturowy wsi: Nowy Dwór Wejherowski, Zbychowo, Reszki – obszar tzw. Wielkiej Polany – enklawa w kompleksie leśnym TPK;
- historyczny krajobraz przyrodniczo-kulturowy wsi Gniewowo – tzw. Mała Polana enklawa w kompleksie leśnym TPK;
- historyczny krajobraz przyrodniczo-kulturowy wsi Kapino – polana stanowiąca enklawę w kompleksie leśnym;
- historyczny krajobraz przyrodniczo-kulturowy wsi Łężyce – polana stanowiąca enklawę w kompleksie leśnym TPK;

- historyczny krajobraz przyrodniczo-kulturowy wsi Kniewo-Zamostne – na obszarze pradoliny Redy.

Elementy krajobrazu przyrodniczo-kulturowego do objęcia ochroną i rewaloryzacji:

- parki w zespołach dworsko-parkowych i ich pozostałości (Góra, Bolszewo, Łężyce, Kąpino) jako układy komponowane zieleni oraz ich zachowane elementy (drzewostan parkowy, aleje, szpalery, obsadzenia graniczne);
- cmentarze historyczne wraz z historyczną zielenią (w tym cmentarz żydowski w Bolszewie postulowany do wpisania do rejestru zabytków);
- obsadzenia starodrzewem dróg i historycznych szlaków komunikacyjnych;
- elementy zieleni (zwłaszcza starodrzewu) związane z siedliskami rolniczymi w zabudowie wiejskiej zwartej i z obiektami historycznymi (w tym z krzyżami i kapliczkami przydrożnymi).

4.2. Określenie warunków kształtowania środowiska wynikających z zadania ochrony wartości kulturowych:

Występujące na obszarze gminy Wejherowo zespoły, układy przestrzenne i elementy historycznego zagospodarowania należy objąć ochroną w celu zachowania reprezentowanych przez nie wartości środowiska i krajobrazu kulturowego lub w celu ich rewaloryzacji, uczytelnienia, względnie rekompozycji, a także w celu kontynuowania występujących tu tradycji budowlanych, miejsca występowania historycznej zabudowy i historycznego oraz tradycyjnego sposobu gospodarowania przestrzenią etc.).

Dla poszczególnych kompleksów problemowych oraz poszczególnych działań warunkujących ochronę wartości kulturowych i krajobrazowych opisanych powyżej przewiduje się następujące sposoby realizacji:

- układy przestrzenne do bezwzględного zachowania (planu i struktury) oraz ścisłej ochrony konserwatorskiej,

- układy przestrzenne do zachowania (planu i struktury) oraz ścisłej ochrony konserwatorskiej.

Dla układów tych zaleca się wykonać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w których powinny obowiązywać wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej. W strefach winny obowiązywać następujące zasady ochrony:

Zaleca się:

- zachowanie układu komunikacyjnego i historycznego rozplanowania wsi lub zespołu;
- zachowanie czytelności granic historycznej zwartej zabudowy wiejskiej czy historycznego folwarku;
- zachowanie przebiegu historycznego podziału własności (zespołu, działek siedliskowych i niw siedliskowych);
- zachowanie czytelności podziału działki i niwy siedliskowej na poszczególne strefy (zabudowy, ogrodów przydomowych, roli uprawnej);
- wykonanie studiów historyczno-konserwatorskich i krajobrazowych oraz analiz ekspozycji przy konstruowaniu planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości;
- konserwacja istniejącej historycznej struktury zabytkowej i jej rewaloryzacja stosownie do stanu zachowania;
- rekompozycja fragmentów zdegradowanych;
- w nowej zabudowie kontynuacja występujących historycznie tradycji budowlanych;
- w obrębie wpisu do rejestru zabytków wymóg uzyskiwania pozwoleń Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac przy obiekcie zabytkowym w postaci decyzji zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w strefach ochrony konserwatorskiej wymóg uzgadniania wszelkich inwestycji z właściwym terenowo Konserwatorem Zabytków;

zakazy:

- wewnętrznej wtórnej parcelacji zespołów historycznej zabudowy (np. zespołu dworsko-parkowego, folwarcznego czy niwy siedliskowej);
- lokalizacji dominant wysokościowych, zwłaszcza w strefach peryferyjnych miejscowości;
- stosowania form architektonicznych (w tym ogrodzeń) oraz materiałów budowlanych i kolorystyki niezgodnych z tradycją budowlaną regionu;
- zakaz dokonywania jakichkolwiek zmian i przekształceń w obszarach objętych wpisem do rejestru zabytków bez zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;

postulaty:

- opracowanie dla nowej zabudowy zestawu przykładów form architektonicznych (skala, kształt bryły, detal architektoniczny, materiał, kolorystyka) oraz sposobów zagospodarowania przestrzennego w skali działki siedliskowej (rozplanowanie, ogrodzenia, rodzaj zieleni towarzyszącej) opartej na miejscowej tradycji kultury osadniczej.

Dla zespołów ruralistycznych oraz zespołów objętych strefami ochrony konserwatorskiej zaleca się przewidzieć w planach zagospodarowania przestrzennego strefy ochrony ekspozycji w/w zespołów a w nich:

- nakaz usunięcie (lub restylizacja i rekompozycja) elementów dysharmonijnych zagospodarowania;
- zakaz znaczących przekształceń bez opracowania poprzedzających studiów krajobrazowych i analizy ekspozycji (w celu wyznaczenia terenów do wyłączenia spod zabudowy oraz określenia niezbędnych ograniczeń gabarytów i wysokości zabudowy);
- zakaz parcelacji terenu oraz zmian w kwalifikacji gruntów bez opracowania planu zagospodarowania terenu;

postulaty:

- rekultywacja i restylizacja struktury obszarów wpływających niekorzystnie na sąsiedztwo wartościowych obiektów lub ich widoków;

Elementy struktury przestrzennej (zespoły i poszczególne obiekty wpisane i postulowane do wpisania do rejestru zabytków) - do bezwzględnego zachowania z uwagi na ich wartość historyczną, kompozycyjną i środowiskowo-kulturową:

nakazy:

- obowiązująca zgodnie z przepisami Ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami bezwzględna ochrona konserwatorska obiektów wpisanych do rejestru zabytków;
- uzupełnienie wpisu do rejestru zabytków obiektów postulowanych do wpisania;

zakazy:

- dokonywania jakichkolwiek przekształceń formy (również kolorystyki) obiektów oraz ich bezpośredniego sąsiedztwa bez zgody PWKZ w Gdańsku.

Zespoły przestrzenne do zachowania, ochrony i rewaloryzacji ze względu na ich wartość historyczną, kompozycyjną i kulturową:

obligatoryjnie w planach zagospodarowania przestrzennego:

- zachowanie istniejącego układu komunikacyjnego i historycznego rozplanowania wsi lub zespołu i jego istniejących elementów;
- zachowanie i ochrona istniejącej historycznej struktury zabytkowej oraz jej rewaloryzacja stosownie do stanu zachowania;
- rekonstrukcja fragmentów zdegradowanych;
- w nowej zabudowie kontynuacja występujących historycznie tradycji budowlanych miejsca bądź regionu;

zakazy:

- lokalizacji obiektów dekomponujących historyczną strukturę, zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie zachowanych elementów struktury historycznej lub w miejscu jej historycznego występowania;
- stosowania form architektonicznych (w tym ogrodzeń) oraz materiałów budowlanych i kolorystyki niezgodnych z tradycją budowlaną regionu;

postulaty:

- przywrócenie lub rekonstrukcja elementów struktury układu lub zespołu w miejscu historycznego występowania.

Elementy struktury przestrzennej (zespoły i poszczególne obiekty) - do zachowania, ochrony, rewaloryzacji z uwagi na ich wartość historyczną, kompozycyjną i środowiskowo-kulturową:

obligatoryjnie (w formie nakazowej):

- zachowanie i rewaloryzacja historycznego układu zespołu i usytuowania poszczególnych elementów w zespole,
- zachowanie i rewaloryzacja historycznej bryły (w tym kształtu dachu), formy architektonicznej (w tym dyspozycji ścian), detalu architektonicznego, materiałów budowlanych i kolorystyki poszczególnych obiektów,
- zachowanie i rewaloryzacja zieleni (zwłaszcza wysokiej) historycznie związanej z zespołem lub obiektem,
- uzgadnianie zmian w zakresie elementów chronionych z właściwym terenowo Konserwatorem Zabytków,

postulaty:

- przywrócenie lub odtworzenie elementów struktury zespołu lub poszczególnych obiektów w miejscu historycznego występowania.

Krajobraz przyrodniczo-kulturowy do objęcia ochroną i rewaloryzacji harmonii krajobrazowej:

obligatoryjnie (w formie nakazowej):

- zachowanie i ochrona występujących wartości przyrodniczych poprzez minimalizację ich zainwestowania,
- zachowanie i ochrona wartości kulturowych poprzez ochronę występujących historycznie form zagospodarowania (w tym rozłogu pól) oraz miejscowej i regionalnej tradycji budowlanej,

zakazy:

- wprowadzania zainwestowania na tereny szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo,
- lokalizacji obiektów o formach niezgodnych z miejscową i regionalną tradycją budowlaną,

postulaty:

- tworzenia katalogu form zabudowy właściwej dla obszarów cennych przyrodniczo-kulturowo (w zakresie architektury i zagospodarowania działek).

Elementy krajobrazu przyrodniczo-kulturowego do objęcia ochroną i rewaloryzacji:

obligatoryjnie (w formie nakazowej):

- zachowanie i rewaloryzacja układów zespołów zieleni (parki, cmentarze),
- dla parków w Bolszewie i Górze sporządzenie projektu rewaloryzacji z uwzględnieniem ewentualnych uzupełnień nasadzeń,
- zachowanie i poprawa stanu zdrowotnego (pielęgnacja) zachowanego starodrzewu w parkach, na cmentarzach, wzdłuż

historycznych dróg uzgadnianie wszelkich działań związanych z zachowaniem i pielęgnacją zieleni (w tym projektów rewaloryzacji),

- uzgadnianie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków działań związanych z zachowaniem i pielęgnacją zieleni historycznej (w parkach, na cmentarzach i wzdłuż historycznych dróg).

5.Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

5.1. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

Główne zasady rozwoju

- 1) dążenie do grupowania urządzeń źródłowych w celu uzyskania lepszych i bezpieczniejszych usług w zakresie infrastruktury technicznej dla mieszkańców gminy Wejherowo,
- 2) poprowadzenie inwestycji kubaturowych inwestycjami w zakresie infrastruktury technicznej,
- 3) optymalne scentralizowanie systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia ścieków sanitarnych i deszczowych .

5.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę będą wody podziemne poziomu czwartorzędowego. Konieczna jest rozbudowa wodociągów grupowych w zakresie wydajności ujęcia podstawowego, rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczej. Istniejące małe wiejskie ujęcia wody po wyłączeniu z eksploatacji pozostawić jako ujęcia awaryjne i jako źródła wody przeciwpożarowej.

Teren gminy podzielono na 4 strefy wodociągów :

- 1) Wodociąg Gościcino – Bolszewo – Orle – Góra Pomorska – Kniewo – Warszkowo – Gowino – Ustarbowo – Sopieszyno z ujęciem w Gościcinie. Likwidacja ujęcia wody w Sopieszynie. Konieczna rozbudowa ujęcia podstawowego w zakresie wydajności – zatwierdzonych zasobów w kategorii „B”, wydajności stacji uzdatniania wody oraz przebudowa i rozbudowa sieci przesyłowych . Ujęcia wody w Górze Pomorskiej , Warszkowie i Sopieszynie wyłączone z eksploatacji pozostaną jako awaryjne.
- 2) Wodociąg Zbychowo – Gniewowo – Nowy Dwór Wejherowski – Reszki – Bieszkowice z ujęciem w Reszkach. Ujęcia w Gniewowie i w Zbychowie pozostawione jako awaryjne. Dla pokrycia docelowego zapotrzebowania wody konieczna jest rozbudowa ujęcia podstawowego w zakresie

wydajności – zatwierdzonych zasobów w kat."B", stacji uzdatniania i zbiorników wyrównawczych do pojemności 250 m³. Przebudowy wymaga sieć przesyłowa w zakresie jej przepustowości.

3) Wodociąg Kąpino. Dla obsługi docelowego zagospodarowania terenu wymaga budowy na ujęciu zbiornika wyrównawczego o pojemności 160m³ oraz rozbudowy sieci rozdzielczej.

4) Wodociąg Łężyce. Dla obsługi projektowanego zagospodarowania terenu wymaga rozbudowy stacji uzdatniania wody i sieci rozdzielczej.

Na terenie gminy funkcje usługowo-produkcyjne skoncentrowane są w centralnej części wzdłuż drogi krajowej nr 6 i obejmują miejscowości Bolszewo i Gościcino. Do czasu rozbudowy wodociągu grupowego istniejące i nowe zakłady przemysłowe i usługowo-produkcyjne będą zasilane z własnych ujęć wody.

Bilans wody sporządzono przyjmując jednostkowy wskaźnik zapotrzebowania wody - 160 dm³/Mk/d, Nd = 1,2, Nh = 1,8.

Tab. 53. Bilans wody dla stanu istniejącego przy uwzględnieniu obszarów objętych zatwierdzonymi planami i uchwałami o przystąpieniu do sporządzenia planów

Sołectwa	Liczba mieszkańców			Zapotrzebowanie wody			Zatwierdz. zasoby w kat. „B” m ³ /h
	istniejąca	Wg zatwier. planów	Razem	Q śr. d m ³ /d	Q max. d m ³ /d	Q max. h m ³ /d	
Gościcino	4999	3376	8375	1340	1608	121	161,3
Bolszewo	6062	736	6762	1082	1298	97	
Orle	1338	1056	2394	383	460	34	
Góra	763	416	1179	189	226	17	25,6
Sopieszyno - Ustarbowo	583	2144	2727	436	326	39	28,6
Gowino	851	3104	3955	633	759	57	46,0
Kniewo	305	128	433	69	83	6	
Warszkowo	220	96	316	51	61	5	22,5
Razem	15085	11056	26141	4183	5018	376	284,0

Zbychowo	471	736	1207	193	232	17	
Nowy Dwór Wejherowski	432	1248	1680	269	322	24	
Reszki	116	-	116	19	22	2	41,0
Gniewowo	365	416	781	125	150	11	36,3
Bieszkowice	285	320	605	97	116	9	
Razem	1669	2720	4389	703	842	63	77,3
Kąpino	560	1440	2000	320	384	29	43,5
Łężyce	408	2611	3019	483	580	43	111,0

Tab. 54. Bilans zapotrzebowania wody dla okresu perspektywnego

Sołectwa	Liczba mieszkańców	Zapotrzebowanie wody			Zatwierdz. zasoby w kat. „B” m ³ /h
	Istniejąca	Q śr. d m ³ /d	Q max. d m ³ /d	Q max. h m ³ /d	
Gościcino	9645	1543	1852	138	161,3
Bolszewo	7632	1221	1465	110	
Orle	4739	758	910	68	
Góra	1844	295	354	26	25,6
Sopieszyno – Ustarbowo	5447	872	1045	79	28,6
Gowino	9366	1498	1798	135	46,0
Kniewo	938	150	180	13	
Warszkowo	2101	336	403	30	22,5
Razem	41712	6674	6337	599	284,0
Zbychowo	5127	820	984	74	
Nowy Dwór Wejherowski	5536	886	1063	80	
Reszki	2013	322	386	29	41,0
Gniewowo	2381	381	457	34	36,3
Bieszkowice	3571	571	686	51	
Razem	18628	2980	3576	268	77,3
Kąpino	3331	533	640	47	43,5
Łężyce	3019	483	580	43	111,0

5.1.2. Zasady odprowadzania ścieków sanitarnych

Na obszarze gminy przyjęto zasadę budowy scentralizowanych systemów grawitacyjno-pompowych odprowadzających ścieki sanitarne do kolektora WRR i do grupowej oczyszczalni ścieków w Dębogórze. Wynika to z braku naturalnych odbiorników ścieków z uwagi na:

- niski miarodajny przepływ w istniejących ciekach powierzchniowych,
- wymaganą I klasę czystości cieków,
- ograniczenia związane ze strefą ochronną zbiorników GZWP 110 , GZWP 111 i projektowaną strefą zbiornika GZWP 109.

Na obszarze strefy ochronnej GZWP 110 leżą miejscowości: Bolszewo, Gościcino, Orle, Góra, Kniewo, Warszkowo, Gowino i Kąpino. Na obszarze strefy ochronnej GZWP 111 leżą miejscowości: Gniewowo, Zbychowo, Nowy Dwór Wejherowski, Reszki, Bieszkowice, Łużyce i Sopieszyno.

Zgodnie z zasadą odprowadzania ścieków sanitarnych do oczyszczalni w Dębogórze i opracowaną koncepcją kanalizacji centralnej części terenu gminy przyjęto następujące układy grawitacyjno-pompowe obejmujące miejscowości:

- Bolszewo – Gościcino – Orle – Góra – Kniewo – Warszkowo z odprowadzeniem do istniejącego kanału sanitarnego $\varnothing$ 0,50 m i $\varnothing$ 0,30 m na terenie miasta Wejherowa. Opracowana koncepcja sieci kanalizacji sanitarnej przewiduje etapowanie realizacji. I etap obejmujący część Bolszewa i Gościcina jest obecnie w realizacji. Zakończenie planowane jest na listopad 2008r. Pozostałe zainwestowane tereny Bolszewa i Gościcina będą realizowane w II, III i IV etapie. W V etapie będzie realizowana sieć na terenie Orla i Góry. Skanalizowanie Kniewa i Warszkowa planowane jest w następnych etapach.
- Kąpino z odprowadzeniem ścieków bezpośrednio do kolektora WRR na terenie miasta Wejherowa.
- Gowino – Sopieszyno – Ustarbowo z odprowadzeniem do projektowanego kanału w ul. Drzewiarza w Gościcinie, po korekcie

projektowanej średnicy 0,20 m na 0,30 m lub wariantowo do kanalizacji sanitarnej m. Wejherowa w rejonie ul. Strzeleckiej.

- Gniewowo – Zbychowo – Nowy Dwór Wejherowski – Reszki – Bieszkowice z odprowadzeniem ścieków do sieci kanalizacji sanitarnej miasta Redy lub miasta Rumi. Oba kierunki wymagają przebudowy istniejących miejskich kanałów, zwiększającej ich przepustowość oraz przebudowy istniejącego systemu przesyłowego.
- Łężyce z odprowadzeniem ścieków z ZUO „Eko Dolina” i terenu wsi do sieci kanalizacji sanitarnej miasta Rumii w ul. Włókienniczej. Inwestycja jest w trakcie realizacji, układ przesyłowy jest zrealizowany. Odbiór docelowej ilości ścieków wymaga przebudowy kanału w ul. Włókienniczej na $\varnothing$ 0,30 m.

Projektowane systemy grawitacyjno-pompowe zrealizują podstawowy cel jakim jest odprowadzenie wszystkich ścieków z terenów zurbanizowanych do grupowej oczyszczalni w Dębogórze. Projektowany rozwój południowych terenów gminy uzależniony jest od realizacji systemu odprowadzania ścieków sanitarnych do oczyszczalni, co wymaga przebudowy głównego układu przesyłowego.

Dla zabudowy zagrodowej rozproszonej dopuszcza się odprowadzenie ścieków do szczelnych (z tworzyw sztucznych) zbiorników bezodpływowych lub do przydomowych oczyszczalni z rozsączaniem do gruntu przy odpowiednich warunkach hydrogeologicznych i poza zasięgiem stref ochronnych GZWP.

Bilans ścieków dla okresu perspektywicznego sporządzono przyjmując jednostkowy wskaźnik odprowadzanych ścieków – 150 dm³/Mk,d, Nd = 1,2 , Ng = 1,8.

Tab. 55. Bilans ścieków sanitarnych dla okresu perspektywicznego

Sołectwa	Liczba mieszkańców	Zapotrzebowanie wody			Zatwierdz. zasoby w kat. „B” m ³ /h
	Istniejąca	Q śr. d m ³ /d	Q max. d m ³ /d	Q max. h m ³ /d	
Gościcino	9645	1446	1736	130	36
Bolszewo	7632	1145	1374	103	29
Orle	1844	277	332	25	7
Góra	9366	1405	1686	126	35
Sopieszyno	4766	711	853	64	18
Ustarbowo	3387	508	610	46	12
Gowino	2060	309	371	28	8
Kniewo	938	141	169	13	3
Warszkowo	2101	315	378	28	8
Razem	41712	6257	7509	563	156
Zbychowo	5127	763	923	69	19
Nowy Dwór Wejherowski	5536	830	996	75	21
Reszki	2013	302	362	27	7
Gniewowo	3571	536	643	48	13
Bieszkowice	2381	357	782	32	9
Razem	18628	2788	3352	251	69
Kąpino	3331	500	600	45	12
Łężyce	3019	453	543	40	11

5.1.3. Odprowadzanie ścieków deszczowych

Wody opadowe z utwardzonych powierzchni dróg i placów na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej i usługowej winny być po oczyszczeniu odprowadzane poprzez zbiorniki retencyjne do istniejących rzek i cieków powierzchniowych.

Wody opadowe z terenów o funkcji usługowo – produkcyjnej po oczyszczeniu w piaskownikach i separatorach substancji ropopochodnych oraz retencjonowaniu we własnych zbiornikach retencyjnych będą

odprowadzane do projektowanej kanalizacji deszczowej lub bezpośrednio do odbiornika po uzyskaniu pozwolenia wodno-prawnego.

Wody opadowe z terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i turystycznej powinny być retencjonowane lub odprowadzane na tereny zieleni w granicach własnej działki. Głównymi odbiornikami wód opadowych na terenie gminy są rzeki: rz. Reda, rz. Bolszewka, rz. Gościcina i rz. Zagórska Struga. Opracowana koncepcja odprowadzenia ścieków deszczowych obejmuje tereny zwartej zabudowy Bolszewa, Gościcina i Orla. Odbiornikami wód deszczowych są w/w rzeki. Wszystkie wyloty do odbiorników winny być uzbrojone w urządzenia oczyszczające – piaskowniki i separatory olejowe. Wody deszczowe z dużych zlewni powinny być odprowadzane poprzez projektowane zbiorniki retencyjne. Konieczna jest aktualizacja opracowanej koncepcji z uwagi na projektowane nowe zagospodarowanie terenów Bolszewa, Gościcina i Orla.

Projektowany zorganizowany system odprowadzania wód deszczowych z terenów zurbanizowanych gminy Wejherowo wymaga opracowania koncepcji programowej retencjonowania wód w zlewni rzeki Bolszewki i Gościciny z wyznaczeniem zbiorników retencyjnych suchych lub mokrych w rejonie Gościcina i Bolszewa dla ochrony przed powodzią.

Projektowane odprowadzenie oczyszczonych wód opadowych ze zwartej zabudowy pozostałych miejscowości:

- z Gowina i Ustarbowa do rz. Gościciny poprzez zbiorniki retencyjne,
- z Sopieszyna poprzez zbiorniki retencyjne do istniejących cieków powierzchniowych,
- z Gniewowa i Zbychowa do zbiorników retencyjnych z przelewem do istniejących cieków powierzchniowych lub do rz. Cedron,
- z Bieszkowic i Łężyc do zbiorników retencyjnych z przelewem do rz. Zagórskiej Strugi lub istniejących cieków powierzchniowych,
- z Kąpina do zbiornika retencyjnego z przelewem do rz. Piaśnicy,
- z Warszkowa do zbiornika retencyjnego z przelewem do rz. Piaśnicy .

Wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych do cieków powierzchniowych wymaga uzyskania pozwolenia wodno-prawnego.

Na terenie gminy należy systematycznie czyścić istniejące kanały i koryta rzek usuwając naturalne i sztuczne przeszkody w odpływie wód do Zatoki Puckiej, eliminując zagrożenie powodzią. Istniejące rowy melioracyjne wymagają renowacji i systematycznej konserwacji.

5.1.4. Zaopatrzenie w gaz

Projektuje się gazyfikację terenu gminy gazem ziemnym wysokometanowym GZ-50 dostarczanym z krajowego systemu gazociągów wysokoprężnych poprzez stacje redukcyjno-pomiarowe I stopnia. Warunkiem gazyfikacji projektowanego kierunkowego zagospodarowania terenu gminy jest planowana rozbudowa gazociągów przesyłowych w.c. i stacji redukcyjno-pomiarowych I stopnia.

Przez teren gminy przebiegają istniejące gazociągi przesyłowe w.c. : DN200 – DN250 relacji Wiczlino - Lębork, DN150 relacji Sopieszyno – Wejherowo , DN 100 do stacji redukcyjno – pomiarowej I stopnia „Stara Piła”, oraz projektowane DN500 relacji Koszalin – Wiczlino i DN500 w kierunku ZEG "Żarnowiec". Projektowane zagospodarowanie terenu w rejonie gazociągów w.c. powinno spełniać wymogi dotyczące zachowania podstawowych odległości od gazociągów istniejących wynikające z RMPiH z dn.14 listopada 1995 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz.U. nr 139 poz. 686 Zał. nr 2) oraz wymagania odnoszące się do gazociągów projektowanych z RMG z dn.30lipca 2001r. (Dz.U. nr 97, poz.1055). Gazyfikacja gminy będzie przebiegała siecią gazową średniego ciśnienia. Gaz do odbiorców będzie dostarczany poprzez indywidualne lub grupowe reduktory gazu. Planuje się wykorzystanie gazu w budownictwie mieszkaniowym dla potrzeb przygotowania posiłków, ciepłej wody użytkowej i potrzeb grzewczych a w budownictwie usługowym dla potrzeb grzewczych. Zakłada się że 60% zabudowy mieszkaniowej będzie wykorzystywało gaz do celów bytowych i grzewczych.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania ekologiczne oraz planowany znaczny wzrost terenów pod zabudowę projektuje się gazyfikację następujących miejscowości:

- **I etap** Bolszewo, Gościcino, Orle, Gowino i Kąpino. Obecnie w trakcie gazyfikacji jest Bolszewo i Gościcino z gazociągu śr.c. DN160 miejskiej sieci miasta Wejherowa. Gowino i Kąpino przewidziane jest do gazyfikacji z miejskich gazociągów śr.c. miasta Wejherowa: DN250 i DN150,
- **II etap** Gniewowo, Zbychowo, Nowy Dwór Wejherowski, Reszki i Bieszkowice,
- **III etap** Sopieszyno, Ustarbowo i Łężyce,
- **IV etap** Góra, Kniewo i Warszkowo z sieci gazowej Bolszewa.

Dla istniejącego zagospodarowania terenu możliwe jest zasilenie gazem ziemnym:

- Łężyc z kierunku stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia „Wiczlino” lub projektowanego gazociągu śr.c. w Koleczkowie.
- Ustarbowa i Sopieszyna z projektowanej sieci gazowej w Gowinie .
- Gniewowa z sieci gazowej śr.c. na terenie Wejherowa.

Zgodnie z Ustawą z dn. 10.04.1997r. Prawo Energetyczne (Dz.U. nr 54 poz. 348) oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dn. 24.08.2000r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączania podmiotów do sieci gazowych , obrotu paliwami gazowymi, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci gazowych oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców (Dz.U.nr.77poz.877) – gazyfikacja prowadzona jest w przypadku, gdy istnieją techniczne i ekonomiczne warunki dostarczania paliwa gazowego.

Przed rozpoczęciem każdej inwestycji wykonywana jest analiza ekonomiczna wg standardu UNIDO i gazyfikacja prowadzona jest wówczas gdy zostanie wykazana ekonomiczna opłacalność.

Zgodnie z prawem energetycznym należy opracować „Koncepcję programowo-technologiczną gazyfikacji gminy Wejherowo dla potrzeb bytowo – gospodarczych.

Bilans gazu dla gminy Wejherowo dla okresu perspektywnego

Liczba mieszkańców – 66690 osób x 0,6 = 40 000 osób.

Założono, że 60% mieszkańców będzie korzystało z gazu dla potrzeb bytowych i grzewczych, a 50% gospodarstw rolnych z terenu wsi o funkcji rolniczej będzie wykorzystywało gaz do celów gospodarczych.

Wskaźniki zapotrzebowania gazu dla budownictwa jednorodzinnego i zagrodowego:

przygotowanie posiłków	1,4 GJ/os/rok
c.w.u.	4,06 GJ/os/rok
c.o. dla perspektywy	117,8 GJ/odb./rok
c.o. dla bud. zagrodowego	86,0 GJ/odb./rok
cele gospodarcze	8,14 GJ/gosp.rolne /rok
usługi	15% (pp + c.w.u.) na cele komunalne 2% na cele grzewcze od (c.o. w bud.)
straty w sieci	4%

Zapotrzebowanie roczne: $Q_k = 7\,892\,730 \text{ nm}^3/\text{rok}$

$Q_o = 31\,877\,020 \text{ nm}^3/\text{rok}$

Szczytowy pobór komunalny: $Q_k = 1\,963 \text{ nm}^3/\text{h}$

Szczytowy pobór grzewczy $Q_o = 11\,644 \text{ nm}^3/\text{h}$ – dzień

$Q_o = 17\,470 \text{ nm}^3/\text{h}$ – noc

5.1.5. Zaopatrzenie w ciepło.

Zakłada się, że zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy będzie zaspakajane przez indywidualne niskoemisyjne i nieemisyjne źródła ciepła. Nie przewiduje się budowy zbiorowych systemów zaopatrzenia w ciepło.

Przyjmuje się, że:

- na obszarze gminy promowane i rozwijane będą systemy bazujące na źródłach wykorzystujących paliwa nie powodujące ponadnormatywnego zanieczyszczenia środowiska takie jak: olej opałowy, gaz płynny-propan, energia elektryczna, drewno, pompy ciepła, baterie elektryczne itp.,
- promowane i rozwijane będzie wykorzystanie biopaliw takich jak: słoma, zrębki drzewne, (wierzba energetyczna), brykiety.
- wraz z rozwojem gazyfikacji gazem ziemnym przewodowym wykorzystywany będzie gaz do celów grzewczych,
- promowane i sukcesywnie przeprowadzane będą zadania termo – modernizacyjne istniejącej zabudowy,
- nowa zabudowa na terenie gminy, a w szczególności budynki mieszkalne, realizowane będą jako obiekty energooszczędne.

Wybór rodzaju paliwa i systemu powinien wynikać z analizy opłacalności oraz związanego z tym rodzaju zabudowy.

5.1.6. Gospodarka odpadami

Utylizacja odpadków komunalnych stałych

Odpadki stałe będą wywożone do istniejącego grupowego Zakładu Zagospodarowania Odpadów „Eko Dolina” zlokalizowanego w Łężycach.

Przyjmuje się kierunki rozwoju dotyczące gospodarki odpadami na terenie gminy:

- zorganizowany i systematyczny wywóz odpadków taborem technologicznym do ZZO „Eko Dolina”,
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadków w miejscu gromadzenia,
- zorganizowanie wywozu odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, zielonych i niebezpiecznych,
- likwidacje dzikich wysypisk odpadków.

Usuwanie odpadków płynnych

Do czasu wybudowania projektowanych systemów kanalizacji sanitarnej odprowadzających ścieki do oczyszczalni w Dębogórze odpadki płynne będą wywożone taborem asenizacyjnym do istniejących punktów zlewnych na sieci kanalizacji sanitarnej miasta Wejherowa i do projektowanego punktu zlewnego na terenie Bolszewa.

Odpady poprodukcyjne

Odpady poprodukcyjne będą usuwane przez podmioty gospodarcze we własnym zakresie zgodnie z Ustawą o odpadach z dn. 27.04.2001 r. (Dz.U. nr 62 poz. 628) z późniejszymi zmianami.

5.1.7. Ustalenia w zakresie opracowań studialno-projektowych

Przyjęta w Studium zasada pełnego sieciowego uzbrojenia dla terenów zwartego zainwestowania, przy obecnym niskim rozwoju infrastruktury technicznej w obrębie gminy wymaga dla rozwoju układów technicznych wykonania następujących opracowań:

- Koncepcji programowej retencjonowania wód w zlewni rz. Bolszewki i rz. Gościciny,
- Koncepcji programowo-technologicznej gazyfikacji gminy Wejherowo,
- Koncepcji rozbudowy wodociągów grupowych dla obsługi docelowego zagospodarowania terenu,
- Koncepcji programowej odprowadzenia ścieków sanitarnych z południowych terenów gminy (Gowino, Ustarbowo, Sopieszyno, Gniewowo, Zbychowo, Nowy Dwór Wejherowski, Bieszkowice),
- Koncepcji programowej odprowadzenia ścieków deszczowych z południowego rejonu gminy,
- Studium możliwości pozyskania energii wodnej i wiatrowej.

5.2. Główne zasady rozwoju

W Strategii... (2006, s. 54) jednym z czterech priorytetów jest rozwój infrastruktury. Zakłada on podejmowanie działań wspierających priorytety ekologiczne w postaci budowy sieci wodno-kanalizacyjnych.

Ważniejsze kierunki działań wyznaczone w Strategii (Strategia..., 2006, s. 57-60) dotyczą również:

- dostosowania oczyszczalni w Dębogórze do odbioru ścieków z planowanego obszaru gminy,
- kontynuacji działań zmierzających do skanalizowania całej gminy,
- umożliwienia rozwoju sieci gazowniczej na terenie gminy,
- promowania i wdrażania alternatywnych źródeł energii, w tym przede wszystkim pozyskiwania energii cieplnej (biomasa, solary, energia wiatrowa).

Główne zasady rozwoju opierają się na:

- dążeniu do grupowania urządzeń źródłowych w celu uzyskania lepszych i bezpieczniejszych usług w zakresie infrastruktury technicznej dla mieszkańców gminy Wejherowo,
- poprzedzeniu inwestycji kubaturowych inwestycjami w zakresie infrastruktury technicznej,
- optymalnym scentralizowaniu systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia ścieków sanitarnych i deszczowych.

6. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury transportowej

6.1. Sieć drogowa

W Strategii... (2006, s. 54) jednym z czterech priorytetów jest rozwój infrastruktury. Zakłada on rozbudowę i modernizację dróg przebiegających w granicach administracyjnych gminy oraz utrzymanie istniejących połączeń komunikacyjnych i tworzenie nowych dla poprawy komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.

Ważniejsze kierunki działań wyznaczone w Strategii (Strategia..., 2006, s. 57-60) przedstawiają się następująco:

- budowa obwodnicy Gościcińskiej,
- budowa dróg wewnątrzsiedlowych na nowo powstających obszarach zabudowy mieszkaniowej,
- remont dróg wewnętrznych łączących poszczególne miejscowości gminy,
- poprawa stanu technicznego dróg dojazdowych do gminy,
- rozwijanie infrastruktury okołodrogowej (chodniki, oświetlenie).

Kierunki rozwoju systemów infrastruktury drogowej są spójne z kierunkami wyznaczonymi w „Strategii...”. Budowa Trasy Kaszubskiej w znacznym stopniu aktywizuje obszary znajdujące się w jej zasięgu, zarówno tym bezpośrednim jak i dalszym. Aktywizacja obejmuje przede wszystkim tereny położone w okolicy miejscowości Ustarbowo i Sopieszyno – oznaczone w Studium... jako jednostka strukturalna 8. Ustarbowo – Sopieszyno. Są to tereny predysponowane dla rozwoju funkcji mieszkaniowych i usługowych.

Budowa Trasy Kaszubskiej wpłynie również na znaczne zwiększenie ruchu komunikacyjnego przez centrum miasta Wejherowo. W związku z tym rozważa się możliwość budowy nowej drogi łączącej drogę krajową nr 6 z projektowaną Trasą Kaszubską omijającą centrum Wejherowa oraz centra wsi gminy Wejherowo. Ewentualny przebieg tej drogi powinien być ustalony po przeprowadzeniu analizy zasadności jej budowy oraz możliwości pozyskania na ten cel terenów.

Ze względu na dużą liczbę uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, projektowanie nowych dróg powinno się odbywać po wnikliwej analizie zarówno istniejącego jak i planowanego stanu układów drogowych. Nowe układy drogowe powinny tworzyć zwartą sieć pozwalającą na dostępność komunikacyjną terenów, a także stwarzać warunki do racjonalnego wykorzystania tych terenów.

Ważna jest poprawa stanu technicznego istniejących dróg gminnych i wewnątrzsielowych. Należy rozumieć przez to nie tylko budowę czy wymianę nawierzchni oraz inne działania remontowe i modernizacyjne. Szczególnie ważne, a często pomijane, są poszerzenia istniejących dróg – w miarę możliwości – do parametrów zgodnych z przepisami technicznymi, umożliwiające prawidłowe funkcjonowanie. Rezerwa terenu na poszerzenia dróg powinna mieć miejsce na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Charakterystyczny dla gminy układ drogowy – w kierunku od miasta Wejherowo do poszczególnych miejscowości – nie sprzyja utrzymaniu dobrych wzajemnych zależności między poszczególnymi miejscowościami gminy. Przy rozwoju miejscowości, ich izolacja komunikacyjna nie będzie wpływała na poprawne funkcjonowanie gminy jako zwartego ośrodka. W układzie komunikacyjnym gminy widoczne są braki we wzajemnym powiązaniu drogowym miejscowości. I te braki należy uzupełnić, mając na celu dostępność poszczególnych gminnych miejscowości między sobą. Wskazuje się zatem utworzenie nowych dróg gminnych łączących te wsi. Kluczowe jest utworzenie głównych dróg gminnych pomiędzy miejscowościami: Reszki – Zbychowo, Nowy Dwór – Sopieszyno, Ustarbowo – Pętkowice oraz połączenie drogami gminnymi miejscowości Sopieszyno z drogą wojewódzką (DW 218) i miejscowości Pętkowice z drogą wojewódzką (DW 224).

6.2. Sieć kolejowa

Tereny, przez które przebiega pierwszorzędowa linia kolejowa nr 202 stanowią tereny zamknięte – działki ewidencyjne będące własnością PKP. Dla terenów tych nie sporządza się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Jednak przy modernizacji sieci linii kolejowej należy rozważyć budowę przystanku w Bolszewie i drugiego przystanku w Gościcinie.

Drugorzędowa linia kolejowa nr 230 od 2002 r. uchwałą rady powiatu jest własnością gmin Gniewino i Choczewo. Pierwotne plany związane z eksploatacją tej nieczynnej (od 2001r. na odcinku od Wejherowa Cementowni do granic gminy Wejherowo i od 2004r. na odcinku Wejherowo – Wejherowo Cementownia) linii kolejowej związane z funkcją transportową, wymaga wysokich nakładów finansowych. Należałoby rozważyć możliwość turystycznego przeznaczenia torów kolejowych do np. rekreacyjnych przejazdów drezynami ręcznymi i spalinowymi. Pozwoliłoby to na wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych przyczyniając się do promocji gminy.

6.3. Sieć tras rowerowych

Kierunki działań wyznaczone w Strategii (Strategia..., 2006, s. 57-60) dotyczą utworzenia lokalnych ścieżek rowerowych poza głównymi ciągami komunikacji samochodowej jako alternatywne połączenie między sąsiednimi miejscowościami.

Na terenie gminy Wejherowo w trakcie projektowania jest trasa rowerowa przebiegająca od miasta Wejherowa w kierunku gminy Gniewino, wzdłuż południowo-zachodniej ściany lasu (Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Darżlubskiej).

Gmina Wejherowo jest uczestnikiem wspólnej inicjatywy grupy gmin, projektu o nazwie „Turystyczny Szlak Północnych Kaszub”. Do gmin biorących udział w tym przedsięwzięciu należą: gmina Gniewino, gmina Kosakowo, gmina Krokowa, gmina Puck, gmina Miasto Puck, gmina Miasto Rumia, gmina Miasto Reda, gmina Wejherowo, gmina Miasto Wejherowo.

W ramach tej akcji powstała koncepcja rozwoju sieci szlaków rowerowych na terenie Północnych Kaszub (opracowanie „W stronę morza”, autor: Doradztwo i Szkolenia „TREK”, sierpień-wrzesień 2008). Zgodnie z tą koncepcją na terenie gminy Wejherowo planowane są fragmenty następujących szlaków:

- a) **Szlak Rumia – Białogóra (niebieski):** Rumia – Reda – Wejherowo – Piaśnica – Czymanowo – Nadole – Wierzchucino – Białogóra;
- b) **Szlak Wejherowo – Jastrzębia Góra (zielony):** Wejherowo – Kąpino – Sławutowo – Brudzewo – Darzłubie – Mechowó – Leśniewo – Radoszewo – Jastrzębia Góra;
- c) **Szlak Wejherowo – Dębki (żółty):** Wejherowo – Kąpino – Muza – Leśniewo – Piaśnica – Jezioro Dobre – Świecino – Trzy Młyny – Krokowa – Łętowice – Odargowo – Żarnowiec – Dębki.

Niektóre odcinki tras oznaczonych na rysunku studium mogą ulec zmianie w trakcie szczegółowych ustaleń dotyczących ich przebiegu.

Spis rycin

- Ryc. 1.** Mapa województwa pomorskiego
- Ryc. 2.** Mapa powiatu wejherowskiego
- Ryc. 3.** Mapa powiatu puckiego
- Ryc. 4.** Przyrost naturalny w gminie Wejherowo w latach 1995 – 2005
- Ryc. 5.** Dynamika zmian liczby ludności w gminie wg prognozy pomigracyjnej minimalnej
- Ryc. 6.** Dynamika zmian liczby ludności w gminie wg prognozy pomigracyjnej maksymalnej

Spis tabel

- Tab. 1.** Wykaz uchwał o przystąpieniu i uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- Tab. 2.** Rozwój liczby ludności gminy Wejherowo w latach 1995-2005
- Tab. 3.** Gęstość zaludnienia na tle powiatu wejherowskiego w gminach: Wejherowo, Puck, Szemud i Żukowo
- Tab. 4.** Ludność w sołectwach gminy Wejherowo – stan 30.09.2006 r.
- Tab. 5.** Ruch naturalny w gminie Wejherowo w latach 1995 -2005
- Tab. 6.** Ruch naturalny w gminie Wejherowo na tle województwa oraz gmin sąsiadujących w roku 2005
- Tab. 7.** Współczynniki dynamiki demograficznej w 2005 r.
- Tab. 8.** Ludność gminy Wejherowo w 2005 r. według społeczno-ekonomicznych grup wieku
- Tab. 9.** Udział ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w gminie Wejherowo na tle sąsiednich gmin
- Tab. 10.** Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 1996 – 2004
- Tab. 11.** Struktura ludności w wieku nieprodukcyjnym i poprodukcyjnym
- Tab. 12.** Struktura płci mieszkańców gminy Wejherowo na tle struktury powiatowej i wojewódzkiej
- Tab. 13.** Struktura płci mieszkańców gminy Wejherowo na tle struktury powiatowej i wojewódzkiej
- Tab. 14.** Poziom wykształcenia w gminie Wejherowo
- Tab. 15.** Procentowy udział gospodarstw domowych według liczby osób
- Tab. 16.** Liczba osób w gospodarstwach domowych w gminie Wejherowo wg NSP 1970-2002
- Tab. 17.** Liczba rodzin wg typu gospodarstwa
- Tab. 18.** Główne źródło utrzymania gospodarstwa domowego

- Tab. 19.** Wskaźniki zamieszkiwania gminy Wejherowo na tle województwa i gmin porównywanych.
- Tab. 20.** Warunki zamieszkiwania w gminie Wejherowo
- Tab. 21.** Wyposażenie w infrastrukturę mieszkań zamieszkiwanych w gminie Wejherowo na tle innych gmin
- Tab. 22.** Liczba mieszkańców przypadająca na aptekę
- Tab. 23.** Liczba osób objętych pomocą społeczną w 2005 r.
- Tab. 24.** Formy pomocy społecznej w gminie Wejherowo
- Tab. 25.** Aktywność zawodowa ludności w 2002 r.
- Tab. 26.** Aktywność zawodowa mieszkańców w gminie Wejherowo
- Tab. 27.** Struktura bezrobotnych w gminie Wejherowo
- Tab. 28.** Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie Wejherowo
- Tab. 29.** Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowanych na koniec 2005r.
- Tab. 30.** Liczba osób pracujących w gospodarce narodowej w podmiotach o zatrudnieniu powyżej 9 osób zarejestrowanych na koniec 2005r.
- Tab. 30.** Liczba osób fizycznych prowadzących działalność na 1000 mieszkańców - stan na koniec 2005r.
- Tab. 31.** Struktura pracujących w gospodarce narodowej (w podmiotach o zatrudnieniu powyżej 9 osób) wg sektorów- stan na koniec 2005r.
- Tab. 32.** Wykaz użytków ekologicznych w gminie Wejherowo
- Tab. 33.** Pomniki przyrody w gminie Wejherowo utworzone na podstawie rozporządzenia Wojewody
- Tab. 34.** Pomniki przyrody w gminie Wejherowo ustanowione na podstawie Uchwały Rady Gminy
- Tab. 35.** Proponowane pomniki Przyrody w Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Wejherowo
- Tab. 36.** Użytki ekologiczne na terenie gminy Wejherowo
- Tab. 37.** Wykaz wyrobisk surowców geologicznych gminy Wejherowo
- Tab. 38.** Obiekty wskazane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do umieszczenia w ewidencji gminy
- Tab. 39.** Wykaz dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych na terenie gminy Wejherowo
- Tab. 40.** Kierunki rozwoju jednostek strukturalnych
- Tab. 41.** Dane służące do określenia współczynników dzietności
- Tab. 42.** Prognoza pomigracyjna minimalna gminy Wejherowo ogółem według społeczno- ekonomicznych grup wieku
- Tab. 43.** Struktura wieku ludności wg prognozy minimalnej
- Tab. 44.** Ludność według płci i wieku na wsi gminy Wejherowo wg prognozy

minimalnej

- Tab. 45.** Dynamika zmian liczby ludności w gminie
- Tab. 46.** Prognoza pomigracyjna maksymalna gminy Wejherowo ogółem według społeczno- ekonomicznych grup wieku
- Tab. 47.** Struktura wieku ludności wg prognozy maksymalnej
- Tab. 48.** Dynamika zmian liczby ludności w gminie Wejherowo wg prognozy maksymalnej
- Tab. 49.** Ludność według płci i wieku na wsi gminy Wejherowo wg prognozy maksymalnej w roku 2005 i 2025
- Tab. 50.** Liczba osób ogółem w gospodarstwie
- Tab. 51.** Prognoza gospodarstw domowych
- Tab. 52.** Prognoza aktywnych zawodowo
- Tab. 53.** Bilans wody dla stanu istniejącego przy uwzględnieniu obszarów objętych zatwierdzonymi planami i uchwałami o przystąpieniu do sporządzenia planów
- Tab. 54.** Bilans zapotrzebowania wody dla okresu perspektywicznego
- Tab. 55.** Bilans ścieków sanitarnych dla okresu perspektywicznego